

ส่วนที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไปของจังหวัดหนองคาย

๑.๑ ความเป็นมา

หนองคาย “**เมืองน้ำอยู่ริมฝั่งโขง**” พื้นที่อันเป็นที่ตั้งในปัจจุบันได้มีการตรวจพบแหล่งโบราณคดีในเขตตำบลโคกคอน อำเภอท่าบ่อ พบหม้อดินโบราณ เหรียญเงินพูน้น (อายุสองพันปี) กระดุกมนุษย์ กระจายอยู่ทั่วไป และเป็นแหล่งถลุงแร่โลหะขนาดใหญ่ นอกจากนี้ยังพบแหล่งถลุงโลหะสมัยก่อนประวัติศาสตร์บางพื้นที่ตอนเหนือของจังหวัด มีการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มาแต่สมัยโลหะพบในเขตภูโหล่น อำเภอสังคม ซึ่งเป็นแหล่งทำเหมืองแร่ทองแดงสมัยก่อนประวัติศาสตร์ด้วย

ในยุคประวัติศาสตร์มีการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่จังหวัดหนองคายโดยปรากฏหลักฐานการติดต่อระหว่างอาณาจักรใกล้เคียงที่ได้มีการบันทึกเกี่ยวกับบ้านเมืองที่ตั้งอยู่บริเวณจังหวัดหนองคาย

เมืองหนองคายในอดีตเป็นชุมชนเมืองที่ขึ้นกับอาณาจักรขอม เมื่ออาณาจักรขอมล่มสลายก็ได้ขึ้นกับอาณาจักรล้านช้าง หลวงพระบาง และเวียงจันทน์ ตามลำดับ จนกระทั่งสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พุทธศักราช ๒๓๖๙ เจ้าอนุวงศ์ยกทัพผ่านเมืองรายทางถึงเมืองนครราชสีมา ทางกรุงเทพฯ ได้ให้พระยาราชสุภาวดี “สิง สิงหนสนี” เป็นแม่ทัพปราบปราม โดยมีท้าวสุวธรรมมา (บุญมา) ยกทัพจากเมืองยโสธร และพระยาเซียงสามารถช่วยเป็นกำลังสำคัญในการทำศึกจนได้รับชัยชนะ และได้รับพระราชทานบำเหน็จความดีความชอบ พร้อมทั้งให้ท้าวสุวธรรมมาเลือกทำเลสร้างเมือง ๔ แห่ง คือ เมืองพานพร้าว อยู่ตรงข้ามกับเวียงจันทน์ (ปัจจุบันคืออำเภอศรีเชียงใหม่), เมืองเวียงคุก, เมืองปะโค และบ้านไผ่ (บ้านบึงค่าย)

พุทธศักราช ๒๓๗๐ ท้าวสุวธรรมมา (บุญมา) ได้เลือกเอาบ้านไผ่สร้างเป็นเมืองหนองคายขึ้นโดยได้โปรดเกล้าฯ ให้ท้าวสุวธรรมมา (บุญมา) ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองหนองคายคนแรก ให้เมืองเวียงจันทน์ขึ้นตรงต่อเมืองหนองคาย

พุทธศักราช ๒๔๓๔ ภายหลังกบฏฮ่อ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคมเป็นสมุหเทศาภิบาล ประจําณฑลลาวพวน ตั้งที่ทำการมณฑลอยู่ที่เมืองหนองคาย (ต่อมาเป็นมณฑลฝ่ายเหนือและมณฑลอูตรธานี)

พุทธศักราช ๒๔๓๖ (เหตุการณ์ ร.ศ. ๑๑๒) ไทยเสียดินแดนฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงให้แก่ฝรั่งเศส และระบุในสัญญาว่า “ห้ามมิให้ไทยตั้งหรือนำกองทัพบกทหารอยู่ในเขต ๒๕ กิโลเมตรจากชายแดน กรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคมจึงได้ย้ายที่ทำการมณฑลไปอยู่ที่บริเวณบ้านเดื่อหมากแข้งและตั้งเป็นมณฑลอุดรธานี มาจนถึงรัชกาลที่ ๖ พุทธศักราช ๒๔๕๗ ได้โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติปกครองท้องที่ขึ้น โดยให้ยกเลิกระบอบเจ้าปกครองนคร (เจ้าเมือง) ทั่วประเทศเปลี่ยนคำเรียกชื่อ “เมือง” มาเป็น “จังหวัด” มีข้าหลวงปกครอง (ต่อมาเรียกว่า “ผู้ว่าราชการจังหวัด”) ในวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๘ กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งสถาปนาเมืองหนองคายเป็นจังหวัดหนองคายตั้งแต่นั้นมา

ชุมชนและชาติพันธุ์

ชุมชนและชาติพันธุ์ในจังหวัดหนองคายในปัจจุบันกลุ่มคนที่อพยพมาอยู่ในเขตจังหวัดหนองคายได้มีการปรับตัวและปรับเปลี่ยนเอกลักษณ์เฉพาะตัวให้กลมกลืนกับชาวพื้นเมืองที่ตั้งถิ่นฐานอยู่เดิมจนแทบไม่เห็นความแตกต่าง ทั้งการแต่งกาย ที่อยู่อาศัย ประเพณีต่างๆ จะสังเกตได้เฉพาะสำเนียงของภาษาพูดที่ยังคงเหลือเค้าให้ทราบว่าเดิมเป็นชนเผ่าไหน ซึ่งพอจำแนกได้ดังนี้

(๑) **กลุ่มชาวไทยอีสาน/ลาวอีสาน** เนื่องจากเดิมเป็นอาณาจักรล้านช้างจึงนับเป็นกลุ่มลาวล้านช้างด้วย แต่ถึงอย่างไร หน้าตา ผิวพรรณ สำเนียงการพูด ก็แตกต่างจากชาวลาว จึงน่าจะเรียกว่า “ไทยอีสาน” ถือว่าเป็นกลุ่มชนที่มากที่สุดในจังหวัดหนองคาย

(๒) **กลุ่มไทพวน** มีถิ่นฐานเดิมจากเมืองพวน แขวงเชียงขวาง ประเทศลาว อาศัยอยู่ที่อำเภอศรีเชียงใหม่

(๓) **กลุ่มไทลื้อ/ไทดำ/ไทเหนือ** เป็นกลุ่มที่อพยพมาจากเมืองหลวงพระบางและอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ปัจจุบันอยู่ที่อำเภอสังคมและอำเภอโพธิ์ตาก

(๔) **กลุ่มคนเวียงจันทน์** อพยพมาในสมัยสงครามอินโดจีน พร้อมๆ กับเจ้าเมืองจันทบุรีมาอยู่ที่อำเภอท่าบ่อ ตามประวัติศาสตร์เดิมมีกลุ่มคนที่เป็นชาติพันธุ์ต่างๆ อพยพมาที่จังหวัดหนองคายมากกว่านี้แต่ปัจจุบันไม่สามารถหาหลักฐานหรือสิ่งบอกเหตุว่าเป็นชนกลุ่มนั้นๆหรือไม่ เนื่องจากมีการกลมกลืนกันเป็นไทยอีสานหมดแล้ว และมีบางส่วนที่เป็นกลุ่มคนที่อพยพมาจากจังหวัดอื่นๆ มาตั้งถิ่นฐานในอำเภอรัตนาปี่ และอำเภอโพนพิสัย ซึ่งเรียกว่า “ไทครว” เพราะในหมู่บ้านหนึ่งๆ จะมาจากหลากหลายจังหวัดและไม่สามารถสืบสานชาติพันธุ์ได้และปัจจุบันก็กลมกลืนกับชาวบ้านที่อาศัยอยู่เดิมหมดแล้ว

๑.๒ ลักษณะทางกายภาพ

๑.๒.๑ พื้นที่

จังหวัดหนองคาย เป็นจังหวัดชายแดนตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยจัดอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ (อุดรธานี หนองคาย เลย หนองบัวลำภู และบึงกาฬ) ระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานคร ๖๑๕ กิโลเมตร มีขนาดพื้นที่ ๓,๐๒๖.๕ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑,๘๙๑,๕๘๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๙ ของพื้นที่ทั้งประเทศ มีรูปร่างลักษณะพิเศษโดยทอดยาวขนานตามลำแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นเส้นเขตแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีระยะทางรวม ๒๑๐.๖ กิโลเมตร

ลักษณะของพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ค่อนข้างราบ เป็นคลื่นลอนลาด ด้านตะวันตกของจังหวัดในเขตอำเภอสังคม เป็นพื้นที่ภูเขาสูงชันสลับซับซ้อน ระดับความสูงของภูเขามีตั้งแต่ ๒๐๐ - ๔๐๐ ถึง ๓๐๐ - ๙๐๘ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง

๑.๒.๒ ตำแหน่งศาลากลางจังหวัดหนองคาย

พิกัดภูมิศาสตร์ ละติจูด ๑๗° ๕๒' ๐๔.๑๗" เหนือ, ลองจิจูด ๑๐๒° ๔๔' ๓๙.๗๙" ตะวันออก

พิกัด UTM ๔๘Q TE ๖๐๙๘๗๗๐๐

๑.๒.๓ ขอบเขตจังหวัด

ทิศเหนือ	ติดลำแม่น้ำโขงอันเป็นเส้นเขตแดนระหว่างราชอาณาจักรไทย กับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศใต้	ติดอำเภอบ้านดุง อำเภอเพ็ญ อำเภอสร้างคอม และอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี
ทิศตะวันออก	ติดอำเภอโซ่พิสัย และอำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ
ทิศตะวันตก	ติดอำเภอปากชม จังหวัดเลย

๑.๒.๔ ลักษณะภูมิประเทศ โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูงแยกเป็น ๔ บริเวณ คือ

- (๑) พื้นที่ค่อนข้างราบ ได้แก่ เขตอำเภอเมืองหนองคาย อำเภอท่าบ่อ อำเภอศรีเชียงใหม่ ซึ่งใช้ประโยชน์ในการทำนา และปลูกพืชสวนบริเวณริมแม่น้ำโขง
- (๒) พื้นที่เป็นคลื่นลอนลาด กระจายอยู่ทุกอำเภอเป็นหย่อมๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำนา และปลูกพืชไร่พืชสวนและป่าธรรมชาติ
- (๓) พื้นที่เป็นคลื่นลอนชันและเป็นเขาเป็นป่าธรรมชาติ เช่น ป่าไม้เต็งรัง เบญจพรรณ พบในเขตอำเภอสังคม
- (๔) สภาพพื้นที่เป็นภูเขาที่มีความสูงชันจากระดับน้ำทะเล ตั้งแต่ ๒๐๐ เมตรเป็นบริเวณเทือกเขาต่างๆ ทางทิศตะวันตกในเขตอำเภอสังคม

๑.๒.๕ จุดผ่านแดนระหว่างประเทศ

จังหวัดหนองคายมีอำเภอตั้งอยู่ตามแนวชายแดน รวม ๖ อำเภอ คือ อำเภอเมืองหนองคาย อำเภอท่าบ่อ อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอสังคม อำเภอโพนพิสัย และอำเภอรันทวาปี โดยมีจุดผ่านแดนและจุดผ่อนปรนการค้า ดังต่อไปนี้

(๑) จุดผ่านแดนและจุดตรวจคนเข้าเมือง

- ด้านพรมแดนสะพานมิตรภาพไทย-ลาว บ้านเหล่าจอมมณี อำเภอเมืองหนองคาย กับด่านสากลบ้านดงพูนี เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ เปิดให้บริการทุกวัน เวลา ๐๖.๐๐ - ๒๒.๐๐ น. การคมนาคมทางบกข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาวโดยรถยนต์และรถไฟ
- ด้านพรมแดนท่าเรือหนองคาย ตำบลในเมือง อำเภอเมืองหนองคายกับด่านสากลท่าเตื่อ เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ เปิดให้บริการทุกวัน เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. การคมนาคมทางน้ำ เรือหางยาว และเรือโดยสาร
- ด้านตรวจคนเข้าเมือง ณ สถานีรถไฟหนองคาย อำเภอเมืองหนองคาย

(๒) จุดผ่อนปรนการค้า

- จุดผ่อนปรนบ้านม่วง หมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านม่วง อำเภอสังคม กับด่านประเพณีบ้านโคกแอ เมืองสังทอง นครหลวงเวียงจันทน์ เปิดทุกวันพุธและวันเสาร์ เวลา ๐๖.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. การคมนาคมทางน้ำโดยเรือโดยสาร
- จุดผ่อนปรนบ้านหม้อ หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านหม้อ อำเภอศรีเชียงใหม่กับด่านประเพณีบ้านด่านคำ (ด่านเก่าเลี้ยว) เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ เปิดทุกวันอังคาร วันพฤหัสบดีและวันเสาร์ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. การคมนาคมทางน้ำ โดยเรือโดยสาร
- จุดผ่อนปรนบ้านจุมพล หมู่ที่ ๑ ตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัยกับด่านประเพณีบ้านโคก เมืองปากงึม นครหลวงเวียงจันทน์ เปิดทุกวันอังคารและวันเสาร์ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. การคมนาคมทางน้ำโดยเรือโดยสาร
- จุดผ่อนปรนบ้านเปงจาน หมู่ที่ ๘ ตำบลโพนแพง อำเภอรันทวาปีกับด่านประเพณีบ้านทวย เมืองท่าพะบาด แขวงบอลิคำไซ เปิดทุกวันพุธ วันศุกร์ และวันอาทิตย์ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. การคมนาคมทางน้ำโดยเรือโดยสาร

[illegible]

- จังหวัดหนองคาย มีพื้นที่ทั้งหมด ๓,๐๒๖.๕๓ ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองเป็น ๙ อำเภอ ๖๒ ตำบล ๖๗๘ หมู่บ้าน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๖๘ แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๒ แห่ง เทศบาลตำบล ๑๗ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๔๘ แห่ง

- อำเภอที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองหนองคาย และอำเภอที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอโพนพิสัย

ตารางที่ ๑-๑ แสดงข้อมูลประชากรของจังหวัดหนองคาย

อำเภอ	จำนวนประชากร			จำนวน ครัวเรือน	หมู่บ้าน	ตำบล	พื้นที่ ตร.กม.	เทศบาล		อบต.
	ชาย	หญิง	รวม					เมือง	ตำบล	
๑. เมืองหนองคาย	๗๓,๙๕๑	๗๕,๔๐๕	๑๔๙,๓๕๖	๕๓,๗๗๙	๑๔๗	๑๖	๖๐๗.๔๕๖	๑	๘	๗
๒. ท่าบ่อ	๔๑,๐๔๗	๔๑,๙๙๐	๘๓,๐๓๗	๒๕,๑๖๔	๙๐	๑๐	๓๕๕.๓๑๓	๑	๓	๘
๓. โพนพิสัย	๔๙,๒๙๑	๔๙,๑๓๐	๙๘,๔๒๑	๓๐,๓๑๓	๑๕๙	๑๑	๖๔๒.๗๓๙	-	๒	๑๐
๔. ศรีเชียงใหม่	๑๕,๔๑๐	๑๕,๕๒๗	๓๐,๙๓๗	๙,๕๑๑	๔๓	๔	๑๙๗.๙๖๑	-	๒	๓
๕. สังคม	๑๒,๖๗๗	๑๒,๒๙๒	๒๔,๙๖๙	๗,๙๑๐	๓๖	๕	๔๔๙.๗๒๔	-	๑	๕
๖. สระใคร	๑๓,๔๑๘	๑๓,๑๑๗	๒๖,๕๓๕	๗,๕๕๓	๔๑	๓	๒๑๐.๙๐๒	-	-	๓
๗. เฝ้าไร่	๒๖,๒๑๑	๒๕,๘๗๒	๕๒,๐๘๓	๑๔,๖๐๖	๗๓	๕	๒๕๕.๙๐๐	-	๑	๔
๘. รัตนวาปี	๑๙,๕๓๕	๑๙,๒๔๕	๓๘,๗๘๐	๑๒,๐๑๕	๖๒	๕	๒๐๔.๐๐๗	-	-	๕
๙. โพนืตาก	๗,๗๑๓	๗,๖๑๐	๑๕,๓๒๓	๔,๘๗๑	๒๗	๓	๑๐๒.๕๓๒	-	-	๓
รวม	๒๕๙,๓๐๓	๒๖๐,๑๘๘	๕๑๙,๔๙๑	๑๖๕,๙๑๐	๖๗๘	๖๒	๓,๐๒๖.๕๓	๒	๑๗	๔๘

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดหนองคาย

๑.๔ ลักษณะทางสังคม

๑.๔.๑ สภาพโดยทั่วไป : จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดชายแดนติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสามารถเชื่อมโยงไปถึงตอนใต้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มีประวัติความเป็นมาอันยาวนานทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสังคมที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บริบทและภูมิสังคมของจังหวัดหนองคายอาจมีความแตกต่างจากจังหวัดอื่นบ้าง เนื่องจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย ปัจจุบันมีทั้งประชาชนที่อาศัยอยู่ดั้งเดิมตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษเรื่อยมา และประชาชนที่อพยพมาจากที่อื่นและจากประเทศเพื่อนบ้านในอดีตที่ผ่านมา จึงทำให้ลักษณะทางสังคมของจังหวัดหนองคายมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ เช่น

(๑) ไทหนองคาย ชาวอำเภอเมืองหนองคายที่คนท้องถิ่นอีสานเขาเรียกกันว่า “คนไทหนองคาย” (หมายถึง คนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดหนองคาย) ก็คือ ชาวลาวอีสานเช่นเดียวกับคนทางอุดรธานี ทั้งนี้ เน้นไปในอดีตประชาชนชาวหนองคายกลุ่มแรก คือ ชาวเวียงจันทน์ที่อพยพข้ามโขงมาสร้างเมืองใหม่ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๓ พ.ศ. ๒๓๗๐ อย่างไรก็ตาม ภาษาก็มีถิ่นที่ไทหนองคายพูดกันอยู่ทุกวันนี้แม้จะมีสำเนียงคล้ายคลึงกับชาวลาวเวียงจันทน์ ในเขต สปป.ลาว มากก็ตาม แต่ก็ใช้ว่าจะเป็นแบบเดียวกัน น้ำเสียงขึ้นต้นประโยคของชาวหนองคายจะสูงกว่าคำพูดขึ้นต้นประโยคของชาวอีสานทั่วไป โดยมากจะลงท้ายประโยคคำถามด้วย “หว่า” เช่น “เจ้าเป็นคนหนองคายบ่แมนหว่า” เป็นต้น ในแต่ละประโยคน้ำเสียงของไทหนองคายจะเน้นสูงต่ำฟังดูเสนาหุ ถ้าใครไม่เคยได้ยินคนหนองคายเขาพูดกันอาจฟังคล้ายคนชาวเหนือเชียงใหม่เขาอู้กัน บางทีไทหนองคายบางคนอาจลงท้ายหรือพูดตอบรับว่า “เจ้า” ด้วยก็มีเช่นเดียวกันกับชาวล้านนาเชียงใหม่และเวียงจันทน์

(๒) **พวน** ชาวพวนในจังหวัดหนองคายส่วนใหญ่อาศัยอยู่บริเวณทางตอนเหนือของแม่น้ำโขงหรือทิศตะวันตกของจังหวัดหนองคาย คือ อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอโพธิ์ตาก และอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี (ในอดีตขึ้นกับจังหวัดหนองคาย) ชาวพวนที่อำเภอศรีเชียงใหม่อพยพมาจากแขวงเชียงขวางที่อยู่ติดกับชายแดนเวียดนามเดิมขึ้นกับอาณาจักรล้านช้าง ภายหลังเกิดเหตุสงครามบ้านเมืองไม่สงบ รัชกาลที่ ๓ จึงโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าเมืองอพยพผู้คนมาอาศัยอยู่ที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำโขง ทั้งนี้ การอพยพชาวพวนรวมทุกคนในท้องถิ่นหนองคายปัจจุบันทำให้เมืองใหม่ คือ เมืองหนองคาย (หรือหนองคายปัจจุบัน) มีพลเมืองเพิ่มมากขึ้นทำให้หนองคายมีพัฒนาการเป็นหัวเมืองสำคัญทางอีสานเหนือมาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ ชาวพวนที่อพยพมาอยู่อำเภอศรีเชียงใหม่และอำเภอโพธิ์ตาก (บ้านโพธิ์ตาก) น่าจะเป็นกลุ่มเดียวกันกับชาวพวนที่บ้านกลางใหญ่ และชาวพวน ที่อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ด้วย

ชาวพวนจะพูดลากเสียงยาวคำสุดท้ายและพูดเย็นเยื่อ พูดไปยิ้มไปเพราะคนพวนชอบยิ้มแฉ่งแจ่มใส คนส่วนใหญ่แล้วผิวขาวใส รูปร่างหน้าตาดีกันทุกคน มีคำศัพท์ที่แปลกไปจากคนอีสานทั่วไปอยู่มากโดยเฉพาะในอดีตศัพท์บางคำของชาวพวนคนลาวอีสานฟังไม่รู้จักเลยก็ว่าได้ เช่น บักโอ้ย แปลว่า ฝรั่ง ที่คนอีสานเรียก “หมาก, หมักสิดา” มะพร้าว คนพวนก็ว่า “มะพร้าว” ส้มโอ คนพวนก็เรียก “หมากพุก” คำที่พูดกันออกมาแล้วฟังออกเลยว่าใช้คนพวนหรือไม่ก็คือคำว่า “บ่แม่น” ฟังแล้วต่างกับคนอีสานที่พูดว่า “บแมน” ฉะนั้น ไม่ลากเสียงยาวคำสุดท้ายเหมือนชาวพวน ชาวพวนได้ชื่อว่าเป็นคนขยันทำมาหากินและชอบทำการค้าขาย ถ้าเปรียบเทียบกับชาวอีสานในถิ่นหนองคายอื่นๆ ชุมชนพวนในจังหวัดหนองคายถือว่าเป็นชุมชนขนาดใหญ่ จนสามารถตั้งเป็นเขต ตำบล และอำเภอได้ ส่วนประเพณี ขนบธรรมเนียมของชาวพวนบางประเภทก็ผสมปนเปไปกับชาวอีสานทั่วไปแล้วจนเกือบสูญ ประเพณีเดิม เช่น กำฟ้า กำเกียง กาวสาว (เกี้ยวสาว)

(๓) **คนญวน** หรือคนไทยเชื้อสายเวียดนามส่วนใหญ่อาศัยอยู่ที่อำเภอบ้านผือ อพยพมาจากเมืองเวียงจันทน์และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม คราวแรกน่าจะเป็นการอพยพในสมัยรัชกาลที่ ๓ เมื่อครั้งที่ไทยทำสงครามกับเวียดนามคงมีการกวาดต้อนเอาพลเมืองญวนมายังฝั่งไทยบ้าง ต่อมาคงมีชาวญวนมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในเวียงจันทน์มากในสมัยรัชกาลที่ ๕ ฝรั่งเศสได้เวียงจันทน์และล้านช้างเป็นเมืองขึ้น พระกฤษประดิษฐ์บดี (ขาลี, สาลี) เจ้าเมืองจันทบุรี (เวียงจันทน์) จึงพาราษฎรอพยพมาอยู่ที่บ้านท่าบ่อเกลือ เป็นเมืองท่าบ่อเกลือ หรืออำเภอบ้านผือ ในปัจจุบันและสุดท้ายในช่วงสงครามอินโดจีนราษฎรเมืองเวียงจันทน์หลบหนีภัยสงครามในเวียงจันทน์และเวียดนามมาอาศัยอยู่ทางฝั่งเมืองหนองคายมากขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒

ดังนั้น ตัวเมืองท่าบ่อปัจจุบันซึ่งได้ชื่อว่ามีครอบครัวชาวญวนอยู่อาศัยหนาแน่นมากที่สุด และยังรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีของตนไว้อย่างเหนียวแน่น โดยเฉพาะภาษาพูดซึ่งต่างกับภาษาถิ่นอีสานทั่วไป ยังคงเป็นภาษาที่คนญวนใช้พูดคุยกันในกลุ่มชาวญวนด้วยกันเอง เด็กหนุ่มสาวก็ยังคงพูดญวนเช่นเดียวกับ ปู่ ย่า ตา ยาย ผิดแต่ว่าถ้าหนุ่มสาวชาวญวนพูดคุยกันเองจะใช้ภาษาถิ่นไทยอีสาน หรือ พูดไทยภาคกลางแทน คำที่ใช้เรียกอาหารญวนก็คงได้รับการเรียกขานกันอยู่ในปัจจุบัน เพราะอาหารญวนมีลักษณะที่เหมือนอาหารอีสานทั้งยังเป็นที่ยอมรับอาหารรับประทานกันโดยทั่วไปโดยเฉพาะในเขตอำเภอบ้านผือ เช่น บั๊นแบ้ว กะญอ ข้าวเป็ญญวน เป็นต้น

(๔) **ไทดำ** คนถิ่นหนองคายเรียกคนพูดไทดำว่า “ไทเหนือ” หมายถึง พวกที่อาศัยอยู่แถบ ด้านเหนือ ของหนองคายรวมทั้งจังหวัดเลย คือ อำเภอสังคม และบางส่วนของอำเภอโพธิ์ตาก เช่น บ้านโนนทอง และบ้านนาจิว บ้านคำด้วง อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ชาวไทดำ หมายถึง คนที่อพยพมาจากอำเภอด่านซ้าย และเมืองบ่อแต่น แก่นท้าว แขวงไชยบุรีของ สปป.ลาว ตั้งแต่สมัยที่ฝรั่งเศสได้ดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงไปเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๓๖ สมัยรัชกาลที่ ๕ ด้วยความที่ไม่อยากอยู่ใต้การปกครองของฝรั่งเศส ชาวเมืองบ่อแต่น เมืองแก่นท้าวและเมืองด่านซ้าย จึงอพยพโยกย้ายมาตั้งหลักแหล่งยังเขตเมืองหนองคายมาจนถึงปัจจุบัน สำเนียงพูดของชาวไทดำจะออกเสียงสูง

เกือบทั้งประโยค โดยเฉพาะคนเฒ่าคนแก่บ้านโพหนอง ยังพูดภาษาถิ่นไทด้านกันอยู่ ในขณะที่ลูกหลานพูดภาษาถิ่นไทหนองคายแล้วในปัจจุบันนอกเสียจากเด็กๆ ก็ยังคงพูดไทด้านกันอยู่จนกว่าจะโตถึงจะพูดแบบคนถิ่นไทหนองคายนับว่าเป็นเรื่องแปลกเรื่องภาษาถิ่นไทด้านและไทหนองคาย ทั้งนี้ คงเป็นเพราะว่าสำเนียงไทยด้านนั้นสูงแปลกหูมากเมื่อเทียบกับไทหนองคายที่พูดแบบไทอีสานใต้ คือพื้นๆไปทั้งประโยคไม่เน้นเสียงสูงมากนัก ทำให้หนุ่มสาววัยรุ่นทั่วไปเมื่อเข้าไปในเมืองก็จะหัดพูดไทหนองคายกันหมด เมื่อหันกลับมาพูดไทด้านก็พูดอีกไม่ได้เพราะต้องบังคับเสียงให้สูงยากที่จะพูดได้ถ้าไม่ใช่คนไทด้านแท้

๑.๔.๒ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม

ถึงแม้จะมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ แต่เอกลักษณ์ที่โดดเด่นและสำคัญของชาวจังหวัดหนองคาย มีร่วมกัน คือ การมีวิถีชีวิตแบบเรียบง่ายเป็นรูปแบบเฉพาะของคนหนองคายภายใต้วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณีที่สวยงาม ไม่มีการทะเลาะเบาะแว้งที่รุนแรงในหมู่ประชาชน ในช่วงหลายปีที่ผ่านมามีประชาชนคนไทยอาจมีความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกัน แต่ในพื้นที่จังหวัดหนองคายไม่มีความรุนแรงใดๆ เกิดขึ้น โดยขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมายาวนานและมีความสำคัญของจังหวัดหนองคายที่นักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศชื่นชอบและนิยมเข้ามาเยี่ยมชมเป็นประจำปี คือ

(๑) **งานนมัสการหลวงพ่อบุญรอดเจ้าองค์โต** ประดิษฐานอยู่ที่วัดศรีชุมภูงค์คือ บ้านน้ำโมง เป็นพระพุทธรูปขนาดใหญ่หล่อด้วยทอง ฝีมือของช่างฝ่ายเหนือและช่างล้านช้าง เป็นพระพุทธรูปที่มีลักษณะงดงาม นั่งขัดสมาธิปางมารวิชัย เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่ประชาชนทั้งสองฝั่งแม่น้ำโขงเคารพนับถือมาก สร้างเมื่อพุทธศักราช ๒๑๐๕ ผู้สร้างคือ พระไชยเชษฐา กษัตริย์นครเวียง หล่อโดยใช้ทองคำ ทองเหลือง และเงินผสมกัน รวมน้ำหนักได้ ๑ ตู (ถือเป็นมาตราโบราณของอีสาน) ใช้เวลาในการสร้าง ๗ ปี ๗ เดือน จังหวัดได้กำหนดจัดงานนมัสการหลวงพ่อบุญรอดเจ้าองค์โตเป็นประจำทุกปีในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔

(๒) **งานอนุสาวรีย์ปราบฮ่อ** จัดประมาณเดือนมีนาคมของทุกปี ณ บริเวณอนุสาวรีย์ปราบฮ่อ ภายในงานจะมีการแสดงการละเล่นที่เป็นเอกลักษณ์ วัฒนธรรมชาวหนองคาย รวมทั้งมีการออกร้านจำหน่ายสินค้าราคาถูกด้วย

(๓) **วันสงกรานต์** เป็นงานประจำปี จัดขึ้นที่วัดโพธิ์ชัย (พระอารามหลวงชั้น ๓) มีการอัญเชิญหลวงพ่อบุญรอดแห่รอบเมือง เพื่อประชาชนได้สรงน้ำมีการทำบุญตักบาตรวันสงกรานต์ เถลิงฉลองหลวงพ่อบุญรอดที่วัดโพธิ์ชัย มีงานรื่นเริง การละเล่นพื้นเมือง การกีฬาท้องถิ่นและมหรสพครบครัน ๕ วัน ๕ คืน เริ่มจัดขึ้นในวันที่ ๑๓ เมษายนของทุกปี

(๔) **งานแข่งเรือ** เป็นงานประเพณีของท้องถิ่นที่จัดขึ้นก่อนวันออกพรรษา จัดให้มีการแข่งเรือยาวในลำแม่น้ำโขง โดยประชาชนในคุ้มต่างๆได้จัดเรือแข่งจากอำเภอ และบางปีก็มีเรือจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมาร่วมการแข่งขันด้วย เป็นการแสดงถึงความสามัคคีที่มีต่อกันมายาวนานโดยจัดให้มีขึ้นในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ของทุกปี

(๕) **งานแห่ปราสาทผึ้ง** เป็นประเพณีของท้องถิ่นที่เก่าแก่ จังหวัดได้จัดให้มีขึ้นควบคู่กันกับงานแข่งเรือ มีการจัดทำปราสาทผึ้งประกวดและนำลงเรือยนต์ล่องไปตามลำแม่น้ำโขง กลางคืนมีการไหลเรือไฟประดับดวงไฟมากมาย และดูทิวทัศน์แสงไฟกระทบพื้นน้ำยามค่ำคืนสวยงามมาก เพื่อนมัสการพระธาตุกลางแม่น้ำโขงหรือพระธาตุหล้าหนอง (วัดและองค์มหาเจดีย์ได้พังลงในแม่น้ำโขงไปนานแล้ว) อยู่หน้าวัดสิริมหากัจกาย (วัดธาตุ) อำเภอเมืองหนองคาย จัดขึ้นในวันเพ็ญเดือน ๑๑ จัดพร้อมกันกับงานแข่งเรือประจำปี

(๖) **งานวันออกพรรษา** จัดเป็นงานต่อจากวันแห่ปราสาทผึ้งและแข่งเรือ เป็นวันทำบุญประจำของท้องถิ่น มีการตักบาตรเทโวภายในเขตอำเภอเมือง ประชาชนท้องถิ่นถือเป็นวันสำคัญยิ่ง ไม่ว่าจะไปประกอบอาชีพอยู่ต่างจังหวัดหรือต่างประเทศ เมื่อถึงกำหนดวันทำบุญออกพรรษาแล้ว คนส่วนมากจะเดินทางกลับบ้านเพื่อทำบุญอุทิศกุศลแก่บรรพบุรุษตามประเพณีนิยมที่ได้ปฏิบัติต่อเนื่องมาแต่โบราณกาล

(๗) **บั้งไฟพญานาค** เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติตามลำน้ำโขงมานานหลายปีแล้วตามคำร่ำลือของชาวบ้าน แต่บั้งไฟพญานาคเพิ่งจะได้รับส่งเสริมเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวของจังหวัดหนองคายไม่กี่ปีมานี้เอง บั้งไฟพญานาคเป็นลูกไฟที่พุ่งขึ้นมาจากใต้แม่น้ำโขง พุ่งลอยขึ้นสู่อากาศ ประมาณ ๒๐-๓๐ เมตร แล้วก็หายไป ลูกไฟไม่จำกัดบริเวณที่เกิดและเกิดไม่บ่อยซ้ำที่บริเวณนั้น ขนาดของลูกไฟ ก็มีหลายขนาด ขนาดโตเท่าผลส้ม ขนาดกลางเท่าไข่ไก่ ขนาดเล็กเท่าหัวแม่มือ เวลาที่เกิดขึ้นไม่แน่นอน แต่ต้องมีค่าแล้ว บางปีเกิดตั้งแต่หัวค่ำ ประมาณ ๑๘.๐๐ น. บางปีเริ่มเกิด ๒ - ๓ ทุ่ม และจะเกิดไปอีกประมาณ ๓ - ๔ ชั่วโมง จึงจะค่อย ๆ หดลงจำนวนลูกไฟที่เกิดขึ้นบริเวณหนึ่งๆ มีจำนวนไม่แน่นอน สถานที่เกิดนั้นส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่อำเภอโพนพิสัยและอำเภอรันทวาปี บั้งไฟพญานาคจะเกิดขึ้นในคืนวันเพ็ญเดือน ๑๑ ของทุกปี

๑.๔.๓ จำนวนศาสนสถานและนักบวช

(๑) วัด/สำนักสงฆ์ ๕๕๕ แห่ง พระสงฆ์ ๒,๕๑๗ รูป สามเณร ๗๓๔ รูป แม่ชี ๗๔ คน

- มหานิกาย ๕๒๙ แห่ง (พระสงฆ์ ๑,๙๑๙ รูป สามเณร ๖๓๔ รูป แม่ชี ๔๔ คน)

- ธรรมยุต ๖๖ แห่ง (พระสงฆ์ ๕๙๘ รูป สามเณร ๑๐๐ รูป แม่ชี ๓๐ คน)

ที่มา : สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดหนองคาย

(๒) โบสถ์ (ศาสนาคริสต์) จำนวน ๒๐ แห่ง

(๓) มัสยิด (ศาสนาอิสลาม) จำนวน ๑ แห่ง

ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดหนองคาย

๑.๕ ข้อมูลด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๑.๕.๑ **ไฟฟ้า** จังหวัดหนองคายมีสถานไฟฟ้า จำนวน ๔ แห่ง กำลังผลิตรวม ๒๕๐ เมกะวัตต์ มีความต้องการพลังงานไฟฟ้าสูงสุด ๙๓.๓๖ เมกะวัตต์ ประกอบด้วย สถานไฟฟ้าหนองคาย จำนวน ๒ สถานี สถานไฟฟ้าโพนพิสัย จำนวน ๑ สถานี และสถานไฟฟ้าศรีเชียงใหม่ จำนวน ๑ สถานี ปัจจุบันจังหวัดหนองคายมีไฟฟ้าใช้ครบทุกหมู่บ้าน จำนวน ๑๔๗,๐๘๗ ราย บ้านที่อยู่อาศัย จำนวน ๑๓๖,๘๔๓ ราย ส่วนราชการที่ใช้ไฟฟ้า จำนวน ๑,๖๖๕ ราย ธุรกิจเอกชนขนาดกลาง จำนวน ๔๐๕ ราย และธุรกิจเอกชนขนาดใหญ่ ๑๔ ราย นอกจากนี้ยังมีโรงงานไฟฟ้าพลังงานทดแทน จำนวน ๕ โรง กำลังผลิตรวม ๑๒ เมกะวัตต์ ประกอบด้วย โรงไฟฟ้าชีวมวล มีกำลังผลิต ๘ เมกะวัตต์ จำนวน ๑ โรง และโซลาร์ฟาร์ม จำนวน ๔ โรง กำลังผลิตโรงละ ๑ เมกะวัตต์ รวม ๔ เมกะวัตต์

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดหนองคาย

๑.๕.๒ **ประปา** จังหวัดหนองคายมีกำลังผลิตน้ำประปาในจังหวัดทั้งสิ้น ๖,๒๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อปี (หรือที่ ๕๑๖,๖๖๖ ลูกบาศก์เมตรต่อเดือน) มีผู้ใช้น้ำทั้งสิ้น ๑๙,๖๔๗ ราย โดยแหล่งน้ำดิบของการประปาส่วนภูมิภาคหนองคายอยู่ในลุ่มแม่น้ำโขง ปริมาณน้ำที่จ่ายเพื่อสาธารณประโยชน์และครัวเรือน เฉลี่ยต่อเดือนที่ ๒๒% ของปริมาณน้ำที่ผลิต ปริมาณน้ำที่ใช้ในระบบ ๕๗๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ต่อเดือน (ปริมาณน้ำที่จำหน่ายให้ ผู้ใช้น้ำ)

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาค สาขาหนองคาย

๑.๕.๓ **โทรศัพท์** หน่วยงานที่ให้บริการโทรศัพท์ในจังหวัดหนองคาย คือ บริษัท ทีโอที จำกัด ปัจจุบันมีผู้ใช้โทรศัพท์ จำนวน ๓ ศูนย์บริการ (หนองคาย,ท่าบ่อและโพนพิสัย) รวมทั้งสิ้น ๙,๔๙๐ ราย แยกเป็นโทรศัพท์พื้นฐาน จำนวน ๘,๘๘๓ ราย โทรศัพท์สาธารณะ (ทุกประเภท) จำนวน ๖๐๗ ราย และอินเทอร์เน็ต จำนวน ๔,๐๔๓ ราย

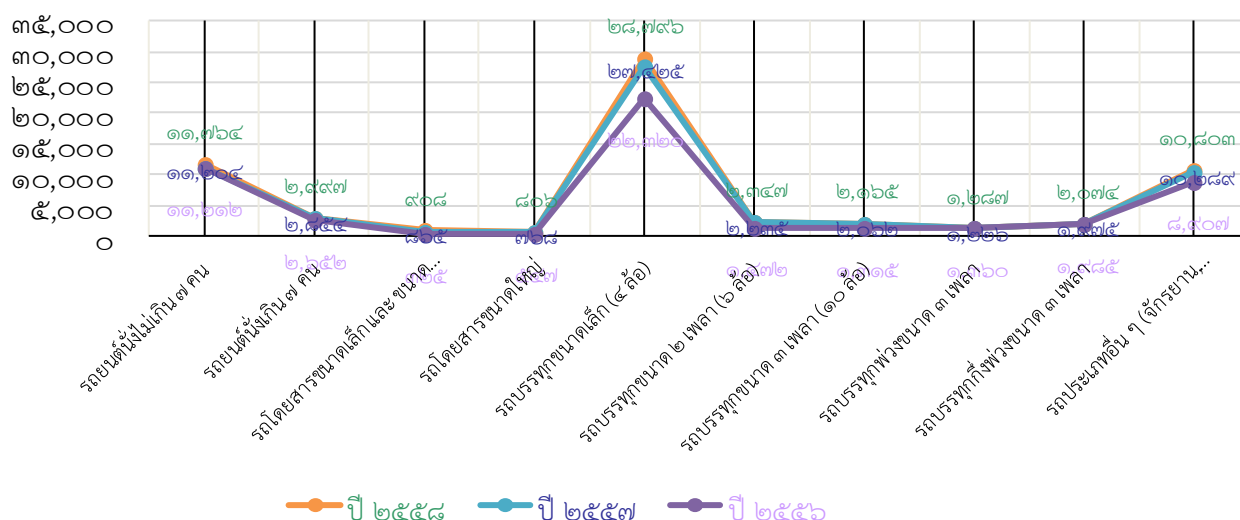
ที่มา : บริษัททีโอที จำกัด มหาชน

๑.๕.๔ การคมนาคมขนส่ง

๑.๕.๔.๑ ทางหลวงแผ่นดิน จังหวัดหนองคายตั้งอยู่บนถนนมิตรภาพหรือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒ เริ่มต้นจากเขตอำเภอสระใคร (เขตติดต่ออำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี) สิ้นสุด ณ สะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ ๑ (หนองคาย-เวียงจันทน์) ระยะทางประมาณ ๒๓.๙๒๑ กิโลเมตร โดยเส้นทางนี้สามารถเดินทางผ่านสะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ ๑ เชื่อมโยงไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐประชาชนจีน (ตอนใต้) และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามได้ โดยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒ ข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ ปริมาณการจราจรมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นกับรถทุกประเภททุกปี สะท้อนให้เห็นว่าการค้า การลงทุนของจังหวัดเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องมาโดยลำดับ

แผนภาพที่ ๑-๒ แสดงปริมาณการจราจรย้อนหลัง ๓ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ ทางหลวงหมายเลข ๒ ระหว่าง กม. ๔๘๖+๓๐๖ - กม. ๕๐๙+๑๑๓

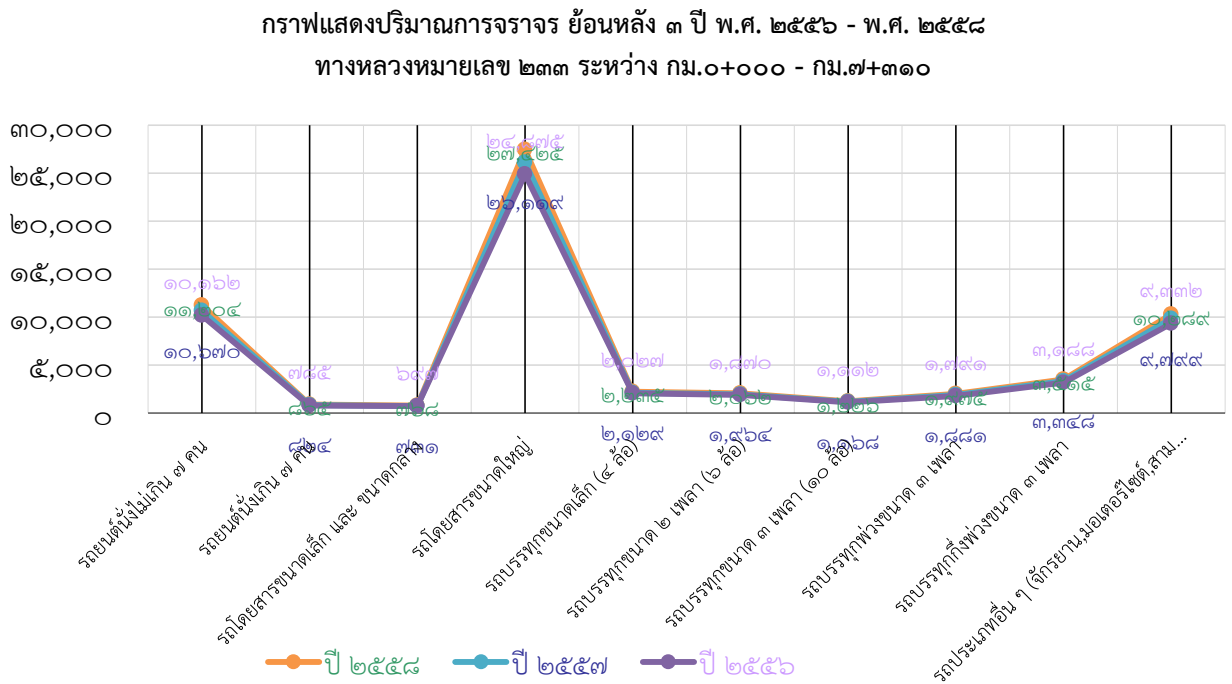
กราฟแสดงปริมาณการจราจร ย้อนหลัง ๓ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - พ.ศ. ๒๕๕๘
ทางหลวงหมายเลข ๒ ระหว่าง กม.๔๘๖+๓๐๖ - กม.๕๐๙+๑๑๓

นอกจากนี้ยังมีทางหลวงแผ่นดินสายทางหลักที่มีความสำคัญอีก ๔ เส้นทางที่แยกออกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒ และสามารถเชื่อมโยงไปยังภูมิภาคต่างๆทั้งภายในประเทศและต่างประเทศได้ ประกอบด้วย

(๑) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓๓ จากแยก By Pass มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย ถึงตัวเมืองหนองคาย (สี่แยกพญานาค) ระยะทาง ๗.๓๑๐ กิโลเมตร (อยู่ระหว่างการพัฒนาและปรับปรุงภูมิทัศน์ ณ บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัด โดยใช้งบประมาณตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙) ปริมาณการจราจรระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ มีปริมาณการจราจรเฉลี่ยสูงขึ้นกับรถทุกประเภท โดยเฉพาะรถบรรทุกกึ่งพ่วง ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากทางหลวงแผ่นดินสายนี้เป็นทางหลวงแผ่นดินที่เชื่อมต่อไปยังทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๒ ซึ่งเป็นทางหลวงแผ่นดินเชื่อมโยงระหว่างประเทศ

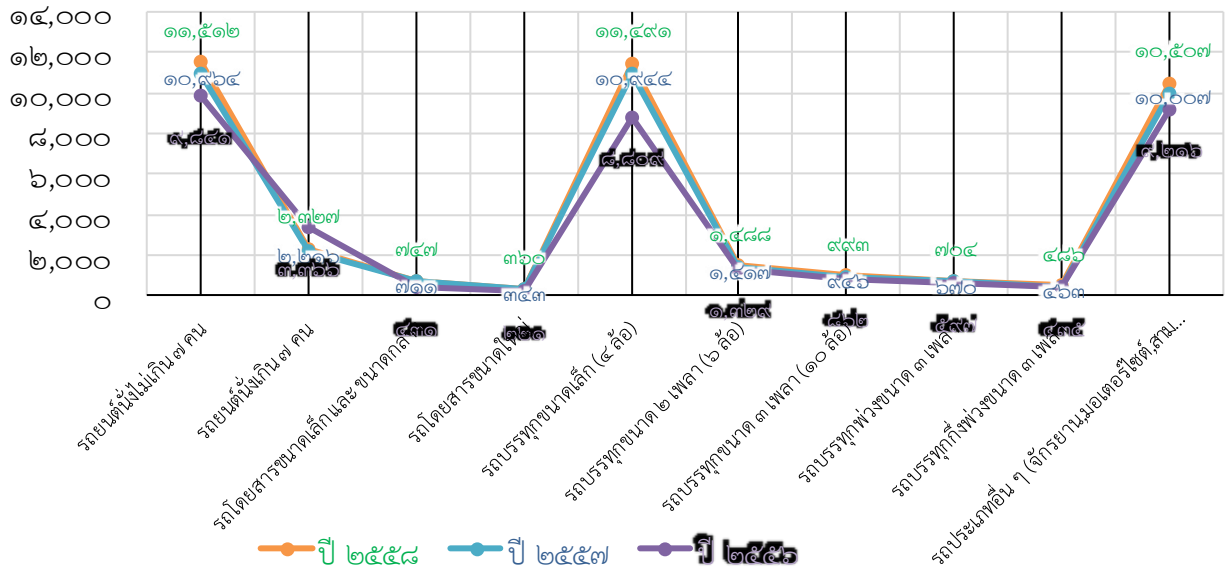
แผนภาพที่ ๑-๓ แสดงปริมาณการจราจรย้อนหลัง ๓ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ ทางหลวงหมายเลข ๒๓๓
ระหว่าง กม. ๐+๐๐๐ - กม. ๗+๓๑๐

(๒) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๒ หรือถนนชยางกุล เริ่มต้นจากสี่แยกพญานาคอำเภอเมืองหนองคายถึงสิ้นสุดเขตแดนจังหวัดหนองคายฝั่งทิศตะวันออก ณ อำเภอรัตนวาปี (ติดต่อเขตแดนอำเภอปากคาด) เชื่อมต่อกับจังหวัดบึงกาฬ ระยะทางประมาณ ๘๗ กิโลเมตร (อยู่ระหว่างการปรับปรุงพัฒนาขยายเส้นทางเป็นถนนเชื่อมโยงระหว่างประเทศ) ปริมาณการจราจรระหว่าง ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ มีปริมาณการจราจรเฉลี่ยสูงขึ้นกับรถทุกประเภท โดยเฉพาะรถบรรทุกกึ่งพ่วง ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากทางหลวงแผ่นดินสายนี้เป็นทางหลวงแผ่นดินที่เชื่อมโยงระหว่างประเทศ (ไทย-ลาว-เวียดนาม-จีน) ผ่านจังหวัดบึงกาฬ นครพนม (ข้ามด่านพรมแดนนครพนม - แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว - สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม-สาธารณรัฐประชาชนจีนฝั่งทิศตะวันออก) ไปจังหวัดมุกดาหาร (ข้ามด่านพรมแดนมุกดาหาร - แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว - ท่าเรือน้ำลึกด่านงาสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม) ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) หรือเส้นทางหมายเลข ๙ (R๙) สิ้นสุด ณ จังหวัดอุบลราชธานี จึงเป็นเส้นทางสำหรับรองรับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจการค้า การลงทุน และการขนส่งที่สำคัญของประเทศ

แผนภาพที่ ๑-๔ แสดงปริมาณการจราจรย้อนหลัง ๓ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๘ ทางหลวงหมายเลข ๒๑๒ ระหว่าง กม. ๐+๐๐๐ – กม. ๙๖+๘๘๕

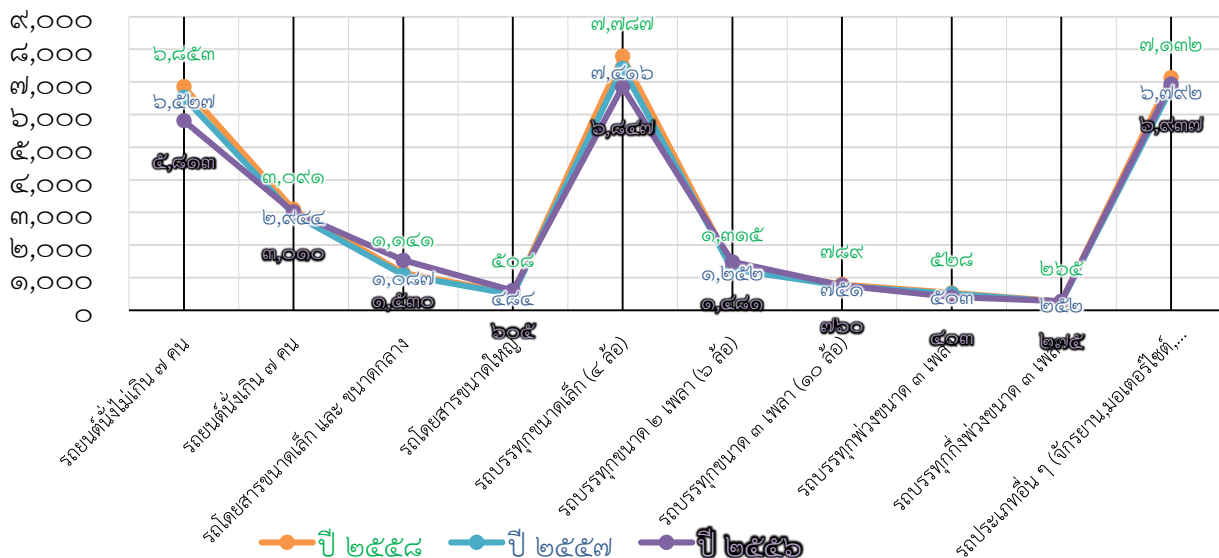
กราฟแสดงปริมาณการจราจร ย้อนหลัง ๓ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - พ.ศ. ๒๕๕๘
ทางหลวงหมายเลข ๒๑๒ ระหว่าง กม.๐+๐๐๐ - กม.๙๖+๘๘๕

(๓) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๑ เริ่มต้นจากเทศบาลตำบลหนองสองห้องผ่านอำเภอบำบัด อำเภอสรีเชียงใหม่ และอำเภอสังคม สิ้นสุดเขตแดนด้านทิศตะวันตก (ติดต่อเขตแดนอำเภอปากชม จังหวัดเลย) ระยะทางประมาณ ๑๑๒ กิโลเมตร ปริมาณการจราจรระหว่าง ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ มีปริมาณการจราจรสูงขึ้นทุกปีโดยเฉพาะสัดส่วนรถโดยสารขนาดใหญ่ และรถบรรทุกขนาดเล็ก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า มีนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะมายังแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในพื้นที่อำเภอบำบัด อำเภอสรีเชียงใหม่ และอำเภอสังคม เพิ่มขึ้นทุกปี และเส้นทางนี้ยังสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไปยังจังหวัดอุดรธานี เลย ภาคนอกตอนบน ภาคเหนือตอนล่าง และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้อีกด้วย

แผนภาพที่ ๑-๕ แสดงปริมาณการจราจรย้อนหลัง ๓ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๘ ทางหลวงหมายเลข ๒๑๑
ระหว่าง กม. ๐+๐๐๐ – กม. ๑๑๒+๐๐๐

กราฟแสดงปริมาณการจราจร ย้อนหลัง ๓ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - พ.ศ. ๒๕๕๘
ทางหลวงหมายเลข ๒๑๑ ระหว่าง กม.๐+๐๐๐ - กม.๑๑๒+๐๐๐

(๔) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔๒ เริ่มต้นจากสี่แยกพญานาคไปทางทิศตะวันตก เส้นทางหนองคาย-หนองบัว-ท่าบ่อ ซึ่งเป็นเส้นทางเลียบริมน้ำโขงไปเชื่อมต่อกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๑ ที่อำเภอท่าบ่อ ระยะทางประมาณ ๒๖.๙๕๘ กิโลเมตร ปริมาณการจราจรระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ มีปริมาณการจราจรเพิ่มขึ้นทุกปีโดยเฉพาะสัดส่วนรถโดยสารขนาดใหญ่และรถบรรทุกขนาดเล็กมีความสำคัญในการเชื่อมโยงภาคการผลิต การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว/การบริการ และการเกษตร

ทางหลวงแผ่นดินทั้ง ๕ สายทางหลัก ตามที่กล่าวมาถือเป็นเส้นทางที่มีความสำคัญในการพัฒนาระบบการขนส่งโลจิสติกส์ พัฒนาระบบเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคายเชื่อมโยงกับจังหวัดต่างๆและประเทศเพื่อนบ้านในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงและสามารถเชื่อมโยงกับสาธารณรัฐประชาชนจีนได้อย่างสะดวก โดยขณะนี้จังหวัดหนองคายอยู่ระหว่างการปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางหลักเหล่านี้ให้สามารถเดินทางสัญจรไป-มาได้อย่างสะดวกรวดเร็วและปลอดภัยเพื่อรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคายและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๕ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

๑.๕.๔.๒ เส้นทางคมนาคมจากกรุงเทพมหานครไปจังหวัดหนองคาย ใช้ ๓ เส้นทางหลัก คือ

- เส้นทางที่ ๑ โดยทางรถยนต์เริ่มจากสถานีขนส่งหมอชิตกรุงเทพมหานครถึงจังหวัดหนองคาย (แยกถนนพหลโยธินตัดกับถนนมิตรภาพ ณ อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี) รวมระยะทาง ๖๑๕ กิโลเมตรใช้เวลาในการเดินทางประมาณ ๘ - ๙ ชั่วโมง
- เส้นทางที่ ๒ โดยทางรถไฟจากสถานีรถไฟหัวลำโพงกรุงเทพมหานครผ่านสถานีรถไฟนาทา ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมืองหนองคาย (จังหวัดหนองคาย การรถไฟแห่งประเทศไทย และกรมการขนส่งอยู่ระหว่างการปรับปรุงและพัฒนาให้เป็นศูนย์รวบรวมนและกระจายสินค้าเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคายและ

เชื่อมต่อระบบการขนส่งระบบล้อและระบบรางเข้าด้วยกันโดยมีศูนย์บริการ OSS ด้านการลงทุน ที่จังหวัดสร้างให้ โดยใช้งบประมาณตามแผนปฏิบัติราชการจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นจุดประสานงานและติดต่องานด้านเอกสารต่างๆ) ถึงสถานีรถไฟหนองคาย ระยะทาง ๖๒๕ กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ ๑๒ ชั่วโมง สามารถเชื่อมต่อไปยังสถานีรถไฟท่าแร่แห่งของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และรองรับรถไฟความเร็วสูงจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีนได้ในอนาคตได้อีกด้วย

- เส้นทางที่ ๓ โดยทางเครื่องบินจากสนามบินสุวรรณภูมิและสนามบินดอนเมืองไปลงสนามบินนานาชาติอุดรธานีใช้เวลาประมาณ ๔๕ นาที ต่อด้วยรถยนต์จากสนามบินนานาชาติอุดรธานีถึงจังหวัดหนองคาย ระยะทาง ๕๓ กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ ๔๐ นาที

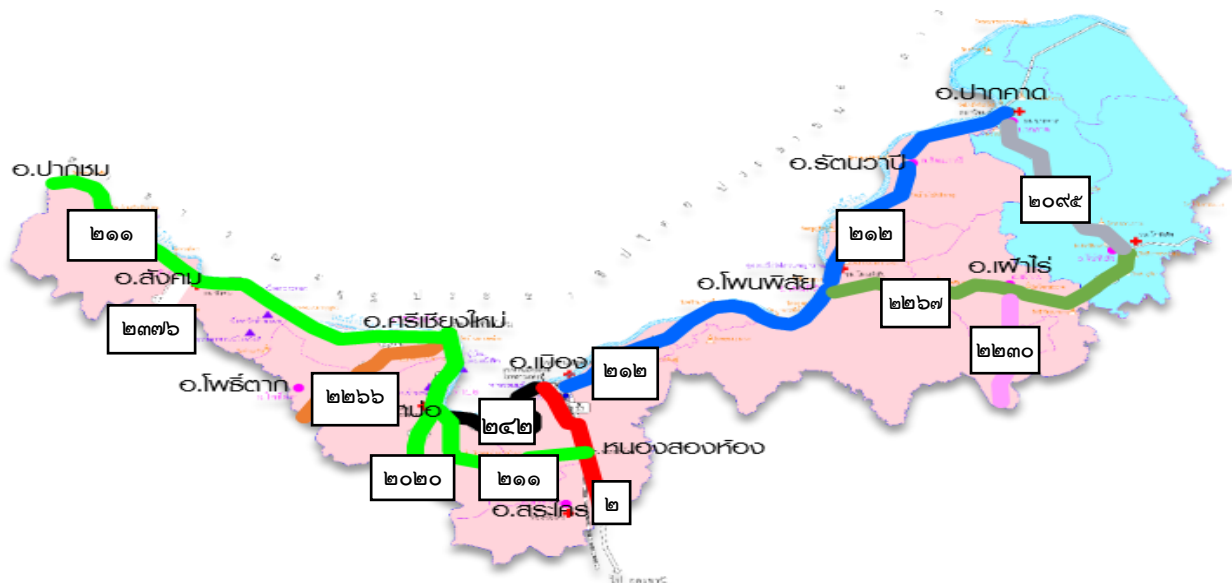
๑.๕.๔.๓ ระยะเส้นทางเดินทางจากอำเภอเมืองหนองคายถึงอำเภอต่างๆของจังหวัด

- อำเภอเมืองหนองคาย-อำเภอท่าบ่อ	๒๘ กิโลเมตร
- อำเภอเมืองหนองคาย-อำเภอศรีใคร	๓๔ กิโลเมตร
- อำเภอเมืองหนองคาย-อำเภอโพนพิสัย	๔๕ กิโลเมตร
- อำเภอเมืองหนองคาย-อำเภอศรีเชียงใหม่	๔๕ กิโลเมตร
- อำเภอเมืองหนองคาย-อำเภอโพธิ์ตาก	๖๑ กิโลเมตร
- อำเภอเมืองหนองคาย-อำเภอรัตนวาปี	๗๐ กิโลเมตร
- อำเภอเมืองหนองคาย-อำเภอเฝ้าไร่	๗๒ กิโลเมตร
- อำเภอเมืองหนองคาย-อำเภอสั่งคม	๘๒ กิโลเมตร

๑.๕.๔.๔ โครงข่ายเส้นทางคมนาคมขนส่งและการเดินทางภายในจังหวัดหนองคาย

(๑) โครงข่ายทางหลวงแผ่นดิน จังหวัดหนองคายมีโครงข่ายทางหลวงแผ่นดิน จำนวน ๑๓ สายทาง ประกอบไปด้วยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒, ๒๑๑, ๒๑๒, ๒๓๓, ๒๔๒, ๒๔๓, ๒๐๒๐, ๒๐๙๕, ๒๒๓๐, ๒๒๖๔, ๒๒๖๖, ๒๒๖๗ และ ๒๓๗๖ รวมทั้งสิ้น ๔๒๒.๓๐๖ กิโลเมตร โดยมีรายละเอียดแต่ละสายทางดังนี้

แผนภาพที่ ๑-๖ แสดงโครงข่ายทางหลวงแผ่นดินของจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๑-๒ แสดงโครงข่ายทางหลวงแผ่นดินในความควบคุมของแขวงทางหลวงหนองคาย

ทางหลวง หมายเลข	ชื่อตอน	ตอน ควบคุม	จุดเริ่มต้น	จุดสิ้นสุด	ระยะทาง (กม.)
๒	น้ำสวย – ด้านพรมแดนสะพานมิตรภาพไทย-ลาว	๐๗๐๐	๔๘๖+๓๐๖	๕๐๙+๑๑๓	๒๒.๘๐๗
๒๑๑	หนองสองห้อง – ศรีเชียงใหม่	๐๑๐๑	๐+๐๐๐	๔๔+๐๐๐	๑๑๒.๐๐๐
	ศรีเชียงใหม่ – ห้วยเชียงดา	๐๑๐๒	๔๔+๐๐๐	๑๑๒+๐๐๐	
๒๑๒	หนองคาย – ปากสวย	๐๑๐๑	๐+๐๐๐	๓๒+๖๐๐	๙๖.๘๘๕
	ปากสวย – น้ำเป	๐๑๐๒	๓๒+๖๐๐	๖๑+๔๘๕	
	น้ำเป – ห้วยก้านเหลือง	๐๑๐๓	๖๑+๔๘๕	๙๖+๘๘๕	
๒๓๓	การเคหะแห่งชาติ – หนองคาย	๐๑๐๐	๐+๐๐๐	๗+๓๑๐	๗.๓๑๐
๒๔๒	หนองคาย – หนองบัว	๐๑๐๑	๐+๐๐๐	๓+๕๔๔	๒๖.๙๕๘
	หนองบัว – ท่าบ่อ	๐๑๐๒	๓+๕๔๔	๒๖+๙๕๘	
๒๔๓	หนองคาย – ด้านพรมแดนสะพานมิตรภาพไทย-ลาว	๐๑๐๐	๐+๐๐๐	๒+๔๗๕	๒.๔๗๕
๒๐๒๐	ท่าบ่อ – บ้านวุ่น	๐๑๐๐	๐+๐๐๐	๑๓+๑๗๕	๑๓.๑๗๕
๒๐๙๕	โซพิสัย – ปากคาด	๐๒๐๐	๓๓+๕๐๐	๖๗+๕๗๗	๓๔.๐๗๗
๒๒๓๐	บ้านปัก – เฝ้าไร่	๐๒๐๐	๓+๑๔๔	๒๔+๘๕๐	๒๑.๗๐๖
๒๒๖๔	ทางเข้าหนองปลาปาก	๐๑๐๐	๐+๐๐๐	๒+๓๕๘	๒.๓๕๘
๒๒๖๖	ศรีเชียงใหม่ – ห้วยทอน	๐๑๐๐	๐+๐๐๐	๒๕+๗๗๘	๒๕.๗๗๘
๒๒๖๗	โพนพิสัย – โนนด้อง	๐๑๐๑	๐+๐๐๐	๓๗+๗๖๓	๔๘.๒๖๒
	โนนด้อง – โพนพิสัย	๐๑๐๒	๓๗+๗๖๓	๔๘+๒๖๒	
๒๓๗๖	โสกกล้า – สังคม	๐๒๐๐	๒๖+๘๒๕	๓๕+๓๔๐	๘.๕๑๕
รวมระยะทางทั้งสิ้น					๔๒๒.๓๐๖

ที่มา : แขวงทางหลวงหนองคาย

(๒) โครงข่ายถนนทางหลวงชนบท

ถนนทางหลวงชนบทเป็นโครงข่ายทางที่เชื่อมระหว่างทางหลวงแผ่นดินเข้าไปยังหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ เชื่อมกับจังหวัด แขวงทางหลวงชนบทหนองคายรับผิดชอบถนนโครงข่ายทางหลวงชนบท จำนวน ๒๑ สายทาง ครอบคลุมทั้งหมด ๙ อำเภอ รวม ๓๙๙.๙๗๕ กิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นถนนลาดยาง ขนาด ๒ ช่องจราจร ผิวทางกว้าง ๖.๐๐ เมตร ไหล่ทางกว้างข้างละ ๐.๐๐ – ๑.๐๐ เมตร เป็นถนนคอนกรีต ๕.๘๒๙ กิโลเมตร ถนนลาดยาง ๓๘๐.๘๖๑ กิโลเมตร โดยถนนเหล่านี้ยังมีปัญหาบางแห่ง/บางพื้นที่ที่การคมนาคมขนส่งเพื่อเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ชนบทและการขนส่งสินค้าเพื่อการเกษตรยังไม่สะดวกและปลอดภัยเท่าที่ควร เนื่องจาก

สภาพถนนชำรุด เป็นหลุมเป็นบ่อ และคับแคบในบางจุด ซึ่งมีผลสืบเนื่องมาจากนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาสินค้าเกษตร/ปศุสัตว์ การท่องเที่ยว และการค้า การลงทุนของจังหวัด จึงทำให้มีการใช้ยานพาหนะในรูปแบบต่างๆสัญจรไป-มา ทั้งจากตัวจังหวัดสู่อำเภอ จากอำเภอสู่ตำบล จากตำบลสู่หมู่บ้าน และจากหมู่บ้านสู่ฝืนไร่และฝืนนาเพื่อขนสินค้าเกษตรเข้าสู่เมืองและชนนั้กท่องเที่ยวจากเมืองสู่พื้นที่ชนบทเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ ๑-๓ แสดงโครงข่ายทางหลวงชนบทที่อยู่ในความรับผิดชอบแขวงทางหลวงชนบทหนองคาย

อำเภอ	ระยะทาง (กม.)			รวม (กม.)
	ถนนคอนกรีต	ถนนลาดยาง	ถนนลูกรัง	
๑. อำเภอเมืองหนองคาย	-	๔๐.๐๙๖	-	๔๐.๐๙๖
๒. อำเภอโพนพิสัย	๑.๓๕๐	๑๑๖.๒๐๐	๓.๓๓๐	๑๒๐.๘๘๐
๓. อำเภอท่าบ่อ	๑.๓๒๐	๗๖.๘๘๘	-	๗๘.๒๐๘
๔. อำเภอศรีเชียงใหม่	-	๑๒.๔๓๔	-	๑๒.๔๓๔
๕. อำเภอสังคม	-	๓๙.๔๙๐	-	๓๙.๔๙๐
๖. อำเภอรัตนวาปี	๒.๘๓๒	๓๔.๓๓๓	๗.๗๕๕	๔๔.๙๒๐
๗. อำเภอเฝ้าไร่	-	๙.๐๖๐	๒.๒๐๐	๑๑.๒๖๐
๘. อำเภอโพธิ์ตาก	-	๑๗.๔๐๓	-	๑๗.๔๐๓
๙. อำเภอสระใคร	๐.๓๒๗	๓๔.๙๕๗	-	๓๕.๒๘๔
รวม	๕.๘๒๙	๓๘๐.๘๖๑	๑๓.๒๘๕	๓๙๙.๙๗๕

ที่มา : แขวงทางหลวงชนบทหนองคาย

๑.๕.๔.๕ การคมนาคมทางน้ำ จังหวัดหนองคายมีท่าเรือสำหรับการพาณิชย์ จำนวน ๔ แห่ง
ตารางที่ ๑-๔ แสดงสถานที่ตั้งท่าเรือพาณิชย์จังหวัดหนองคาย

ชื่อท่าเรือ	สถานที่ตั้ง
๑. ท่าเรือจุดผ่อนปรนบ้านหม้อ	ต.บ้านหม้อ อ.ศรีเชียงใหม่ จ.หนองคาย
๒. ท่าเรือจุดผ่อนปรนบ้านหม้อ	อ.เมืองหนองคาย จ.หนองคาย
๓. ท่าเรือโพนพิสัย	อ.โพนพิสัย จ.หนองคาย
๔. ท่าเรือจุดผ่อนปรนรัตนวาปี	อ.รัตนวาปี จ.หนองคาย

ที่มา : สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค สาขาหนองคาย

๑.๕.๔.๖ โครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน จังหวัดหนองคายมีสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง จำนวน ๑๑๙ แห่ง
ตารางที่ ๑-๕ แสดงจำนวนสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงภายในจังหวัดหนองคาย

ที่	อำเภอ	สถานบริการน้ำมัน (แห่ง)
๑	เมืองหนองคาย	๔๓
๒	โพนพิสัย	๒๗
๓	ท่าบ่อ	๑๖
๔	ศรีเชียงใหม่	๑๐
๕	สังคม	๕
๖	สระใคร	๓
๗	รัตนวาปี	๒
๘	เฝ้าไร่	๑๐
๙	โพธิ์ตาก	๓
	รวม	๑๑๙

ที่มา : สำนักงานพลังงานจังหวัดหนองคาย

: สถานบริการก๊าซธรรมชาติ สถานบริการก๊าซ LPG มีทั้งสิ้น ๗ แห่ง อยู่ในอำเภอเมืองหนองคาย จำนวน ๕ แห่ง และอำเภอโพนพิสัย จำนวน ๒ แห่ง ส่วนสถานบริการก๊าซ NGV ไม่มีบริการในพื้นที่ของจังหวัด

: พลังงานไฟฟ้า โรงไฟฟ้าพลังงานธรรมชาติในจังหวัดหนองคาย มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๖ แห่ง โดยแยกเป็นโรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ จำนวน ๑๔ แห่ง โรงไฟฟ้าชีวมวล จำนวน ๑ แห่ง และโรงไฟฟ้าขยะ ๑ แห่ง รวมกำลังการผลิตรวม ๒๖.๔ เมกะวัตต์ ดังนี้

ตารางที่ ๑-๖ แสดงโรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์

	บริษัท/บุคคล	อำเภอ	กำลังการผลิตติดตั้ง (MW)	ปริมาณขายตามสัญญา(MW)
๑	บจก เอ็ม ไอ ดีเวลลอปเม้นต์	โพธิ์พิสัย	๖.๐๐๐	๖.๐๐๐
๒	บจก พีพีแอนด์เอ็นเพาเวอร์ชั่น	เมืองหนองคาย	๑.๒๐๐	๑.๐๐๐
๓	หจก แม็โขงโซลาร์เธอร์มอล	เมืองหนองคาย	๑.๒๐๐	๑.๐๐๐
๔	หจก อินโดโซลาร์เธอร์มอล	เมืองหนองคาย	๑.๒๐๐	๐.๙๙๘
๕	บจก ประสงค์ธรรม	เมืองหนองคาย	๑.๒๐๐	๐.๙๙๘
๖	บจก ประสงค์ธรรม	เมืองหนองคาย	๑.๒๐๐	๐.๙๙๘
๗	บจก อินโดจีนเทรดดิ้ง	เมืองหนองคาย	๑.๒๐๐	๐.๙๙๘
๘	หจก พีพี โซลาร์ เพาเวอร์	ท่าบ่อ	๑.๒๐๐	๐.๙๙๘
๙	หจก ไฟโรจันโซลาร์เซลล์พาวเวอร์	เมืองหนองคาย	๑.๒๐๐	๐.๙๙๘
๑๐	หจก ภาคินโซลาร์พาวเวอร์	เมืองหนองคาย	๑.๒๐๐	๐.๙๙๘
๑๑	หจก สมภูมิโซลาร์พาวเวอร์	เมืองหนองคาย	๑.๒๐๐	๐.๙๙๘
๑๒	หจก สยามพลังงานทดแทน	เมืองหนองคาย	๑.๒๐๐	๐.๙๙๘
๑๓	หจก อินโดจีนโซลาร์เธอร์มอล	สังคม	๑.๒๐๐	๐.๙๙๘
๑๔	บจก ดีแอนด์เจเคลินเอ็นเนอร์ยี่ชีสเต็ม	เมืองหนองคาย	๖.๐๐๐	๖.๐๐๐
	รวม		๒๖.๔	๒๓.๘๘

ที่มา : สำนักงานพลังงานจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๑-๗ แสดงโรงไฟฟ้าชีวมวล

ที่	บริษัท/บุคคล	อำเภอ	กำลังการผลิตติดตั้ง (MW)	ปริมาณขายตามสัญญา (MW)
๑	บจก. อัลไลแอนด์ คลีน พาวเวอร์	ศรีเชียงใหม่	๙.๙๐๐	๘.๐๐๐

ที่มา : สำนักงานพลังงานจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๑-๘ แสดงโรงไฟฟ้าขยะ

ที่	บริษัท/บุคคล	อำเภอ	กำลังการผลิตติดตั้ง (MW)	ปริมาณขายตามสัญญา (MW)
๑	บจก. หนองคายน้ำอยู่	เมืองหนองคาย	๓.๕๐๐	๓.๐๐๐

ที่มา : สำนักงานพลังงานจังหวัดหนองคาย

๑.๕.๔.๗ การวางผังเมือง ปัจจุบันจังหวัดหนองคายมีผังเมืองรวมที่มีการบังคับใช้เป็นกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ จำนวน ๑ ผัง คือ ผังเมืองรวมเมืองหนองคายบังคับใช้ครั้งแรกเป็นกฎกระทรวง ผังเมืองรวมเมืองหนองคายในราชกิจจานุเบกษา ฉบับที่ ๗๑ เล่มที่ ๑๐๖ เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๒ สิ้นสุดการใช้บังคับ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ และต่อมาได้มีการปรับปรุงผังเมืองรวมเมืองหนองคาย ครั้งที่ ๑ โดยประกาศบังคับใช้เป็นกฎกระทรวงผังเมืองรวมเมืองหนองคายในราชกิจจานุเบกษาฉบับที่ ๔๒๓ เล่ม ๑๑๖ ใช้บังคับวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๒ สิ้นสุดการบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๗ และได้มีการปรับปรุงครั้งที่ ๒ ครอบคลุมพื้นที่ อำเภอเมืองหนองคาย จำแนกตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๙ แห่งคือ เทศบาลเมืองหนองคาย, เทศบาลตำบลโพธิ์ชัย, เทศบาลตำบลหาดคำ (บางส่วน), เทศบาลตำบลวัดธาตุ (บางส่วน), เทศบาลตำบลปะโค (บางส่วน), เทศบาลตำบลกวนวัน (บางส่วน), องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกอมเกาะ (บางส่วน), องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองหมี่ (บางส่วน) และองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน (บางส่วน) มีพื้นที่เขตการวางผังเมืองรวมประมาณ ๑๓๙.๖๗ ตารางกิโลเมตรโดยประกาศบังคับใช้เป็นกฎกระทรวงผังเมืองรวมเมืองหนองคายในราชกิจจานุเบกษา ฉบับที่ ๗๔ ก เล่มที่ ๑๒๘ เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ และสิ้นสุดการใช้บังคับในวันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ (ขณะนี้กรมโยธาธิการและผังเมืองอยู่ระหว่างการปรับปรุงผังเมืองรวมฉบับใหม่)

ความหนาแน่นประชากรเมื่อพิจารณาความหนาแน่นของประชากรตามประเภทของผังเมืองรวมเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้กำหนดเป้าหมายประชากรในอนาคตปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ไว้ประมาณ ๙๔,๔๒๐ คน จัดเป็นกลุ่มเมืองขนาดกลาง มีประชากรอยู่ ๖๐,๐๐๐ – ๒๐๐,๐๐๐ คน (จากคู่มือเกณฑ์และมาตรฐานผังเมือง พ.ศ.๒๕๕๔ มยผ. ๓-๐๐๐๔) ซึ่งเมื่อศึกษาเปรียบเทียบความหนาแน่นประชากรในปีที่ประเมินผล คือในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ กับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดในที่ดินแต่ละประเภท สามารถสรุปความหนาแน่นของประชากรโดยรวมในเขตผังเมืองรวมเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคายยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

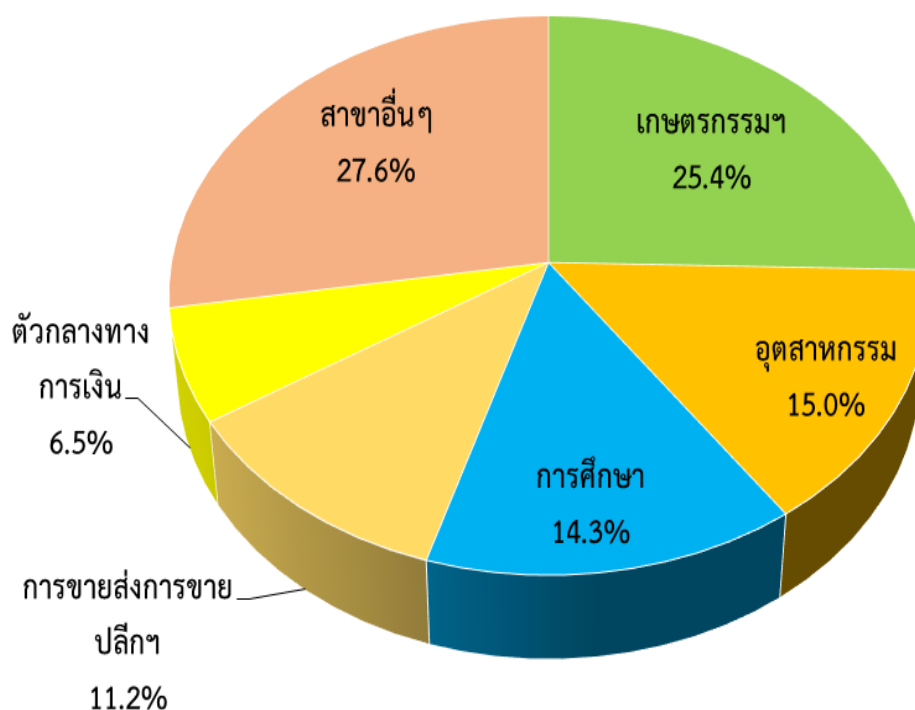
การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินผังเมืองรวมเมืองหนองคาย มีพื้นที่เขตการวางผังเมืองรวมประมาณ ๑๓๙.๖๗ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ อำเภอเมืองหนองคาย จำแนกตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๙ แห่งคือ เทศบาลเมืองหนองคาย เทศบาลตำบลโพธิ์ชัย เทศบาลตำบลหาดคำ (บางส่วน) เทศบาลตำบลวัดธาตุ (บางส่วน) เทศบาลตำบลปะโค (บางส่วน) เทศบาลตำบลกวนวัน (บางส่วน) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกอมเกาะ (บางส่วน) องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองหมี่ (บางส่วน) และองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน (บางส่วน) และจากการสำรวจข้อมูลจำนวนอาคารและพื้นที่อาคารคลุมดินปีฐาน (พ.ศ. ๒๕๕๔) และปีประเมิน (พ.ศ. ๒๕๕๗) จำแนกตามการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่า จำนวนอาคารที่เพิ่มขึ้นจากปีฐาน ทั้งสิ้น ๑,๑๐๙ หลัง จำนวนพื้นที่คลุมดินเพิ่มขึ้นจากปีฐานทั้งสิ้น ๒๓๑,๓๔๘.๕๖ ตารางเมตร อาคารที่เพิ่มขึ้นสูงสุด ๓ ลำดับแรก จำแนกตามประเภทที่ดิน สรุปได้ว่าในปัจจุบัน (ปีประเมิน พ.ศ. ๒๕๕๗) ผังเมืองรวมอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีจำนวนอาคารรวมทั้งสิ้น ๓๗,๙๘๒ หลัง พื้นที่อาคารคลุมดินรวมทั้งสิ้น ๔,๘๔๙,๔๕๔.๑๘ ตารางเมตร โดยมีสัดส่วนจำนวนอาคารรวม และพื้นที่อาคารคลุมดินรวม แยกตามประเภทที่ดินเปรียบเทียบระหว่างปีฐาน (พ.ศ.๒๕๕๔ และปีปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๕๗)

๑.๖ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑.๖.๑ ผลกระทบมวลรวม แบบ Top Down

- (๑) ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดหนองคายปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มีมูลค่า ๓๔,๖๒๑ ล้านบาท (ราคาประจำปี)
- (๒) รายได้ต่อหัวของประชากรเท่ากับ ๗๖,๖๖๙ บาท/คน/ปี
 - เป็นลำดับที่ ๕๔ ของประเทศ
 - เป็นลำดับที่ ๕ ของภาคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 - เป็นลำดับที่ ๓ ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑
- (๓) โครงสร้างทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับ ๕ สาขาการผลิตที่สำคัญ ดังนี้

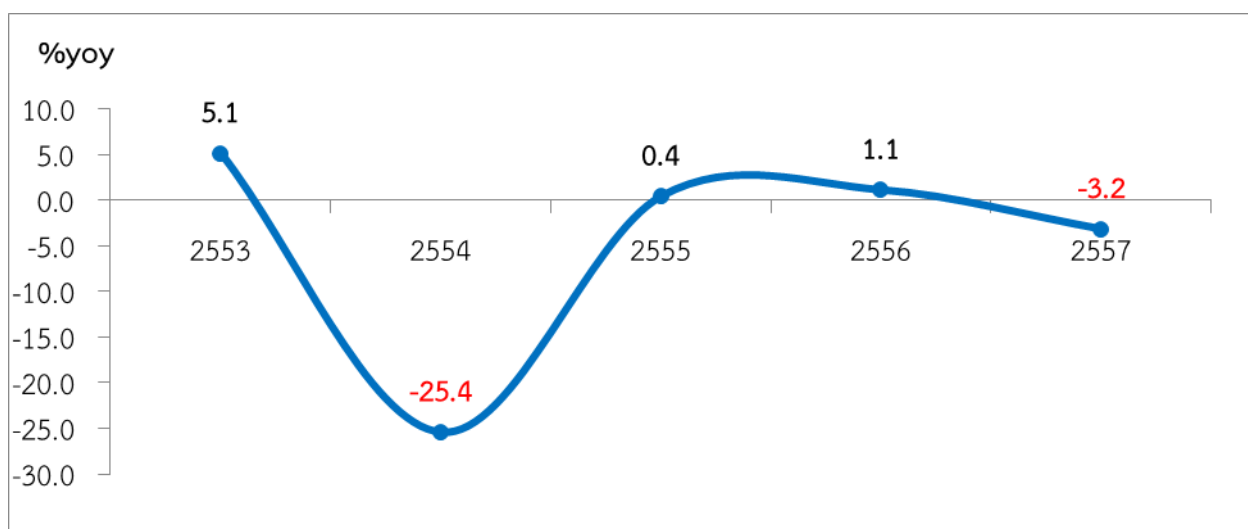
แผนภาพที่ ๑-๗ แสดงโครงสร้างทางเศรษฐกิจจังหวัดหนองคาย ใช้ข้อมูล GPP Top Down (ราคาประจำปี)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๔) อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ หดตัวร้อยละ -๓.๒ (ราคาคงที่) ลดลงจากปีที่ผ่านมา มาจากภาคนอกเกษตรหดตัวร้อยละ -๖.๑ จากการหดตัวของสาขาการขนส่ง (-๒๔.๓%) สาขาบริหารราชการฯ (-๓๐.๔%) สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ (-๑๘.๑%) สาขาการศึกษา (-๔.๑%) และสาขาการขนส่งขายปลีก (-๒.๘%) แต่สาขาอุตสาหกรรมขยายตัวในอัตราที่ลดลง (๔.๐%) และสาขาตัวกลางทางการเงินขยายตัวในอัตราที่เพิ่มขึ้น (๙.๖%) สำหรับภาคเกษตรขยายตัวร้อยละ ๔.๑ มาจากการขยายตัวของสาขาเกษตรกรรม (๔.๗%)

แผนภาพที่ ๑-๘ แสดงอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจจังหวัดหนองคายปี พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๗ ใช้ข้อมูล GPP Top Down (ราคาคงที่)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑.๖.๒ ภาวะเศรษฐกิจการคลังจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ และประมาณการปี พ.ศ. ๒๕๕๙

เศรษฐกิจจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ลดลงร้อยละ ๐.๕๕ เกิดจากการผลิตสินค้าและบริการลดลง แต่ด้านการใช้จ่ายยังคงเพิ่มขึ้น ในขณะที่คาดการณ์เศรษฐกิจปี พ.ศ. ๒๕๕๙ คาดว่าจะเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๒๒ เกิดจากภาคอุตสาหกรรม ภาคการบริการ การบริโภคภาคเอกชน การลงทุนภาคเอกชนยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และภาคเกษตรกรรม การใช้จ่ายภาครัฐ การค้าชายแดน กลับมาเพิ่มขึ้นได้อีกครั้งหลังจากที่เคยลดลงในปีที่ผ่านมา โดยมีรายละเอียดดังนี้

เศรษฐกิจหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ลดลงร้อยละ ๐.๕๕ เกิดจากด้านการผลิตสินค้าและบริการลดลง โดยภาคเกษตรกรรมลดลง ร้อยละ ๑๖.๔๘ เกิดจากปริมาณผลผลิตข้าว และยางพาราลดลง เนื่องจากภาวะภัยแล้ง เกษตรกรจึงปลูกข้าวลดลง ประกอบกับราคาข้าว และราคายางพารายังอยู่ในระดับต่ำ ในขณะที่ต้นทุนการผลิตยางพาราไม่ได้ลดลงทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพารหลายแห่งหยุดกรีดยางโดยเฉพาะสวนยางขนาดเล็กไม่เกิน ๒๐ ไร่ ทำให้ยางพาราส่งออกสู่ตลาดลดลง ร้อยละ ๒๓.๕๖ แต่ด้านการเลี้ยงสัตว์ยังคงเพิ่มขึ้น ภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓.๒๗ เกิดจากโรงงานเพิ่มกำลังการผลิตสินค้า จะเห็นได้จากปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑.๑๕ ภาคบริการเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๒๗ เกิดจากจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น และมีการใช้จ่ายเงินเพื่อซื้อสินค้าและบริการในจังหวัดเพิ่มขึ้น ประกอบจังหวัดมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง จึงจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มโรงแรมและภัตตาคาร เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๔๗ ภาษีการขายส่งขายปลีกเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๔๖

ด้านการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น โดยการลงทุนภาคเอกชนเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๔.๙๕ เกิดจากปริมาณสินเชื่อเพื่อการลงทุนเพิ่มขึ้น เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ และธนาคารเฉพาะกิจของรัฐปล่อยสินเชื่อเพื่อการลงทุนเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๗.๐๕ ส่วนหนึ่งมาจากนโยบายสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs ของรัฐบาล และการแข่งขันของธนาคารที่มีโครงการสินเชื่อเพื่อการลงทุนใหม่ๆออกมามากขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่จำนวนพื้นที่ขออนุญาตก่อสร้างโดยรวมลดลงร้อยละ ๒.๓๙ การบริโภคของประชาชนเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๙.๑๓ เกิดจากประชาชนซื้อรถยนต์เพิ่มขึ้นจะเห็นได้จากจำนวนรถยนต์จดทะเบียนใหม่เพิ่มขึ้น ประกอบกับประชาชนมีการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้น ทำให้การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของรัฐบาลเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๓.๓๒ ในขณะที่จำนวนรถยนต์จดทะเบียนใหม่ยังคงลดลง ร้อยละ ๘.๒๓ การค้าชายแดนลดลงร้อยละ ๐.๐๑ เกิดจากการส่งออกสินค้าลดลงร้อยละ ๑.๘๔ เนื่องจากมูลค่า

การส่งออกน้ำมันลดลง ตามราคาน้ำมันในตลาดโลกที่ลดลง แต่การนำเข้าสินค้าเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๓.๓๒ เนื่องจากการนำเข้าพลังงานไฟฟ้ามากขึ้น รายจ่ายภาครัฐลดลง ร้อยละ ๔.๗๖ จากการเบิกจ่ายงบประมาณ และงบลงทุนของส่วนราชการลดลง ส่วนหนึ่งเกิดจากส่วนราชการได้รับจัดสรรเงินงบประมาณลดลง ในขณะที่การเบิกจ่ายงบประมาณ และงบลงทุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น

เศรษฐกิจจังหวัดหนองคายปี พ.ศ. ๒๕๕๙ คาดว่าจะเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๒๒ เกิดจากภาคอุตสาหกรรม ภาคการบริการ การบริโภคภาคเอกชน การลงทุนภาคเอกชนยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และภาคเกษตรกรรม การใช้จ่ายภาครัฐ การค้าชายแดน กลับมาเพิ่มขึ้นได้อีกครั้งหลังจากที่เคยลดลงในปีที่ผ่านมาและเสถียรภาพเศรษฐกิจภายในจังหวัดอยู่ในเกณฑ์ดี อัตราเงินเฟ้อทั่วไปคาดว่าจะอยู่ที่ร้อยละ ๑.๐๐ ต่อปี และจะมีการจ้างงาน ๒๑๕,๖๗๓ คน เพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๕๑ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๑-๙ แสดงเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจการคลังจังหวัดด้านอุปทาน (Economic and Fiscal)

เครื่องชี้ด้านอุปทาน	หน่วย	ปี ๒๕๕๔	ปี ๒๕๕๕	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙ F
ดัชนีผลผลิตภาคเกษตรกรรม	%yoy	๑๓.๘๔	๑๘.๑๓	-๖.๖๘	๕๗.๘๑	-๑๖.๔๘	๔.๐๘
ปริมาณผลผลิตยางพารา	ตัน	๑๘,๘๑๕.๓๘	๒๓,๓๕๓.๐๓	๒๐,๘๔๓.๑๔	๔๒,๘๘๖.๖๙	๓๒,๗๘๑.๐๔	๓๔,๖๒๙.๘๙
	%yoy	๕๓.๕๕	๒๔.๑๒	-๑๐.๗๕	๑๐๕.๗๖	-๒๓.๕๖	๕.๖๔
ปริมาณผลผลิต : ข้าวนาปี	ตัน	๒๓๓,๕๓๔.๐๐	๒๕๗,๗๔๖.๐๐	๒๕๑,๐๑๐.๐๐	๒๕๓,๙๗๕.๐๒	๒๖๓,๗๑๑.๐๐	๒๖๖,๙๖๓.๔๔
	%yoy	-๑๒.๐๑	๑๐.๓๗	-๒.๖๑	๑.๑๘	๓.๘๓	๑.๒๓
จำนวนอาชญาบัตร : สุกร	ตัว	๓๘,๗๑๔	๔๘,๐๒๖	๕๑,๑๔๓	๕๑,๐๗๖	๔๙,๘๔๒	๕๐,๙๒๒
	%yoy	-๑๐.๒๓	๒๔.๐๕	๖.๔๙	-๐.๑๓	-๒.๔๒	๒.๑๗
ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม	%yoy	๕.๓๕	๒.๓๗	๕.๙๗	๗.๖๑	๓.๒๗	๑.๐๕
ปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรม	ล้าน kwh	๑๑๐.๖๐	๑๒๓.๙๙	๑๕๙.๔๒	๑๘๐.๗๕	๑๘๒.๘๓	๑๘๕.๕๘
	%yoy	๑๖.๗๙	๑๒.๑๑	๒๘.๕๗	๑๓.๓๘	๑.๑๕	๑.๕๐
จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม	แห่ง	๙๕๕	๙๕๒	๗๕๗	๖๗๐	๖๗๙	๖๘๒
	%yoy	๑.๕๘	-๐.๒๘	-๒๐.๕๑	-๙.๗๙	-๑.๒๐	๐.๕๐
ดัชนีผลผลิตภาคบริการ	%yoy	๑๑.๓๓	๔.๗๒	๗.๒๑	๑.๗๙	๔.๒๗	๓.๙๓
จำนวนนักท่องเที่ยวผ่านด่าน ต.ม.	คน	๕,๔๑๒,๑๓๑	๕,๓๒๑,๑๒๗	๔,๗๗๓,๓๒๔	๔,๘๑๘,๑๕๐	๕,๗๐๔,๙๒๙	๕,๙๔๖,๔๓๘
	%yoy	๑๓.๕๓	-๑.๖๘	-๑๐.๒๙	๑๑.๓๖	๗.๓๒	๔.๒๓
ภาษีมูลค่าเพิ่มโรงแรมและภัตตาคาร	ล้านบาท	๙.๒๖	๑๐.๔๖	๑๑.๖๔	๑๑.๖๐	๑๒.๔๗	๑๒.๘๑
	%yoy	๕๑.๓๙	๑๒.๙๖	๑๑.๓๑	๔.๔๘	๒.๔๗	๒.๗๕
ภาษีขายส่งขายปลีกฯ	ล้านบาท	๑๖๑.๒๖	๑๗๙.๑๖	๒๒๑.๗๓	๒๒๑.๐๘	๒๑๓.๒๘	๒๒๒.๘๘
	%yoy	๑๖.๓๓	๑๑.๑๐	๒๓.๗๖	-๖.๑๒	๒.๔๖	๔.๕๐

ที่มา : รวบรวมโดยสำนักงานคลังจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๑-๑๐ แสดงเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจการคลังจังหวัดด้านอุปสงค์ (Economic and Fiscal)

เครื่องชี้ด้านอุปสงค์	หน่วย	ปี ๒๕๕๔	ปี ๒๕๕๕	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙F
ดัชนีการบริโภคภาคเอกชน	%yoy	๑๓.๓๗	๒๘.๐๑	๖.๗๗	-๑๔.๕๙	๙.๑๓	๓.๕๙
ภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้	ล้านบาท	๔๕๖.๒๓	๕๐๖.๙๐	๕๖๒.๕๑	๕๖๔.๐๓	๖๕๙.๑๓	๖๗๒.๓๑
	%yoy	๘.๓๖	๑๑.๑๑	๑๐.๙๗	๓.๔๑	๑๓.๓๒	๒.๐๐
รถยนต์จดทะเบียนใหม่	คัน	๑,๘๐๒	๓,๓๑๔	๓,๔๑๑	๓,๓๐๔	๑,๖๐๕	๑,๘๓๗
	%yoy	๒๘.๙๑	๘๓.๙๕	๒.๙๓	-๔๘.๗๒	-๘.๒๓	๑๔.๔๘
รถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่	คัน	๒๐,๑๔๖	๒๑,๐๒๖	๑๗,๙๕๑	๑๗,๕๑๙	๑๗,๘๙๙	๑๖,๓๘๒
	%yoy	๑๙.๘๔	๔.๓๗	-๑๔.๖๒	-๑๓.๘๙	๑๕.๘๐	-๘.๔๗
ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน	%yoy	๓๔.๒๓	๒๒.๔๔	๑๕.๐๒	๕.๖๓	๔.๙๕	๓.๙๒
พื้นที่ขออนุญาตก่อสร้างรวม	ตร.ม.	๑๖๗,๒๙๒.๐๐	๑๒๘,๑๖๙.๐๐	๙๘,๖๖๒.๐๐	๘๗,๗๘๔.๐๐	๘๕,๖๘๒.๐๐	๘๘,๕๓๘.๐๗
	%yoy	-๕.๐๒	-๒๓.๓๙	-๒๓.๐๒	-๑๑.๐๓	-๒.๓๙	๓.๓๓
รถยนต์เพื่อการพาณิชย์ (รถกระบะ)	คัน	๑,๕๑๘	๑,๙๙๙	๑,๗๒๗	๑,๔๗๗	๑,๐๘๗	๑,๑๔๒
	%yoy	๑๗.๖๘	๓๑.๗๐	-๑๓.๖๑	-๑๔.๔๘	-๒๖.๔๐	๕.๐๖
สินเชื่อเพื่อการลงทุน	ล้านบาท	๗,๕๒๔.๘๓	๙,๕๖๖.๙๓	๑๐,๙๔๖.๒๙	๑๑,๔๕๑.๖๒	๑๒,๒๗๐.๔๑	๑๒,๗๔๔.๘๗
	%yoy	๓๖.๓๗	๒๑.๕๕	๑๘.๕๑	๗.๓๓	๗.๐๕	๓.๘๗
ดัชนีการใช้จ่ายภาครัฐ	%yoy	๒๗.๗๕	๑๗.๒๗	-๑๐.๕๓	-๐.๕๖	-๔.๗๖	๑.๕๗
รายจ่ายประจำส่วนราชการ	ล้านบาท	๔,๖๔๕.๐๖	๖,๓๒๗.๒๘	๕,๒๔๗.๐๘	๔,๙๕๐.๑๐	๔,๑๔๔.๕๒	๔,๐๘๒.๓๕
	%yoy	๑๑.๖๔	๓๖.๒๒	-๑๗.๐๗	-๕.๖๖	-๑๖.๒๗	-๑.๕๐
รายจ่ายลงทุนส่วนราชการ	ล้านบาท	๒,๑๙๑.๑๘	๑,๓๒๙.๐๘	๑,๔๑๒.๙๔	๑,๕๖๔.๘๖	๑,๔๘๕.๕๕	๑,๕๗๗.๑๖
	%yoy	๒๒๔.๕๔	-๓๙.๓๔	๖.๓๑	๑๐.๗๕	-๕.๐๗	๖.๑๗
รายจ่ายประจำ อปท.	ล้านบาท	๑,๑๕๘.๔๙	๑,๓๑๒.๖๘	๑,๔๑๐.๐๗	๑,๖๔๙.๒๖	๑,๘๒๔.๓๗	๑,๙๒๑.๖๗
	%yoy	๑๐.๕๗	๑๓.๓๑	๗.๔๒	๑๖.๙๖	๑๐.๖๒	๕.๓๓
รายจ่ายลงทุน อปท.	ล้านบาท	๒๒๑.๙๑	๑๘๐.๐๐	๒๕๖.๐๙	๒๓๙.๘๕	๕๙๑.๓๑	๖๓๒.๗๑
	%yoy	๒๒.๘๙	-๑๘.๘๙	๔๒.๒๗	-๖.๓๔	๑๔๖.๕๔	๗.๐๐
ดัชนีมูลค่าการค้าชายแดน	%yoy	๑๕.๓๑	๑๗.๗๘	-๘.๕๐	๔.๔๐	-๐.๐๑	๑.๖๗
มูลค่าการส่งออก	ล้านบาท	๕๒,๔๔๙.๒๔	๖๐,๗๒๕.๗๖	๕๖,๐๙๗.๕๔	๕๘,๐๙๖.๓๐	๕๖,๕๙๘.๑๒	๕๖,๔๐๙.๔๖
	%yoy	๑๖.๖๖	๑๕.๗๘	-๗.๖๒	๓.๕๖	-๒.๕๘	-๐.๓๓
มูลค่าการนำเข้า	ล้านบาท	๒,๓๗๑.๓๕	๓,๘๔๔.๖๔	๒,๙๘๖.๖๒	๓,๕๘๖.๔๘	๕,๐๗๕.๖๘	๗,๒๗๕.๑๔
	%yoy	-๘.๑๘	๖๒.๑๓	-๒๒.๓๒	๒๐.๐๘	๔๑.๕๒	๔.๓๓

ที่มา : รวบรวมโดยสำนักงานคลังจังหวัดหนองคาย

๑.๖.๓ ด้านการคลัง

(๑) ด้านรายได้ของส่วนราชการในจังหวัดหนองคาย

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ จังหวัดหนองคายจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น ๔,๒๑๑.๓๖ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน ๓๓๐.๘๖ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๘.๕๓ เนื่องจากสรรพสามิตพื้นที่ สรรพากรพื้นที่ ด้านศุลกากร และส่วนราชการอื่นๆ จัดเก็บรายได้เพิ่มขึ้นในขณะที่ธนาภิษพื้นที่จัดเก็บรายได้ลดลง โดยจำแนกตามหน่วยจัดเก็บได้ ดังนี้

- สรรพสามิตพื้นที่ จัดเก็บได้ ๒,๖๐๙.๕๙ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ๑๗๙.๒๖ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๗.๓๘ มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ ๖๑.๙๗ ของรายได้ทั้งหมด
- สรรพากรพื้นที่ จัดเก็บได้ ๑,๒๑๘.๕๒ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ๑๓๙.๔๙ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๙๓ มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ ๒๘.๙๓ ของรายได้ทั้งหมด
- ด้านศุลกากร จัดเก็บได้ ๓๐.๘๐ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ๙.๑๑ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๐๐ มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ ๐.๗๓ ของรายได้ทั้งหมด
- ธนาภิษพื้นที่ จัดเก็บได้ ๖.๗๒ ล้านบาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา ๐.๑๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ -๑.๕๙ มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ ๐.๑๖ ของรายได้ทั้งหมด
- ส่วนราชการอื่นๆ จัดเก็บได้ ๓๔๕.๗๓ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากเดือนเดียวกันปีก่อน ๓.๑๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๐ มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ ๘.๒๑ ของรายได้ทั้งหมด

ตารางที่ ๑-๑๑ แสดงรายได้จัดเก็บแยกตามหน่วยงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๘

การจัดเก็บรายได้	ปีงบประมาณ			สัดส่วน (ร้อยละ)
	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๘
๑. สรรพากรพื้นที่	๑,๑๕๐.๕๗	๑,๐๗๙.๐๓	๑,๒๑๘.๕๒	๒๘.๙๓
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%YOY)	๑๓.๓๗	-๖.๒๒	๑๒.๙๓	
๒. สรรพสามิตพื้นที่	๒,๐๘๙.๕๓	๒,๔๓๐.๓๓	๒,๖๐๙.๕๙	๖๑.๙๗
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%YOY)	๖.๔๒	๑๖.๓๑	๗.๓๘	
๓. ด้านศุลกากร	๑๔.๐๐	๒๑.๖๙	๓๐.๘๐	๐.๗๓
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%YOY)	๒๕.๓๔	๕๔.๙๔	๔๒.๐๐	
๔. ธนาภิษพื้นที่	๖.๖๔	๖.๘๒	๖.๗๒	๐.๑๖
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%YOY)	๑๘.๕๗	๒.๗๓	-๑.๕๙	
๕. ส่วนราชการอื่น	๔๐๐.๗๓	๓๔๒.๖๓	๓๔๕.๗๓	๘.๒๑
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%YOY)	๑๔.๔๕	-๑๔.๕๐	๐.๙๐	
รวมรายได้จัดเก็บ	๓,๖๖๑.๔๗	๓,๘๘๐.๕๑	๔,๒๑๑.๓๕	๑๐๐.๐๐
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%YOY)	๙.๔๕	๕.๙๘	๘.๕๓	

ที่มา : สรรพากรพื้นที่หนองคาย สรรพสามิตพื้นที่หนองคาย ด้านศุลกากรหนองคาย ธนาภิษพื้นที่หนองคายและส่วนราชการอื่นๆในจังหวัดหนองคาย

(๒) ด้านรายจ่ายของส่วนราชการในจังหวัดหนองคาย

- **งบประมาณที่ได้รับจัดสรร** ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ จังหวัดหนองคายได้รับจัดสรรเงินงบประมาณวงเงิน ๖,๐๐๗.๙๗ ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน ๖๘๕.๓๓ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ -๑๓.๕๖ แยกเป็นงบประจำ จำนวน ๔,๒๑๕.๑๒ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๑๖ ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรรและงบลงทุน จำนวน ๑,๗๙๒.๘๕ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๘๔ ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร โดยหน่วยงานที่ได้รับจัดสรรเงินงบประมาณสูงสุด ๕ ลำดับแรก คือ

๑. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒,๙๓๕.๓๖ ล้านบาท (ร้อยละ ๔๘.๘๖)

๒. กรมทางหลวง ๓๗๙.๗๖ ล้านบาท (ร้อยละ ๖.๓๒)

๓. กรมทางหลวงชนบท ๓๖๘.๖๐ ล้านบาท (ร้อยละ ๖.๑๔)

๔. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ๒๖๒.๓๙ ล้านบาท (ร้อยละ ๔.๓๗)

๕. กรมการปกครอง ๒๔๘.๕๙ ล้านบาท (ร้อยละ ๔.๑๔)

- **ผลการเบิกจ่ายเงินงบประมาณภาพรวม** ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (งบประมาณปีปัจจุบันและเงินกันไว้เบิกเหลือปี) จังหวัดหนองคายเบิกจ่ายเงินงบประมาณในภาพรวม จำนวน ๖,๑๖๖.๐๔ ล้านบาท

๑. งบประจำ เบิกจ่ายจำนวน ๔,๑๗๘.๓๕ ล้านบาท

๒. งบลงทุน เบิกจ่ายจำนวน ๑,๙๘๗.๖๙ ล้านบาท

- **ผลการเบิกจ่ายเงินงบประมาณปีปัจจุบัน** จังหวัดหนองคายเบิกจ่ายเงินงบประมาณในภาพรวม จำนวน ๕,๕๒๑.๘๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๙๑ ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ ๙๖ โดยแยกเป็น

๑. งบประจำ เบิกจ่ายจำนวน ๔,๑๗๘.๓๕ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๑๓ ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

๒. งบลงทุน เบิกจ่ายจำนวน ๑,๓๔๓.๔๙ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๙๔ ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ ๘๗

- **ผลการเบิกจ่ายเงินงบประมาณปีก่อน** จำนวน ๖๔๔.๒๐ ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน ๑๗๕.๔๖ คิดเป็นร้อยละ -๒๔.๔๑ เนื่องจากจำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติให้กู้เงินลดลงร้อยละ -๒๑.๔๑

ตารางที่ ๑-๑๒ แสดงการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของจังหวัดหนองคาย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๘

ผลการเบิกจ่าย	ปีงบประมาณ			สัดส่วน (ร้อยละ)		
	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘
งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	๗,๓๐๘.๑๐	๖,๙๕๐.๓๗	๖,๐๐๗.๙๗	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%YOY)	-๑๗.๑๗	-๔.๘๙	-๑๓.๕๖			
งบประจำ (ล้านบาท)	๕,๔๑๐.๔๑	๕,๒๘๗.๐๗	๔,๒๑๕.๑๒	๗๔.๐๓	๗๖.๐๗	๗๐.๑๖
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%YOY)	-๑๔.๗๒	-๒.๒๘	-๒๐.๒๗			
งบลงทุน (ล้านบาท)	๑,๘๙๗.๖๙	๑,๖๖๓.๓๐	๑,๗๙๒.๘๕	๒๕.๙๗	๒๓.๙๓	๒๙.๘๔
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%YOY)	-๒๓.๔๒	-๑๒.๓๕	๗.๗๙			
รายจ่ายจริงปีปัจจุบัน	๖,๕๑๒.๖๗	๖,๕๔๘.๓๖	๕,๕๒๑.๘๔	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%YOY)	-๑๕.๕๘	๐.๕๕	-๑๕.๖๘			
งบประจำ (ล้านบาท)	๕,๓๙๗.๒๗	๕,๒๖๔.๒๒	๔,๑๗๘.๓๕	๘๒.๘๗	๘๐.๓๙	๗๕.๖๗
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%YOY)	-๑๔.๐๐	-๒.๔๗	-๒๐.๖๓			
งบลงทุน (ล้านบาท)	๑,๑๑๕.๔๑	๑,๒๘๔.๑๔	๑,๓๔๓.๔๙	๑๗.๑๓	๑๙.๖๑	๒๔.๓๓
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%YOY)	-๒๒.๔๘	๑๕.๑๓	๔.๖๒			
รายจ่ายปีก่อน	๑,๐๒๘.๘๘	๘๑๙.๖๖	๖๔๔.๒๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
งบประจำ (ล้านบาท)						
งบลงทุน (ล้านบาท)	๑,๐๒๘.๘๘	๘๑๙.๖๖	๖๔๔.๒๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%YOY)	๑๐๐.๗๘	-๒๐.๓๓	-๒๑.๔๑			
รวมการเบิกจ่าย	๗,๕๔๑.๕๕	๗,๓๖๘.๐๒	๖,๑๖๖.๐๔	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%YOY)	-๘.๓๓	-๒.๓๐	-๑๖.๓๑			
งบประจำ (ล้านบาท)	๕,๓๙๗.๒๗	๕,๒๖๔.๒๒	๔,๑๗๘.๓๕	๗๑.๕๗	๗๑.๔๕	๖๗.๗๖
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%YOY)	-๑๔.๐๐	-๒.๔๗	-๒๐.๖๓			
งบลงทุน (ล้านบาท)	๒,๑๔๔.๒๘	๒,๑๐๓.๘๐	๑,๙๘๗.๖๙	๒๘.๔๓	๒๘.๕๕	๓๒.๒๔
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%YOY)	๙.๘๙	-๑.๘๙	-๕.๕๒			

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดหนองคาย ระบบ GFMS

(๓) ฐานะการคลังจังหวัดหนองคาย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ มีรายได้จัดเก็บนำส่งคลังจำนวน ๔,๒๑๑.๓๕ ล้านบาท สูงกว่าปีก่อน ๓๓๐.๘๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๘.๕๓ มีการเบิกจ่ายเงินงบประมาณทั้งสิ้น ๖,๑๖๖.๐๔ ล้านบาท ต่ำกว่าปีก่อน ๑,๒๐๑.๘๘ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ -๑๖.๓๑ ส่งผลให้ดุลเงินงบประมาณขาดดุล ๑,๙๕๔.๖๙ ล้านบาท ขาดดุลลดลงจากปีก่อน คิดเป็นร้อยละ -๔๓.๙๕

ตารางที่ ๑-๑๓ แสดงดุลเงินงบประมาณ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๘

ฐานะการคลัง	ปีงบประมาณ		
	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘
๑.รายได้ที่จัดเก็บได้ (ล้านบาท)	๓,๖๖๑.๔๗	๓,๘๘๐.๕๑	๔,๒๑๑.๓๕
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%YOY)	๙.๔๕	๕.๙๘	๘.๕๓
๒.การใช้จ่ายภาครัฐ (ล้านบาท)	๗,๕๔๑.๕๕	๗,๓๖๘.๐๒	๖,๑๖๖.๐๔
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%YOY)	-๘.๓๓	-๒.๓๐	-๑๖.๓๑
๓.ดุลเงินงบประมาณ (ล้านบาท) (๑-๒)	-๓,๘๘๐.๐๘	-๓,๔๘๗.๕๑	-๑,๙๕๔.๖๙
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%YOY)	-๒๐.๕๒	-๑๐.๑๒	-๔๓.๙๕

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดหนองคาย

๑.๖.๔ การค้าขายแดน สถิติการค้าขายแดนอยู่ในความรับผิดชอบของด่านศุลกากรหนองคาย โดย ด่านศุลกากรหนองคายมีเขตความรับผิดชอบบริเวณชายแดนตามแนวแม่น้ำโขงจากอำเภอสังคม-อำเภอรัตนวาปี มีพรมแดนห่างจากนครหลวงเวียงจันทน์ ๒๕ กิโลเมตร มีช่องทางการค้า ได้แก่ จุดผ่านแดน ๒ แห่ง ได้แก่ ด่านพรมแดนสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ ๑ และด่านพรมแดนท่าเรือหนองคาย (ด่านท่าเรือหายโศก) มีจุดผ่อนปรน ๔ แห่ง ได้แก่ บ้านหม้อ อ.ศรีเชียงใหม่, บ้านม่วง อ.สังคม, บ้านจุมพล อ.โพนพิสัยและบ้านเปงจาน อ.รัตนวาปี และด่านตรวจรถไฟ (ด่านสถานีรถไฟหนองคาย) โดยมีมูลค่าการค้าขายแดนและการค้าผ่านแดนใน ห้วงเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ - มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ ดังนี้

(๑) มูลค่าการค้าขายแดน (การนำเข้า-ส่งออก) ที่ผ่านด่านศุลกากรหนองคายในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๘ - มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๙ มูลค่ารวมทั้งสิ้น ๔๕,๐๕๔,๐๑๗,๔๒๔.๗๖ ล้านบาท โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๑-๑๔ แสดงมูลค่าการค้าขายแดนสินค้า ๑๐ อันดับสูงสุด

การนำเข้า			การส่งออก		
๑	พลังงานไฟฟ้า	๒,๘๒๐,๐๓๓,๗๑๗.๔๑	๑	รถยนต์นั่ง ขับเคลื่อนสี่ล้อ	๖,๐๕๘,๖๑๘,๒๕๓.๐๘
๒	รถยนต์กระบะไม่เกิน ๓๐๐๐ ซีซี	๗๐๗,๗๘๒,๑๕๘.๓๙	๒	ผลิตภัณฑ์น้ำมัน	๕,๗๐๘,๑๖๑,๒๓๘.๕๗
๓	ชุดสายไฟรถยนต์/สายเคเบิล	๓๔๗,๕๖๔,๙๐๔.๓๗	๓	เครื่องดื่ม (ไม่มีแอลกอฮอล์)	๖๘๒,๘๒๔,๐๐๗.๙๘
๔	ส่วนประกอบรถเก๋งด้านบน	๑๕๖,๖๑๙,๔๔๐.๓๖	๔	รถบรรทุกเก่าใช้แล้ว	๕๘๖,๘๔๗,๘๘๓.๔๙
๕	ไม้แปรรูป / ไม้สำเร็จรูป	๑๐๕,๐๗๔,๓๐๖.๔๔	๕	ปูนซีเมนต์	๕๔๔,๓๙๕,๙๑๘.๖๘
๖	หม้อแปลงไฟฟ้า	๑๐๒,๐๕๐,๕๖๐.๔๒	๖	รถชุดดินพร้อมอุปกรณ์	๕๓๘,๒๑๘,๘๓๑.๔๖
๗	รถยนต์กระบะ	๙๙,๕๐๔,๓๒๐.๕๘	๗	อาหารสัตว์	๕๒๘,๘๗๑,๕๙๖.๐๗
๘	เศษกระดาษ	๕๒,๒๐๖,๓๙๓.๐๐	๘	ส่วนประกอบเครื่องจักร	๕๑๑,๔๔๖,๙๑๙.๗๘
๙	เครื่องดื่มสำเร็จรูป	๔๙,๒๖๗,๕๑๗.๘๐	๙	รถจักรยานยนต์	๔๗๓,๓๘๕,๒๕๘.๕๓
๑๐	รถเก๋งเก่าใช้แล้ว	๒๐,๕๙๓,๒๕๘.๗๖	๑๐	เหล็ก	๓๗๒,๓๘๒,๖๒๔.๓๑
	รวม	๔,๔๖๐,๖๙๖,๕๗๗.๕๓		รวม	๑๖,๐๐๕,๒๐๒,๕๓๑.๙๕
๑๑	อื่น ๆ	๘๗๓,๐๐๖,๘๗๐.๘๒	๑๑	อื่น ๆ	๒๓,๗๑๕,๑๑๑,๔๔๔.๔๖
	รวมทั้งสิ้น	๕,๓๓๓,๗๐๓,๔๔๘.๓๕		รวมทั้งสิ้น	๓๙,๗๒๐,๓๑๓,๙๗๖.๔๑

ที่มา : ด่านศุลกากรหนองคาย

จากตารางสรุปได้ว่า มูลค่าการค้าขายแดนที่ผ่านด่านศุลกากรหนองคายในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ - มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๙ มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น ๔๕,๐๕๔,๐๑๗,๔๒๔.๗๖ ล้านบาท แยกเป็นมูลค่าสินค้านำเข้า ๕,๓๓๓,๗๐๓,๔๔๘.๓๕ ล้านบาท และมูลค่าสินค้าส่งออก ๓๙,๗๒๐,๓๑๓,๙๗๖.๔๑ ล้านบาท ได้ดุลการค้า ๓๔,๓๘๖,๖๑๐,๕๒๘.๐๖ ล้านบาท

(๒) มูลค่าการค้าผ่านแดน ที่ผ่านด่านศุลกากรหนองคายในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ - มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ ไปประเทศที่สามและไปสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๑-๑๕ แสดงมูลค่าการค้าผ่านแดน ๑๐ อันดับสูงสุด

การผ่านแดนจาก สปป.ลาว ไปประเทศที่สาม			การผ่านแดนเข้าไป สปป.ลาว		
๑	สินแร่ทองแดง	๕,๒๙๐,๔๘๘,๖๒๘.๕๖	๑	รถยนต์	๖๔๓,๘๒๓,๗๖๕.๑๓
๒	เสื้อผ้า	๔,๙๒๔,๐๖๑,๖๑๓.๙๒	๒	อุปกรณ์การสื่อสารในระบบเครือข่าย	๖๒๓,๙๐๗,๓๓๑.๗๐
๓	รองเท้า	๕๗๕,๙๑๑,๘๐๕.๘๕	๓	โครงเหล็กและส่วนประกอบก่อสร้าง	๓๙๓,๖๙๑,๔๔๔.๖๐
๔	ไม้แปรรูป	๔๖๗,๘๖๕,๐๒๙.๐๕	๔	เศษโลหะ	๓๙๐,๕๕๔,๕๒๑.๗๙
๕	ซีเมนต์	๔๕๘,๗๐๑,๕๙๔.๗๘	๕	ข้าวมอลต์	๓๘๖,๖๔๘,๐๗๙.๘๕
๖	เบียร์ลาว	๒๘๖,๔๑๕,๔๗๒.๖๓	๖	รถเก็บบรรทุก	๓๗๙,๘๓๓,๕๘๙.๓๖
๗	ตะกั่ว	๒๖๒,๖๔๒,๗๗๓.๖๙	๗	ผ้า	๓๗๖,๓๘๘,๐๗๑.๔๖
๘	ชุดสายไฟ	๑๔๗,๙๐๙,๓๑๔.๕๘	๘	อุปกรณ์ใช้ในโรงพยาบาล	๓๑๓,๕๒๑,๐๙๑.๕๒
๙	แร่เหล็ก	๑๒๖,๗๑๘,๖๓๖.๔๓	๙	อะไหล่เครื่องบิน	๒๕๕,๖๗๑,๙๗๓.๘๑
๑๐	รถยนต์	๗๑,๕๐๘,๐๔๔.๗๗	๑๐	มอเตอร์ไฟฟ้า	๒๒๒,๖๖๘,๙๒๗.๙๓
	รวม	๑๒,๖๑๒,๒๒๒,๙๑๔.๒๖		รวม	๓,๙๘๖,๗๐๘,๗๙๗.๑๕
๑๑	อื่น ๆ	๑,๕๔๘,๗๗๐,๓๗๙.๙๓	๑๑	อื่น ๆ	๑๐,๐๕๙,๑๐๕,๗๔๗.๒๔
	รวมทั้งสิ้น	๑๔,๑๖๐,๙๙๓,๒๙๔.๑๙		รวมทั้งสิ้น	๑๔,๐๔๕,๘๑๔,๕๔๔.๓๙

ที่มา : ด่านศุลกากรหนองคาย

จากตารางสรุปได้ว่า มูลค่าการค้าผ่านแดนที่ผ่านด่านศุลกากรหนองคายในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ - มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๙ มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น ๒๘,๒๐๖,๘๐๗,๘๓๘.๕๘ ล้านบาท แยกเป็นมูลค่าการค้าผ่านแดนไปประเทศที่สาม ๑๔,๑๖๐,๙๙๓,๒๙๔.๑๙ ล้านบาท และมูลค่าการค้าผ่านแดนไปสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ๑๔,๐๔๕,๘๑๔,๕๔๔.๓๙ ล้านบาท

๑.๖.๕ ข้อมูลด้านการเกษตรกรรม สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาชีพ และการจัดรูปที่ดิน

๑.๖.๕.๑ ด้านการเกษตรกรรม จังหวัดหนองคายมีพื้นที่ทั้งหมด ๑,๘๙๑,๕๗๘ ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตร ๑,๑๗๖,๕๘๗ ไร่ (ร้อยละ ๖๒.๒๐) เป็นพื้นที่ในเขตชลประทาน ๒๗๙,๓๗๐ ไร่ นอกเขตชลประทาน ๘๙๗,๒๑๗ ไร่

ตารางที่ ๑-๑๖ แสดงพื้นที่ทำการเกษตรและครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์

อำเภอ	พื้นที่ทำการเกษตร		รวม (ไร่)	ครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์		รวมครัวเรือน
	ในเขตชลประทาน	นอกเขตชลประทาน		ในเขตชลประทาน	นอกเขตชลประทาน	
๑. อำเภอเมืองฯ	๖๕,๕๙๔	๒๒๘,๐๒๕	๒๙๓,๖๑๙	๒,๘๕๑	๑๐,๑๘๓	๑๓,๐๓๔
๒. อำเภอโพนพิสัย	๕๔,๐๔๕	๒๑๖,๘๔๕	๒๗๐,๘๙๐	๓,๐๕๔	๑๒,๒๘๒	๑๕,๓๓๖
๓. อำเภอท่าบ่อ	๖๙,๖๔๐	๕๑,๔๙๙	๑๒๑,๑๓๙	๔,๖๖๘	๙,๖๙๗	๑๔,๓๖๕
๔. อำเภอศรีเชียงใหม่	๓๐,๓๒๕	๖,๙๕๕	๓๗,๒๘๐	๑,๙๗๘	๕๑๗	๒,๔๙๕
๕. อำเภอสังคม	๔,๗๕๐	๑๖๐,๒๑๒	๑๖๔,๙๖๒	๑๒๐	๕,๓๗๖	๕,๔๙๖
๖. อำเภอรัตนาวปี	๓๔,๘๘๙	๖๙,๗๓๘	๑๐๔,๖๒๗	๑,๗๕๔	๕,๙๙๙	๗,๗๕๓
๗. อำเภอเฝ้าไร่	๑,๔๐๐	๙๓,๔๒๒	๙๔,๘๒๒	๘๕	๔,๐๖๕	๔,๑๕๐
๘. อำเภอโพนพิสัย	๑๘,๗๒๗	๑๗,๖๗๒	๓๖,๓๙๙	๑,๒๐๙	๑,๙๒๒	๓,๑๓๑
๙. อำเภอศรีบุญเรือง	๐	๕๒,๘๔๙	๕๒,๘๔๙	-	๒,๗๓๑	๒,๗๓๑
รวม	๒๗๙,๓๗๐	๘๙๗,๒๑๗	๑,๑๗๖,๕๘๗	๑๕,๗๑๙	๕๒,๗๗๒	๖๘,๔๙๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคายโดยความร่วมมือของโครงการชลประทานจังหวัดหนองคาย

จากตารางสรุปได้ว่า จังหวัดหนองคายมีพื้นที่ทำการเกษตรในเขื่อนน้ำฝนเป็นส่วนใหญ่ หรือประมาณร้อยละ ๗๖.๒๕ มีเพียงร้อยละ ๒๓.๗๔ เท่านั้นที่อยู่ในเขตชลประทานและเขตพื้นที่รับบริการจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าซึ่งมีจำนวน ๘๕ สถานี แต่ด้วยสภาพโดยทั่วไปของจังหวัดหนองคายมีแนวยาวตามลำน้ำโขง และมีความเหมาะสมในการเพาะปลูกพืชได้หลายชนิด เกษตรกรบางส่วนจึงอาศัยน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติในการเพาะปลูกพืช เช่น ข้าว ข้าวโพด สับปะรด ถั่วลิสง พริก มะเขือเทศ นอกจากนั้นยังมีพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจอื่นๆอีก เช่น ยางพารา มันสำปะหลัง อ้อย และปาล์มน้ำมัน

(๑) พืชเศรษฐกิจ จังหวัดหนองคายสามารถปลูกพืชได้หลายชนิดทั้งข้าว พืชไร่ ไม้ผล และพืชผัก โดยมีพื้นที่ทำนา ๕๑๑,๑๗๓ ไร่ คิดสัดส่วนพื้นที่ร้อยละ ๖๐ รองลงมาคือพื้นที่ปลูกยางพารา ๒๔๖,๒๕๗ ไร่ คิดสัดส่วนพื้นที่ร้อยละ ๒๙ นอกจากนั้นจะเป็นอ้อยโรงงาน ๒๒,๔๑๔ ไร่ มันสำปะหลัง ๑๖,๗๑๘ ไร่ ปาล์มน้ำมัน ๑๕,๘๐๘ ไร่ แต่สำหรับพืชเศรษฐกิจที่สำคัญหลักที่สร้างรายได้ให้กับจังหวัดคือ ข้าว และยางพารา รองลงมาจะเป็น พริก ยาสูบ สับปะรด มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ข้าวโพดหวาน ถั่วลิสงและปาล์มน้ำมัน ฯลฯ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑-๑๗ แสดงพืชเศรษฐกิจที่สำคัญจังหวัดหนองคาย

ที่	ชนิด	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิตต่อไร่(กก.)	ผลผลิตรวม(ตัน)	มูลค่า(ล้านบาท)
๑	ข้าวเหนียวนาปี	๓๕๑,๑๓๙	๓๖๑	๑๒๘,๒๑๐	๑,๖๔๑.๐๙
๒	ยางพารา	๒๔๖,๒๕๗	๒๒๐	๓๖,๕๕๗	๙๙๒.๘๘
๓	ข้าวเจ้านาปี	๑๖๐,๐๓๔	๓๖๔	๕๗,๖๔๒	๘๓๕.๘๑
๔	อ้อยโรงงาน	๒๒,๔๑๔	๑๒,๐๐๐	๘๙,๔๐๐	๗๙.๕๗
๕	มันสำปะหลัง	๑๖,๗๑๘	๓,๐๐๓	๕๒,๔๖๔	๑๒๐.๖๗
๖	ปาล์มน้ำมัน	๑๕,๘๐๘	๑,๓๔๑	๑๐,๗๙๙	๓๐.๕๖
๗	ยาสูบ	๗,๔๘๕	๓๓๐	๒,๑๒๔	๒๓๓.๖๔
๘	สับปะรด	๖,๔๙๙	๖,๗๒๗	๑๙,๔๑๔	๒๑๙.๑๘
๙	พริก	๕,๖๒๖	๓,๒๘๐	๑๘,๔๕๓	๔๖๑.๓๓
๑๐	กล้วยน้ำว้า	๕,๓๕๐	๑,๘๕๐	๗,๗๒๐	๖๑.๗๖
๑๑	กล้วยหอม (เปรี้ยว)	๕,๒๐๒	๑,๕๕๐	๕,๗๘๖	๒๘.๙๓
๑๒	ข้าวโพดหวาน	๓,๙๙๕	๒,๑๖๙	๘,๖๖๗	๖๙.๓๔
๑๓	มะเขือเทศ	๒,๒๔๕	๓,๖๙๕	๘,๒๙๕	๒๔.๓๐
๑๔	ลำไย	๙๓๗	๗๘๐	๗๓๑	๑๔.๖๒
๑๕	มะม่วง	๘๖๐	๗๙๕	๖๘๔	๑๓.๖๘
๑๖	เงาะ	๘๔๔	๑,๐๗๕	๙๐๗	๑๖.๓๓
๑๗	พุทรา	๓๕๒	๑,๕๐๐	๕๒๘	๑๐.๕๖
๑๘	ถั่วฝักยาว	๓๒๖	๗๗๕	๒๘๑	๑๖.๘๔
๑๙	แตงร้าน	๑๗๑	๒,๒๖๗	๓๘๘	๕.๔๓
๒๐	มะเขือเปราะ	๑๑๘	๑,๙๑๕	๒๒๖	๒.๗๑
๒๑	กะหล่ำปลี	๑๑๔	๒,๓๖๘	๒๗๐	๒.๑๖
๒๒	สละระแห่น	๙๑	๓๙๓	๓๖	๑.๐๗
๒๓	กล้วยหอมทอง	๕๔	๓,๗๐๐	๒๐๐	๓.๖๐
๒๔	โหระพา	๓๒	๒๐๓	๖	๐.๓๘
๒๕	กะเพรา	๙	๓๐๐	๓	๐.๐๕
			รวม	๔๔๙,๗๙๐	๔,๘๘๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย

จากตารางสรุปได้ว่า จังหวัดหนองคายมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ จำนวน ๒๕ ชนิด ปริมาณที่ผลิตรวมได้ทั้งหมด ๔๔๙,๗๙๐ กิโลกรัม รวมมูลค่าทั้งสิ้น ๔,๘๘๖ ล้านบาท โดยข้าวมีปริมาณการผลิตและมูลค่าสูงที่สุด รองลงมาคือ ยางพารา

จังหวัดหนองคายได้วิเคราะห์ถึงสถานการณ์ด้านการผลิตและสถานการณ์ด้านการตลาดแล้วพบว่า พืชเศรษฐกิจที่ควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต เนื่องจากเป็นที่ต้องการของตลาดและสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมให้จังหวัดเป็นจำนวนมาก คือ กลุ่มสินค้าเกษตรหลัก ประกอบด้วย ข้าวและยางพารา และกลุ่มสินค้าที่มีโอกาสสูงหรือสินค้าดาวรุ่งเพราะกำลังเป็นที่ต้องการของตลาดแต่ในพื้นที่ของจังหวัดยังปลูกและผลิตได้น้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ คือ กล้วยหอมทอง และมะพร้าวน้ำหอม

๑. กลุ่มสินค้าเกษตรหลัก

๑.๑ ข้าว เป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดหนองคายที่สร้างรายได้ให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในภาคการเกษตรของจังหวัดมาอย่างยาวนานสภาพการทำนาของจังหวัดหนองคายมีทั้งอาศัยน้ำฝนและการใช้น้ำจากชลประทานรวมถึงคลองส่งน้ำจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าซึ่งในพื้นที่ชลประทานเข้าถึง สามารถทำนาได้ปีละ ๒ ครั้ง คือ นาปีและนาปรัง ซึ่งใน ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จังหวัดหนองคายมีพื้นที่ปลูกข้าวทั้งสิ้น ๕๑๑,๑๗๓ ไร่ มีการปลูกทั้งข้าวเหนียวและข้าวเจ้า แต่เกษตรกรส่วนใหญ่จะนิยมปลูกข้าวเหนียวมากกว่าข้าวเจ้าคิดเป็นร้อยละ ๗๒ และร้อยละ ๒๘ ตามลำดับ พันธุ์ข้าวที่ปลูกฤดูทำนาปี ข้าวเหนียวใช้พันธุ์ กข.๖ ข้าวแม่จัน ข้าวเจ้าใช้พันธุ์ กข.๑๕ ข้าวดอกมะลิ ๑๐๕ โรสเบอรี่ ฤดูทำนาปรังข้าวเหนียวใช้พันธุ์ กข.๑๐ กข.๑๒ ข้าวเจ้าใช้พันธุ์ชัยนาท ๑ ปทุมธานี ๑ และปทุมธานี ๘๐

ตารางที่ ๑-๑๘ แสดงข้อมูลข้าวนาปีจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๗/๒๕๕๘

ข้าวนาปี	เกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	ราคา (บาท/กก.)	มูลค่า (ล้านบาท)
ข้าวเหนียว	๒๗,๕๙๘	๓๕๑,๑๓๙	๓๔๔,๗๔๓	๑๒๘,๒๑๐	๓๖๑	๑๒.๘๐	๑,๖๔๑
ข้าวเจ้า	๑๓,๓๕๓	๑๖๐,๐๓๔	๑๕๗,๐๘๕	๕๗,๖๔๒	๓๖๔	๑๔.๕๐	๘๓๖
รวม	๔๐,๙๕๑	๕๑๑,๑๗๓	๕๐๑,๘๒๘	๑๘๕,๘๕๒	๓๗๐		๒,๔๗๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๑-๑๙ แสดงข้อมูลข้าวนาปรังจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๗/๒๕๕๘

ข้าวนาปรัง	เกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	ราคา (บาท/กก.)	มูลค่า (ล้านบาท)
ข้าวเหนียว	๕,๑๓๙	๖๔,๐๙๑	๖๓,๔๔๗	๓๓,๐๘๙	๕๑๗	๑๐.๐๐	๓๓๑
ข้าวเจ้า	๖๕๕	๗,๔๘๐	๗,๔๐๔	๓,๙๒๗	๕๒๒	๑๑.๐๐	๔๓
รวม	๕,๗๙๔	๗๑,๕๗๑	๗๐,๘๕๑	๓๗,๐๑๖	๕๒๒		๓๗๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๑-๒๐ แสดงข้อมูลข้าวรวมจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๗/๒๕๕๘

ข้าวรวม (นาปีและนาปรัง)	เกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บ เกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต รวม (ตัน)	ผลผลิต เฉลี่ย (กก./ไร่)	ราคา (บาท/ กก.)	มูลค่า (ล้านบาท)
ข้าวเหนียว	๒๗,๕๙๘	๔๑๕,๒๓๐	๔๐๘,๑๙๐	๑๖๑,๒๙๙	๓๙๕	-	๑,๙๗๒
ข้าวเจ้า	๑๓,๓๕๓	๑๖๗,๕๑๔	๑๖๔,๔๘๙	๖๑,๕๖๙	๓๗๔	-	๘๗๙
รวม	๔๐,๙๕๑	๕๘๒,๗๔๔	๕๗๒,๖๗๙	๒๒๒,๘๖๘	๓๘๙	-	๒,๘๕๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย

จากตารางสรุปได้ว่า จังหวัดหนองคายมีการปลูกข้าวเหนียวมากกว่าข้าวเจ้า คิดเป็นร้อยละ ๗๒ และร้อยละ ๒๘ ตามลำดับ มีปริมาณผลผลิตรวมกันทั้งสิ้น ๒๒๒,๘๖๘ ตัน มูลค่า ๒,๘๕๑ ล้านบาท ผลผลิตเฉพาะข้าวนาปีเฉลี่ย ๓๗๐ กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวเหนียว ๓๖๑ กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวเจ้า ๓๖๔ กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนผลผลิตข้าวรวมทั้งนาปี/นาปรัง เฉลี่ย ๓๘๙ กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวเหนียว ๓๙๕ กิโลกรัมต่อไร่ และข้าวเจ้า ๓๗๔ กิโลกรัมต่อไร่ ในบางพื้นที่เช่นพื้นที่ชลประทานและพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เกษตรกรดูแลเอาใจปรับปรุงบำรุงดินอย่างสม่ำเสมอ สามารถให้ผลผลิตต่อไร่สูงถึง ๔๐๐ - ๖๐๐ กิโลกรัม

ตารางที่ ๑-๒๑ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวและผลผลิตข้าวนาปีจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๗/๒๕๕๘ (รายอำเภอ)

ที่	อำเภอ	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต รวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย/ พท.ปลูก (กก./ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย/ พท.เก็บเกี่ยว (กก./ไร่)
๑	เมืองหนองคาย	๙๔,๑๓๖	๙๒,๒๖๖	๓๗๒๗๕	๓๙๖	๔๐๔
๒	ท่าบ่อ	๘๖,๕๕๔	๘๔,๙๐๔	๓๐๒๒๖	๓๕๙	๓๕๖
๓	โพนพิสัย	๑๔๒,๗๐๖	๑๓๙,๗๙๗	๕๐๓๒๗	๓๕๓	๓๖๐
๔	ศรีเชียงใหม่	๒๒,๘๙๘	๒๑,๖๗๔	๘๑๔๙	๓๕๖	๓๗๖
๕	สังคม	๑๒,๘๑๗	๑๒,๗๑๘	๕๐๑๑	๓๙๑	๓๙๔
๖	สระใคร	๓๘,๙๑๓	๓๘,๖๒๘	๑๔๘๗๒	๓๘๒	๓๘๕
๗	เฝ้าไร่	๕๗,๐๑๒	๕๖,๘๙๐	๒๐๘๗๙	๓๖๖	๓๖๗
๘	รัตนวาปี	๔๒,๒๕๗	๔๑,๑๕๗	๑๓๖๖๔	๓๒๓	๓๓๒
๙	โพธิ์ตาก	๑๓,๘๘๐	๑๓,๗๙๔	๕๔๔๙	๓๙๓	๓๙๕
รวมทั้งสิ้น		๕๑๑,๑๗๓	๕๐๑,๘๒๘	๑๘๕,๘๕๒	๓๖๔	๓๗๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย

จากตารางสรุปได้ว่า จังหวัดหนองคายมีพื้นที่ปลูกข้าวรวมทั้งสิ้น ๕๑๑,๑๗๓ ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว ๕๐๑,๘๒๘ ไร่ ผลผลิตข้าวนาปีรวม ๑๘๕,๘๕๒ ตัน ผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่ปลูก ๓๖๕ กิโลกรัม/ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย/พื้นที่เก็บเกี่ยว ๓๗๐ กิโลกรัมต่อไร่ โดย อำเภอโพนพิสัย มีพื้นที่ปลูกข้าวมากที่สุด รองลงมาคือ อำเภอเมืองหนองคาย แต่พื้นที่ปลูกข้าวแล้วมีผลเฉลี่ยสูงสุด คือ อำเภอเมืองหนองคาย รองลงมา คือ อำเภอโพธิ์ตาก และ อำเภอสังคม

ตารางที่ ๑-๒๒ แสดงข้อมูลต้นทุนการผลิตข้าว

ต้นทุนการผลิต (ข้าวนาปี)	นอกเขตชลประทาน	ในเขตชลประทาน
๑. ค่าพันธุ์	๖๐๐ บาท/ไร่	
๒. ค่าไถ	๕๐๐ บาท/ไร่	
๓. ค่าปักดำ/ปลูก	๖๐๐ บาท/ไร่	
๔. ค่าเก็บเกี่ยว	๖๐๐ บาท/ไร่	
๕. ค่าปุ๋ย	๘๐๐ บาท/ไร่	
รวมต้นทุนการผลิต/ไร่	๓,๑๐๐ บาท/ไร่	๕,๓๑๕ บาท/ไร่
ต้นทุนต่อกิโลกรัม คำนวณผลผลิต นอกเขต ชป. ๓๖๕ กก. /ไร่ และในเขต ชป. ๔๕๒ กก. /ไร่	๘.๕๑ บาท/กก. ๘,๕๑๐ บาท/ตัน	๑๑.๗๕ บาท/กก. ๑๑,๗๕๐ บาท/ตัน

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย

จากตารางสรุปได้ว่า ต้นทุนการทำนาของเกษตรกรในจังหวัดหนองคาย (คำนวณจากการทำนาในพื้นที่นอกเขตชลประทานซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่) มีต้นทุนการผลิตต่อไร่ ๓,๑๐๐ บาท เทียบกับผลผลิต ๓๖๕ กิโลกรัม/ไร่ คิดเป็น ๘.๕๑ บาท/กิโลกรัม หรือ ๘,๕๑๐ บาท/ตัน เมื่อเทียบกับราคาซื้อขายข้าวได้ตันละ ๑๒,๐๐๐ – ๑๔,๐๐๐ บาท จะมีกำไรเท่ากับ ๓,๔๙๐ – ๕,๔๙๐ บาทต่อตันข้าวเปลือก ส่วนในพื้นที่ชลประทานซึ่งมีผลผลิต ๔๕๒ กิโลกรัม/ไร่ ต้นทุนการผลิต ๕,๓๑๕ บาท/ไร่ หรือเท่ากับ ๑๑,๗๕๐ บาท/ตัน จะมีกำไรเพียง ๒๕๐-๒,๒๕๐ บาทต่อตันข้าวเปลือก ทั้งนี้ ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นค่าจ้างในขั้นตอนการผลิต และค่าเมล็ดพันธุ์กรณีตกกล้า/ปักดำใช้ ๑๕ กิโลกรัม กรณีหว่านใช้ ๒๖ กิโลกรัม เครื่องหยอดใช้ ๑๐ กิโลกรัม ราคาเมล็ดพันธุ์ ๒๓ บาท/กิโลกรัม

๑.๒ ยางพารา นับเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของจังหวัดหนองคายที่สร้างรายได้ให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในภาคการเกษตรเป็นลำดับที่ ๒ รองจากข้าว (แหล่งอ้างอิง : ข้อมูลรายงานภาวะการปลูกพืชระดับอำเภอปี พ.ศ. ๒๕๕๖/๒๕๕๗ สำนักงานเกษตรจังหวัด) จังหวัดหนองคาย มีสภาพพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการเพาะปลูกยางพารา ซึ่งจากการจำแนกที่ดินตามศักยภาพ (zoning s๑+s๒) พบว่าพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก ถึงปานกลางมีจำนวน ๒๙๒,๒๘๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๕ จากพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด ๑,๘๙๑,๕๘๒ ไร่

- ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ จังหวัดหนองคายมีพื้นที่ปลูกยางพารา จำนวน ๒๓๒,๕๘๗ ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว ๙๘,๙๑๘ ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย ๒๗๒ กิโลกรัมต่อไร่

- ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จังหวัดหนองคายมีพื้นที่ปลูกยางพารา จำนวน ๒๓๙,๖๖๙ ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว ๑๔๒,๕๙๕ ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย ๒๓๔ กิโลกรัมต่อไร่

- ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จังหวัดหนองคายมีพื้นที่ปลูกยางพารา จำนวน ๒๔๖,๒๕๗ ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว ๑๖๖,๑๖๖ ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย ๒๑๑.๔ กิโลกรัมต่อไร่

พันธุ์ยางที่ปลูก คือ RRIM ๖๐๐ และ RRIT ๒๕๑ เนื่องจากให้ปริมาณน้ำยางมากดูแลง่ายและทนแล้งโดยใช้ระยะปลูก ๓x๗ เมตร มีจำนวนต้นยางประมาณ ๗๖ ต้นต่อไร่ และใช้ปุ๋ยเคมีเป็นหลักซึ่งมีพื้นที่เฉลี่ยในการปลูกยางพาราครั้งแรก ๑๕.๒๕ ไร่ต่อครัวเรือนใช้ระบบการกรีดยางแบบกรีดยาง ๒ วัน เว้น ๑ วัน โดยร้อยละ ๓๘.๘๐ ต้นยางจะเป็นโรคเปลือกแตกและโรคหนำยางแห้งเฉลี่ยประมาณ ๑๐ ต้นต่อไร่ทำให้เกษตรกรได้รับผลผลิตลดลง

ตารางที่ ๑-๒๓ แสดงพื้นที่เพาะปลูกเก็บเกี่ยวผลผลิตและมูลค่าผลผลิตยางพารา ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ (รายอำเภอ)

อำเภอ	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (ก.ก./ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	จำนวนเกษตรกร (คร.) ปี ๒๕๕๗
๑. เมืองหนองคาย	๓,๘๐๙	๗๗๙	๒๑๔	๑๖๗	๓๔๐
๒. ท่าบ่อ	๔,๑๓๖	๓,๒๓๑	๑๗๕	๕๖๕	๕๔๓
๓. โพนพิสัย	๓๙,๖๒๕	๓๒,๘๐๓	๒๑๖	๗,๐๘๕	๓,๐๐๙
๔. ศรีเชียงใหม่	๙,๘๖๗	๗,๔๒๔	๒๑๗	๑,๖๑๑	๕๕๒
๕. สังคม	๖๑,๕๓๙	๒๐,๕๓๒	๒๒๕	๔,๖๒๐	๓,๑๒๗
๖. สระใคร	๓,๔๓๐	๑,๔๘๗	๑๙๔	๒๘๘	๒๖๔
๗. ฝาง	๔๗,๔๘๓	๓๘,๔๒๒	๒๒๐	๘,๔๕๓	๓,๑๐๒
๘. รัตนวาปี	๕๔,๘๕๑	๔๙,๕๕๗	๒๒๕	๑๑,๑๕๐	๓,๘๖๐
๙. โพธิ์ตาก	๑๙,๑๘๗	๑๑,๙๓๑	๒๑๗	๒,๕๘๙	๑,๒๔๗
รวมทั้งสิ้น	๒๔๖,๒๕๗	๑๖๖,๑๖๖	๒๑๑.๔	๓๖,๕๒๘	๑๖,๐๔๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย

จากตารางสรุปได้ว่า จังหวัดหนองคายมีจำนวนเกษตรกรปลูกยางพารา จำนวน ๑๖,๐๔๔ ครัวเรือน มีพื้นที่เพาะปลูกรวม ๒๔๖,๒๕๗ ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยวรวม ๑๖๖,๑๖๖ ไร่ ผลผลิตรวม ๓๖,๕๒๘ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๒๑๑.๔ กิโลกรัม/ไร่ โดยพื้นที่ที่มีผลผลิตออกสู่ตลาดมากที่สุด เรียงตามลำดับ คือ อำเภอรัตนวาปี อำเภอฝาง อำเภอโพนพิสัย และอำเภอสังคม

ตารางที่ ๑-๒๔ แสดงข้อมูลสรุปจำนวนครัวเรือน/พื้นที่ปลูก/ผลผลิต/มูลค่าการผลิตยางพาราจังหวัดหนองคาย

จำนวนเกษตรกร (คน)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต ต่อไร่ (ก.ก.)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ราคาบาท ต่อกิโลกรัม	มูลค่า (ล้านบาท)
๑๖,๐๔๔	๒๔๖,๒๕๗	๒๑๑.๔	๓๖,๕๒๘	๒๗.๒	๙๙๒.๒๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย

ข้อมูลจากตารางจากตารางที่ ๑-๒๓ และตารางที่ ๑-๒๔ สรุปได้ว่า จังหวัดหนองคายมีจำนวนเกษตรกรปลูกยางพารา จำนวน ๑๖,๐๔๔ ครัวเรือน มีพื้นที่เพาะปลูกรวม ๒๔๖,๒๕๗ ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยวรวม ๑๖๖,๑๖๖ ไร่ ผลผลิตรวม ๓๖,๕๒๘ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๒๑๑.๔ กิโลกรัม/ไร่ มีมูลค่ารวม ๙๙๒.๒๓ ล้านบาท โดยพื้นที่ที่มีผลผลิตออกสู่ตลาดและมูลค่ารวมมากที่สุด คือ อำเภอรัตนวาปี อำเภอเฝ้าไร่ อำเภอโพนพิสัย และอำเภอสังคม ตามลำดับ

ตารางที่ ๑-๒๔ แสดงต้นทุนการผลิตยางพารา

รายการ	ต้นทุนแต่ละรายการ (บาท/กิโลกรัม)	ร้อยละ	ต้นทุนแต่ละรายการ (บาท/ไร่)
๑. ต้นทุนช่วงที่ยังไม่ให้ผลผลิต	๑๐.๘๑	๑๖.๔๔	๑๙,๔๑๔.๔๖
- ค่าปรับพื้นที่	๔.๗๗		
- ค่าปุ๋ยรองกันหลุมและปุ๋ยบำรุง	๓.๓๒		
- ค่าพันธุ์ยาง	๑.๓๑		
- ค่าอุปกรณ์การเกษตรและสารเคมี	๑.๑๗		
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	๐.๒๔		
๒. ต้นทุนช่วงที่ให้ผลผลิต	๙.๙๐	๑๕.๐๖	๔๒,๕๒๘.๔๘
- ค่าปุ๋ยบำรุง	๖.๓๔		
- ค่าจ้างแรงงาน	๑.๖๘		
- ค่าสารเคมี	๐.๘๘		
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	๑.๐๐		
๓. ต้นทุนการกรีด เก็บน้ำยางและทำยางแผ่นดิบ	๓๙.๗๔	๖๐.๔๕	๑๗,๒๘๘.๖๘
- ค่าอุปกรณ์กรีดยางและเก็บน้ำยาง	๐.๘๐		
- ค่าโรงเรือนและอุปกรณ์ทำยางแผ่นดิบ	๒.๔๐		
- ค่าจ้างแรงงานกรีด เก็บทำยางแผ่นดิบ	๓๖.๕๔		
๔. ค่าที่ดิน	๕.๒๙	๘.๐๕	๑๗,๑๑๖.๐๑
- ค่าใช้ที่ดิน	๕.๒๕		
- ภาษีที่ดิน	๐.๐๔		
รวมต้นทุนการผลิต	๖๕.๗๔	๑๐๐	๒๕๔,๓๔๗.๖๓

ที่มา : บัญชา สมบูรณ์สุข,๒๕๕๕

จากตารางสรุปได้ว่า จากการประเมินต้นทุนยางพาราแผ่นดิบของเกษตรกรชาวสวนยางทั่วประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ พบว่าต้นทุนการผลิตยางแผ่นดิบเฉลี่ย ๖๕.๗๔ บาท/กิโลกรัม เมื่อวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตยางพาราแผ่นดิบพบว่าสัดส่วนของต้นทุนค่าแรงงานผลิตตลอดช่วงอายุยาง ๒๕ ปี ร้อยละ ๖๕ ของต้นทุนทั้งหมด สัดส่วนของต้นทุนค่าปุ๋ยบำรุงร้อยละ ๑๕ ของต้นทุนทั้งหมด และสัดส่วนของต้นทุนค่าวัสดุอุปกรณ์

ค่าที่ดิน และอื่นๆร้อยละ ๒๐ ของต้นทุนทั้งหมด ตามลำดับและพบว่าต้นทุนการกรีดยางพารา เก็บน้ำยางและทำ
ยางแผ่นดิบ มีสัดส่วนร้อยละสูงที่สุดที่ร้อยละ ๖๐.๔๕ (บัญชีฯ และคณะ,๒๕๕๕)

จากต้นทุนการผลิตยางพาราแผ่นดิบดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า หากรัฐให้ความสำคัญกับการบริหาร
จัดการแรงงานชาวสวนยางพาราก็น่าจะสามารถลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจากการ
ศึกษาวิจัยพบว่ามีแนวโน้มการจ้างแรงงานของครัวเรือนเกษตรกรสูงขึ้นโดยเฉพาะแรงงานจ้างกรีด และพบว่า
มีความหลากหลายในเรื่องค่าจ้างมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าสิ่งที่เป็นห่วงคือระดับการจ้างแรงงานจะแปรผัน
ตามกับขนาดการถือครองหมายความว่า เมื่อขนาดถือครองพื้นที่สวนยางของครัวเรือนมากขึ้นครัวเรือนเกษตรกร
จะมีการจ้างแรงงานมากขึ้น ทดแทนแรงงานครัวเรือน และในปัจจุบันแรงงานเยาวชนมีสัดส่วนน้อยมากเมื่อเทียบ
กับแรงงานครัวเรือนประเภทอื่น ซึ่งข้อมูลชี้ให้เห็นว่าปัญหาแรงงานจะมีความรุนแรงมากขึ้นในอนาคตส่งผลต่อ
ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรจะมากขึ้น ประกอบกับในอนาคตการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่หลายฝ่ายคาดการณ์
ว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างแรงงาน เช่น การเคลื่อนย้ายแรงงาน อัตราค่าจ้างแรงงาน เป็นต้น
ดังนั้น รัฐบาลต้องมีมาตรการ และกลยุทธ์ในการรับมือเรื่องแรงงานอย่างชัดเจน ข้อพิจารณาประเด็นนี้ต่อนโยบาย
เร่งด่วนของรัฐบาลที่ได้เสนอแก่เกษตรกรชาวสวนยางพารา (บัญชีฯ และคณะ,๒๕๕๕)

๒. กลุ่มสินค้าที่มีโอกาสสูงหรือสินค้าดาวรุ่ง

๒.๑ กล้วยหอมทอง เป็นสินค้าเกษตรที่มีโอกาสสูงหรือสินค้าดาวรุ่งโดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๙
คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จจังหวัดหนองคายได้เลือกกล้วยหอม
ทอง เป็นสินค้าเกษตรที่ควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีการขยายพื้นที่ปลูกให้มากขึ้น พัฒนาระบบการผลิตให้ได้
มาตรฐาน พัฒนาสถาบันเกษตรกรให้เกิดความเข้มแข็งและพัฒนาระบบการตลาดให้มีความยั่งยืน โดยเน้นตลาด
ต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น จีน เป็นต้น และผลิตเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษด้วย
ผลตอบแทนสูงแต่ทั้งนี้กระบวนการผลิตใช้ความละเอียดสูง มีข้อจำกัดบางประการ เช่น การปลูกต้องไม่ซ้ำที่เดิม

การลงทุนและผลตอบแทนในส่วนของต้นทุนการผลิตประเมินไว้ที่ ๒๒,๐๐๐ - ๒๕,๐๐๐ บาทต่อ
ไร่โดย ๑ ไร่ ปลูกกล้วยได้ ๓๕๐ - ๔๐๐ ต้น เท่ากับว่า ๑ ไร่ จะได้กล้วย ๓๕๐ - ๔๐๐ เครือ น้ำหนักกล้วยต่อเครือ
๑๐ - ๑๕ กิโลกรัม ราคาซื้อ ๑๕ บาท/กิโลกรัม หรือถ้าคิดเป็นเครือ ก็ประมาณเครือละ ๑๘๐ - ๒๐๐ บาท
รายได้ต่อไร่ก็จะอยู่ที่ ๕๐,๐๐๐ - ๖๐,๐๐๐ บาท นับเป็นรายได้ที่จูงใจเป็นอย่างมาก เกษตรกรจึงมีความสนใจใน
การขยายพื้นที่ปลูกกันมากขึ้น แต่การปลูกกล้วยหอมทองยังมีข้อจำกัดของพื้นที่ คือ เรื่องของแหล่งน้ำ จึงทำให้
การขยายพื้นที่ปลูกทำได้ในบางพื้นที่เท่านั้น

ตารางที่ ๑-๒๕ แสดงพื้นที่เพาะปลูกเก็บเกี่ยวผลผลิตและมูลค่าผลผลิตกล้วยหอมทอง ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน			เนื้อที่ปลูก (ไร่)			ผลผลิต (กก.)			มูลค่า(บาท)		
	ปี ๕๖	ปี ๕๗	ปี ๕๘	ปี ๕๖	ปี ๕๗	ปี ๕๘	ปี ๕๖	ปี ๕๗	ปี ๕๘	ปี ๕๖	ปี ๕๗	ปี ๕๘
เมืองฯ	๒	๒	๒	๒	๔	๒	๐	๑๐,๔๐๐	๕,๔๐๐	๐.๐๐	๓๓๑,๙๖๘	๘๙,๑๐๐
โพนพิสัย	๗	๒	๑	๒๐	๑๖	๘	๓๑,๖๐๐	๑๙,๑๕๐	๐	๔๓๓,๘๖๘	๖๑๑,๒๖๘	-
เผ่าไร่	-	-	๓๗	-	-	๑๒๐	-	-	๑๒๕,๐๐๐	-	-	๒,๐๖๒,๕๐๐
รวม	๙	๔	๔๐	๒๒	๒๐	๑๓๐	๓๑,๖๐๐	๒๙,๕๕๐	๑๓๐,๔๐๐	๔๓๓,๘๖๘	๙๔๓,๒๓๖	๒,๑๕๑,๖๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย

จากตารางสรุปได้ว่า กล้วยหอมมีพื้นที่ปลูกอยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองหนองคาย อำเภอโพนพิสัย และอำเภอเฝ้าไร่ รวมพื้นที่ปลูกทั้งหมดในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จำนวน ๑๓๐ ไร่ ผลผลิตรวม ๑๓๐,๔๐๐ กิโลกรัม มูลค่ารวม ๒,๑๕๑,๖๐๐ บาท

๒.๒ มะพร้าวน้ำหอม เป็นพืชที่มีอนาคตในด้านการส่งออกและแปรรูปในอุตสาหกรรมเครื่องดื่มมากขึ้น เนื่องจากคุณสมบัติพิเศษ คือ เนื้อมะพร้าวมีรสชาติหวาน กลมกล่อมและมีกลิ่นหอมชื่นใจ สามารถช่วยดับกระหายคลายร้อนได้ดี นอกจากนี้มะพร้าวได้ชื่อว่าเป็นผลไม้ที่ปลอดสารพิษชนิดหนึ่ง เนื่องจากเกษตรกรมีการใช้สารเคมีน้อยมาก

ตารางที่ ๑-๒๖ แสดงพื้นที่เพาะปลูกเก็บเกี่ยวผลผลิตและมูลค่าผลผลิตมะพร้าว ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน			เนื้อที่ปลูก (ไร่)			ผลผลิต(กก.)			มูลค่า(บาท)		
	๕๖	๕๗	๕๘	๕๖	๕๗	๕๘	๕๖	๕๗	๕๘	๕๖	๕๗	๕๘
เมืองฯ	๑๕	๑๕	๑๒	๑๐	๑๐	๙	๖,๒๐๐	๓,๗๐๐	๓,๘๐๐	๖๒,๐๐๐	๓๗,๐๐๐	๓๘,๐๐๐
ท่าบ่อ	๓	๓	๓	๑๒	๑๒	๑๒	-	-	-	-	-	-
สระใคร	๐	๖	๖	๐	๖	๖	-	-	-	-	-	-
โพนพิสัย	๑	-	-	๒๐	-	-	๕,๕๐๐	-	-	๕๕,๐๐๐	-	-
รวม	๑๙	๒๔	๒๑	๔๒	๒๘	๒๗	๑๑,๗๐๐	๓,๗๐๐	๓,๘๐๐	๑๑๗,๐๐๐	๓๗,๐๐๐	๓๘,๐๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย

จากตารางสรุปได้ว่า จังหวัดหนองคายกำลังอยู่ระยะเริ่มต้นของการส่งเสริมการปลูกในพื้นที่ของอำเภอเมืองหนองคาย อำเภอท่าบ่อ อำเภอสระใคร และอำเภอโพนพิสัย พื้นที่เพาะปลูกและปริมาณผลผลิตมะพร้าวน้ำหอมในจังหวัดหนองคายมีไม่มากนัก ข้อจำกัดต้องปลูกในพื้นที่ที่เหมาะสม สภาพดินและระบบน้ำดีพอสมควร เกษตรกรยังขาดองค์ความรู้เรื่องการผลิตและการแปรรูป แต่เนื่องจากภาวะสินค้าการเกษตรหลากหลายชนิดประสบปัญหาภาวะราคาตกต่ำ เช่น ข้าว ยางพารา ทำให้เกษตรกรเริ่มศึกษาข้อมูลและหันมาปลูกพืชอื่น ๆ รวมถึงมะพร้าวน้ำหอมเพิ่มขึ้น

ระบบตลาดของมะพร้าวน้ำหอมของจังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่ขายในพื้นที่หมู่บ้าน ชุมชนที่ปลูกและมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อที่แปลงเกษตรกร ราคาถูกละ ๑๐ - ๑๕ บาท และขายเป็นต้นพันธุ์ ราคาต้นละ ๕๐ - ๑๕๐ บาท การแปรรูปสามารถใช้ประโยชน์จากผลผลิตทุกส่วนของต้นมะพร้าวน้ำหอมและการเพิ่มมูลค่าอื่น ๆ เช่น แปรรูปเป็นอาหาร เครื่องดื่ม ไม้กวาด ปุยอินทรี ตะกร้า ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกะลามะพร้าว เป็นต้น ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น จากข้อมูลแหล่งจำหน่ายมะพร้าวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง คือ บริเวณริมถนนมิตรภาพระหว่างอำเภอเมืองหนองคายถึงอำเภอสระใคร นักท่องเที่ยวและประชาชนที่สัญจรไปมาได้ให้ความสนใจในแวะซื้อเพื่อบริโภคระหว่างการเดินทางและนำไปเป็นของฝากอีกด้วย ผลผลิตมะพร้าวน้ำหอมส่วนใหญ่มาจากภาคกลาง จังหวัดนครปฐม จังหวัดปทุมธานี ดังนั้น จึงเป็นทางเลือกใหม่สำหรับเกษตรกรจังหวัดหนองคายที่จะพัฒนา ปรับปรุง และขยายพื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอมในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

(๒) **สัตว์เศรษฐกิจ** จากผลการสำรวจของกรมปศุสัตว์ (โดย สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย) พบว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มีพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ จำนวน ๗,๖๒๑ ไร่ โรงฆ่าโค – กระบือ และสุกร จำนวน ๙ แห่ง โรงฆ่าสุกร จำนวน ๑ แห่ง โรงฆ่าสัตว์ปีก จำนวน ๘ แห่ง โรงงานผลิตอาหารสัตว์ จำนวน ๑ แห่ง โรงสีข้าวขนาดใหญ่ จำนวน ๕ แห่ง โรงสีข้าวขนาดเล็ก จำนวน ๑๕๑ แห่ง ร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ จำนวน ๙๕ แห่ง สนามไก่ชน จำนวน ๗ แห่ง บ่อก๊าซชีวภาพ จำนวน ๓๑ บ่อ จำนวนครัวเรือนผู้เลี้ยงสัตว์ ๓๑,๔๔๒ ครัวเรือน มาตรฐานฟาร์มสุกร ๑๒๗ ฟาร์ม และมาตรฐานฟาร์มไก่ไข่ ๑๗ ฟาร์ม

ตารางที่ ๑-๒๗ แสดงปริมาณและมูลค่าการผลิตสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ลำดับที่	ชนิดสัตว์	ปริมาณการผลิต	มูลค่า (บาท)
๑	สุกร	๘๓,๒๘๐ ตัว	๑,๑๗๑,๔๒๘,๙๕๑
๒	โคเนื้อ	๓๑,๓๒๒ ตัว	๙๓๘,๓๙๑,๔๕๙
๓	ไข่ไก่ (ฟอง)	๒๑๑,๐๒๔,๖๐๔ ฟอง	๕๖๕,๕๔๕,๙๓๙
๔	กระบือ	๙,๑๑๕ ตัว	๒๙๙,๓๓๒,๐๔๒
๕	ไก่พื้นเมือง	๕๘๙,๒๕๑ ตัว	๙๔,๓๒๔,๒๖๐

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

จากตารางสรุปได้ว่า จังหวัดหนองคายมีสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญ จำนวน ๕ ชนิด โดยมีปริมาณการผลิตและมูลค่าการผลิตเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ สุกร โคเนื้อ ไก่ไข่ กระบือ และไก่พื้นเมือง ตามลำดับ โดยจังหวัดหนองคายมีแผนที่จะปรับปรุงและพัฒนาการผลิตสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญและกำลังเป็นที่ต้องการของตลาด คือ ไข่ไก่ และสินค้าที่มีโอกาสสูงตามแผนพัฒนาจังหวัด ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ คือ การส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ (พันธุ์วากิว) และการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อ

๑. ไก่ไข่ จากสถิติสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคายปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีเกษตรกรเลี้ยงไก่ไข่ จำนวน ๘๒๗ ราย จำนวน ๙๑๗,๐๗๓ ตัว เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เกษตรกรเลี้ยงไก่ไข่จำนวน ๗๑๙ ราย จำนวน ๗๓๐,๑๒๙ ตัว เฉลี่ยมีเกษตรกรเลี้ยงไก่ไข่และจำนวนไก่ไข่ลดลงร้อยละ ๑๓ และ ๒๐ ตามลำดับ โดยทั่วไปการเลี้ยงไก่ไข่ของจังหวัดหนองคายเป็นการเลี้ยงบนบ่อปลา มีประมาณร้อยละ ๙๐ ของพื้นที่การเลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดหนองคาย พื้นที่การเลี้ยงไก่ไข่มากที่สุด ๕ อันดับแรก คือ อำเภอท่าบ่อ จำนวน ๔๒๓,๐๕๔ ตัว อำเภอเมืองหนองคาย จำนวน ๒๑๖,๓๘๖ ตัว อำเภอสระใคร จำนวน ๖๙,๐๖๑ ตัว อำเภอศรีเชียงใหม่ ๑๔,๔๑๕ ตัว และอำเภอโพนพิสัย จำนวน ๔,๑๗๖ ตัว ตามลำดับ อำเภอรัตนวาปีเป็นอำเภอเดียวที่ไม่มีการเลี้ยงไก่ไข่ในพื้นที่

ตารางที่ ๑-๒๘ แสดงรายงานไก่ไข่ แยกตามจำนวนที่เลี้ยงและจำนวนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๗

อำเภอ	๒๕๕๕		๒๕๕๖		๒๕๕๗	
	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร
	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)
๑.เมืองหนองคาย	๒๑๒,๗๔๖	๑๒๙	๓๓๒,๖๕๔	๔,๘๐๒	๒๑๖,๓๘๖	๑๔๒
๒.ท่าบ่อ	๕๙๕,๓๓๗	๓๕๘	๕๕๓,๓๔๔	๔,๖๘๗	๔๒๓,๐๕๔	๒๖๖
๓.โพนพิสัย	๕,๕๓๐	๓๔	๙๙,๓๓๓	๔,๕๘๑	๔,๑๗๖	๑๘
๔.ศรีเชียงใหม่	๒๑๓๔๓	๖๖	๕๙,๙๒๘	๑,๗๑๘	๑๔,๔๑๕	๒๓
๕.สังคม	๑๐๒	๑๓	๓๒,๑๔๗	๑,๑๑๐	๑๓๙	๑๑
๖.สระใคร	๘๐,๒๑๔	๑๐๗	๙๘,๙๑๔	๑,๓๙๓	๖๙,๐๖๑	๑๓
๗.เฝ้าไร่	๒๙๕	๒๗	๓๖,๐๓๕	๑,๔๓๔	๑,๓๐๖	๑๖๙
๘.รัตนวาปี	๐	๐	๙๔,๓๐๗	๒,๒๕๖	๐	๐
๙.โพธิ์ตาก	๑๕๐๖	๙๓	๒๐,๖๐๖	๗๙๐	๑,๕๙๒	๗๗
รวม	๙๑๗,๐๗๓	๘๒๗	๑,๓๒๗,๒๖๘	๒๒,๗๗๑	๗๓๐,๑๒๙	๗๑๙

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๑-๒๙ แสดงข้อมูลไก่ไข่และผลผลิตไข่ไก่ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

ประเภท	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
จำนวนไก่ไข่ (ตัว)	๙๑๗,๐๗๓	๑,๓๒๗,๒๖๘	๗๓๐,๑๒๙	๘๒๕,๙๒๘
จำนวนผลผลิต (ฟอง/ปี)	๒๓๔,๓๑๒,๑๕๒	๓๓๙,๑๑๖,๙๗๔	๑๘๖,๕๔๗,๙๕๙	๒๑๑,๐๒๔,๖๐๔
ราคาต่อหน่วย(บาท/ฟอง)	๒.๕๕	๓.๐๖	๓.๐๘	๒.๖๘

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

จากตารางสรุปได้ว่า ผลผลิตไข่ไก่ทั้งหมดในพื้นที่จังหวัดหนองคาย ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๕ – ๒๕๕๘ พบว่า สถานการณ์จาก ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๖ ไข่ไก่มีผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก ๒๓๔,๓๑๒,๑๕๒ ฟอง เป็น ๓๓๙,๑๑๖,๙๗๔ ฟอง และลดลงในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ (จำนวน ๑๘๖,๕๔๗,๙๕๙ ฟอง) และเริ่มเพิ่มขึ้น ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ แต่ยังต่ำกว่าปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๖

ต้นทุนการเลี้ยงไก่ไข่ จังหวัดหนองคายเลี้ยงไก่ไข่โดยใช้อาหารสำเร็จรูปทั้งกระบวนการ กรณีเลี้ยงโดยใช้อาหารสำเร็จรูปปกติ คำนวณจากไก่ไข่ ๑,๐๐๐ ตัว ราคาไข่ไก่หน้าฟาร์ม ๒.๘ บาท/ฟอง ไก่ให้ไข่ได้ประมาณ ๗๐-๘๐ % ถ้าเลี้ยง ๑,๐๐๐ ตัว ไก่จะไข่ประมาณ ๗๕๐ ฟอง/วัน ค่าอาหารกระสอบละ ๓๐ กิโลกรัม ราคากระสอบละ ๔๒๐ บาท ประมาณกิโลกรัมละ ๑๔ บาท ไก่กินอาหารวันละประมาณ ๑๒๐ กรัมต่อตัวต่อวัน ค่าอาหารประมาณ ๑.๖๘ บาท ไก่ ๑,๐๐๐ ตัว กินอาหาร ๑๒๐,๐๐๐ กรัมต่อตัวต่อวัน (กิโลกรัมละ ๑๔ บาท) ค่าอาหารประมาณ ๑,๖๘๐ บาท ค่าอาหารต่อไก่ ๑,๐๐๐ ตัว/วัน (๑๐๐๐ x ๑.๖๘) เท่ากับ ๑,๖๘๐ บาท ขายไข่ได้ ๗๕๐ x ๒.๘ เท่ากับ ๒,๑๐๐ บาท กำไรต่อวัน (๒,๑๐๐-๑,๖๘๐) เท่ากับ ๔๒๐ บาท (ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย)

การตลาด ประเทศไทยมีการบริโภคไข่ไก่โดยเฉลี่ยประมาณ ๑๖๓ ฟอง/คน/ปี การใช้ภายในจังหวัดหนองคาย : ผลผลิตไข่ไก่ร้อยละ ๗๔ ใช้สำหรับการบริโภค โดยปริมาณการบริโภคไข่ไก่จังหวัดหนองคายในปี ๒๕๕๕ อยู่ที่ ๘๓,๕๒๗,๕๕๗ ฟอง ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ อยู่ที่ ๘๔,๓๑๓,๓๘๐ ฟอง เพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๙๓ การจำหน่ายไข่ไก่ของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดหนองคาย แยกเป็น

- พ่อค้ามารับหน้าฟาร์ม	ร้อยละ ๕๑
- ส่งจังหวัดใกล้เคียง	ร้อยละ ๒๖
- ตลาดสด / ตลาดนัดภายในอำเภอ	ร้อยละ ๑๒
- เร่ขายตามหมู่บ้าน	ร้อยละ ๖
- ส่งร้านค้าภายในตัวจังหวัด	ร้อยละ ๕

ราคา : ราคาที่เกษตรกรขายได้ในปี ๒๕๕๕ เฉลี่ยอยู่ที่ ๒.๘๓ บาท/ฟองปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งมีราคาเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๐๔ บาท/ฟอง ราคาเพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๙ (จังหวัดได้กำหนดให้เป็นสินค้าเกษตรหลักที่จะดำเนินการพัฒนาร่วมกับ ข้าว ยาพารา และการเลี้ยงปลานิลในกระชัง ตามแผนพัฒนาจังหวัด ปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔)

๒. โคเนื้อพันธุ์วากิว โคเนื้อพันธุ์วากิว มาจากคำว่า วัวญี่ปุ่น หรือ Wagyu (อ่านว่า "วะจิ่ว" หรือ "วะกิ่ว/วากิว") โคพันธุ์วากิว (Wagyu) หรือที่นิยมเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า วัวโกเบ เป็นโคที่ได้รับการยอมรับจากทั่วโลกว่าเป็นโคสายพันธุ์ดีเนื้อนุ่ม มีปริมาณไขมันแทรกในเนื้อสูงอีกทั้งยังประกอบไปด้วยกรดไขมันไม่อิ่มตัว (monounsaturated fatty acids) มากกว่าไขมันอิ่มตัวถึง ๒ : ๑ เท่า ซึ่งไขมันไม่อิ่มตัวนี้จะช่วยลดระดับคลอเลสเตอรอลในร่างกายและลดอัตราการเสี่ยงต่อโรคหัวใจ รวมทั้งอุดมไปด้วยวิตามินและโภชนาการตลอดจนโอเมก้า ๖ และโอเมก้า ๓ ช่วยป้องกันโรคหัวใจ ไขข้ออักเสบ โรคความดันโลหิตสูง และมะเร็ง ซึ่งสารอาหารทั้ง ๓ อย่าง ดังกล่าวมีอยู่ในเนื้อวัววากิวสูงกว่าเนื้อวัวชนิดอื่นๆ และมีกรด conjugated linoleic acid (CLA) ที่ช่วยป้องกันการเกิดมะเร็ง รวมถึงช่วยเพิ่มภูมิคุ้มกันของร่างกาย

จังหวัดหนองคายมีเกษตรกรเลี้ยงโคขุนพันธุ์วากิวในพื้นที่อำเภอศรีเชียงใหม่ จำนวน ๑ ราย คือ นายณัฐภณ กลางวิชัย เลขที่ ๓๐๗ หมู่ ๖ ตำบลหนองปลาปาก เลี้ยงโคขุนวากิว จำนวน ๒๘ ตัว แยกเป็นแม่พันธุ์ รอสผสมจำนวน ๑๐ ตัว แม่สาว จำนวน ๔ ตัว โคขุน จำนวน ๘ ตัว และลูกโคที่มีอายุน้อยกว่า ๕ เดือน จำนวน ๖ ตัว เนื้อโควากิวที่ขุนด้วยสูตรอาหารชั้นมีไขมันแทรกระดับเกรด ๕ ขายได้กิโลกรัมละ ๓๗๕ บาท เฉลี่ยน้ำหนักตัวละประมาณ ๔๐๐ กิโลกรัม ขายได้ประมาณ ตัวละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท โดยมีต้นทุนในการขุนโคเฉลี่ยตัวละ ๓๐,๐๐๐ บาท ผลจากการที่โคขุนวากิวเป็นโคขุนที่เนื้อดีคุณภาพดี ตลาดมีความต้องการและมีราคาสูงดังกล่าว จึงเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดในการส่งเสริมให้เกษตรกรประกอบอาชีพการเลี้ยงโคขุนเพื่อผลิตเนื้อโคคุณภาพสูง “หนองคายวากิว” จังหวัดหนองคายได้จัดสรรและอนุมัติงบประมาณตามแผนปฏิบัติราชการจังหวัดประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย จำนวน ๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อดำเนิน

กิจกรรมพัฒนาศักยภาพการเลี้ยงโคเนื้อ “หนองคายวากิว” โดยมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการครอบคลุมทุกพื้นที่ของจังหวัด จำนวน ๔๐๐ ราย และคาดว่าจะได้รับการจัดสรรและอนุมัติงบประมาณตามแผนปฏิบัติราชการจังหวัดประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๕,๘๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งจะเป็นการขยายผลและต่อยอดการเลี้ยงโคขุนวากิวของเกษตรกรให้ครอบคลุมทุกพื้นที่จังหวัดในอนาคต การผลิตเนื้อโคคุณภาพดีขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ ๓ ประการ คือ (๑) พันธุ์โค (๒) คุณภาพ อาหาร และ (๓) ระยะเวลาการขุน โดย พันธุ์โคเป็นหัวใจสำคัญในการได้เนื้อโคคุณภาพเยี่ยมแม่โคพื้นฐานที่จะนำมาผสมกับน้ำเชื้อโควากิว ได้แก่

๑. โคลูกผสมระหว่างบราห์มันกับพื้นเมืองเลือดบราห์มัน ๗๕% ให้ไขมันแทรกระดับ ๓ - ๕
๒. โคลูกผสมเลือดโคนม ๗๕% ให้ไขมันแทรกระดับ ๓ - ๕
๓. โคลูกผสมระหว่าง บราห์มัน กับ ชาโลเลย์ ให้ไขมันแทรกระดับ ๔ - ๖
๔. โคลูกผสมระหว่าง บราห์มัน กับ แองกัสให้ไขมันแทรกระดับ ๓ - ๕

ราคาขายโคพันธุ์วากิว :

- โคขุนเสร็จน้ำหนักมีชีวิต ๗๐๐ กิโลกรัม ได้น้ำหนักซาก ๖๐% เท่ากับ ๔๒๐ กิโลกรัม
- ถ้ามีไขมันแทรก ๔ ได้ราคา ๓๕๐ บาท/กิโลกรัม เท่ากับ ๑๔๗,๐๐๐ บาท
- ถ้ามีไขมันแทรก ๓ ได้ราคา ๒๕๐ บาท/กิโลกรัม เท่ากับ ๑๐๕,๐๐๐ บาท

การขุนโควากิว ๑ ตัว (ระยะเวลาในการขุน ตั้งแต่อายุ ๑๒ - ๓๓ เดือน) เกษตรกรจะได้กำไรประมาณ ๓๙,๖๐๐ บาท แต่ก็ขึ้นอยู่กับพันธุ์โคที่จะนำมาขุนและปริมาณไขมันแทรกด้วย

แหล่งจำหน่าย : มีแหล่งจำหน่ายโดยส่งเข้าโรงฆ่าสัตว์อับบราฮิม อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี บริษัท

กินชาโต้ (ประเทศไทย) และ The Butcher Gizado Co.Ltd ซอยสุขุมวิท ๒๖ แขวงคลองตัน เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร (จังหวัดกำหนดให้เป็นสินค้าเกษตรที่มีโอกาสสูงหรือสินค้าดาวรุ่งตามแผนพัฒนาจังหวัด ปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔)

๓. แพะเนื้อ แพะเป็นสัตว์เลี้ยงง่ายให้ผลตอบแทนเร็ว ลงทุนน้อย เนื่องจากแพะสามารถใช้พืชอาหารหยาบและวัสดุเหลือใช้พืชอาหารหยาบและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่มีในท้องถิ่นเป็นอาหารได้ การเลี้ยงแพะสามารถใช้แรงงานภายในครอบครัว ปัจจุบันจังหวัดหนองคายมีการเลี้ยงแพะกระจายอยู่ในพื้นที่ทุกอำเภอ รวมทั้งสิ้น ๑,๐๗๐ ตัว (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙) แต่ปริมาณแพะพันธุ์ดียังมีไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกรที่จะนำไปใช้เลี้ยงเป็นพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์ เกษตรกรจึงสนใจเลี้ยงแพะกันมากขึ้น

ต้นทุนและผลตอบแทน (สำหรับการเลี้ยงแพะพันธุ์ดี ๑ ชุด ประกอบด้วย พ่อพันธุ์ ๑ ตัวแม่พันธุ์ ๑๐ ตัว)

ต้นทุน สำหรับการเลี้ยงแพะพันธุ์ดี จำนวน ๑๑ ตัว ต้นทุนในระยะแรก ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโรงเรือน/อุปกรณ์/ค่าพันธุ์แพะ/ค่าจัดทำแปลงหญ้า/ค่าอาหาร/ค่าเวชภัณฑ์/ค่าวัคซีนรวมประมาณ ๓๕,๐๐๐ บาท - ๔๐,๐๐๐ บาท ในปีที่ ๒ และปีต่อไป ค่าใช้จ่ายจะลดลงเนื่องจากไม่ต้องลงทุนโรงเรือน/อุปกรณ์และพันธุ์แพะ

ผลตอบแทน จะเริ่มจำหน่ายแพะในปีที่ ๒ ได้ประมาณ ๒๐ - ๓๐ ตัว โดยเป็นแพะลูกผสมอายุ ๑ ปี มีน้ำหนักประมาณ ๒๕ - ๓๐ กิโลกรัม ราคาจำหน่ายกิโลกรัมละ ๑๐๐ บาท ขายได้ตัวละ ๒,๕๐๐ - ๓,๐๐๐ บาท จะมีผลตอบแทนประมาณ ๕๐,๐๐๐ - ๖๐,๐๐๐ บาทต่อปี ทั้งนี้ ต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงจะแตกต่างกันไปตามแหล่งเลี้ยงและผลการผลิตของแต่ละพื้นที่และยังสามารถจำหน่ายมูลแพะได้ในราคา กิโลกรัมละ ๑ บาท (แพะแต่ละตัวถ่ายมูลออกมาวันละ ๓๐๐ - ๕๐๐ กรัม)

ตลาดแพะเนื้อ แพะเนื้อมีรูปแบบผลิตภัณฑ์เป็นแพะมีชีวิตและหนังแพะ ราคาจำหน่าย แพะมีชีวิต ราคา ๙๐ - ๑๐๐ บาท/กิโลกรัม ช่องทางการจำหน่ายได้แก่ จำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง รวบรวมการซื้อขายโดยตรงจากผู้เลี้ยงและการขายปลีก สำหรับพื้นที่จังหวัดหนองคายแพะที่เลี้ยงในปัจจุบันเป็นแพะที่เลี้ยงในพื้นที่ และเป็นแพะที่นำเข้ามาเลี้ยงขุนจากต่างจังหวัด ตลาดส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ ๙๕ เป็นการส่งออกไปที่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวโดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มีปริมาณการส่งออก จำนวน ๑,๓๔๓ ตัว และในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีปริมาณการส่งออก จำนวน ๘๔๕ ตัว โดยจะส่งเป็นตัวไม่มีการชำแหละในพื้นที่

(๓) สัตว์น้ำเศรษฐกิจ ปลาน้ำจืดเป็นอาหารโปรตีนที่สำคัญของประชาชนในจังหวัดหนองคาย ซึ่งมีพื้นที่ลุ่มน้ำ ๘ กลุ่มน้ำ จึงมีสภาพเหมาะสมต่อการทำการเกษตร โดยเฉพาะการประกอบอาชีพด้านการประมงในอดีตประชาชนพึ่งอาหารประเภทปลาน้ำจืดจากแหล่งน้ำธรรมชาติ แต่แหล่งน้ำธรรมชาติในจังหวัดหนองคายได้รับผลกระทบจากการสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การสร้างเขื่อนกั้นน้ำ การสร้างสิ่งกีดขวางทางเดินของสัตว์น้ำ การใช้สารเคมีในการเพาะปลูก การขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สัตว์น้ำ เป็นต้น ส่งผลให้ผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติลดลงจึงเป็นโอกาสของเกษตรกรที่สนใจการเลี้ยงปลาเชิงพาณิชย์ ต้องอาศัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่างๆได้แก่ การเพาะเลี้ยง/อนุบาลสัตว์น้ำ การเลี้ยงปลาในบ่อดิน การเลี้ยงปลานิลในกระชัง ดังนี้

ตารางที่ ๑-๓๐ แสดงผลผลิตและมูลค่าการผลิตสัตว์น้ำ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ลำดับที่	ประเภทการเลี้ยง	ผลผลิตรวม(ตัน)	มูลค่า(ล้านบาท)
๑.	การเลี้ยงปลานิลในกระชังแม่น้ำโขง	๑๒,๗๖๔.๘๓	๑,๐๐๑.๔๔
๒.	การเลี้ยงปลาในบ่อดิน	๕,๙๓๑.๖๑	๕๑๐.๑
๓.	การอนุบาลลูกพันธุ์สัตว์น้ำ	๑๙๓.๐๑	๕๘.๐๔
๔.	การเพาะฟักและอนุบาล	๒๐๖.๖๕	๕๑.๖๗
รวมมูลค่าการผลิต			๑,๖๒๑.๒๕

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดหนองคาย

จากตารางสรุปได้ว่า จังหวัดหนองคายมีผลผลิตและมูลค่าการผลิตสัตว์น้ำในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จำนวน ๔ ประเภท คือ การเลี้ยงปลานิลในกระชัง การเลี้ยงปลาในบ่อดิน การอนุบาลลูกพันธุ์สัตว์น้ำ และการเพาะฟักและอนุบาล มีมูลค่าการผลิตสัตว์น้ำรวม ๑,๖๒๑.๒๕ ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงปลานิลในกระชัง ซึ่งมีปริมาณผลผลิตรวมจำนวน ๑๒,๗๖๔.๘๓ ตัน คิดเป็นมูลค่าสูงถึง ๑,๐๐๑.๔๔ ล้านบาท จังหวัดหนองคายมีเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ปลานิลในกระชังแม่น้ำโขง ครอบคลุมพื้นที่ ๓ อำเภอได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และอำเภอศรีเชียงใหม่ จำนวน ๒๒๕ ครัวเรือน ๓,๕๙๗ กระชัง เนื้อที่เลี้ยงทั้งหมด ๖๓.๙๔ ไร่ ผลิตได้เฉลี่ย ๓๔.๙๘ ตันต่อวัน ดังนั้น การเลี้ยงปลานิลในกระชังแม่น้ำโขงจึงเป็นสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดหนองคายที่สามารถทำรายได้ให้เกษตรกรในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก

การเลี้ยงปลานิลในกระชังแม่น้ำโขง จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดแรก que พัฒนาระบบการเลี้ยงปลานิลในกระชังเชิงพาณิชย์ ซึ่งเป็นการเลี้ยงแบบพัฒนา (intensive) โดยการเลี้ยงปลาแบบหนาแน่น และให้อาหารเม็ดสำเร็จรูปลอยน้ำ เกษตรกรนิยมเลี้ยงปลานิลเทศผู้ในกระชัง เพราะเป็นปลาที่เลี้ยงง่าย โตเร็วและตลาดต้องการ เนื่องจากลูกปลานิลเทศผู้ไม่ขยายพันธุ์โดยธรรมชาติ แต่ถ้าเป็นปลานิลเทศเมียช่วงออกไข่จะอมไข่ปลาไว้ในปากทำให้ไม่กินอาหารจึงทำให้ปลานิลเทศเมียโตช้า เกษตรกรที่ต้องการให้ปลานิลโตเร็วจึงนิยมเลี้ยงปลานิลเทศผู้ ซึ่งลูกพันธุ์ปลาสามารถผลิตได้ตลอดปี มีจำหน่ายที่ฟาร์มอนุบาลทั่วไป ถ้าลูกพันธุ์ปลาที่มาจากฟาร์มที่มีคุณภาพ มีใบรับรองด้วย จะเจริญเติบโตเร็ว และมีอัตราการแลกเนื้อดี

ปัจจุบันการเลี้ยงปลานิลในกระชังมีการพัฒนาการเป็นระบบเครือข่ายห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) อย่างเต็มรูปแบบประกอบด้วยธุรกิจย่อย 4 ประเภท ได้แก่

๑. ธุรกิจการผลิตลูกปลาจิ๋วหรือปลาฟลาย (Fly) ไปจนถึงปลาขนาดโบนะขาม
๒. ธุรกิจอนุบาลลูกปลานี้ว (Fingerling)
๓. ธุรกิจปลาเนื้อ (Grow out)
๔. ธุรกิจขายปลาเนื้อ

เกษตรกรที่เลี้ยงปลาในกระชังแม่น้ำโขง ผู้เลี้ยงต้องได้รับอนุญาตใช้พื้นที่แหล่งน้ำจากหน่วยราชการที่รับผิดชอบได้รับความเห็นชอบจากชุมชนและขออนุญาตเลี้ยงปลาในกระชังจากกรมประมงรวมถึงการขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับสำนักงานประมงจังหวัดหนองคายด้วย

การเลี้ยงปลานิลในกระชังมีประสิทธิภาพสูงสุด สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เป็นรุ่นเป็นปลานิลที่มีเนื้อแน่น ไม่มีกลิ่น ไขมันน้อย รสชาติดี เป็นที่ต้องการของตลาด มีต้นทุนในการเลี้ยงสูงกว่าที่อื่น เนื่องจากกระแสน้ำในแม่น้ำโขงไหลหมุนเวียน ทำให้ปลาที่เลี้ยงในกระชังต้องเคลื่อนไหวหรือว่ายน้ำอยู่ตลอดเวลา

การเลี้ยงปลานิลในกระชัง แยกเป็น 2 ระบบย่อย คือ

- การเลี้ยงแบบพันธสัญญา โดยเกษตรกรมีพันธสัญญากับผู้ขายอาหารปลาเพราะบริษัทจะเป็นผู้จัดหาลูกปลาและอาหารปลาให้เกษตรกร และช่วยประเมินความเหมาะสมของพื้นที่ให้คำแนะนำในการเลี้ยงรวมถึงการควบคุมคุณภาพ ทั้งนี้ผู้เลี้ยงปลาในระบบนี้จะต้องวางเงินค้ำประกันแก่ตัวแทนผู้ขายอาหารปลาในจังหวัดแตกต่างกันไปตามพื้นที่

- การเลี้ยงแบบอิสระ การเลี้ยงปลานิลในกระชังเป็นอาชีพที่ดีเพราะเกษตรกรไม่ต้องการเวลามาก สำหรับประชาชนที่อาศัยในชุมชนใกล้เคียงกับแม่น้ำโขงสามารถรวมตัวกันเลี้ยงปลานิลในกระชังแบบอิสระ โดยเฉพาะเมื่อมีคู่ทางตลาดท้องถิ่น หรือเคยเป็นผู้เลี้ยงปลาในระบบพันธสัญญาที่เลี้ยงจนมีความชำนาญแล้วเกษตรกรจะหันมาเลี้ยงแบบอิสระด้วยการซื้อลูกปลา อาหารปลาด้วยตนเอง หรืออาจเชื่อมโยงบางส่วนกับผู้ขายอาหารปลา เช่น ซื้อลูกปลาด้วยเงินสดจากผู้ขายอาหารปลาทั่วไป และซื้ออาหารปลาแบบใช้สินเชื่อกับผู้ค้าอาหารปลาในช่วงท้ายของการเลี้ยง เช่น ถ้าต้องการใช้อาหารปลา ๑๐ ถุง เกษตรกรจะซื้ออาหารปลาด้วยเงินสด ๘ ถุง และซื้ออาหารปลาแบบสินเชื่อ ๒ ถุง ในช่วงสุดท้ายเพื่อให้ผู้ค้าอาหารปลาช่วยจับปลาไปจำหน่ายหรือบอกแหล่งจำหน่ายให้ รวมทั้งเพื่อความสะดวกในการซื้อลูกปลามาเลี้ยงในรุ่นต่อไป การเลี้ยงปลาแบบนี้เกษตรกรสามารถจับปลาขึ้นมาจำหน่ายได้อย่างอิสระ

การเลี้ยงปลานิลกระชังทั้งแบบพันธสัญญาและแบบอิสระ มีต้นทุนการผลิตที่ใกล้เคียงกันมาก ทั้งนี้แบบอิสระจะมีต้นทุนสูงกว่าแบบพันธสัญญาเล็กน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นต้นทุนค่าอาหารปลาจะมีต้นทุนสูงสุดอยู่ที่ประมาณร้อยละ ๗๕ - ๘๐ ซึ่งเกษตรกรร้อยละ ๗๐ ซื้ออาหารปลาจากบริษัทโดยตรง และซื้อจากตัวแทนจำหน่ายในท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้เลี้ยงปลาในท้องถิ่น เกษตรกรร้อยละ ๑๕ ซื้ออาหารปลาจากพ่อค้าในตลาด และร้อยละ ๑๐ ซื้ออาหารจากเพื่อนเกษตรกรในหมู่บ้าน ทั้งนี้ ร้อยละ ๕๔ ของเกษตรกรได้รับสินเชื่อค่าอาหารปลา โดยได้สินเชื่อนานถึง ๕ เดือน

เกษตรกรเลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ของจังหวัดหนองคายได้เข้าร่วมพันธสัญญากับบริษัทขนาดใหญ่ประมาณร้อยละ ๘๐ - ๘๕ เช่น บริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด (มหาชน) จำนวน ๑๒๐ ราย มานิตยฟาร์ม จำนวน ๓๘ ราย บริษัท สตาร์ฟิช จำกัด จำนวน ๓๐ ราย และบริษัทอื่นๆ อีก ๑๒ ราย และเลี้ยงแบบอิสระคือ ลงทุนเองเลี้ยงเอง ประมาณร้อยละ ๑๕ - ๒๐

ตารางที่ ๑-๓๑ แสดงข้อมูลการเลี้ยงปลานิลในกระชังจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗

ชนิดปลา	การผลิต		
ปลานิล	๒๕๕๔/๕๕	๒๕๕๕/๕๖	๒๕๕๖/๕๗
๑. จำนวนเกษตรกร	๑๗๖	๑๙๐	๒๒๕
๒. พันธุ์	ปลานิล	ปลานิล	ปลานิล
๓. จำนวนกระชัง	๒,๖๔๐	๒,๘๕๐	๓,๕๙๗
๔. เนื้อที่เลี้ยง (ไร่)	๔๖.๑๘	๔๙.๘๗	๖๓.๙๔
๕. จำนวนผลผลิต (ตัน/ปี)	๙,๑๐๖.๙๔	๙,๘๓๒.๕๐	๑๒,๗๖๔.๘๓
๖. จำนวนผลผลิต (ตัน/วัน)	๒๔.๙๕	๒๖.๙๔	๓๔.๙๘
๗. มูลค่าผลผลิต (ล้านบาท/ปี)	๗๑๔.๒๑	๗๗๑.๑๘	๑,๐๐๑.๔๔
๘. ต้นทุนการผลิต (ล้านบาท/ปี)	๓๓๕.๙๓	๓๔๕.๒๒	๔๒๙.๔๑
๙. กำไรการผลิต (ล้านบาท/ปี)	๓๗๘.๒๘	๔๒๕.๙๖	๕๗๒.๐๓

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๑-๓๒ แสดงครัวเรือนผู้เลี้ยงปลานิลเพศผู้ในกระชังแม่น้ำโขง

ที่	กระชัง พื้นที่อำเภอ	จำนวน ราย	จำนวน กระชัง	เนื้อที่ เลี้ยง (ไร่)	จำนวนต่อปี (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	เฉลี่ย/วัน (ตัน)	ต้นทุน (ล้านบาท)	กำไร (ล้านบาท)
๑	เมือง หนองคาย	๒๒๗	๒๖๔๓	๔๙,๔๗๒	๙,๔๘๘	๗๐๐	๒๕.๙	๒๗๓.๖๕	๓๖๒.๘๘
๒	ท่าบ่อ	๒๒	๘๕๙	๑๗,๙๐๒	๒,๗๔๔.๙๑	๒๑๔.๐๘	๗.๕๒	๙๒.๓๔	๑๒๑.๗๔
๓	ศรีเชียงใหม่	๑๐	๔๓๐	๘,๐๔๔	๑,๘๘๕.๓๔	๑๕๐.๘๓	๕.๑๗	๖๓.๔๒	๘๗.๔๑
	รวม	๒๕๙	๓,๙๓๒	๗๕,๔๑๘	๑๒,๗๖๔.๘๓	๑,๐๐๑.๔๔	๓๔.๙๘	๔๒๙.๔๑	๕๗๒.๐๓

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดหนองคาย

จากตารางสรุปได้ว่า จังหวัดหนองคายมีเกษตรกรเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังแม่น้ำโขงในพื้นที่ ๓ อำเภอ จำนวน ๒๕๖ ครัวเรือน ๓,๖๓๐ กระชัง เนื้อที่เลี้ยงทั้งหมด ๖๕.๗ ไร่ ชนิดปลาที่เลี้ยง คือ ปลานิล จำนวน ๑๒,๗๖๔.๘๓ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๑,๐๐๑.๔๔ ล้านบาท ผลิตได้เฉลี่ย ๓๔.๙๘ ตันต่อวัน ซึ่งมีต้นทุนการผลิตอยู่ที่ ๔๒๙.๔๑ ล้านบาท และมีกำไรทั้งสิ้น ๕๗๒.๐๓ ล้านบาทต่อปี โดยอำเภอเมืองหนองคายมีผู้เพาะเลี้ยงและผลผลิตมากที่สุด และมีเกษตรกรที่ได้รับใบอนุญาตสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ (กระชัง) แล้ว จำนวน ๓๖ ราย คงเหลือ ๒๑๐ ราย ตลาดปลาเนื้อที่สำคัญ ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี ขอนแก่น เลย บึงกาฬ และจังหวัดหนองบัวลำภู

เนื่องจากการเลี้ยงปลาในกระชังแม่น้ำโขงมักมีความเสี่ยงต่อสภาพน้ำ หากอุณหภูมิเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หรือปัญหาน้ำเสียปลา มักจะเกิดอาหารขาดออกซิเจนและตายได้ เกษตรกรที่มีช่องทางตลาดจึงนิยมเลี้ยงแบบอิสระเพราะจะสามารถจับขายได้ทันทีเมื่อมีปัญหา แต่หากเลี้ยงแบบพันธสัญญาจะต้องรอให้บริษัทมาจับขาย หากเกิดความล่าช้า ความเสียหายอาจมีมากกว่าการเลี้ยงแบบอิสระได้

การเลี้ยงปลานิลในกระชังในแม่น้ำโขงจังหวัดหนองคาย มีระยะเวลาการจับจำหน่ายไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับขนาดของปลา ปริมาณอาหารที่ใช้และความต้องการของตลาดที่ต้องการปลาที่สด สะอาดและสีของลำตัวไม่ดำ ระยะเวลาที่ใช้เลี้ยงประมาณ ๔ - ๕ เดือน จะได้ปลาขนาด ๘๐๐ - ๑,๒๐๐ กรัม ปริมาณอาหารจำนวน ๕๐ - ๖๐ ถัง ต่อจำนวนปลาที่เลี้ยง ๑,๐๐๐ ตัว สามารถจับขึ้นมาจำหน่ายได้และที่สำคัญความต้องการของตลาดในเมืองขนาดใหญ่ ได้แก่ ตลาดในตัวจังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดเลย มีความต้องการปลามากในช่วงเทศกาลต่างๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ วันออกพรรษา

จากการที่จังหวัดหนองคายตั้งอยู่ในภูมิภาคที่ได้เปรียบกว่าจังหวัดอื่นๆที่อยู่ติดกับแม่น้ำโขง คือ ตั้งอยู่ต้นน้ำของแม่น้ำโขงที่ไหลมาจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทำให้น้ำมีความเหมาะสมในการเลี้ยงปลานิลในกระชัง เนื่องจากกระแสน้ำในแม่น้ำโขงไหลหมุนเวียนส่งผลให้ปลานิลในกระชังของจังหวัดหนองคายเป็นปลานิลที่มีเนื้อแน่น ไขมันน้อย ไม่มีกลิ่นโคลน รสชาติดีเป็นที่ต้องการของตลาดแต่มีต้นทุนในการเลี้ยงสูงกว่าแหล่งอื่นๆ เนื่องจากปลานิลเลี้ยงในกระชังมีการเคลื่อนไหว/ว่ายน้ำตลอดเวลาทำให้ปลานิลต้องการอาหารมากกว่าปกติ

ตารางที่ ๑-๓๓ แสดงต้นทุนการผลิตปลานิลในกระชังในแม่น้ำโขงจังหวัดหนองคายต่อรุ่น

รายการ	เงินสด
๑. ต้นทุนผันแปร	๖๔,๘๐๐
- ค่าพันธุ์ปลา ๒,๐๐๐ ตัวๆละ ๓ บาท	๖,๐๐๐
- ค่าอาหารปลา ๘๐ ถุงๆละ ๖๐๐ บาท	๔๘,๐๐๐
- ค่าแรงงาน	๖,๐๐๐
- ค่ายาปฏิชีวนะและสารเคมี	๕๐๐
- ค่าไฟฟ้า	๒๐๐
- ค่าซื้ออุปกรณ์	๓๐๐
- ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์	๓๐๐
- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	๑,๐๐๐
- ค่าดอกเบี้ยและค่าเสียโอกาสเงินทุน	๒,๕๐๐
๒. ต้นทุนคงที่	๒,๕๐๐
- ค่าภาษี ค่าเช่า	๕๐๐
- ค่าเสื่อมเครื่องมือและอุปกรณ์	๒,๐๐๐
๓. ต้นทุนทั้งหมด	๖๗,๓๐๐
๔. ผลผลิตเฉลี่ยต่อกระชัง (กิโลกรัม)	๑,๒๘๐
๕. ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กิโลกรัม)	๕๘
๖. รายได้ทั้งหมดต่อกระชัง (บาท)	๗๔,๒๔๐
๗. รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อกระชัง (บาท)	๗๑,๗๔๐
๘. กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อกระชัง (บาท)	๔,๔๔๐
๙. ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อกิโลกรัม (บาท)	๕๒.๕๗
๑๐. กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อกิโลกรัม (บาท)	๓.๔๕
๑๑. ผลตอบแทนของการลงทุน (ร้อยละ)	๖.๖
๑๒. ระยะเวลาเลี้ยง (เดือน)	๖

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดหนองคาย

๑.๖.๕.๒ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มอาชีพ

(๑) **สหกรณ์** สหกรณ์เป็นนิติบุคคลที่จัดขึ้นโดยกลุ่มบุคคลที่ประกอบอาชีพอยู่ในหน่วยงานเดียวกันอาชีพเดียวกันหรือถิ่นฐานอยู่ใกล้เคียงกันสหกรณ์แต่ละประเภทมีการดำเนินงานที่แตกต่างกันไปตามสภาพท้องถิ่นและลักษณะการประกอบอาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาสมาชิกโดยวิธีช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ๒ หน่วยหลัก คือ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์หนองคายและสำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย ซึ่งปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ สหกรณ์ในจังหวัดหนองคายที่จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๓ มี ๗ ประเภท คือ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม เกรดดิยูเนียน สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการและสหกรณ์ออมทรัพย์ โดย ๓ ประเภทแรกจัดเป็นสหกรณ์ภาคการเกษตร (เกษตร ประมง นิคม) ส่วนที่เหลืออีก ๔ ประเภทหลังจัดเป็นสหกรณ์นอกภาคการเกษตร (ร้านค้า บริการ ออมทรัพย์ เกรดดิยูเนียน)

ตารางที่ ๑-๓๓ แสดงภาพรวมภาวะเศรษฐกิจสหกรณ์ทุกประเภทในจังหวัดหนองคายปี พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๘

รายการ	สหกรณ์ การเกษตร	สหกรณ์ นอกภาค	สหกรณ์ การเกษตร	สหกรณ์ นอกภาค	สหกรณ์ การเกษตร	สหกรณ์ นอกภาค
	๒๕๕๖	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๘
จำนวน (สหกรณ์)	๖๐ สหกรณ์	๑๒ สหกรณ์	๖๕ สหกรณ์	๑๒ สหกรณ์	๖๕ สหกรณ์	๑๓ สหกรณ์
จำนวนสมาชิก (คน)	๕๗,๘๗๐ คน	๑๖,๑๔๐ คน	๕๘,๘๘๙ คน	๑๖,๓๖๕ คน	๕๙,๘๘๘ คน	๑๖,๒๑๙ คน
ทุนดำเนินงาน (ล้านบาท)	๘๘๓.๕๖	๑๐,๐๓๗.๘๒	๙๓๙.๒๐	๑๐,๕๕๔.๑๙	๖๗๒.๘๗	๑๑,๓๖๖.๒๓
- หนี้สิน	๕๔๘.๗๙	๕,๕๔๕.๒๓	๕๘๘.๓๘	๖,๐๓๔.๔๐	๔๓๖.๔๓	๖,๓๙๓.๙๓
- ทุนของสหกรณ์	๓๓๔.๘๐	๔,๒๘๕.๕๙	๓๕๐.๘๓	๔,๕๑๙.๗๙	๒๓๖.๔๖	๕,๐๐๖.๒๖
ธุรกิจหลัก (ล้านบาท)	๑,๕๑๒.๕๓	๗,๘๔๔.๓๖	๑,๕๕๖.๙๒	๗,๐๒๖.๙๐	๑,๓๔๓.๓๙	๗,๕๕๑.๙๙
- การรับฝากเงิน	๒๘๘.๗๐	๑,๑๒๙.๕๕	๒๙๔.๕๘	๑,๒๙๕.๗๙	๓๐๙.๐๕	๒,๒๙๑.๖๘
- ธุรกิจสินเชื่อ	๔๖๙.๘๓	๖,๗๐๗.๓๑	๕๓๒.๘๓	๕,๗๑๓.๕๖	๕๓๕.๒๙	๕,๒๔๓.๓๗
- การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	๒๑๐.๘๖	๕.๓๗	๒๐๒.๕๕	๑๓.๘๗	๑๘๔.๓๗	๑๓.๖๘
- การรวบรวมผลผลิต	๕๔๐.๑๑	๐.๐๐	๔๒๖.๙๕	๐.๐๐	๓๑๓.๕๑	๐.๐๐
- ธุรกิจแปรรูป	๓.๒๗	๒.๑๓	๐.๐๑	๓.๖๘	๑.๓๗	๓.๒๖
- การให้บริการ	๐.๑๖	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
ผลการดำเนินงาน						
- รวมรายได้ (ล้านบาท)	๘๓๒.๓๔	๕๗๓.๘๙	๘๑๒.๙๒	๖๗๘.๑๐	๖๗๑.๐๔	๗๗๔.๖๑
- รวมค่าใช้จ่าย (ล้านบาท)	๘๑๔.๖๗	๒๒๒.๗๔	๗๙๙.๔๕	๓๒๕.๐๒	๖๕๒.๒๕	๓๘๓.๙๘
กำไรสุทธิ	๑๗.๖๗	๓๕๑.๑๕	๒๐.๗๙	๓๕๓.๐๘	๑๘.๗๙	๓๙๐.๖๑
ขาดทุนสุทธิ	๖.๓๙	๐.๐๕	๗.๓๓	๐	๒๗.๓๐	๐

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์หนองคาย

ตารางที่ ๑-๓๔ แสดงสถานะสถาบันสหกรณ์ในจังหวัดหนองคายในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๘

สถานะของสหกรณ์	๒๕๕๖	ร้อยละ	๒๕๕๗	ร้อยละ	๒๕๕๘	ร้อยละ
- ดำเนินธุรกิจ	๔๙	๖๘.๐๖	๕๙	๗๖.๖๒	๕๕	๗๐.๕๑
- หยุดดำเนินธุรกิจ	๑๑	๑๕.๒๘	๙	๑๑.๖๙	๑๐	๑๒.๘๓
- ยังไม่เริ่มดำเนินธุรกิจ	๓	๔.๑๗	๑	๑.๓๐	๒	๒.๕๖
- เลิก/ชำระบัญชี	๙	๑๒.๕	๘	๑๐.๓๙	๑๑	๑๔.๑๐
รวมทั้งสิ้น	๗๒	๑๐๐	๗๗	๑๐๐	๗๘	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย

จากตารางสรุปได้ว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ มีสหกรณ์ดำเนินธุรกิจ ๔๙ แห่ง (ร้อยละ ๖๘.๐๖) หยุดดำเนินธุรกิจ ๑๑ แห่ง (ร้อยละ ๑๕.๒๘) ยังไม่เริ่มดำเนินการ ๓ แห่ง (ร้อยละ ๔.๑๗) ชำระบัญชี ๙ แห่ง (ร้อยละ ๑๒.๕) รวมทั้งสิ้น ๗๒ แห่ง ปี ๒๕๕๗ มีสหกรณ์ดำเนินธุรกิจ ๕๙ แห่ง (ร้อยละ ๗๖.๖๒) หยุดดำเนินธุรกิจ ๙ แห่ง (ร้อยละ ๑๑.๖๙) ยังไม่เริ่มดำเนินธุรกิจ ๑ แห่ง (ร้อยละ ๑.๓๐) ชำระบัญชี ๘ แห่ง (ร้อยละ ๑๐.๓๙) รวมทั้งสิ้น ๗๗ แห่ง และในปี ๒๕๕๘ มีสหกรณ์ดำเนินธุรกิจ ๕๕ แห่ง (ร้อยละ ๗๐.๕๑) หยุดดำเนินธุรกิจ ๑๐ แห่ง (ร้อยละ ๑๒.๘๓) ยังไม่เริ่มดำเนินธุรกิจ ๒ แห่ง (ร้อยละ ๒.๕๖) ชำระบัญชี ๑๑ แห่ง (ร้อยละ ๑๔.๑๐) รวมทั้งสิ้น ๗๘ แห่ง ปีงบประมาณ ๒๕๕๘ มีสหกรณ์เพิ่มขึ้นเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปีงบประมาณ ๒๕๕๗ คือ จำนวน ๑ แห่ง (ร้อยละ ๑.๓๐) แต่กลับมีสหกรณ์ที่ไม่ได้ดำเนินธุรกิจเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ ๒๕๕๗ จำนวน ๕ แห่ง (ร้อยละ ๕.๑๑)

ตารางที่ ๑-๓๕ แสดงจำนวนสมาชิกสหกรณ์ระหว่างภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสมาชิก ปี ๒๕๕๖	จำนวนสมาชิก ปี ๒๕๕๗	จำนวนสมาชิก ปี ๒๕๕๘
ภาคการเกษตร	๕๗,๘๗๐	๕๘,๘๘๙	๕๙,๘๘๘
๑. เมืองหนองคาย	๓๖,๓๕๗	๓๖,๘๖๒	๓๗,๐๖๕
๒. โพนพิสัย	๔,๘๕๗	๔,๙๑๗	๔,๙๐๗
๓. ท่าบ่อ	๖,๗๔๔	๖,๘๖๖	๗,๐๑๙
๔. โพธิ์ตาก	๔๕๒	๔๒๒	๔๓๖
๕. เฝ้าไร่	๖๓๘	๖๘๐	๖๘๕
๖. รัตนวาปี	๓,๓๕๙	๓,๓๙๓	๓,๔๓๕
๗. ศรีเชียงใหม่	๑,๘๐๖	๒,๐๘๔	๒,๐๖๙
๘. สระใคร	๙๕๕	๙๕๙	๙๕๙
๙. สักคม	๒,๗๐๒	๒,๗๐๖	๓,๓๑๓

ตารางที่ ๑-๓๕ แสดงจำนวนสมาชิกสหกรณ์ระหว่างภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร (ต่อ)

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสมาชิก ปี ๒๕๕๖	จำนวนสมาชิก ปี ๒๕๕๗	จำนวนสมาชิก ปี ๒๕๕๘
นอกภาคการเกษตร	๑๖,๑๔๐	๑๖,๓๖๕	๑๖,๒๑๙
๑. เมืองหนองคาย	๑๓,๑๘๖	๑๓,๓๔๗	๑๓,๑๗๖
๒. โพนพิสัย	๙๐	๙๐	๙๐
๓. ท่าบ่อ	๓๔๗	๒๖๓	๒๘๘
๔. รัตนวาปี	๒,๕๑๗	๒,๖๖๕	๒,๖๖๕
รวมทั้งสิ้น	๗๓,๑๙๙	๗๕,๒๐๔	๗๓,๓๘๙

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย

จากตารางสรุปได้ว่า :

- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ มีสมาชิกสหกรณ์ จำนวน ๗๓,๑๙๙ คน แบ่งออกเป็น สมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตร จำนวน ๕๗,๘๗๐ คน และสหกรณ์นอกภาคการเกษตร จำนวน ๑๖,๑๔๐ คน
 - ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ มีสมาชิกสหกรณ์ จำนวน ๗๕,๒๐๔ คน แบ่งออกเป็น สมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตร จำนวน ๕๘,๘๘๘ คน สหกรณ์นอกภาคการเกษตร จำนวน ๑๖,๓๖๕ คน มีสมาชิกเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ จำนวน ๑,๑๑๔ คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๕๐
 - ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ มีสมาชิกสหกรณ์ จำนวน ๗๓,๓๘๙ คน เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ จำนวน ๘๕๓ คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๑๓ โดยแบ่งออกเป็นสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตร จำนวน ๕๙,๘๘๘ คน สหกรณ์นอกภาคการเกษตร จำนวน ๑๖,๒๑๙ คน เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ จำนวน ๑,๙๖๗ คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๖๕
- สมาชิกสหกรณ์ทั้งในภาคการเกษตร และนอกภาคการเกษตร มีจำนวนสมาชิกสหกรณ์มากที่สุด ในอำเภอเมืองหนองคาย เนื่องจากมีสหกรณ์ขนาดใหญ่อยู่เป็นจำนวนมาก และจะเห็นได้ว่าจำนวนสมาชิกสหกรณ์ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - พ.ศ. ๒๕๕๘ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร

ตารางที่ ๑-๓๖ แสดงธุรกิจของสหกรณ์ในจังหวัดหนองคาย

ธุรกิจหลัก (ล้านบาท)	ปี ๒๕๕๖		ปี ๒๕๕๗		ปี ๒๕๕๘	
	ภาคเกษตร	นอกภาค	ภาคเกษตร	นอกภาค	ภาคเกษตร	นอกภาค
- การรับฝากเงิน	๒๘๘.๗๐	๑,๑๒๙.๕๕	๒๙๔.๕๘	๑,๒๙๕.๗๙	๓๐๙.๐๕	๒,๒๙๑.๖๘
- ธุรกิจสินเชื่อ	๔๖๙.๘๓	๖,๗๐๗.๓๑	๕๓๒.๘๓	๕,๗๑๓.๕๖	๕๓๕.๒๙	๕,๒๔๓.๓๗
- การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	๒๑๐.๘๖	๕.๓๗	๒๐๒.๕๕	๑๓.๘๗	๑๘๔.๑๗	๑๓.๖๘
- การรวบรวมผลผลิต	๕๔๐.๑๑	๐.๐๐	๔๒๖.๙๕	๐.๐๐	๓๑๓.๕๑	๐.๐๐
- ธุรกิจแปรรูป	๓.๒๗	๒.๑๓	๐.๐๑	๓.๖๘	๑.๓๗	๓.๒๖
- การให้บริการ	๐.๑๖	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
รวมทั้งสิ้น	๑,๕๑๒.๕๓	๗,๘๔๔.๓๖	๑,๔๕๖.๙๒	๗,๐๒๖.๙๐	๑,๓๔๓.๓๙	๗,๕๕๑.๙๙

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย

จากตารางสรุปได้ว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๘ สหกรณ์ดำเนินธุรกิจให้บริการแก่สมาชิก ๖ ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย ธุรกิจเงินรับฝาก ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลผลิต ธุรกิจแปรรูป และธุรกิจให้บริการ มีมูลค่ารวมทั้งสิ้นถึง ๒๖,๗๓๖.๐๙ ล้านบาท เฉลี่ย ๗๔๒.๖๗ ล้านบาทต่อเดือน ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของธุรกิจสินเชื่อมากที่สุด รองลงมาเป็นธุรกิจเงินรับฝาก ธุรกิจรวบรวมผลผลิต ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจแปรรูป และธุรกิจให้บริการ ปริมาณธุรกิจสินเชื่อส่วนใหญ่เป็นของสหกรณ์นอกภาคเกษตร และส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์ ซึ่งมีปริมาณธุรกิจมากที่สุดในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ สำหรับสหกรณ์ภาคการเกษตร ปริมาณธุรกิจเงินให้กู้มีอัตราใกล้เคียงกันทุกปี ไม่แตกต่างกันมากนัก ธุรกิจเงินรับฝากส่วนใหญ่ก็อยู่ในสหกรณ์นอกภาค เช่นเดียวกันกับธุรกิจสินเชื่อ และมีปริมาณธุรกิจมากที่สุดในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ แต่สำหรับธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายส่วนจะอยู่ในสหกรณ์ ภาคการเกษตรมากกว่าสหกรณ์นอกภาคการเกษตร แต่มีปริมาณธุรกิจลดลงอย่างต่อเนื่อง สำหรับธุรกิจรวบรวมผลผลิตและธุรกิจให้บริการจะอยู่สหกรณ์ภาคการเกษตรทั้งหมดและมีแนวโน้มปริมาณธุรกิจลดลงอย่างต่อเนื่อง และมีปริมาณธุรกิจมากที่สุดในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ เช่นเดียวกันกับธุรกิจประเภทอื่นๆ

(๒) กลุ่มเกษตรกร

ตารางที่ ๑-๓๗ แสดงกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรของจังหวัดหนองคาย

ที่	อำเภอ	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร				
		จำนวนกลุ่ม	จดทะเบียน วิสาหกิจ ชุมชน	จำนวนสมาชิก (ราย)	เงินทุน (บาท)	ทุนหมุนเวียน (บาท)
๑	เฝ้าไร่	๒๑	๑๐	๘๔๕	-	-
๒	โพธิ์ตาก	๕	๔	๒๘๘	-	-
๓	รัตนวาปี	๑๕	๑๕	๓๔๘	-	-
๔	ท่าบ่อ	๒๓	๘	๔๑๘	-	-
๕	โพนพิสัย	๒๓	๑๔	๕๖๕	-	-
๖	เมือง	๓๐	๑๔	๑,๐๖๒	-	-
๗	ศรีเชียงใหม่	๑๕	๗	๔๗๕	๒๒๐,๕๐๐	-
๘	สังคม	๑๐	๙	๒๘๕	๓๐,๖๐๐	๑๙๗,๑๓๔
๙	สระใคร	๑๖	๑๐	๔๑๗	-	-
รวม		๑๕๘	๙๑	๔,๗๐๓	๒๕๑,๑๐๐	๑๙๗,๑๓๔

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย

จากตารางสรุปได้ว่า จังหวัดหนองคายมีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน ๑๕๘ กลุ่ม จดทะเบียนวิสาหกิจ จำนวน ๙๑ กลุ่ม มีสมาชิกรวมทั้งสิ้น ๔,๗๐๓ คน เงินทุน ๒๕๑,๑๐๐ บาท และเงินหมุนเวียน ๑๙๗,๑๓๔ บาท

ตารางที่ ๑-๓๘ แสดงจำนวนกลุ่มยูวเกษตรกรของจังหวัดหนองคาย

ที่	อำเภอ	กลุ่มยูวเกษตรกร				
		จำนวนกลุ่ม	จดทะเบียน วิสาหกิจชุมชน	จำนวนสมาชิก (ราย)	เงินทุน (บาท)	ทุน หมุนเวียน (บาท)
๑	เฝ้าไร่	๔	๐	๗๓	-	-
๒	โพธิ์ตาก	๓	๐	๙๖	-	-
๓	รัตนวาปี	๔	๐	๑๒๘	-	-
๔	ท่าบ่อ	๙	๐	๒๓๐	-	-
๕	โพนพิสัย	๗	๐	๑๕๒	-	-
๖	เมืองหนองคาย	๑๐	๐	๑๘๙	๑,๕๐๐	-
๗	ศรีเชียงใหม่	๔	๐	๖๑	-	๒๙,๖๐๐
๘	สังคม	๘	๐	๒๕๑	-	-
๙	สระใคร	๕	๐	๑๑๖	-	-
รวม		๕๔	๐	๑,๒๙๖	๑,๕๐๐	๒๙,๖๐๐

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย

จากตารางสรุปได้ว่า จังหวัดหนองคายมีกลุ่มยูวเกษตรกร จำนวน ๕๔ กลุ่ม (ยังไม่มีจดทะเบียนวิสาหกิจ) มีสมาชิกรวมทั้งสิ้น ๑,๒๙๖ คน เงินทุน ๑,๕๐๐ บาท และเงินหมุนเวียน ๒๙,๖๐๐ บาท

ตารางที่ ๑-๓๙ แสดงจำนวนกลุ่มส่งเสริมอาชีพของจังหวัดหนองคาย

ที่	อำเภอ	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ				
		จำนวนกลุ่ม	จดทะเบียน วิสาหกิจชุมชน	จำนวนสมาชิก (ราย)	เงินทุน (บาท)	ทุนหมุนเวียน (บาท)
๑	เฝ้าไร่	๙	๒	๑๔๐	-	-
๒	โพธิ์ตาก	๑๖	๑๐	๖๕๑	-	-
๓	รัตนวาปี	๘	๘	๒๗๐	-	-
๔	ท่าบ่อ	๑๐	๑	๓๐๖	๕๒๐,๘๐๐	๗๖๐,๒๒๐
๕	โพนพิสัย	๑๒	๖	๓๑๕	-	-
๖	เมือง	๓๘	๒	๖๑๘	๒๕,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐
๗	ศรีเชียงใหม่	๔	๒	๑๑๘	๔๓,๕๐๐	-
๘	สังคม	๘	๒	๑๓๘	๑๖,๕๐๐	๒๕๓,๕๐๐
๙	สระใคร	๖	๐	๑๕๕	-	-
รวม		๑๑๑	๓๓	๒,๗๑๑	๖๐๕,๘๐๐	๑,๕๑๓,๗๒๐

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย

จากตารางสรุปได้ว่า จังหวัดหนองคายมีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ จำนวน ๑๑๑ กลุ่ม จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน ๓๓ กลุ่ม มีสมาชิกรวมทั้งสิ้น ๒,๗๑๑ คน เงินทุน ๖๐๕,๘๐๐ บาท และเงินหมุนเวียน ๑,๕๑๓,๗๒๐ บาท

๑.๖.๕.๓ การจัดรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย หมายถึง การดำเนินงานพัฒนาที่ดินที่ใช้เพื่อเกษตรกรรมให้สมบูรณ์ทั่วถึงที่ดินทุกแปลง เพื่อเพิ่มผลผลิต และลดต้นทุนการผลิต โดยทำการรวบรวมที่ดินหลายแปลงในบริเวณเดียวกันเพื่อวางแผนจัดรูปที่ดินเสียใหม่ การจัดระบบชลประทาน และการระบายน้ำ การจัดสร้างถนน หรือทางลัดเลี่ยงในไร่นา การปรับระดับพื้นที่ดิน การบำรุงดิน การวางแผน การผลิตและการจำหน่ายผลผลิตผลการเกษตร รวมถึงตลอดถึงการแลกเปลี่ยน การโอน การรับโอนสิทธิในที่ดิน การให้เช่าซื้อที่ดิน และการอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดิน ตลอดจนการจัดเขตที่ดินสำหรับอยู่อาศัย โดยจังหวัดหนองคายได้มีการดำเนินการจัดรูปที่ดินแล้วดังนี้

๑. พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตโครงการจัดรูปที่ดินตามมาตรา ๒๔ ใช้บังคับในจังหวัดหนองคาย ปัจจุบันมีอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลหนองนาง อำเภอท่าบ่อ และตำบลพระธาตุบังพวน อำเภอเมืองหนองคาย

๒. แหล่งน้ำต้นทุนอ่างเก็บน้ำห้วยบังพวน ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ บ้านดงนาคำ ตำบลหนองนาง อำเภอท่าบ่อ ความจุอ่างเก็บน้ำ ๘.๒ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ชลประทานที่รับประโยชน์ ๙,๘๖๐ ไร่ ระบบคลองส่งน้ำ ฝิ่งขวาและฝิ่งซ้ายยาวฝิ่งละ ๑๐ กิโลเมตร คลองแยกซอย ๓ สาย

๓. การกระจายน้ำให้พื้นที่การเกษตรที่ดำเนินการจัดรูปที่ดินแล้ว ประมาณ ๗,๗๔๒ ไร่

๔. การดำเนินการจัดรูปที่ดิน

ตารางที่ ๑-๔๐ แสดงโครงการจัดรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย

ส่วนที่	โครงการ	เนื้อที่ (ไร่)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน แปลง	ค่าก่อสร้าง ทั้งโครงการ (บาท)	ค่าใช้จ่าย ในการจัด รูปที่ดินไร่ ละ (บาท)	เกษตรกรสมทบ ค่าใช้จ่าย ๒๐% ต่อไร่ อัตราไร่ละ (บาท)	หมายเหตุ
๑	โครงการจัดรูปที่ดิน ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ พื้นที่ ต.หนองนาง อ.ท่าบ่อ และ ต.พระธาตุ บังพวน อ.เมืองหนองคาย	๒,๔๔๐	๑๖๒	๒๑๘	๘,๐๓๕,๐๓๗	๓,๒๙๒	๖๕๘	
๒	โครงการจัดรูปที่ดิน ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ พื้นที่ ต.หนองนาง อ.ท่าบ่อ และ ต.พระธาตุ บังพวน อ.เมือง หนองคาย	๒,๗๕๕	๒๓๑	๓๒๕	๑๘,๔๖๒,๘๗๙	๖,๖๓๙	๑,๓๒๘	
๓	โครงการจัดรูปที่ดิน ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ พื้นที่ ต.พระธาตุ บังพวน อ.เมืองหนองคาย	๑,๒๒๗	๙๗	๑๓๓	๖,๘๙๐,๐๐๐	๕,๖๐๖	๑,๑๒๑	
๔	โครงการจัดรูปที่ดิน ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ พื้นที่ ต.หนองนาง อ.ท่าบ่อ	๑,๓๒๐	๒๐๕	๒๗๖	๑๔,๗๑๗,๔๓๖	-	-	กำหนดอัตรา ค่าใช้จ่าย การจัดรูป ที่ดิน ยังไม่แล้ว เสร็จ
รวมก่อสร้างจัดรูปที่ดิน		๗,๗๔๒	๖๙๕	๙๕๒				

ที่มา : สำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย

จากตารางสรุปได้ว่า จังหวัดหนองคายได้ดำเนินการจัดรูปที่ดินแล้ว ๔ โครงการ ในพื้นที่ตำบล
หนองนาง อำเภอท่าบ่อและตำบลพระธาตุบังพวน อำเภอเมืองหนองคายรวมพื้นที่ ๗,๗๔๒ ไร่ ๙๕๒ แปลง
มีเกษตรกรเข้าร่วม จำนวน ๖๙๕ ราย

๕. พื้นที่ที่มีศักยภาพที่จะขยายเขตโครงการจัดรูปที่ดินและแผนปรับปรุงจัดรูปที่ดิน

(๑) แผนงานระยะปานกลาง ๕ ปี (ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓) ขยายเขตโครงการจัดรูปที่ดิน
รวมพื้นที่ ๔๖,๙๑๐ ไร่ ประกอบด้วย

- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโสมง ตำบลหนองปลาปาก อำเภอศรีเชียงใหม่
และตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ตาก พื้นที่ ๒๔,๔๐๐ ไร่
- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านคุยมุก อำเภอโพธิ์ชัย พื้นที่ ๑,๗๕๐ ไร่
- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านโพธิ์ตัน อำเภอโพธิ์ชัย พื้นที่ ๓,๑๐๐ ไร่

- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านโนนหนามแท่ง อำเภอโพนพิสัย พื้นที่ ๒,๗๐๐ ไร่
- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านชุมช้าง อำเภอโพนพิสัย พื้นที่ ๓,๙๖๐ ไร่
- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหินโงม อำเภอเมืองหนองคาย พื้นที่ ๖,๕๕๐ ไร่
- โครงการฝายห้วยทอน (ตอนล่าง) อำเภอโพธิ์ตาก พื้นที่ ๔,๔๕๐ ไร่

(๒) ปรับปรุงงานจัดรูปที่ดินเดิมโครงการก่อสร้างปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ตำบลหนองนาง อำเภอท่าบ่อ ประมาณ ๓๐๐ ไร่

(๓) แผนงานระยะยาว (๑๐ ปี) มีแผนขยายเขตจัดรูปที่ดิน ๔๐,๗๕๐ ไร่ ดังนี้

- โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยหินมุก พื้นที่ ๒,๕๐๐ ไร่
- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ๑๓ สถานี พื้นที่ประมาณ ๓๘,๒๕๐ ไร่
 - ตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย ๘,๓๐๐ ไร่
 - ตำบลกุดบง อำเภอโพนพิสัย ๗,๐๐๐ ไร่
 - ตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัย ๑๐,๖๐๐ ไร่
 - ตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมือง ๑,๒๐๐ ไร่
 - ตำบลศรีเชียงใหม่ อำเภอศรีเชียงใหม่ ๕,๖๕๐ ไร่
 - ตำบลบ้านหม้อ อำเภอศรีเชียงใหม่ ๕,๕๐๐ ไร่

๖. การออกโฉนดที่ดิน ภายหลังจากการดำเนินการก่อสร้างจัดรูปที่ดินแล้ว สำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัดได้เรียกเก็บเอกสารสิทธิ์ที่ดินเดิมจากเจ้าของที่ดินและดำเนินการยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินใหม่ ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มโครงการ - ปัจจุบัน คือ ออกโฉนดที่ดินเสร็จ ๘๑๙ แปลง อยู่ในระหว่างดำเนินการ ๕๓ แปลง

๗. การพัฒนาการเกษตร มีการบูรณาการการพัฒนาการเกษตรและเตรียมการจัดรูปที่ดิน ดังนี้

- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้รับยุทธศาสตร์จังหวัดบูรณาการการพัฒนาการเกษตร จำนวน ๕๕๐,๐๐๐ บาท ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดิน ๒๕๔๘

- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้รับงบประมาณโครงการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการจากจังหวัดพัฒนาเกษตรกร จำนวน ๖๕ ราย พื้นที่ ๗๙๙ ไร่ งบประมาณทั้งสิ้น ๙๑๘,๖๒๐ บาท โครงการจัดรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑

- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้รับงบประมาณโครงการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการจากจังหวัด พัฒนาเกษตรกร จำนวน ๖๕ ราย พื้นที่ ๕๙๕ ไร่ โครงการจัดรูปที่ดิน ๒๕๕๕ และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองนาง รวมงบประมาณทั้งสิ้น ๑,๘๗๑,๖๑๕ บาท

- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้รับอนุมัติงบประมาณจากจังหวัดแบบบูรณาการโครงการฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเพิ่มประสิทธิภาพและมูลค่าเพิ่มในพื้นที่โครงการสถานีสูบน้ำด้วยระบบไฟฟ้าบ้านคุยลุ่มพุก เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมจัดรูปที่ดินพื้นที่สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านคุยลุ่มพุก จำนวนเงิน ๑๑๔,๐๐๐ บาท นอกจากนี้สำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัดหนองคายได้รับงบประมาณโครงการฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรการสร้างองค์ความรู้การผลิตข้าวคุณภาพดี ๑ รุ่น ๓๐ คน งบประมาณ ๓๓,๐๐๐ บาท

๘. สภาพปัญหาในการจัดรูปที่ดิน

- พื้นที่รับน้ำจากระบบคลองชลประทานในจังหวัดหนองคายยังมีระบบกระจายน้ำในระดับแปลงเพาะปลูกไม่ถึงขั้น มีการใช้น้ำทำการเกษตรแบบปล่อยให้ไหลไปตามความลาดของพื้นที่ (Gravity) ทำให้เกิดการสูญเสียปริมาณมาก ใช้ประโยชน์จากน้ำไม่เต็มประสิทธิภาพ (ประสิทธิภาพ ชลประทานประมาณ ๔๐ - ๕๐ %) ในพื้นที่รับน้ำจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าเกษตรกรต้องแบกรับค่ากระแสไฟฟ้าในการสูบน้ำ การเกษตรประมาณ ๘๐ - ๑๕๐ บาท/ไร่/ชั่วโมง ทำให้เกษตรกรมีต้นทุนในการทำเกษตรสูง

- พื้นที่เกษตรกรรมซึ่งรับน้ำจากระบบชลประทาน ควรบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) และส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมีความเหมาะสมที่รัฐจะเข้าไปส่งเสริมหรือพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตร ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกษตรมีต้นทุนการผลิตสูง คือ ค่าใช้จ่ายในการขนส่งปัจจัยการผลิต และผลผลิต เนื่องจากไม่มีทางลำเลียงการเกษตร การขนส่งต้องใช้เวลานาน และมีความลำบาก ในการเข้าออกแปลงเพาะปลูก เครื่องจักรการเกษตร เช่น รถดำนา รถเก็บเกี่ยว ไม่สามารถเข้าแปลงเพาะปลูกได้ หรือเข้าออกลำบาก หากมีทางลำเลียงการเกษตรจะช่วยให้ลดต้นทุนการผลิตได้ส่วนหนึ่ง ลดความเสียหายจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตล่าช้าและผลผลิตเสียหายจากการขนส่ง

- ปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่รับน้ำชลประทาน ยังผลิตไม่เต็มศักยภาพ เนื่องจากการใช้ประโยชน์จากน้ำไม่เต็มประสิทธิภาพใช้น้ำแบบไหลบ่า การจัดรูปที่ดินทำให้พื้นที่รับน้ำมีประสิทธิภาพสูงเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนการผลิต

๑.๖.๖ ด้านอุตสาหกรรม จังหวัดหนองคายมีผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาอุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ ๑๕ เป็นอันดับ ๒ รองจากสาขาเกษตรกรรม โดยจังหวัดหนองคายมีข้อมูลที่สำคัญด้านอุตสาหกรรมดังนี้

(๑) จำนวนและประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดหนองคายมีโรงงานอุตสาหกรรม (สะสม) จำนวนทั้งสิ้น ๕๘๙ โรงงานมีเงินลงทุน รวม ๕,๖๒๐ ล้านบาท จำนวนคนงานภาคอุตสาหกรรมทั้งสิ้น ๕,๕๗๖ คน โดยแยกออกเป็นโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ดังนี้

ตารางที่ ๑-๔๑ แสดงจำนวนโรงงานแบ่งตามจำพวกโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

จำพวกที่	จำนวนโรงงาน (โรงงาน)	จำนวนเงินทุน (ล้านบาท)	จำนวนคนงาน (คน)
๑	๒๓๐	๒๒.๓๘	๓๔๕
๒	๑๒๐	๑๙๑.๔๙	๗๕๓
๓	๒๓๙	๕,๔๐๖.๑๓	๔,๔๗๘
รวม	๕๘๙	๕,๖๒๐.๐๐	๕,๕๗๖

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดหนองคาย

- โรงงานจำพวกที่ ๑ ได้แก่ โรงงานประเภทชนิดและขนาดที่สามารถประกอบกิจการโรงงานได้ทันทีตามความประสงค์ของผู้ประกอบกิจการโรงงานโดยมีเครื่องจักรไม่เกิน ๒๐ แรงม้าและคนงานไม่เกิน ๒๐ คน

- โรงงานจำพวกที่ ๒ ได้แก่ โรงงานประเภทชนิดและขนาดที่เมื่อจะประกอบกิจการโรงงานต้องแจ้งให้ผู้อนุญาตทราบก่อนโดยมีเครื่องจักรไม่เกิน ๕๐ แรงม้าและคนงานไม่เกิน ๕๐ คน และไม่จัดอยู่ในจำพวกที่ ๑

- โรงงานจำพวกที่ ๓ ได้แก่ โรงงานประเภทชนิดและขนาดที่การตั้งโรงงานจะต้องได้รับใบอนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการได้โดยมีเครื่องจักรเกิน ๕๐ แรงม้าและคนงานเกิน ๕๐ คน โรงงานในจังหวัดหนองคายส่วนมากกระจายอยู่ใน ๓ อำเภอหลักได้แก่ อำเภอเมืองหนองคาย มีโรงงาน จำนวน ๒๔๗ โรงงาน อำเภอท่าบ่อ มีโรงงาน จำนวน ๑๒๑ โรงงาน และอำเภอโพนพิสัย มีโรงงาน จำนวน ๑๐๙ โรงงาน ส่วนในอำเภออื่นๆมีโรงงานไม่มากนัก และเป็นขนาดเล็กแทบทั้งหมด และจากตารางสะท้อนให้เห็นว่าภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดหนองคายส่วนใหญ่แล้วเป็นโรงงานขนาดเล็กซึ่งยังต้องการการพัฒนาขีดความสามารถในด้านต่างๆ อีกมาก หากต้องการจะแข่งขันกับคู่แข่งทางการตลาดในอนาคต

(๒) สาขาอุตสาหกรรม จังหวัดหนองคายมีสาขาอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนมากที่สุด ๓ อันดับแรก ได้แก่

- อุตสาหกรรมยางพารา ประกอบด้วย การผลิต ยางแท่ง เอสทีอาร์ ๒๐ เป็นหลัก รองลงมาได้แก่ ยางผสม ปัจจุบันมีจำนวนตรงงานทั้งสิ้น ๑ โรงงาน คือ บริษัท ถาวรอุตสาหกรรมยางพารา (อีสาน) จำกัด ตั้งอยู่เลขที่ ๗๒ หมู่ที่ ๑๒ ถนนโคกก่อ-หนองงูเห่า ตำบลพระธาตุบังพวนอำเภอ เมืองหนองคาย เงินลงทุน ๘๘๑.๔๓๐ ล้านบาท คนงาน ๒๑๙ คน

- อุตสาหกรรมอาหาร ประกอบด้วย การผลิตน้ำมะเขือเทศเข้มข้นเป็นหลัก รองลงมาได้แก่ พืชผักผลไม้บรรจุกระป๋อง จำนวน ๖ โรงงาน โรงงานหลักๆได้แก่ บริษัทโรซ่าเกษตรอุตสาหกรรม จำกัด ,บริษัท ไทยซันฟู้ดส์จำกัด และ บริษัทศรีเชียงใหม่อุตสาหกรรมจำกัด ซึ่งส่วนใหญ่จะผลิตเพื่อส่งออกต่างประเทศและ ได้รับมาตรฐาน GMP ทุกโรงงาน ปัจจุบันมีเงินลงทุนของอุตสาหกรรมอาหาร รวมทั้งสิ้น ๘๔๘.๒๔๕ ล้านบาท คนงาน ๒,๐๕๔ คน

- อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม ประกอบด้วย การผลิตสุราขาวเป็นหลักเงินลงทุนของอุตสาหกรรม เครื่องดื่ม รวมทั้งสิ้น ๗๐๐ ล้านบาท คนงาน ๓๘๒ คน ได้แก่ บริษัทเทพอรุณทัย จำกัด

สำหรับอุตสาหกรรมการเกษตร มีจำนวน ๓๒๘ โรงงาน คนงาน ๕๒๘ คน มีเงินลงทุนทั้งสิ้น ๑๔๐.๙ ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นโรงสีข้าว ๓๐๗ โรง (โรงสีจำพวกที่ ๓ มีจำนวน ๗ โรง จำพวก ๒ มีจำนวน ๓ โรง และโรงสีข้าวขนาดเล็กหรือจำพวก ๑ มีจำนวน ๒๙๗ โรง) เงินลงทุน ๑๒๒.๕ ล้านบาท คนงาน ๔๓๑ คน (สัดส่วน ของเงินลงทุนของโรงสีจำพวกที่ ๓ (๗ โรง) คือ ๙๖.๑ ล้านบาท จำพวกที่ ๒ (๓ โรง) คือ ๑.๒ ล้านบาท และ โรงสีข้าวจำพวก ๑ (๒๙๗ โรง) มีเพียง ๒๕.๒ ล้านบาท

(๓) จำนวน SMEs ภาคการผลิตในจังหวัด จำแนกตามกลุ่มธุรกิจ

- วิสาหกิจขนาดย่อม (มูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน ๕๐ ล้านบาท) จำนวน ๖๕๘ ราย
- วิสาหกิจขนาดกลาง (มูลค่าสินทรัพย์ถาวรระหว่าง ๕๐ - ๒๐๐ ล้านบาท) จำนวน ๑๘ ราย
- โรงงานขนาดใหญ่ (มีมูลค่าสินทรัพย์มากกว่า ๒๐๐ ล้านบาท) จำนวน ๓ ราย

(๔) กลุ่มธุรกิจหลักของ SMEs ภาคการผลิตในจังหวัดประกอบด้วย

- อุตสาหกรรมอาหารอุตสาหกรรมการเกษตร อาทิเช่น โรงสีข้าวโรงงานผลิตน้ำมะเขือเทศเข้มข้นและพืชผักผลไม้บรรจุกระป๋องโรงงานผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยว (เงินลงทุนสองสาขานี้มีมูลค่าประมาณ ๑ พันล้านบาท) อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ อาทิเช่น ทำวงกบประตูหน้าต่างและเครื่องใช้ ทำกรอบรูป ทำเฟอร์นิเจอร์แปรรูปไม้ต่างๆ (เงินลงทุน รวมประมาณ ๓๓๕ ล้านบาท)

- อุตสาหกรรมอุตสาหกรรมดุทรายชุดตัดทรายและไม้บดหรือย่อยหินกรวด (เงินลงทุนรวมประมาณ ๒๐๐ ล้านบาท)

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดหนองคายมุ่งเน้นพัฒนาผู้ประกอบการผ่านโครงการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรในภูมิภาค (One Province One Agro-industrial Product) หรือ OPOAI ซึ่งเป็นการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการใน ๗ ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการโลจิสติกส์ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ด้านการปรับปรุงคุณภาพและพัฒนางาน ด้านการลดต้นทุนพลังงาน ด้านยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์/ระบบมาตรฐานสากล และด้านการบริหารจัดการทางการเงิน โดยที่ผ่านมามีสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการ อาทิเช่น โรงสีข้าวบุญสนอง โรงสีข้าวศรีรุ่งเรืองพาณิชย์ บริษัทกฤษดาอุตสาหกรรมไม้จำกัด โรงสีข้าวไทยจวนเองซึ่งในปี ๒๕๕๘ มีสถานประกอบการสมัครเข้าร่วมโครงการจำนวน ๒ โรง คือ โรงไม้อุบลและโรงงานผลิต เส้นก๋วยเตี๋ยวมุ่ยเจริญ และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการจำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ โรงสีข้าวรุ่งเรืองพระอาทิตย์ และโรงงานผลิต

เส้นก๋วยเตี๋ยวมูยเจริญ ซึ่งโครงการดังกล่าว สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดหนองคายได้ดำเนินการจัดจ้างที่ปรึกษาจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันให้กับสถานประกอบการจำนวนปีละอย่างน้อย ๒ แผนงาน งบประมาณแผนงานละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท หากปีใดมีผลงานการให้คำปรึกษาได้รับรางวัล Good Practices ก็จะได้รับงบประมาณและแผนงานเพิ่มเติม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากกระทรวงอุตสาหกรรม

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม SMEs เป็นกลไกหลักในการเสริมสร้างความก้าวหน้าของเศรษฐกิจของประเทศ โดยสร้างรายได้และก่อให้เกิดการจ้างงานให้แก่ประเทศ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาความยากจนถือได้ว่ามีบทบาทในการเป็นรากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจรวมทั้งยังเป็นฟันเฟืองที่ขับเคลื่อนและเชื่อมโยงกับธุรกิจขนาดใหญ่ของภาคการผลิตภาคการค้าและบริการด้วย

ปัญหาที่ SMEs กำลังประสบอยู่มีหลายประการไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ปัญหาด้านบุคลากรซึ่ง SMEs มีข้อจำกัดด้านประสิทธิภาพของแรงงานที่มีทักษะฝีมือความรู้ และแรงงานระดับฝีมือต่ำ ปัญหาด้านตลาดที่ขาดข้อมูลการตลาดเชิงลึกในเรื่องข้อมูลคู่แข่งและข้อมูลพฤติกรรมผู้บริโภคและขาดโอกาสทางการตลาด ปัญหาด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ขาดการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี การทำวิจัยและพัฒนาสินค้านวัตกรรมโดยเฉพาะการสร้างความแตกต่างและการสร้างตราสินค้ายิ่งไปกว่านั้น เมื่อผู้ประกอบการ SMEs ประสบปัญหารุมเร้าย่อมเกิดความสับสนลังเลในการตัดสินใจไม่ถูกว่าจะเลือกแก้ปัญหาเรื่องใดก่อน อาจเป็นเพราะไม่รู้ว่าจะอะไรคือต้นเหตุของปัญหาที่แท้จริงหรือรู้ปัญหาแต่ไม่รู้ว่าแก้ได้อย่างไร ดังนั้นสิ่งที่ควรดำเนินการ คือ การวินิจฉัยสถานประกอบการซึ่งเป็นเทคนิคสำคัญที่จะวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหาพร้อมกับเสนอแนวทางการปรับแผนธุรกิจ (Business Plan) เพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาและกำหนดทิศทางธุรกิจซึ่งเป็นการแก้ปัญหาอย่างตรงจุดและเป็นระบบส่งผลให้ SMEs สามารถประกอบตัวอยู่รอดและมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการแข่งขันในอนาคตได้อย่างยั่งยืนและตลอดไป

(๕) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน คือ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายอยู่ที่วิสาหกิจชุมชนในจังหวัด ปัจจุบันมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดหนองคายได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนทั้งสิ้น ๔๕๖ กลุ่ม

โดยสถานการณ์ของวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนไปแล้วนั้นจากการตรวจติดตามของนักวิชาการมาตรฐานของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดหนองคายพบว่าวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ยังมีการดำเนินการผลิตสินค้าและจำหน่ายอยู่แต่ปริมาณการผลิตจะขึ้นอยู่กับยอดขายแรงงานฤดูกาลและช่วงเทศกาล

แนวโน้มการได้รับการรับรองคุณภาพและขีดความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนนั้น ผู้ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนย้อนหลังตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๕๖ ถึงปัจจุบันมีแนวโน้มการได้รับการรับรองคุณภาพลดลงเนื่องจากมาตรฐานบางประเภทมีมาตรฐานของหน่วยงานอื่นมาเกี่ยวข้องเช่นประเภทอาหาร เครื่องดื่มสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารต้องทำการยื่นขอ อย. ก่อนจึงจะสามารถยื่นขอรับการรับรองมผช.ได้ซึ่งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบางกลุ่มเห็นว่ามีคามยุ่งยากหลายขั้นตอนจึงเลือกที่จะยื่นขอรับการรับรองคุณภาพอย่างแรกซึ่งมีความคุ้นเคยมากกว่าและไม่เห็นความสำคัญที่จะยื่นขอรับรองคุณภาพมผช. อีกรวมถึงเมื่อยื่นขอ มผช. แล้วไม่ผ่านการตรวจสอบครั้งที่ ๑ อาจทำให้เกิดความท้อใจไม่เข้าใจในเกณฑ์การตรวจสอบจึงไม่ประสงค์ที่จะส่งตัวอย่างตรวจสอบครั้งที่ ๒ แต่ในทางตรงกันข้ามกลับเป็นผลดีสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีความตั้งใจผลิตสินค้าที่มีแนวคิดว่ามีคุณภาพที่มั่นคงกว่าเท่านั้นที่จะผ่านการรับรองทำให้ทำการผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพยิ่งขึ้นถึงแม้จะมีเฉพาะกลุ่มส่วนน้อยที่มีศักยภาพในการผลิตสินค้าเพื่อให้ผ่านเกณฑ์คุณภาพและสามารถแข่งขันกันจังหวัดใกล้เคียง

ได้ซึ่งโดยรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเหล่านี้มีศักยภาพในด้านการผลิตการจัดการกลุ่มรวมถึงการได้รับการรับรองคุณภาพในระดับหนึ่งแล้วแต่ควรเพิ่มขีดความสามารถเพิ่มเติมในเรื่องรูปแบบของการออกร้านที่สามารถดึงดูดลูกค้าทำให้โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ซึ่งอาจจะนำเอาวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้ามาสอดแทรกในการจัดรูปแบบร้านรวมถึงรูปแบบในการจัดวางสินค้าให้น่าสนใจยิ่งขึ้น

๑.๖.๗ แหล่งท่องเที่ยว จังหวัดหนองคายมีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศนิยมเดินทางมาเยี่ยมเยือน สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชน และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวตลอดทั้งปีมีดังนี้

(๑) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ/นิเวศน์

- สวนรุกขชาติน้ำตกธารทอง อยู่ในเขตบ้านผาตั้ง หมู่ที่ ๑ ตำบลผาตั้ง น้ำตกธารทองมีลักษณะเป็นธารน้ำไหลไปตามลานหินมีแอ่งน้ำให้เล่นน้ำได้ ก่อนจะลดระดับเกิดเป็นชั้นน้ำตกเล็กๆเป็นระยะลดหลั่นกันไปประมาณ ๓๐ เมตร และไหลลงสู่ลำน้ำโขงในที่สุดช่วงเวลาที่น้ำมากเหมาะแก่การมาเที่ยวชม คือ ระหว่างเดือนมิถุนายน – ตุลาคมบริเวณโดยรอบเป็นสวนรุกขชาติมีป่าไม้ขึ้นอยู่หนาแน่น การเดินทางใช้เส้นทางหนองคาย – ศรีเชียงใหม่ – สังคม (ทางหลวงหมายเลข ๒๑๑) ผ่านบ้านไทยเจริญแล้วต่อไปบ้านผาตั้ง (ทางหลวงหมายเลข ๒๑๘๖) บริเวณหลักกิโลเมตรที่ ๗๔ ก่อนถึงตัวอำเภอประมาณ ๑๑ กิโลเมตร น้ำตกธารทองจะอยู่ริมทางด้านขวามือส่วนด้านซ้ายมือของถนนเป็นบริเวณลานจอดรถ

- น้ำตกธารทิพย์ อยู่ในเขตบ้านตาตเสริม ตำบลบ้านม่วง เป็นน้ำตกที่สูงและสวยงามท่ามกลางป่าเขียวขจี แบ่งออกเป็น ๓ ชั้น ด้านล่างเป็นน้ำตกชั้นแรกสูงประมาณ ๓๐ เมตร ไหลจากหน้าผาเป็นสายยาวสีขาวสู่แอ่งน้ำเบื้องล่าง ชั้นที่ ๒ สูงประมาณ ๑๐๐ เมตร ต้องปีนขึ้นไปตามเส้นทางที่ทำไว้ และชั้นที่ ๓ สูงประมาณ ๗๐ เมตร มีน้ำไหลอยู่ตลอดปี และจะมีน้ำมากในฤดูฝนการเดินทางไปตามทางหลวงหมายเลข ๒๑๑ ถึงบริเวณกิโลเมตรที่ ๔๗ - ๔๘ มีป้ายบอกทางเลี้ยวซ้ายเข้าไปอีกประมาณ ๒ กิโลเมตร (ห่างจากอำเภอสังคมไปประมาณ ๙ กิโลเมตร) เมื่อถึงลานจอดรถเดินเท้าไปอีก ๑๐๐ เมตร

- วัดถ้ำศรีมงคล หรือวัดถ้ำดินเพียงเป็นสถานที่สำคัญซึ่งเป็นที่มาของชื่อวัดถ้ำดินเพียงมีหลายคนได้เล่าขานกันมาว่าเป็นถ้ำที่พระพุทธรูปประเทศลาวเดินทางเข้ามาโดยไม่ได้ผ่านมาทางเรือแต่เป็นการเดินทางผ่านถ้ำนี้ ซึ่งผู้ที่เห็นเส้นทางภายในถ้ำต้องเป็นผู้บำเพ็ญศีลภาวนาหรือเป็นพระอภิญญา ลักษณะถ้ำดินเพียงนี้คล้ายเมืองบาดาลของพญานาคตามความเชื่อของชาวบ้าน ภายในถ้ำจะมีความชื้น และมีน้ำไหลตลอดปี มีก้อนหินเป็นแท่งตั้งวางอย่างจงใจบางก้อนเป็นโลงศพ มีส่วนหัวโค้งของหินภายในถ้ำที่สวยงามการเดินทางเข้าถ้ำควรมีผู้นำทางเพราะถ้าไปเองอาจทำให้หลงทางและเป็นอันตรายได้การเดินทางจากจังหวัดหนองคายไปตามทางหลวงหมายเลข ๒๑๑ เรียบแม่น้ำโขงระยะทางประมาณ ๔๖ กิโลเมตร ถึงบ้านดงต้อง ตำบลผาตั้ง จะมีป้ายทางซ้ายมือบอกเส้นทางไปวัดถ้ำศรีมงคล ๑๔ กิโลเมตร

- วัดผาตากเสื้อ เป็นวัดที่มีทิวทัศน์สวยงามมาก มองจากบนผาลงมาเห็นความเป็นอยู่ของชาวไทยและลาว ภายในวัดมีธรรมชาติที่สมบูรณ์ สามารถเดินเลาะตามหน้าผาเพื่อชมธรรมชาติและทิวทัศน์ที่สวยงามได้การเดินทางจากจังหวัดหนองคายไปตามทางหลวงหมายเลข ๒๑๑ เรียบแม่น้ำโขง ระยะทางประมาณ ๔๖ กิโลเมตร ถึงบ้านดงต้อง ตำบลผาตั้ง จะมีป้ายทางซ้ายมือบอกเส้นทางไปวัดผาตากเสื้อ ๗ กิโลเมตร นอกจากนี้ยังสามารถเดินทางมาโดยรถประจำทาง บขส. (หนองคาย - เลย) ผ่านอำเภอสังคมใช้เวลาเดินทาง ๒ ชั่วโมง ตั้งแต่เวลา ๐๖.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. และต่อรถสองแถวซึ่งออกวันละ ๑ เที่ยวเท่านั้น เพื่อเข้าไปชมวัดถ้ำดินเพียง และวัดผาตากเสื้อ

- สกายวอล์ค (SkyWalk) แลนด์มาร์คแห่งใหม่ของประเทศไทยและจังหวัดหนองคาย จุดชมวิวที่จะทำให้เราเห็นทัศนียภาพแบบพาโนรามาของเมืองหนองคายเห็นแม่น้ำโขงยาวเป็นสายเห็นเมืองสังขตองและแขวงหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สกายวอล์ค ตั้งอยู่ที่วัดผาตากเสื้อ ต.ผาตั้ง อ.สังคม อยู่บนเทือกเขา สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๕๐๐ เมตร ซึ่งวัดแห่งนี้ถือว่าเป็นจุดชมวิวของที่สวยงามที่สุดแห่งหนึ่งของ จังหวัดหนองคายเลยก็ว่าได้และที่ได้สร้างสร้าง สกายวอล์ค ขึ้นมานั้นก็เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวกันมากขึ้น และกระตุ้นเศรษฐกิจภายในจังหวัดหนองคายด้วย

- ทะเลหมอก “ภูห้วยอีสัน”เป็นจุดชมวิว “ทะเลหมอก” ที่ชาวโพนเป็นทางยาวสุดลูกหูลูกตา โอบล้อมภูเขาจนเห็นเพียงแค่อยอดภูเท่านั้นโดยทะเลหมอกที่นี้เป็นการค้นพบแห่งแรกของจังหวัดหนองคายสำหรับช่วงชมทะเลหมอกเป็นช่วงฤดูหนาว ตั้งแต่เวลา ๐๕.๓๐ - ๐๙.๐๐ น.ความหนาแน่นของหมอกขึ้นอยู่กับสภาพอากาศของแต่ละวัน เพราะเป็นเรื่องของธรรมชาติ สำหรับผู้ที่สนใจท่องเที่ยวชมทะเลหมอกและเก็บภาพเป็นที่ระลึก แวะมาสัมผัสความงามได้ที่ภูห้วยอีสันบ้านม่วง ตำบลบ้านม่วง อำเภอสังคม จังหวัดหนองคาย การเดินทางใช้เส้นทางถนนสาย ๒๑๑ เลียบริมฝั่งแม่น้ำโขง อำเภอสังคมอำเภอบักขม จังหวัดเลยระยะทางจากตัวอำเภอสังคมประมาณ ๑๗ กิโลเมตร และต้องเดินเท้าเข้าไปถึงจุดชมวิวก่อนเล็กน้อยหรือใช้บริการรถอีแต๊ก

- พันโขด แสนไคร้ (แกรนด์แคนยอนหนองคาย) ตั้งอยู่บ้านม่วง อำเภอสังคม ดวงตะวันเริ่มทอแสงอ่อนได้เวลาเดินทางล่องเรือเที่ยวชม “พันโขดแสนไคร้” ซึ่งลำน้ำโขงที่ไหลผ่านอำเภอสังคมตามกระแสน้ำแล้วต้นน้ำอยู่ที่ตำบลบ้านม่วงในฤดูแล้งน้ำโขงลดลงมากแล้วจะปรากฏโขดหินขนาดต่างๆขึ้นมีทั้งขนาดเล็กขนาดใหญ่อยู่เต็มไปหมดและตามโขดหินเหล่านี้ จะถูกแต่งแต้มประดับประดาไปด้วยต้นไคร้ให้ใบมีสีเขียวสดเหมือนเป็นดั่งสวนหย่อมที่เกิดจากหินและต้นไคร้ที่ธรรมชาติสร้างขึ้นมาได้อย่างลงตัวสายน้ำกำลังเปลี่ยนสีตะวันทอแสงกระทบเนื้อน้ำฉาบสีเหลืองทองเปล่งประกายระยิบระยับตามเกลียวคลื่นเมื่อเรือหาลาลำน้อยตัดผ่านเลยไปเป็นภาพความสวยงามยามเย็นนี้ อยู่ที่ “แก่งพาล” เหมาะสำหรับเป็นจุดถ่ายภาพ

- น้ำตกวังน้ำมอก ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ บ้านวังน้ำมอกตำบลพระพุทธรบาท อำเภอศรีเชียงใหม่ เป็นน้ำตกสูง ๓๐ เมตรอยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้าน เลยเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ ออกไปทางอำเภอสังคมประมาณ ๒๘ กิโลเมตร ก่อนถึงวัดหินหมากเป้ง ๒๐ เมตรจะมีทางแยกซ้ายเข้าสู่บ้านวังน้ำมอก ระยะทางจากทางแยกเข้าสู่ น้ำตกประมาณ ๗ กิโลเมตร รถยนต์สามารถเข้าถึงตัวน้ำตกได้โดยไม่ต้องเดินเท้าบริเวณน้ำตกมีแนวสันภูเป็นผาหินลักษณะแปลกตามีธารน้ำไหลลดหลั่นกันไปตอนล่างเป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่และลานหิน สามารถลงเล่นน้ำได้ช่วงเดือนมิถุนายน – ตุลาคมเป็นช่วงที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยวที่สดนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวสามารถพักค้างคืนแบบโฮมสเตย์และเที่ยวเดินป่า รวมทั้งยังร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญและซุมข้าวแลง (กินข้าวเย็นด้วยกัน) ซึ่งเป็นประเพณีของชาวบ้านวังน้ำมอกในการต้อนรับคนแปลกถิ่นที่มาเยือน จึงสร้างความประทับใจให้ผู้มาเยือนเป็นอย่างดีอาหารพื้นบ้านที่ท่านจะได้ลิ้มรส ได้แก่ ไก่บั้ง แกงหน่อไม้ ตำสับปะรด ปลาทอดสมุนไพรกรอบ ฯลฯ โฮมสเตย์บ้านวังน้ำมอกยังได้รับรางวัลกนิรี Award จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ และปี พ.ศ. ๒๕๕๓ สาขางค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยวดีเด่น

- หาดจอมมณี ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ บ้านจอมมณี ตำบลมีชัย ห่างจากตัวเมืองประมาณ ๒ กิโลเมตร ตามถนนเลียบแม่น้ำโขง ในหน้าแล้งบริเวณริมน้ำโขงจะเกิดเป็นหาดทรายขึ้นมีความยาวประมาณ ๒๐๐ เมตร มีนักท่องเที่ยวทั้งในจังหวัดหนองคายและใกล้เคียงเดินทางไปพักผ่อนเป็นจำนวนมากในช่วงเดือนเมษายนของทุกปี จนได้รับการเรียกขานว่าเป็น “พัทยาอีสาน”

(๒) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศาสนา

- พระสุธรรมเจดีย์ วัดอรัญญบรรพต ตั้งอยู่ที่บ้านหม้อ ตำบลบ้านหม้อ อำเภอสรีเชียงใหม่ สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ โดยชาวบ้านช่วยกันสร้างวัดขึ้นเพื่อให้เป็นที่จำพรรษาของพระธุดงค์ที่มาพักเจริญสมณะและวิปัสสนา เดิมชาวบ้านเรียกว่า วัดป่าผาชัน เพราะสถานที่ตั้งวัดเป็นแนวหินริมแม่น้ำโขงซึ่งเรียกว่าผาชันต่อมาได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็นวัดอรัญญบรรพต มีการออกแบบและก่อสร้าง “พระสุธรรมเจดีย์” ที่มีความงดงามโดยได้รับความอุปถัมภ์จากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พระสุธรรมเจดีย์เป็นทั้งพิพิธภัณฑสถานและเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เป็นสถานที่ร่มรื่น สงบน่าท่องเที่ยวและสถานปฏิบัติธรรม

- วัดหินหมากเป้ง ตั้งอยู่ที่บ้านไทยเจริญ ตำบลพระพุทธรบาท บริเวณวัดมีพื้นที่กว้างขวางร่มรื่น ด้วยพรรณไม้ สะอาด เรียบร้อยและเงียบสงบ พื้นที่ด้านหลังติดกับลำน้ำโขงซึ่งมองเห็นทัศนียภาพสวยงาม แต่เดิมเคยเป็นที่ปฏิบัติธรรมของหลวงปู่เทสก์เทสรังสีเกจิอาจารย์ชื่อดังของภาคอีสาน เป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งให้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมของภิกษุสงฆ์ แม่ชีและผู้แสวงบุญทั้งหลาย หลังจากท่านมรณภาพมีการก่อสร้างเจดีย์ เจดีย์พิพิธภัณฑสถาน พระราชนิโรธรังสีฯ (เทสก์เทสรังสี) วางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๔ เมื่อการก่อสร้างแล้วเสร็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชดำเนินมาเป็นองค์ประธานทรงบรรจุอัฐิ พระราชนิโรธรังสีฯ (เทสก์เทสรังสี) เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๐

- วัดโพธิ์ชัย (พระอารามหลวง) หลวงพ่อพระใสเป็นพระพุทธรูปขัดสมาธิราบปางมารวิชัยหล่อด้วยทองสีสุกเป็นพระรูปลักษณะงดงามมาก ขนาดหน้าตักกว้าง ๒ คืบ ๘ นิ้ว ส่วนสูงจากองค์พระเบื้องล่างถึงยอดพระเกศา ๔ คืบ ๑ นิ้ว ประดิษฐานอยู่ที่วัดโพธิ์ชัย ซึ่งเป็นวัดอารามหลวงในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย พระใสหล่อในสมัยเชียงแสน ชั้นหลังพระใสเป็นพระพุทธรูปล้านช้างตามตำนานที่เล่าสืบกันมาว่าพระธิดา ๓ องค์ แห่งกษัตริย์ล้านช้างเป็นผู้สร้างบางท่านก็ว่าเป็นพระราชธิดาในพระไชยเชษฐาธิราช ซึ่งมีพระนามตามลำดับว่า เสริม สุก ใส มีพระทัยร่วมกันเป็นเอกฉันทน์ในอันที่จะหล่อพระพุทธรูปประจำพระองค์จึงพร้อมกันขอพระราชทานพรจากพระราชบิดาพระราชบิดาทรงพระราชทานพรจึงให้ช่างหล่อพระพุทธรูปขึ้น ๓ องค์ ขนาดลดหลั่นกันตามลำดับ และขนานนามพระพุทธรูปของตนเองไว้ดังนี้ว่าพระเสริมประจำพี่ใหญ่ พระสุก ประจำคนกลาง และพระใสประจำน้องสุดท้อง ในปี พ.ศ. ๒๓๒๑ พระเจ้าเวียงสวได้อันเชิญพระพุทธรูป ทั้ง ๓ องค์ ไปไว้ ณ เมืองเวียงจันทน์ และในสมัยรัชกาลที่ ๓ ได้อัญเชิญมายังฝั่งไทย แต่เกิดพายุในระหว่างการเดินทางทำให้พระสุกจมน้ำอยู่ที่ปากงึม (เวินพระสุก) ส่วนพระเสริมประดิษฐานไว้ ณ วัดหอก่อง และพระใส ประดิษฐานไว้ ณ วัดโพธิ์ชัย ในสมัยรัชกาลที่ ๔ ได้อัญเชิญพระเสริมลงมาประดิษฐานอยู่ที่วัดปทุมวนาราม กรุงเทพมหานคร ส่วนพระใสประดิษฐานอยู่ที่วัดโพธิ์ชัยจังหวัดหนองคายจะมีงานประเพณีบุญบั้งไฟบูชาพระใสที่วัดโพธิ์ชัยเป็นประจำ และมีการอัญเชิญหลวงพ่พระใสแห่รอบเมืองหนองคายในช่วงเทศกาลสงกรานต์เพื่อให้ประชาชนได้สรงน้ำขอพรหลวงพ่พระใส นอกจากนี้วัดโพธิ์ชัยยังมีพระธาตุพระอรหันต์ ประดิษฐานอยู่หน้าพระอุโบสถ วัดโพธิ์ชัย ในตำนานอุรังคธาตุได้ระบุว่าพระธาตุอรหันต์สร้างขึ้นในยุคของการบูรณะพระธาตุพนม ครั้งที่ ๒ สมัยพระยาสุเมตตวงศาภักษัตริย์ปกครองมรุกขนคร ครั้งเมื่อพระอรหันต์ทั้ง ๕ เข้าสู่นิพพานอัฐิธาตุของพระอรหันต์ทั้ง ๕ ได้นำไปประดิษฐานไว้ใน “เจดีย์พระอรหันต์” ที่ประดิษฐานอยู่บริเวณหน้าพระอุโบสถ วัดโพธิ์ชัย ในปัจจุบัน เนื่องจากบ่อน้ำพระธาตุมีสภาพทรุดโทรมขึ้นเป็นรูปหน้ายักษ์ ชาวหนองคายจึงเรียกว่า พระธาตุองค์นี้ว่า “พระธาตุยักษ์” ผู้ได้สักการะพระบรมสารีริกธาตุด้วยจิตอันเป็นกุศลศรัทธาเท่ากับได้ชื่อว่าได้เข้าเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างแท้จริง

- พระธาตุกลางน้ำ (พระธาตุหล้าหนอง) เดิมชื่อพระธาตุหล้าหนองเป็นเจดีย์ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ พระบรมธาตุผาพระพุทธบาทเก่าพระองค์ ตามตำนานอุรังคธาตุหรือตำนานในบริเวณที่เป็นเมืองหนองคาย โบราณมานานหลายร้อยปี เดิมเจดีย์อยู่บนฝั่งริมแม่น้ำในเขตวัดพระธาตุหนองคายต่อมาถูกกระแสน้ำกัดเซาะจึงอยู่กลางลำน้ำโขงดังเช่นปัจจุบัน โดยจะเห็นได้ชัดในช่วงฤดูแล้ง พระธาตุหนองคายสร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ ๑๙ - ๒๐ โดยพระอรหันต์ห้าองค์เดินทางไปยังภูเขียพระบรมสารีริกธาตุจากพระมหาอัสมิประเทศอินเดียมาบรรจุไว้ในองค์ธาตุ และในปีพ.ศ. ๒๑๐๙ พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชแห่งอาณาจักร ล้านช้างได้สร้างมหาธาตุเจดีย์ครอบองค์พระธาตุ มีฐานกว้าง ๑๕.๘ เมตรสูงจากฐานถึงปลายยอด ๓๑ เมตร ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๓๐๐ น้ำในแม่น้ำโขงกัดเซาะพื้นดินบริเวณวัดพระธาตุหนองคายจนเหลือเพียงองค์ธาตุเจดีย์ตั้งอยู่กลางน้ำ กระทั่งปี พ.ศ. ๒๓๙๐ องค์ธาตุเจดีย์พังทลายลงเหลือเพียงซากเจดีย์ ปัจจุบันชาวจังหวัดหนองคายได้สร้างพระธาตุองค์ใหม่ แทนพระธาตุองค์เดิมตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงเป็นหนึ่งในพระธาตุที่อยู่ในตำนานพระอุรังคธาตุที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ คือพระธาตุพนม จังหวัดนครพนม พระธาตุบังพวน และพระธาตุหล้าหนอง จังหวัดหนองคาย และพระธาตุหอผ้าหอแพร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

- พระธาตุบังพวน (สัตตมหาสถาน) เป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และเป็นสัตตมหาสถาน ๑ ใน ๔ ของโลก (๑. อินเดีย ๒. พม่า ๓. วัดเจ็ดยอดจังหวัดเชียงใหม่ และ ๔. วัดพระธาตุบังพวน จังหวัดหนองคาย) ตั้งอยู่ตำบลพระธาตุบังพวน อำเภอเมืองหนองคาย ห่างจากตัวเมือง ๒๒ กิโลเมตรตามทางหลวงหมายเลข ๒๑๑ แยกเข้าตรังกิโลเมตรที่ ๑๐ ไปอีก ๑๒ กิโลเมตร พระธาตุบังพวนสัตตมหาสถาน เป็นการจำลองสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้า ๗ แห่ง (๗ สิ่ง) ได้แก่

๑. โพธิบัลลังก์ : สถานที่ที่พระพุทธเจ้าประทับตรัสรู้ใต้ต้นโพธิ์เป็นเวลา ๗ วัน ภายหลังการตรัสรู้ในช่วงสัปดาห์แรก จากนั้นจึงเสด็จลงจากวัชรอาสน์

๒. อนิมิสเจดีย์ : สถานที่ที่พระพุทธเจ้าเสด็จมาประทับยืนทอดพระเนตรโพธิบัลลังก์ในสัปดาห์ที่ ๒ เป็นเวลา ๗ วันโดยมิได้กะพริบพระเนตร อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของโพธิบัลลังก์

๓. รัตนจกกรมเจดีย์ : สถานที่ที่พระพุทธเจ้าเสด็จจกกรมในสัปดาห์ที่ ๓ อยู่ ๗ วัน เพื่อแสดงปาฏิหาริย์และบรรเทาความกังขา

๔. รัตนฆรเจดีย์ : สถานที่ที่พระพุทธเจ้าประทับนั่งพิจารณาพระอภิธรรมปิฎกในสัปดาห์ที่ ๔ เป็นเวลา ๗ วัน ในเรือนแก้วที่เทพยดานิมิตถาย

๕. อชาปาลนิโครธเจดีย์ : สถานที่ที่พระพุทธเจ้าเสด็จประทับใต้ต้นไทรซึ่งเป็น ที่พักของคนเลี้ยงแพะ ในสัปดาห์ที่ ๕ เป็นเวลา ๗ วัน เพื่อเสวยวิมุตติผลสมบัติโดยทรงมีพุทธภูิกาท่อนางมารว่าพระองค์ทรงละซึ่งกิเลสหมดสิ้นแล้ว

๖. มุจลินทเจดีย์ : สถานที่ที่พระพุทธเจ้าประทับใต้ต้นจิกเสวยวิมุตติผลเป็นเวลา ๗ วัน ในสัปดาห์ที่ ๖ ไกล่สระน้ำโดยมีพญานาคนาม“มุจลินท์”ขึ้นมาแผ่พังพานป้องกันลมฝนให้พระพุทธองค์

๗. ราชายตนะเจดีย์ : สถานที่ที่พระพุทธเจ้าประทับใต้ต้นเกดเสวยวิมุตติผลสมบัติเป็นเวลา ๗ วัน โดยมีพระอินทร์ถวายผลสมอภิพัย และมี ๒ พาณิษย์หนุ่มถวายข้าวสัตตุงจึงเกิดปฐมอุบาสกในพุทธศาสนาขึ้น

- พระธาตุโพนจิกเวียงจัว ตั้งอยู่ที่บ้านโคกป่าผาง ตำบลปะโค อำเภอเมืองหนองคาย เป็นพระธาตุที่เชื่อกันว่าบรรจุพระธาตุเขี้ยวผาง (พระทันตธาตุ) จำนวน ๓ องค์ ประดิษฐานอยู่ที่วัดป่าพระธาตุบุบ้านโคกป่าผาง ตำบลปะโค อำเภอเมืองหนองคาย

- อนุสาวรีย์ปราบฮ่อ ตั้งอยู่ที่ด้านหลังของสถานีตำรวจภูธรเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย เป็นอนุสาวรีย์ที่บรรจุอัฐิของเหล่าทหารที่เสียชีวิตในการปราบฮ่อ (พวกจีนที่ก่อการกบฏเพื่อล้มล้างราชวงศ์แมนจู) ซึ่งยกทัพมารุกรานมณฑลลาวพวนหนองคาย เมื่อ ร.ศ. ๑๐๕ (พ.ศ. ๒๔๒๙) โดยกรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม มีรับสั่งให้จัดสร้างอนุสาวรีย์ขึ้น ต่อมาใน ปี พ.ศ. ๒๔๙๒ จังหวัดหนองคายได้รับงบประมาณการบูรณปฏิสังขรณ์ อนุสาวรีย์ปราบฮ่อ เพื่อให้เป็นอนุสรณ์ของวีรบุรุษผู้หาญกล้าของแผ่นดินและประเทศชาติอันเหมาะสม คณะกรรมการจังหวัดหนองคายจึงได้ย้ายสถานที่ก่อสร้างปราบฮ่อมาสร้างใหม่อย่างโดดเด่นเป็นสง่าอยู่ที่บริเวณ หน้าศาลากลางหลังเก่า และมีคำจารึกที่อนุสาวรีย์ทั้ง ๔ ทิศ ทั้งภาษาไทย จีน ลาว และอังกฤษ ปัจจุบันจังหวัด หนองคายจะกระทำพิธีบวงสรวงดวงวิญญาณนักรบไทยที่เสียสละชีวิตในการปราบฮ่อ พร้อมกับมีการแสดงมหรสพ สมโภชตลอด ๑๐ วัน ๑๐ คืน ณ บริเวณอนุสาวรีย์ปราบฮ่อในระหว่างวันที่ ๕ – ๑๓ มีนาคมของทุกปี

- วัดศรีชมพูนาคีร์ติ ภายในวัดจะประดิษฐานหลวงพ่อกีร์ติ ซึ่งเป็นพระพุทธรูปที่งดงาม น่าเลื่อมใส สร้างในสมัยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชครองเมืองเวียงจันทน์ พระสงฆ์ในวัดศรีชมพูนาคีร์ติได้ประชุม ปรีกษาหารื้อกัน ลงมติจะหล่อพระพุทธรูปองค์ขึ้นในบ้านน้ำโมง (เดิมเรียกว่าบ้านน้ำโหม่ง) เพื่อเป็นที่เคารพสักการะแก่อนุชนรุ่นหลัง เมื่อตกลงกันแล้วจึงได้ชักชวนบรรดาพุทธศาสนิกชนทั้งหลายเพื่อเรียไรทองเหลืองบ้าง ทองแดงบ้างตามแต่ผู้ที่มีจิตศรัทธาจากท้องที่อำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ได้ทองหนักตื้อหนึ่ง (มาตราโบราณ ภาคอีสานถือว่า ๑๐๐ ชั่งเป็นหมิ่น ๑๐ หมิ่นเป็นแสน ๑๐ แสนเป็นล้าน ๑๐ ล้านเป็นโกฏิ ๑๐ โกฏิเป็นหนึ่งกือ ๑๐ กือเป็นหนึ่งตื้อ) พระสงฆ์และชาวบ้านจึงพร้อมกันหล่อเป็นส่วนๆ ในวันสุดท้ายเป็นวันหล่อตอนพระเศียรในตอนเช้าได้ยกเข้าเตาแล้วแต่ไม่ติด เมื่อเอาเข้าเตาใหม่ ทองยังไม่ละลายดีก็พอดีเป็นเวลาจวนพระจะฉันเพล พระทั้งหมด จึงทิ้งเข้าเตาหรือทิ้งเข้าไว้ในเตาแล้วก็ขึ้นไปฉันเพลบนกุฏิฉันเพลเสร็จแล้วลงมาหมายจะเทเข้าที่ ค้างไว้กลับปรากฏเป็นว่ามีผู้เทติดและสวยงามกว่าที่คิดไว้ น่าอัศจรรย์ จึงสืบถามได้ความว่า (มีชายผู้หนึ่งนุ่งหม้อผ้า ขาวมายกบ้านนั้นทนจนสำเร็จ) แต่ด้วยเหตุที่บ้านนั้นร้อนเมื่อเทเสร็จแล้ว ชายผู้นั้นจึงวิ่งไปทางเหนือบ้านน้ำโหม่งมี ผู้เห็นยืนโลเลอยู่ริมหนองน้ำแห่งหนึ่งแล้วหายไป (หนองน้ำนั้นภายหลังชาวบ้านเรียกว่าหนองโลเลมาจนถึงปัจจุบัน นี้ และชายผู้นั้นก็เข้าใจกันว่าเป็นเทวดามาช่วยสร้าง) เมื่อได้นำพระพุทธรูปที่หล่อแล้วมาประดิษฐานไว้ในวัด มีขุนนางชั้นผู้ใหญ่แห่งเมืองเวียงจันทน์มาเที่ยวบ้านน้ำโหม่งสองท่านชื่อว่าท่านหมื่นจันทร์กับท่านหมื่นราม ทั้งสอง ท่านนี้ได้เห็นพระเจ้าองค์ตื้อก็เกิดศรัทธาเลื่อมใสที่จะช่วยเหลือจึงได้ช่วยกันก่อฐานและทำราวเป็นการส่งเสริม ศรัทธาของผู้สร้าง ครั้นเมื่อขุนนางทั้งสองได้กลับถึงเมืองเวียงจันทน์แล้วได้กราบทูลพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช ซึ่งครองเมืองเวียงจันทน์ในเวลานั้นพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชได้เสด็จมาทอดพระเนตรก็ทรงเกิดศรัทธาจึงได้สร้าง วิหารประดิษฐานกับแบ่งปันเขตแดนให้เป็นเขตข้าทาสบริวารของพระเจ้าองค์ตื้อ

- พิพิธภัณฑสถานบ้านโคกคอน ตั้งอยู่ในเขตบ้านโคกคอน ตำบลโคกคอน อำเภอท่าบ่อ พื้นที่ภายใน หมู่บ้านเป็นเนินดินขนาดใหญ่ล้อมรอบด้วยพื้นที่ราบอันเกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำ ปัจจุบันพื้นที่โดยรอบนี้ เป็นพื้นที่ทำนาปลูกข้าว มีห้วยวังทองซึ่งเป็นลำน้ำโหม่งไหลเลียบผ่านด้านทิศตะวันตกของหมู่บ้าน ส่วนด้านทิศใต้ ติดกับเนินดินมีหนองน้ำขนาดใหญ่ เรียกว่า “หนองนาผาย” แหล่งโบราณคดี ตั้งอยู่ห่างจากห้วยน้ำโหม่ง มาทิศตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ ๖ กิโลเมตร ห่างจากแม่น้ำโขงมาทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ประมาณ ๑๐.๕๐ กิโลเมตร และห่างจากเทือกเขาภูพระบาททางทิศตะวันออกประมาณ ๑๖ กิโลเมตรบ้านโคกคอนเป็นแหล่ง โบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ร่วมกับแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง ต่อเนื่องมาถึงสมัยทวารวดีมีการขุดพบ โครงกระดูกมนุษย์โบราณ และเครื่องใช้ต่างๆ โบราณวัตถุที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องมือหินขัดกำไลหิน หัวลูกศรหิน กระพระวนสำริด แท่งดินเผา ภาชนะดินเผาเขียนลายแดง เบ้าหลอมโลหะ และเหรียญพูนันสมัยทวารวดีบ้านโคก คอนในปัจจุบัน มีเนื้อที่ประมาณ ๓๐,๗๖๙ ไร่ (๓๒.๕๐ ตารางกิโลเมตร)

- พิพิธภัณฑ์จังหวัดหนองคาย ตั้งอยู่ที่ ถนนมิชัย อำเภอเมืองหนองคาย เดิมเป็นศาลากลางจังหวัดหนองคายหลังแรกที่สร้างขึ้น ใน ปี พ.ศ. ๒๔๔๐ - ๒๔๔๔ เพื่อใช้เป็นที่ว่าการแล้วได้จัดสร้างศาลาใหม่ในปี พ.ศ. ๒๔๗๒ โดยซ่อมแซมและปรับปรุงอาคารหลังเดิมเพื่อใช้ว่าการราชการอื่นต่อมา พ.ศ. ๒๕๔๔ จึงได้มีการปรับปรุงอีกครั้งเพื่อใช้เป็นหอวัฒนธรรมจังหวัดหนองคาย ภายหลังในปีพ.ศ.๒๕๔๙ ได้เปลี่ยนเป็นพิพิธภัณฑ์จังหวัดหนองคาย โดยเมืองการบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ดูแลเป็นสถานที่เก็บรวบรวมวัตถุโบราณต่างๆ ของจังหวัดหนองคาย

(๓) งานประเพณีและวัฒนธรรม

- งานอนุสาวรีย์ปราบฮ่อและงานกาชาดจังหวัดหนองคาย อนุสาวรีย์ปราบฮ่อ ตั้งอยู่ด้านหลังของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง จังหวัดหนองคายเป็นอนุสาวรีย์ที่บรรจุอัฐิของเหล่าทหารที่เสียชีวิตในการปราบฮ่อ (พวกจีนที่ก่อการกบฏเพื่อล้มล้างราชวงศ์แมนจู) ซึ่งยกทัพมารุกรานมณฑลลาวพวนหนองคายเมื่อ ร.ศ. ๑๐๕ (พ.ศ. ๒๔๒๙) โดยกรมหลวงประจักษ์ศิลปาคมมีรับสั่งให้จัดสร้างอนุสาวรีย์ขึ้น ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๒ จังหวัดหนองคายได้รับงบประมาณการบูรณปฏิสังขรณ์อนุสาวรีย์ปราบฮ่อ เพื่อให้เป็นอนุสรณ์ของวีรบุรุษผู้หาญกล้าของแผ่นดินและประเทศชาติอันเหมาะสม คณะกรรมการจังหวัดหนองคายจึงได้ย้ายสถานที่ก่อสร้างปราบฮ่อมาสร้างใหม่อย่างโดดเด่นเป็นสง่าอยู่ที่บริเวณหน้าศาลากลางหลังเก่า และมีคำจารึกที่อนุสาวรีย์ทั้ง ๔ ทิศทั้งภาษาไทย จีน ลาว และอังกฤษ ปัจจุบันจังหวัดหนองคายจะกระทำพิธีบวงสรวงดวงวิญญาณนักรบไทยที่เสียสละชีวิตในการปราบฮ่อ พร้อมกับการแสดงแสง สี เสียง ตำนานสงครามปราบฮ่อ มหรสพต่างๆเฉลิมฉลองสมโภชตลอด ๑๐ วัน ๑๐ คืน ในระหว่างวันที่ ๕ - ๑๓ มีนาคมของทุกปี ณ บริเวณอนุสาวรีย์ปราบฮ่อ ภายใงานจะมีการแสดงและการละเล่น มีการแสดงประกอบแสง สี เสียง “ตำนานสงครามปราบฮ่อ” มีการออกร้านจำหน่ายสินค้าราคาถูกมากมาย

- งานมหาสงกรานต์ อีสานหนองคายมีการจัดงานช่วงวันสงกรานต์ในเดือนเมษายนของทุกปี ณ บริเวณวัดโพธิ์ชัยอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยมีการอัญเชิญหลวงพ่อบุญรอดและพระพุทธรูปสำคัญจากวัดต่างๆเข้าขบวนแห่รอบตัวเมืองหนองคาย เพื่อให้ประชาชนได้สรงน้ำและนมัสการซึ่งผู้คนที่สองฟากฝั่ง สปป.ลาว คนไทย และชาวต่างชาติจะหลั่งไหลมาร่วมพิธีรดน้ำมนต์ในงานจะมีการบำเพ็ญบุญตลอดมีมหรสพให้พุทธศาสนิกชนชมฟรีตลอดงาน และในวันที่ ๑๘ เมษายน จะอัญเชิญหลวงพ่อบุญรอดขึ้นสู่แท่นประดิษฐานถาวรภายในพระอุโบสถเพื่อให้พุทธศาสนิกชนทั่วไปได้กราบไหว้บูชาทุกวันตลอดทั้งปี

- งานบุญบั้งไฟในช่วงเดือน ๖ (พฤษภาคม) ของทุกปี มีการแข่งขันบั้งไฟเพื่อบูชาพญานาคหรือเทวดาเพื่อขอฝนงานวัดที่บริเวณวัดโพธิ์ชัย ส่วนบริเวณจุดบั้งไฟจะจัดที่สนามห่างจากวัดโพธิ์ชัยไปประมาณ ๑๐ กิโลเมตร

- งานประเพณีออกพรรษาและเทศกาลบั้งไฟพญานาค บรรยากาศการแสดงแสง สี เสียง เปิดตำนานบั้งไฟพญานาค บริเวณวัดศรีบุญเรือง ถนนริมโขง อำเภอเมืองหนองคาย บรรยากาศ การชมปรากฏการณ์ธรรมชาติบั้งไฟพญานาค ณ บ้านตาลชุม อำเภอรันทนวาปี บั้งไฟพญานาคเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะเวลาพลบค่ำในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ในวันออกพรรษาของทุกปี (เดือนตุลาคม) พบเห็นได้ตลอดแนวอำเภอที่ติดกับลำน้ำโขง เช่น อำเภอโพนพิสัย รันทนวาปี ศรีเชียงใหม่ ท่าบ่อ และสังคม บั้งไฟพญานาคเป็นลูกไฟมีสีแดงอมชมพู ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นบั้งไฟของพญานาคที่เมืองบาดาล ในวันออกพรรษาจะมีผู้สนใจเดินทางมาชมเป็นจำนวนมาก และจะจัดงานในช่วงวันออกพรรษาเดือนตุลาคมของทุกปี ณ วัดลำน้ำโขง จากท่าน้ำวัดลำดวนถึงท่าน้ำวัดสิริมหากัจจายน์ อำเภอเมืองหนองคาย ในงานจะมีการแสดงแสง สี เสียง เปิดตำนานบั้งไฟพญานาค เรื่องเล่ามีอยู่ว่าในสมัยพุทธกาลภายหลังจากที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสรู้ และเสด็จออกเผยแผ่ศาสนาไปทั่วชมพูทวีป

พญานาคเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในธรรม ซึ่งพระพุทธองค์ทรงประกาศจึงจำแลงกายเป็นบุรุษขอบวช เป็นพระภิกษุสงฆ์ คำคืบหนึ่งพญานาคเผลอหลับไหลคืนรุ่งเดิม ความทราบถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงขอให้พญานาคลาสิกขาเนื่องจากเป็นเดรัจฉานจะบวชเป็นพระภิกษุสงฆ์ไม่ได้ พญานาคยอมตามคำขอของพระพุทธองค์ แต่ได้ทูลขอให้เรียกกุลบุตรที่กำลังจะบวชว่า “พ่อนาค” ครั้นเมื่อพระพุทธองค์เสด็จโปรดพระนางสิริมหามายาพุทธมารดา ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ในพรรษา ที่ ๗ เสร็จเรียบร้อยแล้ว เสด็จกลับลงสู่โลกในวันออกพรรษา พระองค์ ทรงผายพระกร ออกทำให้สวรรค์มนุษย์และบาดาลเปิดเชื่อมติดต่อกันในวันนี้เหล่าพญานาคทั้งหลาย ต่างพ่นลูกไฟถวายความชื่นชมยินดี กลายเป็นที่มาของ “บั้งไฟพญานาค”

- งานตักบาตรเทโวและแข่งเรือมิตรภาพไทย-ลาวจัดขึ้นในเทศกาลออกพรรษาของทุกปี โดยในช่วงเช้าประชาชนจะมาร่วมตักบาตร ในช่วงกลางวันจะมีการแข่งขันเรือยาวในลำน้ำโขงระหว่างไทยและลาว โดยผลัดกันเป็นเจ้าภาพ

(๔) แหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน มีจำนวน ๕ แหล่ง ดังนี้

- โฮมสเตย์บ้านสีกาย ตั้งอยู่เลขที่ ๒๕ หมู่ ๖ ตำบลสีกาย อำเภอเมืองหนองคาย ความเป็นมาของโฮมสเตย์ ในช่วงเทศกาลออกพรรษา จังหวัดหนองคายในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ จะมีปรากฏการณ์บั้งไฟพญานาคเกิดขึ้นในลำแม่น้ำโขงนานแล้ว แต่ไม่มีการประชาสัมพันธ์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้มีสื่อมวลชนเข้ามาทำข่าวเผยแพร่และได้นักท่องเที่ยวชมดูบั้งไฟพญานาค ทำให้โรงแรมในตัวจังหวัดเต็มหมด จึงทำให้หมู่บ้านในแถบริมแม่น้ำโขงได้มีแขกขอเข้าพักอาศัย ต่อมาทางการจึงได้เข้ามาสนับสนุนเปิดการฝึกอบรมและการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดทำหมู่บ้านโฮมสเตย์ขึ้น พร้อมทั้งมอบหมายให้สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ครั้งแรกเปิดรับนักท่องเที่ยวมีเพียง ๑๕ ครั้วเรือน ต่อมาได้ดำเนินการประสบผลสำเร็จได้ขยายไปเป็น ๔๑ ครั้วเรือน กิจกรรมของหมู่บ้านที่ให้ความสนใจในการศึกษาดูงานของกลุ่มอาชีพต่างๆ เช่น กลุ่มแปรรูปจากมะเขือเทศ หมอนสมุนไพร มะพร้าวแก้ว ลูกประคบ เป็นต้น จุดเด่นของโฮมสเตย์บ้านสีกาย คือ หาดสีกาย เป็นหาดที่ขาวยาวที่สุด ช่วงเดือนมีนาคม - เมษายน สวยงามมาก ต่อมาได้จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวช่วงเทศกาลสงกรานต์ของทุกปี

- โฮมสเตย์บ้านจอมแจ้ง ตั้งอยู่เลขที่ ๔๕ หมู่ ๑ บ้านจอมแจ้ง ตำบลสีกาย อำเภอเมืองหนองคาย ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๙๙ เดิมเป็นหมู่บ้านเล็กๆ ไม่มีชื่อสมัยก่อนการคมนาคมต้องอาศัยเรือตามลำโขง ช่วงหน้าแล้งน้ำน้อยเรือต้องจอดพักที่บริเวณนี้จนแจ้ง (สว่าง) จึงจะเดินทางต่อไปได้จึงได้ชื่อว่า “บ้านแจ้ง” ต่อมาได้เพิ่มคำว่า “จอม” นำหน้าชาวบ้านประกอบอาชีพการทำนา เกษตรกรรม และการประมง น้ำจืดได้รับรางวัลโล่พระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะที่เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง ปี พ.ศ. ๒๕๔๙

- โฮมสเตย์ปากโสม - ลำภูพาน ตั้งอยู่หมู่ที่ ๓ บ้านลำภูพาน ตำบลผาตั้ง อำเภอสังคม รองรับนักท่องเที่ยวอยากชม “ธรรมชาติบนฐานธรรมะ” สัมผัสวิถีชีวิตชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของชาวตำบลผาตั้ง อำเภอสังคม และได้รับมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยจากกรมการท่องเที่ยวเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗ และมีสินค้าที่กลุ่มโฮมสเตย์ผลิตเอง เช่น น้ำดื่มสมุนไพรจากหมากตลอด หมากเบ็น สบู่ เป็นต้น

- โสมสเทย์บ้านวังน้ามอก ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ บ้านวังน้ามอก ตำบลพระพุทธรบาท อำเภอศรีเชียงใหม่ เป็นโสมสเทย์ที่มีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนและทางด้านวัฒนธรรมที่ชัดเจน นักท่องเที่ยวสามารถพักค้างคืนแบบโสมสเทย์และเที่ยวเดินป่า รวมทั้งยังร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญและชมข้าวพาลอง (รับประทานอาหารเย็นด้วยกัน) ซึ่งเป็นประเพณีของชาวบ้านวังน้ามอกในการต้อนรับคนแปลกถิ่นที่มาเยือน จึงสร้างความประทับใจให้ผู้มาเยือนเป็นอย่างดี มีการจำหน่ายสินค้าที่ชุมชนผลิตเอง ได้แก่ แปรรูปจากผ้าฝ้าย โคมไฟพาลอง เสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นต้น โสมสเทย์บ้านวังน้ามอกได้รับรางวัลกินรี Award จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ และปี พ.ศ. ๒๕๕๓ สาขางค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยวดีเด่น

- โสมสเทย์บ้านปะโคใต้ หมู่ ๑ ได้เปิดเป็นท่องเที่ยวแบบโสมสเทย์มาตั้งแต่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ จุดเด่น คือ ๑.เป็นศูนย์เรียนรู้ แหล่งศึกษาดูงาน เช่น การเลี้ยงปลากระชังในแม่น้ำโขง การทำขนม การทำปลารมควัน แหล่งเรียนรู้การเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง (ปลูกผักปลอดภัยที่บ้านนาพิพาน หมู่ ๔ เพื่อส่งขายให้ร้านแหนมเนืองที่ขึ้นชื่อของหนองคายและอุดรธานี) การจักสานจากไม้ไผ่-เชือกไผ่ล่อน เช่น กระติบข้าว กระเป๋านาบายศรี ๒. เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ธรรมชาติและวัฒนธรรม มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมหมอลำกลอนพื้นบ้าน ศาสนสถานโบราณสำคัญในพื้นที่ คือ พระธาตุโพนจิกเวียงจัว พระธาตุภูวิหารวัดใหญ่ศิลปล้านช้างอายุเกือบ ๒๐๐ ปี และ ๓. จุดชมวิวแม่น้ำโขงหมู่บ้านโอท็อปเพื่อการท่องเที่ยววังบัวแดง บ้านโคกป่าฝางบ้านหนองบ่อ สดุดีท้าวบารสอยู่ในวัดอุดมสรรพผล (วัดใหญ่)

(๕) แหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ

- ตลาดท่าเสาตั้ง อยู่ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ติดริมแม่น้ำโขงเดิมเคยเป็นท่าเรือโดยสารข้ามแม่น้ำโขงไปยังฝั่งลาว (ปัจจุบันท่าเทียบเรือได้ย้ายไปอยู่ข้างวัดหายโศก) และมีร้านค้าจำหน่ายสินค้า เปิดทุกวันตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐-๑๘.๐๐ น. มีสินค้าจากกลุ่มประเทศอินโดจีน เช่น ประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว มีสินค้าจำหน่ายเป็นจำนวนมาก เช่น ของที่ระลึก เครื่องเงิน เซรามิก ผ้าไหม อาหารพื้นเมือง เป็นต้น

- ศาลาแก้วกู่ (วัดแขก) ศาลาแก้วกู่หรือเรียกกันว่าวัดแขกมีรูปปั้นต่างๆ มากมายตามคติความเชื่อในพุทธศาสนาเริ่มสร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๑ โดยหลวงปู่บุญเหลือสุริรัตน์ เป็นสถานที่ที่มีเทวรูป พระพุทธรูปในปางและขนาดต่างๆ จากแดนสวรรค์ และนรก เป็นความเชื่อตามหลักคำสอนของทุกศาสนาเช่น ศาสนาพุทธ พราหมณ์ ฮินดู ปัจจุบันอยู่ในความดูแลของพุทธมามกะสมาคมหนองคาย ศาลาแก้วกู่ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองหนองคาย ประมาณ ๓ กิโลเมตร ตามเส้นทางสายหนองคาย-โพนพิสัย เปิดเข้าชมตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐-๑๗.๐๐ น.

- พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำหนองคาย ตั้งอยู่ภายในพื้นที่ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย เลขที่ ๑๑๒ หมู่ที่ ๗ ถนนเฉลิมพระเกียรติ ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมืองหนองคาย ห่างจากตัวจังหวัดหนองคาย ประมาณ ๘ กิโลเมตร เป็นสถานที่แสดงพันธุ์สัตว์น้ำที่เปิดจัดแสดงพันธุ์ปลาชนิดต่างๆ ทั้งปลาน้ำจืดและปลาน้ำเค็ม พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำหนองคาย เปิดทุกวันอังคาร - อาทิตย์ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. และ ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. หยุดทุกวันจันทร์ โดยจะมีโชว์ดำน้ำให้อาหารปลาในวันเสาร์ - อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์โดยช่วงเวลา ๑๓.๔๕ น. จะเป็นเวลาให้อาหารปลา

๑.๗ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑.๗.๑ ทรัพยากรดินและที่ดิน :

(๑) ประเภทของทรัพยากรดินจังหวัดหนองคาย

- ดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินเหนียวหรือดินร่วนปนดินเหนียว ที่เป็นกรวดหรือลูกรังเป็นจำนวนมาก เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดพวกตะกอนลำนํ้าทับถมอยู่บนชั้นหินผุ พบบริเวณพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบจนถึงพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ส่วนใหญ่มีความลาดชันร้อยละ ๒ - ๕ เป็นดินต้นถึงดินลึกมีการระบายน้ำดีดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดถึงกรดจัด เป็นประเภทดินส่วนใหญ่ของจังหวัดกระจายตัวในพื้นที่ทุกอำเภอ ได้แก่ อำเภอโพนพิสัย อำเภอเมือง อำเภอรัตนวาปี อำเภอเฝ้าไร่ อำเภอท่าบ่อ อำเภอสังคม อำเภอศรีใคร อำเภอศรีเชียงใหม่ และอำเภอโพนพิสัย

- ดินในพื้นที่ภูเขา ซึ่งมีความลาดชันมากกว่าร้อยละ ๓๕ ดินที่พบมีทั้งดินลึกและดินตื้น ลักษณะเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไป มักมีเศษหิน ก้อนหินหรือหินโผล่กระจายกระจายทั่วไป ส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ ป่าประเภทนี้ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอสังคม อำเภอโพนพิสัย และ อำเภอศรีเชียงใหม่

(๒) การใช้ประโยชน์ในที่ดินของจังหวัดหนองคาย จากการศึกษาของกรมพัฒนาที่ดินในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จังหวัดหนองคายมีการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมทั้งสิ้น ๑,๓๘๖,๗๑๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๓๒ ของพื้นที่จังหวัด แบ่งการใช้ประโยชน์ที่ดินเรียงตามลำดับของขนาดพื้นที่ดังนี้

ตารางที่ ๑-๔๒ แสดงสภาพการใช้ที่ดินของจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
๑. พื้นที่ชุมชนและสิ่งก่อสร้าง	๑๐๔,๙๕๕	๕.๕๔
- พื้นที่ชุมชนและสิ่งก่อสร้าง	๑๐๔,๙๕๕	๕.๕๔
๒. พื้นที่เกษตรกรรม	๑,๓๘๖,๗๑๐	๗๓.๓๒
๒.๑ พื้นที่นา	๗๙๒,๗๓๖	๔๑.๙๑
๒.๒ พืชไร่	๖๕,๘๕๑	๓.๔๘
๒.๓ ไม้ยืนต้น	๔๙๓,๔๒๙	๒๖.๐๙
๒.๔ ไม้ผล	๑๒,๗๐๒	๐.๖๗
๒.๕ พืชสวน	๑,๐๔๔	๐.๐๖
๒.๖ พืชไร่เลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	๖๘๘	๐.๐๔
๒.๗ สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๒๐,๒๖๐	๑.๐๗
๓. พื้นที่ป่าไม้	๑๘๔,๒๘๗	๙.๗๔
๓.๑ ป่าลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	๒,๒๕๒	๐.๑๒
๓.๒ ป่าลัดใบสมบูรณ์	๑๘๑,๘๕๙	๙.๖๑
๓.๓ ป่าปลูกสมบูรณ์	๑๗๖	๐.๐๑

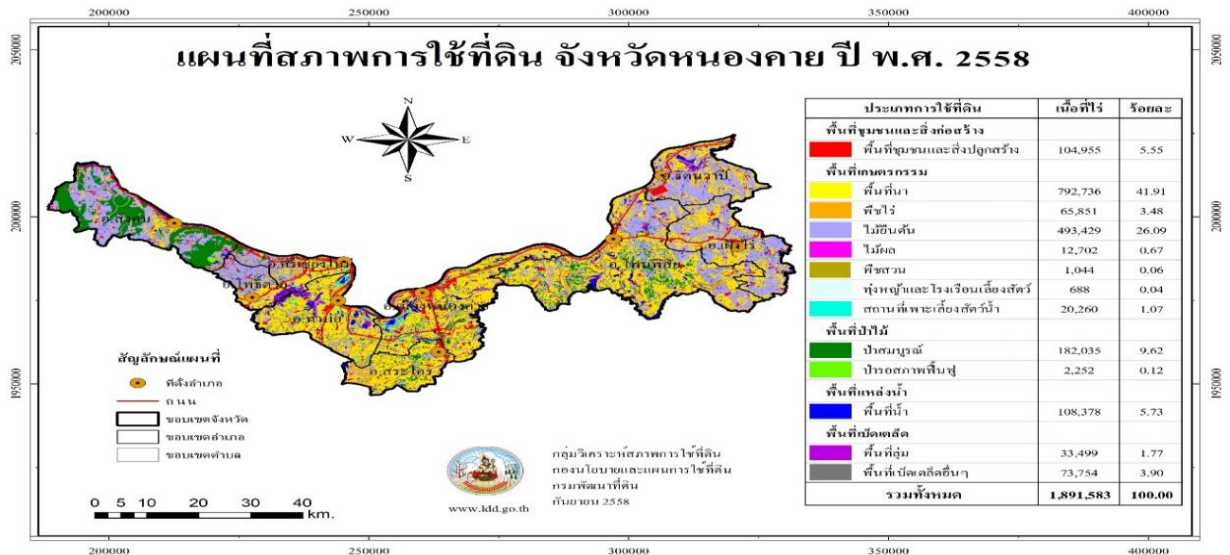
ตารางที่ ๑-๔๒ แสดงสภาพการใช้ที่ดินของจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (ต่อ)

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
๔. พื้นน้ำ	๑๐๘,๓๗๘	๕.๗๓
๔.๑ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	๕๐,๙๓๔	๒.๖๙
๔.๒ หนอง บึง ทะเลสาบ	๓๑,๓๗๗	๑.๖๖
๔.๓ อ่างเก็บน้ำ	๑๖,๖๐๑	๐.๘๘
๔.๔ บ่อน้ำในไร่นา	๙,๔๒๑	๐.๕๐
๔.๕ คลองชลประทาน	๔๕	-
๕. พื้นที่เปิดเตล็ด	๑๐๗,๒๕๓	๕.๖๗
๕.๑ พืชไร่ธรรมชาติ	๑๒,๘๙๗	๐.๖๘
๕.๒ พืชไร่สลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	๕๗,๕๗๙	๓.๐๔
๕.๓ พื้นที่ลุ่ม	๓๓,๔๙๙	๑.๗๗
๕.๔ เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า	๑๔๑	๐.๐๑
๕.๕ บ่อลูกรัง	๓๔๙	๐.๐๒
๕.๖ บ่อทราย	๔๕	-
๕.๗ บ่อดิน	๑๕๓	๐.๐๑
๕.๘ พื้นที่กองวัสดุ	๓๒๖	๐.๐๒
๕.๙ พื้นที่ถม	๒๐๓	๐.๐๑
๕.๑๐ หาดทราย	๒,๐๖๐	๐.๑๑
รวมทั้งหมด	๑,๘๙๑,๕๘๓	๑๐๐.๐๐

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

จากตารางสรุปได้ว่าการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีพื้นที่มากที่สุด จำนวน ๑,๓๘๖,๗๑๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๓๒ รองลงมาเป็นพื้นที่ป่าไม้ จำนวน ๑๘๔,๒๘๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙.๗๔ พื้นดินน้ำจำนวน ๑๐๘,๓๗๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๗๓ พื้นที่ชุมชนและสิ่งก่อสร้าง จำนวน ๑๐๔,๙๕๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๔ และพื้นที่เปิดเตล็ด จำนวน ๑๐๗,๒๕๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๖๗ ตามลำดับ

แผนที่ ๑-๙ แสดงแผนที่สภาพการใช้ที่ดินจังหวัดหนองคายปี พ.ศ. ๒๕๕๘

(๓) ปัญหาที่สำคัญของทรัพยากรดินในจังหวัดหนองคาย

- ปัญหาดินเค็ม มีเนื้อที่ ๙๙๕.๗๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๕ ของพื้นที่จังหวัดหนองคาย ในพื้นที่อำเภอโพนพิสัย อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และอำเภอศรีใคร

- มีปัญหาการชะล้างพังทลายของดินบริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขง ภูเขา และพื้นที่ลาดสูงชัน

(๔) ลักษณะดิน

กรมพัฒนาที่ดินได้จัดแบ่งดินที่ปรากฏพบในพื้นที่จังหวัดหนองคาย แบ่งออกเป็นหน่วยหรือกลุ่มใหญ่ๆได้ ๒๔ กลุ่มชุดดิน (กลุ่มชุดดินที่ ๔ ๕ ๖ ๗ ๑๗ ๑๘ ๒๐ ๒๑ ๒๔ ๒๕ ๒๙ ๓๓ ๓๕ ๓๘ ๔๐ ๔๑ ๔๔ ๔๖ ๔๘ ๔๙ ๕๖ ๕๙ ๖๑ และ ๖๒) โดยกลุ่มชุดดินที่พบแบ่งตามสภาพพื้นที่ ดังนี้

๑. ดินบนพื้นที่ลุ่ม มีจำนวน ๑๑ กลุ่มชุดดิน (ชุดดินที่ ๔ ๕ ๖ ๗ ๑๗ ๑๘ ๒๐ ๒๑ ๒๔ ๒๕ และ ๕๙) มีพื้นที่จำนวน ๑,๐๒๕,๐๖๓.๖๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๔ ของพื้นที่จังหวัดหนองคาย โดยพบในอำเภอโพนพิสัย อำเภอสังคม อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอเมือง อำเภอโพธิ์ตาก อำเภอท่าบ่อ อำเภอศรีใคร อำเภอเฝ้าไร่ และอำเภอรัตนวาปี

๒. ดินบนพื้นที่ดอน มีจำนวน ๑๓ กลุ่มชุดดิน (ชุดดินที่ ๒๙ ๓๓ ๓๕ ๓๘ ๔๐ ๔๑ ๔๔ ๔๖ ๔๘ ๔๙ ๕๖ ๖๑ และ ๖๒) มีพื้นที่ จำนวน ๖๖๗,๐๒๓.๘๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๕ ของพื้นที่จังหวัดหนองคาย โดยพบในอำเภอโพนพิสัย อำเภอสังคม อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอเมือง อำเภอโพธิ์ตาก อำเภอท่าบ่อ อำเภอศรีใคร อำเภอเฝ้าไร่ และ อำเภอรัตนวาปี

๓. ดินในพื้นที่ลาดชัน มีจำนวน ๑ กลุ่มชุดดิน (ชุดดินที่ ๖๒) มีพื้นที่จำนวน ๑๔๒,๕๖๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘ ของพื้นที่จังหวัดหนองคายโดยพบในพื้นที่อำเภอสังคม และอำเภอศรีเชียงใหม่

๔. พื้นที่อื่นๆเช่น อยู่อาศัยแหล่งน้ำ มีพื้นที่ ๕๖,๗๓๐.๙๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓ ของพื้นที่จังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๑-๔๓ แสดงทรัพยากรดินที่พบในจังหวัดหนองคาย

อำเภอ	ดินบนที่ลุ่ม (ไร่) กลุ่มชุดดินที่ ๔,๕,๖,๗,๑๗,๑๘,๒ ๐,๒๑,๒๔,๒๕,๕๙	ดินบนที่ดอน (ไร่) กลุ่มชุดดินที่ ๒๙ ๓๓ , ๓๕,๓๘,๔๐,๔๑,๔๔,๔ ๖,๔๘,๔๙,๕๖,๖๑,๖๒	ลาดชัน (ไร่) กลุ่มชุดดิน ที่ ๖๒	พื้นที่อื่นๆ เช่น อยู่ อาศัย แหล่งน้ำ	รวม (ไร่)
๑. เมืองหนองคาย	๒๔๐,๐๗๕.๑๓	๗๔,๙๕๒.๔๙	-	-	๙๙,๐๒๗.๖๒
๒. สระใคร	๖๘,๗๗๕.๒๖	๔๑,๙๗๔.๙๕	-	-	๑๑๐,๗๕๐.๒๑
๓. ท่าบ่อ	๑๑๐,๗๑๑.๑๕	๕๑,๓๐๑.๖๙	-	-	๑๖๒,๐๑๒.๘๔
๔. โพนพิสัย	๒๕๙,๑๖๖.๒๑	๑๖๖,๗๖๔.๙๒	-	-	๔๒๕,๙๓๑.๑๓
๕. รัตนวาปี	๑๑๘,๘๒๒.๕๔	๑๒,๖๙๕.๔๗	-	-	๓๑,๕๑๘.๐๑
๖. เฝ้าไร่	๑๖๖,๘๒๑.๕๖	๓๘,๕๔๓.๐๑	-	-	๒๐๕,๓๖๔.๕๗
๗. ศรีเชียงใหม่	๑๑,๑๕๒.๔๘	๑๐๙,๕๕๘.๕๑	๑,๐๓๙.๗๔	-	๑๒๑,๗๔๐.๗๓
๘. สังคม	๒๖,๗๓๐.๑๔	๑๑๗,๗๕๓.๗๐	๑๔๑,๕๒๔.๘๔	-	๒๘๖,๐๐๘.๖๘
๙. โพธิ์ตาก	๒๓,๐๐๙.๒๑	๕๓,๔๘๙.๐๗	-	-	๗๖,๔๙๘.๒๘
รวม	๑,๐๒๕,๐๖๓.๖๘	๖๖๗,๐๒๓.๘๑	๑๔๒,๕๖๔.๕๘	-	๑,๘๓๕,๖๕๑.๖๖

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดหนองคาย

ปัญหาทรัพยากรดินต่อการเกษตรในจังหวัดหนองคายและการจัดการดินที่มีปัญหา

ดินที่มีปัญหา “problem soil” โดยทั่วไป มักเกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตร โดยปกติจะไม่สามารถกำหนดลักษณะของดินที่เป็นปัญหาได้แน่ชัด เนื่องจากปัญหาแต่ละชนิดของดินจะขึ้นอยู่กับ การนำไปใช้ประโยชน์ เช่น ปลูกป่า ทำทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ หรือปลูกพืชเศรษฐกิจยิ่งไปกว่านั้น แม้แต่ดินชนิดเดียวกัน แต่ปลูกพืชต่างชนิดกัน

ลักษณะปัญหาของดินก็ยังแตกต่างกันการพิจารณาว่าดินบริเวณดังกล่าวมีปัญหาต่อการเกษตรหรือไม่นั้น สามารถดูได้จากลักษณะและสมบัติของดินที่มีผลต่อการใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ถ้าดินมีลักษณะ และสมบัติที่ไม่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตของพืชที่ปลูก ทั้งสมบัติทางกายและเคมีก็จัดเป็นดิน ปัญหาทั้งสิ้น แต่ทั้งนี้อาจมีความรุนแรงของปัญหามากหรือน้อยแตกต่างกันทรัพยากรดินที่มีปัญหาต่อการเกษตร ในจังหวัดหนองคายที่พบส่วนใหญ่ดังนี้

๑. ดินตื้นหรือดินลูกรัง มีเนื้อที่ ๙๐๖,๗๖๙.๗๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๙๓ ของพื้นที่จังหวัด หนองคายพบในพื้นที่อำเภอโพนพิสัย อำเภอเมือง อำเภอรัตนวาปี อำเภอเฝ้าไร่ อำเภอท่าบ่อ อำเภอสังคม อำเภอ สระใคร อำเภอศรีเชียงใหม่ และอำเภอโพธิ์ตาก โดยการปรับปรุงแก้ไขปัญหาดินตื้นหรือดินลูกรัง สามารถ ดำเนินการได้ดังนี้

- ๑.๑ เลือกชนิดพืชที่มีระบบรากสั้น เช่น ข้าว พืชไร่ ผัก
- ๑.๒ การใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงบำรุงดิน ได้แก่ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด
- ๑.๓ ไถกลบตอซังพืช และพืชปุ๋ยสด
- ๑.๔ ขุดหลุมปลูกให้กว้างกว่าดินธรรมดา
- ๑.๕ ปลูกพืชและคลุมดินด้วย ฟางข้าว ใบหญ้า เพื่อรักษาความชื้นในดิน

๒. พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ ๑๔๒,๕๖๔.๕๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๕๓ ของพื้นที่จังหวัดหนองคาย พบในพื้นที่อำเภอสังคม และอำเภอศรีเชียงใหม่โดยการปรับปรุงแก้ไขปัญหาดินในพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนสามารถดำเนินการได้ดังนี้

๒.๑ จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำโดยใช้มาตรฐานทางการพืชและวิธีกล เช่น ทำแนวคันดินเป็นขั้นบันได ทำการไถพรวนปลูกพืชตามแนวระดับ ปลูกหญ้าแฝกขวางแนวตามขั้นบันไดดินหลุมปลูกเฉพาะต้นโดยไม่ทำลายไม้พื้นล่าง

๒.๒ ปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดินเพื่อป้องกันการชะล้างหน้าดิน เพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน

๓. ดินเค็ม มีเนื้อที่ ๙๙๕.๗๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๕ ของพื้นที่จังหวัดหนองคาย พบในพื้นที่อำเภอโพนพิสัย อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อและอำเภอสระใคร การปรับปรุงแก้ไขปัญหาดินเค็ม สามารถดำเนินการได้ดังนี้

๓.๑ ใช้น้ำล้างเกลือหรือความเค็มออกจากดิน

๓.๒ เลือกชนิดพืชทนเค็มที่เหมาะสม

๓.๓ การใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงบำรุงดิน ได้แก่ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด

๓.๔ ปลูกพืชและคลุมดินด้วยพลาสติก ฟางข้าว ใบหญ้าแฝก เพื่อรักษาความชื้นในดิน

๓.๕ ไถกลบตอซังพืชและพืชปุ๋ยสด

๔. ดินทราย มีเนื้อที่ ๖,๗๑๑.๓๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๕ ของพื้นที่จังหวัดหนองคายพบในพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอโพนพิสัย อำเภอรัตนวาปี และอำเภอสังคม โดยการปรับปรุงแก้ไขปัญหาดินทราย สามารถดำเนินการได้ดังนี้

๔.๑ ปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดินแล้วไถกลบ

๔.๒ การใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงบำรุงดินได้แก่ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด

๔.๓ ปลูกพืชแล้วคลุมดินด้วยพลาสติก ฟางข้าว ใบหญ้าแฝก เพื่อรักษาความชื้นในดิน

๔.๔ ให้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ให้น้ำแบบหยด ใช้ขวดพลาสติกเจาะรูฝังไว้ในดิน

ไถลัดต้นพืชที่ปลูกหรือกลลอนใส่น้ำแล้วเจาะรูให้น้ำซึมผ่านตลอดเวลา

ตารางที่ ๑-๔๔ แสดงดินมีปัญหาที่พบในอำเภอต่างๆ ในจังหวัดหนองคาย

อำเภอ	ดินต้นหรือดินลูกรัง กลุ่มชุดดินที่ ๒๕ ๔๖ ๔๘ ๔๙	ดินทราย กลุ่มชุดดินที่ ๒๔ ๔๑ ๔๔	ดินเค็ม กลุ่มชุดดินที่ ๒๐	ดินลาดชัน กลุ่มชุดดิน ที่ ๖๒	รวม
๑. เมืองหนองคาย	๑๙๙,๗๓๑.๑๑	๖๔๙.๙๕	๘๘.๑๗	-	๒๐๐,๔๖๙.๒๓
๒. โพนพิสัย	๓๑๓,๙๗๔.๑๘	๓,๕๔๗.๓๓	-	-	๓๑๗,๕๒๑.๕๑
๓. รัตนวาปี	๙๘,๖๓๑.๘๔	๑,๘๒๓.๓๐	-	-	๑๐๐,๔๕๕.๑๔
๔. เฝ้าไร่	๑๐๙,๓๓๔.๘๕	-	-	-	๑๐๙,๓๓๔.๘๕
๕. ท่าบ่อ	๘๘,๒๗๐.๙๔	-	๙๐๗.๕๔	-	๘๙,๑๗๘.๔๘
๖. สระใคร	๔๐,๖๘๘.๓๔	-	-	-	๔๐,๖๘๘.๓๔
๗. สังคม	๔๑,๑๔๕.๓๒	๗๒.๒๘	-	๑๔๑,๕๒๔.๘๔	๑๘๒,๗๔๒.๔๔
๘. ศรีเชียงใหม่	๔,๘๘๙.๓๓	๖๑๘.๔๗	-	๑,๐๓๙.๗๔	๖,๕๔๗.๕๔
๙. โพธิ์ตาก	๑๐,๑๐๓.๘๖	-	-	-	๑๐,๑๐๓.๘๖
รวม	๙๐๖,๗๖๙.๗๗	๖,๗๑๑.๓๓	๙๙๕.๗๑	๑๔๒,๕๖๔.๕๘	๑,๐๕๗,๐๔๑.๓๙

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดหนองคาย

๑.๗.๒ ทรัพยากรป่าไม้

พื้นที่ป่าไม้จังหวัดหนองคายในปัจจุบันมีพื้นที่ป่าทั้งหมด จำนวน ๒๓๘,๒๐๒-๐-๐๘ ไร่ มีเนื้อที่ป่าไม้ร้อยละ ๑๒.๕๙ ของพื้นที่จังหวัด โดยได้หักพื้นที่ป่าชุมชนที่ทับซ้อนป่าสงวนแห่งชาติแล้ว ซึ่งจำแนกได้เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตป่าไม้ถาวรของชาติ และป่าชุมชน ดังนี้

๑.๗.๒.๑ ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ ป่าพานพร้าว-แก้งไก่ ป่าทุ่งหลวง และป่าดงสีชมพู และป่าโพนพิสัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(๑) ป่าพานพร้าว-แก้งไก่ อยู่ในพื้นที่ ๓ อำเภอ ได้แก่ อำเภอโพธิ์ตาก อำเภอศรีเชียงใหม่ และอำเภอสังคม โดยจัดตั้งขึ้นตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๒๐๗ พ.ศ. ๒๕๑๐ และฉบับที่ ๘๑๑ พ.ศ. ๒๕๒๑ มีเนื้อที่ ๓๑๕,๙๘๓.๖๔ ไร่ ทั้งนี้ได้มอบให้สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย (ส.ป.ก.) ดำเนินการ จำนวน ๑๓๓,๔๒๕.๓๓ ไร่ และสำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ส่งคืนพื้นที่เนื่องจากไม่เหมาะสมกับการทำการเกษตร จำนวน ๕,๒๗๙.๕๓ ไร่ คงเหลือเนื้อที่ป่าจำนวน ๑๘๗,๘๓๗.๘๔ ไร่ สภาพพื้นที่ป่าในปัจจุบันได้ถูกบุกรุกทำลายเพื่อใช้พื้นที่ในการทำการเกษตร เช่น ปลูกยางพารา ปลูกมันสำปะหลัง ในบริเวณเชิงเขา ส่วนยอดเขายังคงเป็นป่าที่สมบูรณ์

(๒) ป่าทุ่งหลวง อยู่ในท้องที่อำเภอโพนพิสัย ตั้งขึ้นตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๐๔ พ.ศ. ๒๕๑๐ มีเนื้อที่ ๕๑,๐๙๘.๓๔ ไร่ ทั้งนี้ได้มอบให้ ส.ป.ก.ดำเนินการ ๓๙,๐๖๖.๖๒ ไร่ และสำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคายส่งคืนพื้นที่เนื่องจากไม่เหมาะสมกับการทำการเกษตร จำนวน ๔,๕๘๕.๗๒ ไร่ คงเหลือพื้นที่ป่าจำนวน ๑๖,๖๑๒.๔๔ ไร่

(๓) ป่าดงสีชมพูโพธิ์พัสัย อยู่ในท้องที่อำเภอโพธิ์พัสัย ตั้งขึ้นตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ ๒๒๕ พ.ศ. ๒๕๑๐ และฉบับที่ ๗๑๑ พ.ศ. ๒๕๑๗ มีเนื้อที่ ๖๘๘,๓๒๗.๙๒ ไร่ ทั้งนี้ได้มอบให้สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคายดำเนินการ ๖๔๐,๐๙๐.๓๘ ไร่ และสำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคายส่งคืนพื้นที่เนื่องจากไม่เหมาะสมกับการทำการเกษตร จำนวน ๔,๘๒๖.๕๗ ไร่ นิคมสร้างตนเอง จำนวน ๕๘๙.๙๑ ไร่ คงเหลือพื้นที่ป่า จำนวน ๕๒,๔๑๐.๒ ไร่

๑.๗.๒.๒ เขตป่าไม้ถาวรของชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๐ จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่

(๑) ป่าสักบ้านป่าสัก หรือป่าสักบ้านหม้อ ตั้งอยู่ที่บ้านหม้อ หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านหม้อ อำเภอศรีเชียงใหม่ มีเนื้อที่จำนวน ๕๓-๒-๒๕ ไร่

(๒) ป่าสักบ้านป่าสัก หรือป่าสักบ้านยอยไฮ ตั้งอยู่ที่บ้านทุ่งสว่าง หมู่ที่ ๕ ตำบลบ้านหม้อ อำเภอศรีเชียงใหม่ มีเนื้อที่จำนวน ๒๔-๑-๕๐ ไร่

(๓) ป่าสักวัดช้างเผือก ตั้งอยู่บ้านศรีเชียงใหม่ หมู่ที่ ๓ ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ มีเนื้อที่จำนวน ๓๔-๑-๒๕ ไร่

(๔) ป่าสักบ้านศรีเชียงใหม่ หรือป่าสักวัดสะพานทอง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๖ ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ มีเนื้อที่จำนวน ๒-๒-๖๖ ไร่

เขตป่าไม้ถาวรของชาติทั้ง ๔ แห่ง มีพื้นที่ป่าคงเหลือในความดูแลตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ จำนวน ๑๔๔-๓-๖๖ ไร่ และอยู่ในระหว่างการขอกำหนดเขตป่าสงวนแห่งชาติ

๑.๗.๒.๓ ป่าชุมชน มีป่าชุมชนจำนวน ๑๕๖ แห่งในทุกอำเภอ มีจำนวนพื้นที่รวมกัน ๑๙,๔๗๐-๐-๖๒ ไร่ โดยทับซ้อนป่าสงวนแห่งชาติ ๑๒,๘๖๗-๓-๖๗ ไร่ และอยู่นอกป่าสงวนแห่งชาติ ๖,๔๔๒ ไร่ ๙๕ ตารางวา โดยมีหนังสือสำคัญที่หลวง ๑๖๗ ไร่

๑.๗.๓ ทรัพยากรน้ำ

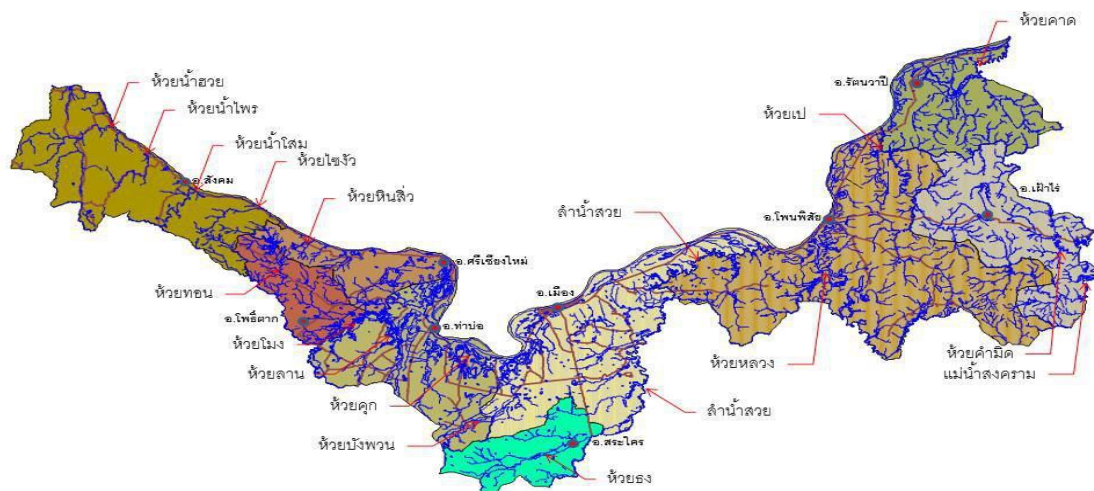
๑.๗.๓.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติเป็นจำนวนมากทั้งแม่น้ำ ห้วย ลำธารและคลอง ๑,๑๖๓ สาย และหนองบึง จำนวน ๗๖๖ แห่ง ซึ่งมีความสำคัญต่อการอุปโภค บริโภค และด้านการเกษตร จังหวัดหนองคายอยู่ในอาณาเขตพื้นที่ลุ่มน้ำโขง (ส่วนที่ ๒) แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ คือ แม่น้ำโขง ไหลผ่าน ๖ อำเภอ คือ อำเภอสว่าง อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอท่าบ่อ อำเภอเมือง หนองคาย อำเภอโพนพิสัย และอำเภอรัตนวาปี โดยมีพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาจำนวน ๘ กลุ่มน้ำ แบ่งออกเป็น ๑ กลุ่มน้ำหลัก ๗ กลุ่มน้ำย่อย ได้แก่ แม่น้ำโขงส่วนที่ ๕ ห้วยน้ำโสม น้ำโสม แม่น้ำโขงส่วนที่ ๖ น้ำสวย ห้วยหลวง (กลุ่มน้ำหลัก) แม่น้ำโขงส่วนที่ ๗ และแม่น้ำสงครามตอนบน

ตารางที่ ๑-๔๕ แสดงข้อมูลกลุ่มน้ำในเขตจังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย ๑ กลุ่มน้ำหลัก ๗ กลุ่มน้ำย่อย

ที่	ชื่อกลุ่มน้ำ	พื้นที่กลุ่มน้ำ (ตร.กม.)	พื้นที่กลุ่มน้ำ ในเขตจังหวัด หนองคาย	สัดส่วนพื้นที่กลุ่มน้ำย่อย ของพื้นที่จังหวัด หนองคาย (%)	ปริมาณน้ำท่า (ล้านลบ.ม.)
๑	แม่น้ำโขงส่วนที่ ๕	๑,๗๖๐.๘๐	๒๓๙.๔๓	๑๓.๗๗	๖๗๖.๗๘
๒	ห้วยน้ำโสม	๑,๑๑๘.๙๐	๘๔.๙๑	๗.๘๙	๓๓๘.๗๑
๓	น้ำโสม	๒,๖๔๕.๙๐	๓๙๙.๙๕	๑๔.๙๔	๙๕๖.๑๐
๕	น้ำสวย	๑,๓๓๖.๙๖	๕๕๔.๘๕	๔๒.๐๖	๔๑๒.๓๙
๖	ห้วยหลวง (กลุ่มน้ำหลัก)	๓,๔๑๗.๖๐	๒๙๙.๔๕	๗.๒๖	๒,๓๒๖.๒๘
๗	แม่น้ำโขงส่วนที่ ๗	๒,๓๕๖.๙๐	๖๐๑.๗๐	๒๙.๖๘	๑,๐๐๘.๔๗
๘	แม่น้ำสงคราม	๓,๓๗๐.๘๐	๓๔๔.๗๖	๑๐.๔๖	๑,๗๑๖.๗๑
รวม		๑๖,๔๖๑.๓๖	๓,๐๒๗.๘๐	-	๗,๗๔๙.๐๓

ที่มา : โครงการชลประทานหนองคาย

แผนภาพที่ ๑-๑๐ แสดงแผนที่แสดงลำน้ำในจังหวัดหนองคาย

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดหนองคาย

(๑) กลุ่มน้ำสาขแม่ น้ำโขงส่วนที่ ๕ มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๑,๗๔๔.๐๗ ตารางกิโลเมตรหรือ ๑,๐๙๐,๐๔๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๐๕ ของพื้นที่ลุ่มน้ำ อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ครอบคลุมพื้นที่อำเภอ เชียงคาน อำเภอปากชม จังหวัดเลย อำเภอสังขม จังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย แนวเขากระจายอยู่เกือบตลอด ทั้งพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยมีระดับความสูงประมาณ ๖๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง แนวเขาเหล่านี้ก่อให้เกิดลำ น้ำสาขาเล็กๆที่ลาดชันหลายสายจากทางทิศใต้ไหลลงสู่แม่น้ำโขง ทางด้านทิศเหนือ โดยมีลำน้ำสาขาที่มีขนาดใหญ่ ที่สำคัญ ๒ สาย คือ ห้วยน้ำชมและห้วยสะงาว ซึ่งมีพื้นที่รับน้ำรวมกันประมาณ ๗๘๖ ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็น พื้นที่ร้อยละ ๔๕ ของพื้นที่ลุ่มน้ำทั้งหมด มีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและพื้นที่ลาดชัน มีพื้นที่ราบไม่มากนัก บริเวณลำน้ำฮวยซึ่งเป็นลำน้ำสาขาทางทิศตะวันตกของพื้นที่ซึ่งติดกับลุ่มน้ำเลย ซึ่งเป็นที่ตั้งของอำเภอเชียงคาน บริเวณที่ราบริมลำน้ำของห้วยน้ำชมและห้วยสะงาว และที่ราบบริเวณริมแม่น้ำโขง ที่กระจายกันอยู่เท่านั้น โดยพื้นที่ลุ่มน้ำโขงส่วนที่ ๕ ที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดหนองคายมีพื้นที่ลุ่มน้ำ ๓๙๑ ตารางกิโลเมตร ปริมาณน้ำ ๑๖๔.๗๙ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์ในเขตอำเภอสังขม รวม ๑๐๒,๙๙๓.๗๕ ไร่ โครงการที่จะตอบสนอง ความต้องการของพื้นที่เป็นโครงการเพื่อการอุปโภคบริโภคเนื่องจากพื้นที่ลุ่มน้ำเป็นที่สูงไม่สามารถประกอบการ เกษตรได้ดีแต่มีพื้นที่บางส่วนถูกบุกรุกเพื่อการเกษตรโครงการที่พื้นที่ต้องการจะเป็นโครงการเกี่ยวกับการอุปโภค บริโภค

(๒) กลุ่มน้ำสาขาห้วยน้ำโสม มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๑,๐๖๑.๑๐ ตารางกิโลเมตรหรือ ๖๖๓,๑๘๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๘๖ ของพื้นที่ลุ่มน้ำ อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ครอบคลุมพื้นที่อำเภอบ้านฝือ อำเภอนาูง อำเภอโนนโสม จังหวัดอุดรธานี อำเภอสังขม จังหวัดหนองคาย ประกอบด้วยแนวเขาสูงทาง ทิศตะวันออกของพื้นที่ โดยแนวเขาทางทิศตะวันตกจะมีระดับความสูงประมาณ ๖๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเล ปานกลาง ซึ่งสูงกว่าทางทิศตะวันออกที่มีระดับประมาณ ๕๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง จากแนวเขา ทั้ง ๒ ด้านจะค่อยลดหลั่นและลาดเทลงสู่ลำน้ำที่อยู่ตอนกลางพื้นที่ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและพื้นที่ลาดชัน มีพื้นที่ราบไม่มากนักโดยที่ราบส่วนใหญ่จะกระจายอยู่ตาม ๒ ฝั่ง ลำน้ำเป็นแห่งๆไป โดยพื้นที่ลุ่มน้ำโสมในจังหวัด หนองคายมีพื้นที่ลุ่มน้ำ ๘๐.๗๓๒ ตารางกิโลเมตร ปริมาณน้ำ ๓๓.๑๐ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์ใน เขตอำเภอสังขม รวม ๒๐,๖๘๗.๕๐ ไร่

(๓) กลุ่มน้ำสาขแม่ น้ำโขงส่วนที่ ๖ มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๖๑๗.๗๑ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓๘๖,๐๖๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๘ ของพื้นที่ลุ่มน้ำ อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ครอบคลุม พื้นที่อำเภอบ้านฝือ จังหวัดอุดรธานี, อำเภอเมืองหนองคาย และอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย เนื่องจากเป็น พื้นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำโขง ดังนั้นสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่จึงประกอบด้วยพื้นที่ราบเรียบ ส่วนใหญ่มีหนอง บึง กระจาย อยู่ในพื้นที่ค่อนข้างมาก และมีลำน้ำสายสั้นๆ หลายสายไหลลงสู่แม่น้ำโขงโดยตรงโดยพื้นที่แม่น้ำโขงส่วนที่ ๖ ใน จังหวัดหนองคายมีพื้นที่ลุ่มน้ำ ๔๒๐.๑๙ ตารางกิโลเมตร ปริมาณน้ำ ๒๐๓.๑๗ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์ ในเขตอำเภอท่าบ่อ และเมืองหนองคาย รวม ๑๒๖,๙๘๑.๒๕ ไร่

(๔) กลุ่มน้ำสาขาน้ำโหมง มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๒,๖๘๑.๔๓ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑,๖๗๕,๘๙๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๙ ของพื้นที่ลุ่มน้ำอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ครอบคลุมพื้นที่อำเภอ สุวรรณคูหา อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู อำเภอนาดัว จังหวัดเลย อำเภอโนนโสม อำเภอบ้าน ฝือ อำเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี อำเภอท่าบ่อ อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอสังขม จังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย ส่วนปลายของแนวเทือกเขาภูพานกั้นระหว่างพื้นที่ลุ่มน้ำตอนบนและพื้นที่ลุ่มน้ำตอนล่างในแนวทิศตะวันตกเฉียง เหนือลงสู่ทิศตะวันออกเฉียงใต้ โดยพื้นที่ลุ่มน้ำตอนบนซึ่งอยู่ทางทิศใต้และทิศตะวันตก ประกอบด้วยแนวเขาทาง ทิศตะวันตกซึ่งเป็นต้นน้ำของห้วยโหมง มีระดับความสูงประมาณ ๕๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ส่วนต้นน้ำของลำน้ำสาขาอื่นๆ ที่อยู่ทางทิศใต้เป็นเพียงเนินเขา และพื้นที่ลาดเทสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ

ถึงราบเรียบมีเพียงลุ่มน้ำสาขาห้วยทอนซึ่งอยู่ทาง ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ของลุ่มน้ำมีสภาพเป็นภูเขาสูงและที่ลาดชันเนื่องจากเป็นส่วนปลายของเทือกเขาภูพานโดยพื้นที่แม่น้ำโง่งในจังหวัดหนองคายมีพื้นที่ลุ่มน้ำ ๔๖๐.๙๔ ตารางกิโลเมตร ปริมาณน้ำ ๒๐๕.๘๓ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์ในเขตอำเภอท่าบ่อ โพธิ์ตากและศรีเชียงใหม่ รวม ๑๒๘,๖๔๓.๗๕ ไร่

(๕) ลุ่มน้ำสาขาน้ำสวย มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๑,๓๒๑.๙๑ ตารางกิโลเมตร หรือ ๘๒๖,๑๙๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๑ ของพื้นที่ลุ่มน้ำ อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ครอบคลุมพื้นที่อำเภอสระใคร อำเภอเมืองหนองคาย และอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย, อำเภอบ้านผือ และอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเรียบโดยเฉพาะบริเวณตอนล่างของลุ่มน้ำ ซึ่งอยู่ทางทิศเหนือใกล้จุดบรรจบแม่น้ำโขงจะมีหนอง บึงกระจายอยู่ทั่วไป ส่วนพื้นที่ตอนบนซึ่งอยู่ทางทิศใต้จะมีลักษณะเป็นพื้นที่ลาดและเนินเตี้ยๆ เล็กน้อยบริเวณพื้นที่ต้นน้ำ และมีลำน้ำสาขาย่อยๆ กระจายอยู่ทั่วไป โดยพื้นที่น้ำสวยในจังหวัดหนองคาย มีพื้นที่ลุ่มน้ำ ๘๐.๗๓๒ ตารางกิโลเมตร ปริมาณน้ำ ๓๓.๑๐ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์ในเขตอำเภอสังคม รวม ๒๐,๖๘๗.๕๐ ไร่

(๖) ลุ่มน้ำสาขาห้วยหลวง มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๓,๔๒๗.๕๑ ตารางกิโลเมตรหรือ ๒,๑๔๒,๑๙๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๙๙ ของพื้นที่ลุ่มน้ำ อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู, อำเภอกุดจับ อำเภอเมืองอุดรธานี อำเภอหนองหาน อำเภอเพ็ญ อำเภอสร้างคอม อำเภอบ้านดุง อำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุดรธานี, อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ขอบเขตลุ่มน้ำทางเหนือจรดแม่น้ำโขงเขตแดนราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านตะวันออกอยู่บนแนวสันปันน้ำระหว่างห้วยหลวงกับแม่น้ำสงคราม และห้วยคลอง ด้านทิศตะวันตกและทิศใต้จรดเขาภูพานบนแนวสันปันน้ำ พื้นที่บริเวณที่ราบลุ่มจะอยู่ตามแนวลำน้ำห้วยหลวงและบริเวณที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงทุกปีในฤดูฝนจะอยู่ตามแนวลำน้ำห้วยหลวงตั้งแต่จุดบรรจบห้วยหลวงกับห้วยดานจนถึงจุดบรรจบห้วยหลวงกับแม่น้ำโขง รัศมีประมาณ ๑-๓ กิโลเมตร ตอนใต้ของลุ่มน้ำมีแนวเขาภูพานโอบจากด้านทิศตะวันตกมาถึงทิศใต้ พื้นที่ลาดชันลงมา จนสุดแนวที่เขื่อนห้วยหลวง พื้นที่ลุ่มน้ำส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เพาะปลูกข้าว พืชไร่ กระจายทั้งลุ่มน้ำ ยกเว้น ทางตอนใต้ของลุ่มน้ำซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าต้นน้ำโดยพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยหลวงในจังหวัดหนองคายมีพื้นที่ลุ่มน้ำ ๓๗๙.๒๐ ตารางกิโลเมตร ปริมาณน้ำ ๑๘๔.๕๕ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์ ๑๑๕,๓๔๓.๗๕ ไร่

(๗) ลุ่มน้ำสาขาน้ำโง่งส่วนที่ ๗ มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๒,๓๗๐.๒๙ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑,๔๘๑,๔๓๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๑๕ ของพื้นที่ลุ่มน้ำ อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ครอบคลุมพื้นที่อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย, อำเภอศรีวิไล อำเภอปากคาด อำเภอเมืองบึงกาฬ อำเภอบุ่งคล้า อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ, อำเภอบ้านแพง อำเภอท่าอุเทน อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ขอบเขตพื้นที่ลุ่มน้ำทางทิศเหนือ ทิศตะวันออกและทิศตะวันตกจรดแม่น้ำโขง ช่วงกันนารมแดนระหว่าง ประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ส่วนทางทิศใต้อยู่แนวสันปันน้ำแม่น้ำสงคราม ห้วยคอง ห้วยอีกับลำน้ำสาขาที่ไหลลงสู่แม่น้ำโขงโดยตรง ลักษณะพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบ บริเวณติดแม่น้ำโขงระดับความสูงประมาณ ๑๕๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ในแนวรัศมีจากแม่น้ำโขงประมาณ ๑.๕ กิโลเมตร ถัดขึ้นไปทางทิศใต้ของพื้นที่ลุ่มน้ำจะเป็นที่ดอนระดับความสูงประมาณ ๑๙๐ เมตร เทียบจากระดับน้ำทะเลปานกลาง มีที่ราบตามแนวลำน้ำค่อนข้างน้อย แนวเขาที่เป็นแนวสันปันน้ำ คือ ภูลังกา ปันลุ่มน้ำระหว่างแม่น้ำโขงส่วนที่ ๗ กับแม่น้ำสงครามตอนล่าง ส่วนภูเขาที่อยู่ในลุ่มน้ำ

ทั้งลูกคือ ภูว ซึ่งเป็ต้นน้ำของห้วยบังบาตร และมีระดับความสูง อยู่ทีระดับประมาณ ๔๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลางโดยพื้นที่ลุ่มน้ำโขงส่วนที่ ๗ ในจังหวัดหนองคาย มีพื้นที่พื้นที่ลุ่มน้ำ ๒,๐๕๒.๙๙ ตารางกิโลเมตร ปริมาณน้ำ ๑,๖๙๕.๗๔ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์ ๑,๐๕๙,๘๓๗.๕๐ ไร่

(๘) ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำสงครามตอนบน มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๓,๓๐๒.๖๓ ตารางกิโลเมตรหรือ ๒,๐๖๔,๑๔๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๗๘ ของพื้นที่ลุ่มน้ำอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ครอบคลุมพื้นที่อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย อำเภอบ้านม่วง อำเภอเจริญศิลป์ อำเภอสว่างแดนดิน อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร อำเภอบ้านดุง อำเภอทุ่งฝน อำเภอหนองหาน อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี ขอบเขตลุ่มน้ำทางเหนืออยู่บนแนวสันปันน้ำระหว่างแม่น้ำสงครามกับห้วยอี และห้วยคองด้านทิศตะวันออกจะแบ่งแม่น้ำสงครามเป็นลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำสงครามตอนล่างที่จุดบรรจบ ห้วยคองกับแม่น้ำสงครามด้านทิศตะวันตกอยู่บนแนวสันปันน้ำห้วยหลวงกับแม่น้ำสงคราม ส่วนทางทิศใต้ จรดเขาภูพานบนแนวสันปันน้ำพื้นที่โดยทั่วไปบริเวณที่เป็นที่ราบถึงลาดชัน ๑ - ๒% จะอยู่ตามแนวลำน้ำโดยมีความกว้างวัดจากแนวลำน้ำประมาณ ๑ - ๓ กิโลเมตร พื้นที่ราบบางส่วนถูกน้ำท่วมทุกปีในฤดูฝน ถัดจากที่ราบริมฝั่งขึ้นมาเป็นเนินลูกคลื่นความลาดชันประมาณ ๓ - ๕ % พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทุ่งหญ้าหรือป่าไม้พุ่มเตี้ย และมีภูเขาสูงทางด้านทิศใต้ของพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นป่าต้นน้ำ โดยพื้นที่ลุ่มน้ำสงครามตอนบนในจังหวัดหนองคาย มีลุ่มน้ำย่อย คือ ลุ่มน้ำห้วยคำมิด ห้วยกระมัน และห้วยโคน (บางส่วนอยู่ในพื้นที่จังหวัดบึงกาฬและสกลนคร) พื้นที่ลุ่มน้ำ ๗๓๓.๘๓ ตารางกิโลเมตร ปริมาณน้ำ ๔๙๔.๗๐ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์ ในเขตอำเภอเฝ้าไร่และโพนพิสัยรวม ๓๐๙,๑๘๗.๕๐ ไร่

๑.๗.๓.๒ ปริมาณน้ำฝน จังหวัดหนองคายถือได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีค่อนข้างสูง คือ ประมาณ ๑,๗๐๐ มม. ต่อปี ดังนั้น จึงเป็นจังหวัดที่เหมาะสมแก่การทำการเกษตร การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งตามข้อมูลดังกล่าวจังหวัดหนองคายจึงได้ให้ความสำคัญในการกำหนดให้เป็นประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ

สถิติข้อมูลด้านภูมิอากาศของจังหวัดหนองคายในช่วงระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘) โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ พบว่าจะมีฝนตกอยู่ที่ ๑๑๖ วัน มีปริมาณน้ำฝนสูงสุดอยู่ที่ ๑,๕๒๖.๘๐ มิลลิเมตร ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ฝนตกอยู่ที่ ๑๑๕ วัน ปริมาณน้ำฝนสูงสุดอยู่ที่ ๑,๕๘๔.๓๐ มิลลิเมตร และในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ฝนตกอยู่ที่ ๑๑๙ วัน ปริมาณน้ำฝนสูงสุดอยู่ที่ ๑,๗๗๑.๘ มิลลิเมตร ในระยะเวลา ๓ ปีที่ผ่านมาเฉลี่ยฝนตกอยู่ที่ ๑๑๖.๖๖ วัน ปริมาณน้ำฝนรวมเฉลี่ยเท่ากับ ๑,๖๒๗.๖๓ มิลลิเมตรต่อปี

๑.๗.๓.๓ แหล่งน้ำใต้ดิน บริเวณจังหวัดหนองคายมีการสะสมตัวของชั้นเกลือหลายชั้นพบว่าการเจาะบ่อบาดาลในพื้นที่ที่อยู่ไกลจากแหล่งน้ำธรรมชาติ จะพบน้ำที่ระดับลึกโดยประมาณ ๕๐ - ๑๕๐ เมตรในส่วนของการวิเคราะห์ทางเคมีพบว่าคุณภาพของน้ำอยู่ในเกณฑ์ไม่ดื่มนัก เพราะส่วนผสมของสารละลายจากหินเกลือใต้ดิน อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่ยังคงสามารถนำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคได้เมื่อพิจารณาเทียบกับมาตรฐานน้ำบาดาลเพื่อการบริโภค ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับความลึกของชั้นน้ำที่พัฒนาขึ้นมาใช้ด้วย แสดงว่า มีโอกาสที่จะเจาะพบน้ำบาดาลคุณภาพน้ำกร่อยถึงเค็มในพื้นที่ดังกล่าว ภาพรวมของปริมาณการใช้น้ำบาดาลในจังหวัดหนองคาย พบว่ามีอัตราการใช้น้ำอยู่ในระดับ ๕,๐๐๐ - ๗,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อปี จะเห็นว่าอัตราการใช้น้ำบาดาลของจังหวัดหนองคายอยู่ในเกณฑ์ไม่สูงนัก ส่วนใหญ่นำไปใช้ในกิจการเกี่ยวกับอุตสาหกรรม/การค้า/ธุรกิจการบริการและเกษตรกรรม คิดเป็นสัดส่วนระหว่างการใช้สูบน้ำอุปโภค/บริโภค : อุตสาหกรรม/การค้า/ธุรกิจการบริการและเกษตรกรรมเท่ากับ ๑ : ๔.๕ ผลสืบเนื่องที่เกิิดมาคือ การทรุดตัวของแผ่นดินในบางพื้นที่ การไหลซึมของน้ำเค็มรุกล้ำเข้ามาในชั้นน้ำบาดาลขึ้นสู่พื้นดิน ซึ่งตั้งแต่เดิมเคยเป็นแหล่งน้ำจืด ดังนั้น การใช้น้ำบาดาลในจังหวัดหนองคายควรจะเพิ่มความระมัดระวังในส่วนองปริมาณน้ำที่จะนำขึ้นมาใช้ในบางพื้นที่ เพื่อมิให้ระบบนิเวศของน้ำผิวดินถูก

เจือปนและเสื่อมคุณภาพ โดยจังหวัดหนองคายมีปัญหาการชะล้างพังทลายของดินบริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขง ภูเขา และพื้นที่ลาดสูงชัน ปัญหาดินตื้น ดินปนกรวดและหิน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำเนื่องจากพื้นที่เกษตรส่วนใหญ่อยู่นอกเขตชลประทาน ปัญหาดินเค็ม อยู่ในเขตอำเภอเมือง ทาบอ ศรีเชียงใหม่ โพนพิสัย โซพิสัย เฝ้าไร่ และรัตนวาปี

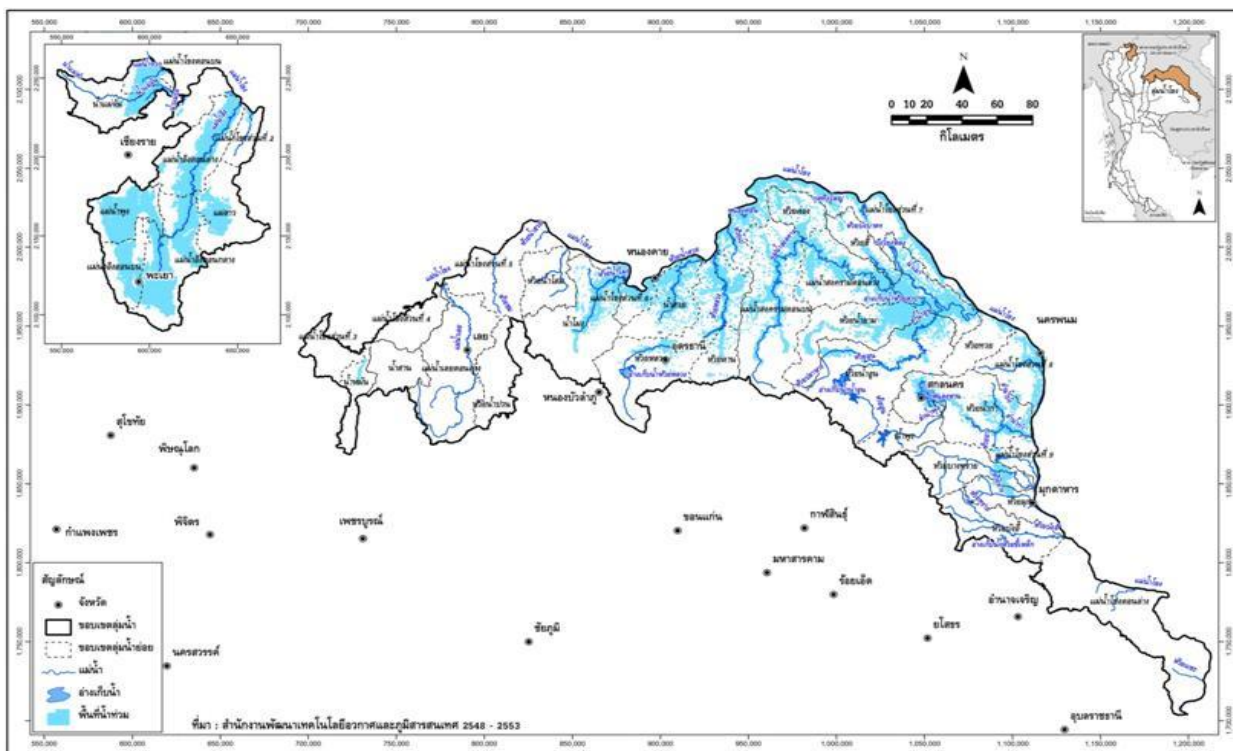
ที่มา : รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ๙

๑.๗.๓.๔ สภาพปัญหาด้านน้ำท่วม สาเหตุของน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) เนื่องจากอิทธิพลของลมมรสุมที่พัดมาจากอ่าวตังเกี๋ย ทำให้มีปริมาณฝนตกมากกว่าจังหวัดอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จังหวัดหนองคายระดับน้ำในแม่น้ำโขงสูงในฤดูฝนเอ่อล้นตลิ่งเข้าท่วมพื้นที่ที่อยู่ริมแม่น้ำโขง เช่น จังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร เป็นต้น ส่วนพื้นที่ในเขตลุ่มน้ำสงครามสาเหตุของปัญหาน้ำท่วมมาจากเกิดฝนตกหนักบริเวณต้นน้ำ น้ำจะไหลลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความลาดชันของลำน้ำในช่วงต้นน้ำมีมาก ต่อจากนั้นลำน้ำสงครามมีความลาดชันน้อยประมาณ ๓ - ๔ ซม./กม. อีกทั้งในเวลาเดียวกันระดับน้ำในแม่น้ำโขงก็สูงจึงทำให้ไม่สามารถระบายลงสู่แม่น้ำโขงได้ รวมทั้งน้ำโขงบางส่วนยังเอ่อหนุนเข้ามาตามลำน้ำสงครามอีกด้วย ปริมาณน้ำเหล่านี้จึงเอ่อเข้าท่วมพื้นที่ลุ่มน้ำสงครามเป็นบริเวณกว้างในทุกๆ ปี และจากสภาพทางกายภาพในลุ่มน้ำ เช่น พื้นที่ป่าต้นน้ำตอนบนถูกทำลาย การขาดแคลนแหล่งน้ำขนาดใหญ่ในพื้นที่ลุ่มน้ำตอนบนเพื่อช่วยการชะลอน้ำหลาก ประสิทธิภาพของระบบระบายน้ำไม่เพียงพอเนื่องจากต้นเขินหรืออุกบุงรุ่มีการก่อสร้างสิ่งกีดขวางทางน้ำ การเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ที่ดิน เป็นต้น

สำหรับสภาพการเกิดอุทกภัยในลุ่มน้ำ แบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะได้แก่ อุทกภัยที่เกิดในบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำตอนบนและลำน้ำสาขาต่างๆ ซึ่งจะเกิดจากฝนตกหนักและน้ำป่าไหลหลากจากต้นน้ำลงมามากจนลำน้ำสายหลักไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน เช่น อำเภอภูเรือ อำเภอท่าลี่ อำเภอเมืองจังหวัดเลย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดมุกดาหาร ส่วนในลักษณะที่สอง คือ อุทกภัยในพื้นที่ราบลุ่ม มักจะเกิดน้ำท่วมขังเป็นประจำเนื่องจากปริมาณน้ำหลากเกิดขึ้นในขณะเดียวกันกับระดับน้ำในแม่น้ำโขงมีระดับสูง จึงทำให้ไม่สามารถระบายน้ำจากที่ลุ่มออกสู่แม่น้ำโขงได้ เช่น อำเภอโซ่พิสัย อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย อำเภอนาหว้า อำเภอโพนสวรรค์ อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม เป็นต้น

ที่มา : สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร, ๒๕๕๗

แผนที่ ๑-๑๑ แสดงแผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่น้ำท่วมประจำในลุ่มน้ำโขง

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดหนองคาย

๑.๗.๔ ทรัพยากรแร่ (ข้อมูลจากรายงานการจำแนกเขตเพื่อการจัดการด้านธรณีวิทยา และทรัพยากรธรณี จังหวัดหนองคาย, กรมทรัพยากรธรณี, ๒๕๕๒)

จังหวัดหนองคายมีทรัพยากรแร่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน คือ หินทรายก่อสร้าง นอกจากนี้ ยังมีทรัพยากรแร่ที่ยังไม่มีการผลิต คือ แร่ทองแดง แร่เหล็ก หินทราย เพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง หินแก้ว เกลือ หินและโพแทช ทรัพยากรแร่ของจังหวัดหนองคายสามารถจำแนกลักษณะการใช้ประโยชน์ได้เป็น ๓ กลุ่ม คือ

(๑) กลุ่มแร่เพื่อการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานและโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ ได้แก่

- หินทราย ก่อสร้าง แหล่งทรายก่อสร้างของจังหวัดหนองคายอยู่ในแม่น้ำโขง ซึ่งเริ่มตั้งแต่อำเภอสังคม จนถึงอำเภอรันทนบุรี มีความยาวตามแนวแม่น้ำโขงประมาณ ๒๑๐ กิโลเมตร ความกว้างของแหล่งทรายประมาณ ๒๐๐ - ๑,๒๐๐ เมตร โดยตะกอนทรายถูกกระแสน้ำพัดพามาสะสมตัวตลอดแม่น้ำโขง ทั้งในอดีตและปัจจุบัน แหล่งทรายส่วนใหญ่อยู่ในท้องน้ำหรือร่องน้ำปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังพบแหล่งทรายตามสันดอนทรายริมฝั่งและสันดอนทรายกลางแม่น้ำลักษณะทั่วไปของทราย มีตั้งแต่สีเทา สีเทาปนน้ำตาล จนถึงสีน้ำตาลอ่อน ขนาดเม็ดทรายมีตั้งแต่ละเอียดจนถึงหยาบ ส่วนใหญ่มีขนาดปานกลาง การคัดขนาดของเม็ดทรายไม่ดีจนถึงปานกลาง ประกอบด้วย แร่ควอร์ต เป็นส่วนใหญ่ โดยมีส่วนประกอบอื่นเจือปนเล็กน้อย เช่น แร่จำพวกไมกา และแร่สีเข้มบางชนิด ทรายในแม่น้ำโขงมักมีก้อนกรวดขนาดต่างๆปะปนอยู่บ้าง

- หินทราย ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย เป็นหินทรายเพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้างเป็นหลักและบางส่วนอาจใช้เป็นหินประดับชนิดหินทราย ประกอบด้วย แหล่งหินทราย อำเภอสังคมตั้งอยู่ที่ บ้านห้วยไซงัว และบ้านโนนพัฒนา ตำบลผาตั้ง อำเภอสังคม แหล่งหินครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๘๑ ตารางกิโลเมตร เนื้อหินทราย มีสีขาวจนถึงสีเทาปนเขียว เม็ดทรายมีขนาดละเอียดจนถึงปานกลางลักษณะเป็นชั้นบางจนถึงชั้นหนา มีชั้นเฉียงเป็นบางแห่ง การคัดขนาดและการเชื่อมประสานของเม็ดทรายดีปานกลาง จัดเป็นหินทราย ในชุดหินชุมพร หินทรายจากพื้นที่

สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในลักษณะของหินก่อสร้าง โดยใช้เป็นหินโมแทนหินปูนสำหรับนำไปผสมกับปูนซีเมนต์ในงานก่อสร้างต่างๆ เนื่องจากจังหวัดหนองคายไม่มีแหล่งหินปูน นอกจากนี้หินทรายบางส่วนที่เนื้อหินมีความสม่ำเสมอมีความแข็งแรงค่อนข้างดี และมีรอยแตกน้อย ยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์เป็นหินประดับได้ โดยการกระเทาะและตัดเป็นแผ่นขนาดเล็ก สำหรับบุผาผนังในงานตกแต่งอาคารและสิ่งก่อสร้างต่างๆ

(๒) กลุ่มแร่เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ประเภทแร่โลหะ ได้แก่ แร่ทองแดง แร่ทองคำ และแร่เหล็ก ประเภทแร่อุตสาหกรรม ได้แก่ ทรายแก้ว และเกลือหิน แร่เหล็ก ทองแดง ทองคำ พบเฉพาะในพื้นที่อำเภอสังคมเท่านั้น ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกสุดของจังหวัดหนองคาย ประกอบด้วยแหล่งแร่ จำนวน ๓ แหล่ง ดังนี้ แหล่งแร่ภูโล้น แหล่งแร่ภูห้วยฮ่อม แหล่งแร่บ้านขำเจีย

(๓) กลุ่มแร่เพื่อการเกษตร ได้แก่ โพแทช ทรัพยากรแร่ชนิดเกลือหินและโพแทชของจังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย พื้นที่แอ่งเกลือหินและโพแทชเกิดแผ่กระจายต่อเนื่องกันเป็นบริเวณกว้าง ครอบคลุมพื้นที่เกือบทุกอำเภอของจังหวัดหนองคาย คือ อำเภอเมืองหนองคาย อำเภอท่าบ่อ อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอสระใคร อำเภอโพนพิสัย อำเภอเผ่าไร่ และอำเภอรันทนาวปี

๑.๗.๕ สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม

๑.๗.๕.๑ สถานการณ์มลพิษด้านสิ่งแวดล้อม คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน จังหวัดหนองคายได้เก็บตัวอย่างน้ำเพื่อเฝ้าระวังคุณภาพน้ำครอบคลุมลำน้ำสาขา ๓ สาย ประกอบด้วย ห้วยหลวง (อำเภอโพนพิสัย) ห้วยน้ำโมง (อำเภอท่าบ่อ/อำเภอโพนพิสัย) ห้วยน้ำสวย (อำเภอสระใคร/อำเภอเมืองหนองคาย) และเหลือลำน้ำสาขาอีก ๑ สายที่ต้องเพิ่มการเฝ้าระวังคุณภาพ ได้แก่ ห้วยน้ำโสม (อำเภอสังคม) ทั้งนี้ จากผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน จำนวน ๔ ครั้ง/ปี (พฤศจิกายน กุมภาพันธ์ มิถุนายน และสิงหาคม) ของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๙ อุดรธานี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพบว่า คุณภาพน้ำผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานโดยอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์เพื่อการอุปโภคบริโภคโดยไม่ต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน ใช้ในการเกษตร และการอุตสาหกรรม โดยมีรายละเอียดคุณภาพน้ำจำแนกตามลำน้ำ ดังนี้

(๑) ห้วยหลวง มีจุดตรวจวัดคุณภาพน้ำทั้งหมด ๔ สถานี ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ๓ สถานี และจังหวัดหนองคาย ๑ สถานี เริ่มตั้งแต่ต้นห้วยหลวง สะพานบ้านหัวขัว อำเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี ไปจนถึง หน้าประตูระบายน้ำบ้านดอนดง ต.วัดหลวง อ.โพนพิสัย จ.หนองคาย จากจุดตรวจวัดคุณภาพน้ำดังกล่าว เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗ พบว่า คุณภาพน้ำห้วยหลวงในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่คุณภาพน้ำผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานโดยอยู่ในระดับพอใช้

(๒) ห้วยน้ำโมง การเก็บตัวอย่างน้ำครอบคลุมพื้นที่ อำเภอบ้านฝือ จังหวัดอุดรธานี อำเภอท่าบ่อ อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย จำนวน ๔ สถานี ในพื้นที่ จังหวัดอุดรธานี ๒ สถานี และจังหวัดหนองคาย ๒ สถานี เริ่มตั้งแต่ต้นห้วยน้ำโมงสะพาน บ้านม่วง หมู่ ๑๑ ตำบลจำปาโมง อำเภอบ้านฝือ จังหวัดอุดรธานี ไปจนถึง สะพาน บ้านชุมชนป่าจี้ หมู่ ๑ ตำบลท่าบ่อ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย จากจุดตรวจวัดคุณภาพน้ำ ดังกล่าว เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗ พบว่า คุณภาพน้ำห้วยน้ำโมงในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่คุณภาพน้ำผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานโดยอยู่ในระดับพอใช้

(๓) ห้วยน้ำสวย การเก็บตัวอย่างน้ำครอบคลุมพื้นที่ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี อำเภอสระใคร อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน ๓ สถานี ในพื้นที่ จังหวัดอุดรธานี ๑ สถานี และจังหวัดหนองคาย ๒ สถานี เริ่มตั้งแต่ต้นห้วยน้ำสวยสะพาน บ้านน้ำสวยหมู่ ๑ ตำบลสระใคร อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ไปจนถึง สะพาน บ้านปากสวย หมู่ ๖ ตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จากจุดตรวจวัดคุณภาพน้ำ ดังกล่าว เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗ พบว่า คุณภาพน้ำห้วยน้ำสวยในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่

คุณภาพน้ำผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานโดยอยู่ในระดับพอใช้ ยกเว้นในช่วงฤดูแล้งปริมาณน้ำในลำน้ำอยู่ในระดับต่ำ ผลการสุ่มตรวจวัดคุณภาพน้ำพบว่าค่า BOD เกินเกณฑ์มาตรฐาน แต่คุณภาพน้ำจะกลับสู่สภาวะปกติเมื่อระดับน้ำในลำน้ำมีระดับสูงขึ้น

ดัชนีคุณภาพน้ำบ่งชี้คุณภาพน้ำของแหล่งน้ำ WQI (Water Quality Index) ได้แก่ ออกซิเจนละลายน้ำ (DO) ค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) แอมโมเนีย (NH₃) แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) และแบคทีเรียกลุ่มฟีคอล โคลิฟอร์ม (FCB)

ตารางที่ ๑-๔๖ แสดงสถานีเก็บตัวอย่างน้ำในเขตจังหวัดหนองคาย

ลำน้ำ	จำนวน	รหัส	ที่ตั้ง	พิกัด
ห้วยหลวง	๑	HLo๔	บริเวณหน้าประตูระบายน้ำ บ.ดอนดง ต.วัดหลวง อ.โพนพิสัย จ.หนองคาย	๔๘Q ๐๒๙๖๙๓๓N ๑๙๙๒๙๘๔E
ห้วยน้ำโมง	๒	SM๐๑	สะพาน บ.ชุมชนป่าจั่ว หมู่ ๑ ต.ท่าบ่อ อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย	๔๘Q ๐๒๔๓๑๑๘N ๑๙๗๗๑๓๘E
		SM๐๒	สะพาน บ.โพธิ์ตาก หมู่ ๒ ต.โพธิ์ตาก อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย	๔๘Q ๐๒๒๘๘๑๘N ๑๙๗๒๑๓๔E
ห้วยน้ำ สวย	๒	NS๐๑	สะพาน บ.น้ำสวย หมู่ ๑ ต.สระใคร อ.สระใคร จ.หนองคาย	๔๘Q ๐๒๖๔๙๖๗N ๑๙๕๖๔๔๔E
		NS๐๓	สะพาน บ.ปากสวย หมู่ ๖ ต.บ้านเดื่อ อ.เมือง จ.หนองคาย	๔๘Q ๐๒๘๘๓๖๑N ๑๙๘๘๕๖๘E
รวม			๕	

๑.๗.๕.๒ สถานการณ์ด้านมลพิษทางน้ำ (น้ำเสีย)

จังหวัดหนองคายมีจำนวนประชากร รวมทั้งสิ้น ๕๑๙,๕๘๐ คน แต่ยังไม่มีการศึกษาประชากรแฝงและจร ดังนั้น จึงใช้ประมาณด้วยการอ้างอิงผลการศึกษาที่ผ่านมาในพื้นที่ใกล้เคียงมีประชากรแฝงประมาณ ๒๑,๕๔๙ คน โดยประชากรที่พักอาศัยในพื้นที่มีอัตราการเกิดน้ำเสีย ประมาณ ๑๕๐ ลิตร/คนต่อวัน (กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๘) และประชากรจรกลุ่มนักท่องเที่ยว (เฉลี่ยพักอาศัย ๑ คืน) และพิจารณาเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย กำหนดอัตราการเกิดน้ำเสีย ๑๐๐ ลิตรต่อคนต่อวัน ดังนั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีปริมาณน้ำเสียประมาณ ๘๑,๒๘๕ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน และปริมาณน้ำเสียในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป้าหมายสำคัญที่จะจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนตามนโยบายและพื้นที่เป้าหมายการจัดการน้ำเสียชุมชนของกรมควบคุมมลพิษ จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ เทศบาลเมืองหนองคาย เทศบาลเมืองท่าบ่อ เทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ และเทศบาลตำบลโพนพิสัย จำนวนประมาณ ๑๒,๑๖๕ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๑๕ ของปริมาณน้ำเสียทั้งหมดที่เกิดขึ้นต่อวัน ดังนี้

ตารางที่ ๑-๔๗ แสดงการคาดประมาณการปริมาณน้ำเสียในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร์ (คน) ^๑	ประชากรแฝง (คน) ^๒	ประชากรจร (คน) ^๒	ปริมาณน้ำเสีย (ลบ.ม.ต่อวัน)	สัดส่วน (ร้อยละ)
- เทศบาลเมืองหนองคาย	๔๘,๒๕๐	๒,๔๑๓	๒,๔๑๓	๗,๗๑๔	๙.๕
- เทศบาลเมืองท่าบ่อ	๑๘,๑๗๓	๙๐๙	-	๒,๘๖๓	๓.๕
- เทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่	๗,๑๖๑	๓๕๘	-	๑,๑๒๘	๑.๕
- เทศบาลตำบลโพนพิสัย	๒,๙๒๑	๑๔๖	-	๔๖๐	๐.๕
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ	๔๔๓,๐๗๕	๑๗,๗๒๓	-	๖๙,๑๒๐	๘.๕
รวม	๕๑๙,๕๘๐	๒๑,๕๔๙	๒,๔๑๓	๘๑,๒๘๕	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดหนองคาย, ๒๕๕๘.

๑ ข้อมูลประชากรจังหวัดหนองคาย,สำนักงานปกครองจังหวัดหนองคาย,ธันวาคม ๒๕๕๘.

๒ อ้างอิงผลการศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น,๒๕๕๗.

สำหรับระบบบำบัดน้ำเสียขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในพื้นที่จังหวัดหนองคาย ยังไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียรวม ที่ผ่านมาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้รณรงค์ประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการบำบัดน้ำเสีย ณ แหล่งกำเนิดในรูปแบบต่างๆ เช่น การทำบ่อเกรอะ-บ่อซึม การส่งเสริมการใช้ถังดักไขมัน การทำน้ำชีวภาพเพื่อบำบัดน้ำเสีย การจัดกิจกรรมอนุรักษ์แหล่งน้ำคูคลอง เป็นต้น พร้อมกันนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเป้าหมายสำคัญที่ต้องจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน อยู่ระหว่างดำเนินการขอสนับสนุนงบประมาณเพื่อก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย แต่มีข้อจำกัดในการจัดหาที่ดินก่อสร้างระบบฯ และการขาดงบประมาณในการจ้างที่ปรึกษาศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดก่อสร้างระบบฯ

๑.๗.๕.๓ คุณภาพอากาศและมลพิษทางเสียง จังหวัดหนองคายในภาพรวมคุณภาพอากาศยังคงอยู่ในเกณฑ์ปกติ แต่จะมีปัญหาเฉพาะจุดและเฉพาะช่วงเวลา ได้แก่ ปัญหาฝุ่นละอองจากโรงสีข้าวในช่วงฤดูแล้งฝุ่นละอองจากถนนที่มีการขนส่งทรายน้ำโขง ปัญหาควันจากการเผาเศษวัชพืชหลังการเก็บเกี่ยว อย่างไรก็ตาม จำเป็นต้องเตรียมการเฝ้าระวังสถานการณ์มลพิษทางอากาศไว้ ทั้งนี้ด้วยการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และการเพิ่มขึ้นของจำนวนยานพาหนะในทุกๆ ปี สำหรับประเด็นสำคัญที่ต้องสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคม คือ การดำเนินการเพื่อลดภาวะโลกร้อน อาทิเช่น การปลูกต้นไม้ การเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การลดปริมาณขยะมูลฝอย เป็นต้น

ในส่วนมลพิษทางเสียง ยังอยู่ในระดับที่ปกติแต่จะมีปัญหาในบางจุด ส่วนใหญ่มลพิษทางเสียงเกิดจากยานพาหนะโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากรถบรรทุก รถยนต์ จักรยานยนต์และสามล้อรับจ้าง ที่สัญจรไปมา และจะเกิดจาก สถานบริการซ่อมรถยนต์ อยู่ซ่อมเคาะพ่นสีรถยนต์ และโรงงานทำเฟอร์นิเจอร์ไม้เครื่องเรือน ซึ่งมีผลกระทบที่ไม่รุนแรง

๑.๗.๕.๔ ขยะมูลฝอย จังหวัดหนองคายมีปริมาณขยะมูลฝอยที่เข้าสู่ขั้นตอนการกำจัดประมาณ ๒๓๓.๔ ตัน/วัน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๔๖ ของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ณ ครั้วเรือนทั้งหมด

ตารางที่ ๑-๔๘ การคาดประมาณปริมาณขยะมูลฝอยที่เข้าสู่ขั้นตอนการกำจัดในพื้นที่จังหวัดหนองคาย พ.ศ. ๒๕๕๘

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ณ ครั้วเรือนต่อวัน (ตัน)	ปริมาณขยะมูลฝอยที่เข้าสู่ขั้นตอนการกำจัด (ตัน)	
		ต่อวัน	คิดเป็นร้อยละ
องค์การบริหารส่วนตำบล (๔๘ แห่ง)	๑๘๗.๗๙	๑๑๓.๗	๖๐.๕๕
เทศบาลตำบล (๑๗ แห่ง)	๘๔.๗๕	๖๓.๗	๗๕.๑๖
เทศบาลเมือง (๒ แห่ง)	๘๔.๐๑	๕๖.๐	๖๖.๖๖
รวม	๓๕๖.๕๕	๒๓๓.๔	๖๕.๔๖

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย, ๒๕๕๙

สถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ในภาพรวมจังหวัดหนองคาย มีขยะมูลฝอยเกิดขึ้น ณ ครั้วเรือน ประมาณ ๓๕๖.๕๕ ตันต่อวัน จำแนกเป็นเขตเทศบาลเมือง (๒ แห่ง) ๘๔.๐๑ ตันต่อวัน เขตเทศบาลตำบล (๑๗ แห่ง) ประมาณ ๘๔.๗๕ ตันต่อวัน และในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล (๔๘ แห่ง) ประมาณ ๑๘๗.๗๙ ตันต่อวัน จังหวัดหนองคาย มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย จำนวน ๒๑ แห่ง จำแนกเป็น ๒ รูปแบบ ดังนี้

- สถานที่กำจัดที่ถูกหลักวิชาการ (ศูนย์จัดการขยะมูลฝอยรวม) จำนวน ๓ ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์ฯ เทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ ศูนย์ฯเทศบาลเมืองท่าบ่อ และศูนย์ฯเทศบาลเมืองหนองคาย มีอัตราขยะมูลฝอยที่ได้รับการกำจัด เฉลี่ยประมาณ ๑๑๑ ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๓๑ ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ณ ครั้วเรือนทั้งหมดโดยมีเป้าหมายจัดตั้งอีก ๑ ศูนย์ คือ ศูนย์ฯเทศบาลตำบลโพนพิสัย อำเภอโพนพิสัย มีเป้าหมายจัดตั้งสถานขนถ่ายขยะมูลฝอย ๒ แห่ง (อำเภอสังคม/อำเภอเฝ้าไร่)

- สถานที่กำจัดที่ไม่ถูกหลักวิชาการ มีวิธีกำจัด คือ การเทกองกลางแจ้ง (Open Dumping) จำนวน ๑๘ แห่ง กำจัด เฉลี่ยประมาณ ๑๒๒.๔ ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๓๔ ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ณ ครั้วเรือนทั้งหมด

ตารางที่ ๑-๔๙ แสดงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

ที่	อำเภอ	รายชื่อ อบท.	วิธีการกำจัดขยะ ของ อบท.	ขนาดพื้นที่ สถานที่กำจัด	ที่ตั้งสถานที่กำจัดขยะ
๑	เฝ้าไร่	ทต.เฝ้าไร่	กองกลางแจ้ง/เผา	๖ ไร่	ม.๓ ต.เฝ้าไร่
๒	เฝ้าไร่	อบต.นาดี	กองกลางแจ้ง/เผา	๘ ไร่	ม.๓ ต.นาดี
๓	เฝ้าไร่	อบต.วังหลวง	กองกลางแจ้ง/เผา	๔ ไร่	ม.๓ ต.วังหลวง
๔	เฝ้าไร่	อบต.หนองหลวง	กองกลางแจ้ง	๓๐ ไร่	ม.๘ ต.หนองหลวง
๕	โพนพิสัย	ทต.โพนพิสัย	กองกลางแจ้ง/เผา	๑๐ ไร่	ม.๑๓ ต.จุมพล
๖	โพนพิสัย	ทต.สร้างนางขาว	กองกลางแจ้ง	๓ ไร่	ม.๘ ต.สร้างนางขาว
๗	โพนพิสัย	อบต.วัดหลวง ^(๑)	ฝังกลบแบบควบคุม (เป้าหมายตั้งศูนย์ฯ ๗๐ ไร่)	๕ ไร่	ม.๑๔ ต.วัดหลวง
๘	โพนพิสัย	อบต.ชุมช้าง	กองกลางแจ้ง		ม.๓ ต.ชุมช้าง
๙	โพนพิสัย	อบต.นาหนัง	กองกลางแจ้ง/เผา	๓๐ ไร่	ม.๑๓ ต.นาหนัง
๑๐	โพนพิสัย	อบต.เขม	กองกลางแจ้ง/เผา	๔.๕ ไร่	ม.๗ ต.เขม
๑๑	โพนพิสัย	อบต.บ้านโพธิ์	กองกลางแจ้ง/เผา	๖ ไร่	ม.๙ ต.บ้านโพธิ์
๑๒	โพนพิสัย	อบต.บ้านผือ	กองกลางแจ้ง/เผา	๖ ไร่	ม.๔ ต.บ้านผือ
๑๓	โพนพิสัย	อบต.กุดบง	กองกลางแจ้ง/เผา	๒๒ ไร่	ม.๑๑ ต.กุดบง
๑๔	เมือง	ทม.หนองคาย ^(๑)	ศูนย์ฯ ทม.หนองคาย	๗๗ ไร่	ม.๘ ต.สระใคร อ.สระใคร
๑๕	เมือง	ทต.เวียงคุก	กองกลางแจ้ง/เผา	๘ ไร่	ม.๗ ต.บ้านถ่อน อ.ท่าบ่อ
๑๖	เมือง	ทต.บ้านเดื่อ	ส่งบ่อกำจัดฯ เอกชน (กองใน หลุมดิน//เผา)		ม.๑๓ ต.บ้านเดื่อ อ.เมือง (เอกชน)
๑๗	สระใคร	อบต.สระใคร	กองกลางแจ้งแบบมีคันดิน/เผา	๔ ไร่	ม.๘ ต.สระใคร
๑๘	ท่าบ่อ	ทม.ท่าบ่อ ^(๑)	ศูนย์ฯทม.ท่าบ่อ (ฝังกลบอย่าง ถูกหลักสุขาภิบาล)	๔๖ ไร่	ม.๖ ต.บ้านเดื่อ อ.ท่าบ่อ
๑๙	ศรีเชียงใหม่	ทต.ศรีเชียงใหม่ ^(๑)		๑๑๗ ไร่	ม.๕ ต.หนองปลาปาก
๒๐	สังคม	อบต.แก้งไก่อ	กองกลางแจ้ง/เผา	๒๗ ไร่	ม.๒ ต.แก้งไก่อ
๒๑	สังคม	อบต.นาจั่ว	กองกลางแจ้ง/เผา	๔ ไร่	ม.๑ ต.นาจั่ว

ที่มา : สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๙ อุดรธานี, ๒๕๕๘.

หมายเหตุ : ^(๑) เป้าหมายจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยของจังหวัดหนองคายตามที่ได้ร่วมจัดทำ MOU เมื่อปี ๒๕๔๙
มีเป้าหมายทั้งหมดจำนวน ๔ แห่ง

แผนที่ ๑-๑๒ เป้าหมายการบริหารจัดการเพื่อกำจัดขยะมูลฝอยจังหวัดหนองคาย

๑.๗.๕.๕ สถานการณ์ของเสียอันตรายจากชุมชน

ในภาพรวมของจังหวัดหนองคาย สามารถคาดการณ์ปริมาณปริมาณของเสียอันตรายจากชุมชนที่ปนเปื้อนในขยะมูลฝอยจากชุมชน มีประมาณ ๑๑๘ กิโลกรัมต่อวันหรือประมาณ ๔๓ ตันต่อปี ปัจจุบันมีปัญหาในการบริหารจัดการ ได้แก่ ยังไม่มีระบบรวบรวม เก็บขน และกำจัด รวมทั้งระบบบริหารจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนในจังหวัดโดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ วางแนวทางดำเนินการ ดังนี้

(๑) ขอรุณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย พิจารณาจัดทาสถานที่เก็บรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชน ที่เป็นจุดศูนย์รวมของจังหวัดหนองคาย ในเบื้องต้นอาจเป็นอาคารชั่วคราว และขอสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างอาคารถาวรในโอกาส ต่อไป

(๒) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดระบบคัดแยกและรวบรวมของเสียอันตรายออกจากขยะมูลฝอยทั่วไปและนำส่งเก็บรวบรวมที่สถานที่เก็บรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชนของจังหวัด

๑.๗.๕.๖ สถานการณ์มูลฝอยติดเชื้อ

จังหวัดหนองคาย มีปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ ประมาณ ๒๑๙ ตันต่อปี หรือ ๐.๖ ตันต่อวัน โดยจำแนกเป็นมูลฝอยติดเชื้อจากสถานพยาบาลของหน่วยงานราชการ ประมาณ ๐.๔๖ ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๗๖ และเป็นมูลฝอยติดเชื้อจากสถานพยาบาลของภาคเอกชน (โรงพยาบาล คลินิก คลินิกโรคผิวหนัง ฯลฯ) ประมาณ ๐.๑๔ ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๒๔ และปัจจุบันมูลฝอยติดเชื้อจากสถานพยาบาลของหน่วยงานราชการ มีจัดการโดยมีเอกชนมารับจ้างนำไปกำจัดทั้งหมด ในส่วนมูลฝอยติดเชื้อจากสถานพยาบาลของภาคเอกชนยังไม่มีระบบการจัดการที่เป็นระบบ

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองคาย, ๒๕๕๙

๑.๘ ข้อมูลด้านความมั่นคง

จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดชายแดนที่มีพื้นที่ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตามความยาวของลำน้ำโขงประมาณ ๒๑๐.๖ กิโลเมตร โดยมีพื้นที่เป้าหมายด้านความมั่นคงที่อยู่ตาม แนวชายแดน และต้องควบคุมกำกับดูแลเป็นพิเศษ จำนวน ๖ อำเภอ คือ (๑) อำเภอเมืองหนองคาย (๒) อำเภอท่าบ่อ (๓) อำเภอสังคม (๔) อำเภอศรีเชียงใหม่ (๕) อำเภอโพนพิสัย และ (๖) อำเภอรัตนวาปี ซึ่งปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนไทย-สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่สำคัญประกอบด้วย

(๑) **ปัญหาการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองและปัญหาแรงงานต่างด้าว** จากชนบทรูปร่างเพรียว ที่คล้ายคลึงกันของประชาชนทั้งสองฝั่งโขง ทำให้มีการไปมาหาสู่กันมาตั้งแต่ครั้งอดีตจนถึงปัจจุบันประชาชนของทั้งสองประเทศส่วนหนึ่งเป็นเครือญาติกัน ทำให้มีการลักลอบเดินทางไปมาหาสู่กัน และจากสภาวะเศรษฐกิจที่ต่างกันทำให้ประชาชนชาวลาวนิยมเดินทางมาทำงานในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก จากสาเหตุดังกล่าวทำให้ประชาชนชาวลาวลักลอบเข้ามาทำงานและพักอาศัยในประเทศไทย โดยกระจายกันอยู่ทั่วประเทศ อาชีพที่ชาวลาวนิยมเข้ามาทำงานมากที่สุด คือ อาชีพรับจ้าง ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม รองลงมาคือ รับใช้ในบ้าน และงานเกษตร ซึ่งเป็นลักษณะงานที่ขาดแคลนแรงงานไทย จากการขอรับใบอนุญาตทำงานและการสำรวจความต้องการจ้างแรงงานของภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ จะมีความต้องการจ้างแรงงานในช่วงฤดูการผลิตเท่านั้น แรงงานกรรมกรยังคงเป็นแรงงานที่มีความต้องการจ้างเป็นจำนวนมาก มีการขาดแคลนในระดับที่ค่อนข้างรุนแรง การนำแรงงานต่างด้าวตามบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการจ้างแรงงาน (MOU) ยังดำเนินการได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากมีปัญหาหลายประการ เช่น ค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูงโดยแรงงานต่างด้าวผลกระทบค่าใช้จ่ายต่างๆ ให้กับนายจ้างเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้ก่อน และบริษัทหรือรัฐวิสาหกิจจัดหางานลาวที่ตั้งขึ้นตามบันทึกข้อตกลงฯ ไม่สามารถหาแรงงานต่างด้าวมาป้อนให้กับนายจ้างได้

(๒) **ปัญหาการลักลอบการค้าสินค้าหนีภาษีตามแนวชายแดน** ตลอดแนวชายแดนจังหวัดหนองคายยังคงมีการลักลอบสินค้าหนีภาษีศุลกากรหลายประเภท ทั้งการส่งออกและนำเข้า เช่น สินค้าอุปโภคบริโภค สัตว์สงวน สุราเถื่อน สินค้าที่จับกุมได้ ได้แก่ รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ กระเป๋า แฟชั่นสตรี เสื้อผ้าสุราบุหรี่ ผ้าไหม อุปกรณ์ โทรศัพท์มือถือ ไฟป๊อกลูกสูบหัวใหญ่

(๓) **ปัญหาเส้นเขตแดน การแบ่งเขตแดนไทย – สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว** ในลำแม่น้ำโขงในปัจจุบัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวยึดถือตามอนุสัญญาสยามกับฝรั่งเศส พ.ศ. ๒๔๖๙ (ค.ศ. ๑๙๒๖) จังหวัดหนองคายมีพื้นที่ที่ยังไม่มีความชัดเจนเรื่องของเส้นเขตแดนอยู่ จำนวน ๓ แห่ง จึงก่อให้เกิดปัญหาการรุกล้ำเขตแดนอยู่เป็นประจำ ประกอบด้วย

- ดอนชิงชู อยู่ตรงข้ามไทยบ้านหม้อ บ้านป่าสัก และบ้านยอยไฮ ตำบลบ้านหม้อ อำเภอศรีเชียงใหม่ ตรงข้ามสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว คือ บ้านเก่าเลี้ยว เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ ขนาดพื้นที่มีความกว้างประมาณ ๑,๐๐๐ เมตร ความยาวประมาณ ๓,๐๐๐ เมตร อยู่ห่างฝั่งไทยประมาณ ๑๕๐ เมตร อยู่ห่างฝั่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวประมาณ ๑,๐๐๐ เมตร มีพื้นที่ประมาณ ๑,๘๗๕ ไร่ ลักษณะเป็นพื้นที่ราบดินปนทราย น้ำท่วมไม่ถึง มีไม้ยืนต้นขึ้นปกคลุมร่องน้ำลึกอยู่ระหว่างดอนกับฝั่งลาว ในฤดูแล้งสามารถเดินข้ามได้สะดวกปัจจุบัน มีราษฎร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเข้าไปปลูกสร้างบ้านพักอาศัยแบบกึ่งถาวร จำนวน ๒ หมู่บ้าน คือ บ้านทางดอน ประมาณ ๒๐ หลังคาเรือน และบ้านเตาปูน ประมาณ ๒๕ หลังคาเรือน มีสาธารณูปโภคไฟฟ้า ถนน รถจักรยานยนต์ รถบรรทุกเล็กมาใช้นบนดอน มีวัด ๑ วัด และโรงเรียน ๑ แห่ง

- ดอนสังคี ตั้งอยู่ที่บ้านใหม่ หมู่ที่ ๕ อำเภอโพธิ์ชัย ตรงข้ามบ้านดอนแยงเมืองปากงึม นครหลวงเวียงจันทน์ ห่างจากฝั่งไทยประมาณ ๑๕๐ เมตร แต่ห่างจากฝั่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประมาณ ๘๐๐ เมตร ขนาดพื้นที่กว้างประมาณ ๑,๐๐๐ เมตร ยาวประมาณ ๒,๐๐๐ เมตร ลักษณะเป็นดอนดิน ขนาดใหญ่ไม่มีคันดินขึ้นปกคลุมน้ำท่วมไม่ถึงในฤดูน้ำหลากร่องน้ำฝั่งไทยตื้นเขิน บนดอนมีประชากรอยู่ประมาณ ๒๐ ครอบครัว มีการทำมาหากินตลอดปี

- ดอนต้าดอนแตง ตั้งอยู่ที่บริเวณบ้านท่ามะเฟือง หมู่ที่ ๔ บ้านดอนน้อย หมู่ที่ ๕ และบ้านศิลา เลข หมู่ที่ ๖ ตำบลโพธิ์สา อำเภอท่าบ่อ พื้นที่ของดอนต้าดอนแตง มีประมาณ ๒,๐๑๕ ไร่ แต่สามารถทำกินได้ เพียง ๑,๓๐๐ ไร่ ส่วนที่เหลือเป็นหาดหินไม่สามารถทำกินได้ ราษฎรเข้าไปทำกิน จำนวน ๑๐๙ ครัวเรือน ประชากร จำนวน ๒๓๓ คน แยกเป็นชาย ๑๑๓ คน หญิง ๑๒๐ คน

(๔) ปัญหากัดเซาะตลิ่งแม่น้ำโขง จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดที่ได้รับการจัดให้เป็นจังหวัดนำร่อง ด้านการท่องเที่ยว ๑ ใน ๕ ของประเทศที่มีชายแดนติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเขตแดน การไหลผ่านของแม่น้ำโขงในฤดูน้ำหลากที่มีปริมาณน้ำสูงเอ่อล้นการขึ้นลง และการปรับเปลี่ยน ทิศทางการไหลของกระแสน้ำที่เชี่ยวกราก ประกอบกับ สภาพทางธรณีวิทยาที่ไม่เอื้ออำนวยของดินริมตลิ่ง ก่อให้เกิดการกัดเซาะและพังทลายอย่างรุนแรงของตลิ่งริมแม่น้ำโขง หายไปปีละ ๓ - ๔ เมตร ทำให้ราษฎรที่มี ที่ดินและบ้านเรือนที่อยู่ริมตลิ่งแม่น้ำโขงได้รับความเดือดร้อนรวมทั้งวัดวาอารามและโบราณสถานที่อยู่ริมตลิ่ง ต้องพังทลายไปกับกระแสน้ำ จากอดีตถึงปัจจุบันมีการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำโขงในเขตจังหวัด หนองคายไปแล้วประมาณ ๔๙ กิโลเมตร ยังคงเหลือตลิ่งริมแม่น้ำโขงที่ยังไม่ได้ดำเนินการก่อสร้าง ประมาณ ๑๖๐ กิโลเมตร และขณะนี้มีการพังทลายของตลิ่งริมแม่น้ำโขงอย่างรุนแรงและต่อเนื่องทุกๆปีทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนอีกทั้งก่อให้เกิดการสูญเสียดินแดนของประเทศอย่างต่อเนื่อง

(๕) การดูแลรักษาและการสร้างเขื่อนริมฝั่งโขง ปัจจุบันปัญหานี้เริ่มมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากทั้งสองฝั่งมีการดูแลรักษาและสร้างเขื่อนกันเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะในหน้าแล้ง ทำให้มีผลกระทบ อย่างรุนแรงต่อร่องน้ำและตลิ่งพังตามแนวลำน้ำโขงแม้จะมีการเร่งรัดการจัดการประชุมคณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ตามลำแม่น้ำโขง และแม่น้ำโขงหลายครั้งแต่ก็ไม่ได้ได้รับความร่วมมือ เท่าที่ควรเนื่องจากกฎหมายและผลประโยชน์ ยังไม่สอดคล้องกับการแก้ไขปัญหา ดังนั้น แนวโน้มปัญหา การดูแล รักษาและสร้างเขื่อนจะเป็นปัญหาที่น่าจะมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นหากไม่แก้ไขปัญหายอย่างจริงจัง

(๖) ปัญหายาเสพติด ยาเสพติดเป็นปัญหาตามแนวชายแดนประเทศไทย - สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเป็นเวลานานแล้ว ยาเสพติดที่ลักลอบนำเข้ามา ได้แก่ ยาบ้า กัญชา และมีแนวโน้มนำเข้าเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากฝ่ายตรงข้ามหันมาใช้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นจุดนำเข้าเนื่องจาก ภูมิประเทศเอื้ออำนวยโดยลักลอบนำเข้าตามช่องทางธรรมชาติหมู่บ้านตามแนวชายแดน ด้านพรมแดนและ จุดผ่อนปรนโดยด่านพรมแดนเป็นจุดนำเข้าที่สำคัญพื้นที่เป้าหมาย คือ ตลอดแนว ๖ อำเภอชายแดน ๒๖ ตำบล ๑๒๔ หมู่บ้าน พื้นที่แห่งเล็งพิเศษ คือ อำเภอเมืองหนองคาย และอำเภอศรีเชียงใหม่ (รายละเอียดอยู่ในส่วนที่ ๒)

๑.๙ ข้อมูลเชิงสถิติสำคัญเชิงพื้นที่

๑.๙.๑ ข้อมูลตัวชี้วัดระดับการพัฒนา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดตัวชี้วัดการพัฒนาจังหวัดเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงการพัฒนาจากระดับนโยบายสู่ระดับพื้นที่ และใช้เป็นเครื่องมือที่จะเปรียบเทียบให้เห็นถึงสถานการณ์พัฒนาในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามประเมินผลการพัฒนาที่เชื่อมโยงจากนโยบายส่วนกลางสู่จังหวัดและกลุ่มจังหวัด โดยได้กำหนดตัวชี้วัดการพัฒนาจังหวัดออกเป็น ๔ มิติ ประกอบด้วย (๑) การพัฒนาแบบทั่วถึง จำนวน ๖ ตัวชี้วัด (๒) การเติบโตทางเศรษฐกิจ จำนวน ๖ ตัวชี้วัด (๓) การเติบโตทางเศรษฐกิจสีเขียว จำนวน ๖ ตัวชี้วัด และ (๔) ประสิทธิภาพของภาครัฐ รวม ๒๔ ตัวชี้วัด และจากการประเมินผลตัวชี้วัดทั้ง ๔ ด้าน รวม ๒๔ ตัวชี้วัดของจังหวัดหนองคายเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยประเทศ ดังนี้

ตารางที่ ๑-๕๐ แสดงตัวชี้วัดการพัฒนาจังหวัด ๔ มิติ

ที่	มิติการพัฒนา	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ยประเทศ	หนองคาย	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยประเทศ	หน่วย
๑	การพัฒนาแบบทั่วถึง	ร้อยละของประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจน	๑๐.๔๓	๖.๔๙	ต่ำกว่า	ร้อยละ
		สัมประสิทธิ์ของการกระจายรายได้	๐.๔๑	๐.๔๐๕	ต่ำกว่า	-
		ร้อยละผู้อยู่ในระบบประกันสังคมต่อกำลังแรงงาน	๑๘.๗๖	๑๗.๐๖	ต่ำกว่า	ร้อยละ
		อัตราส่วนแพทย์ต่อสัดส่วนประชากร	๒,๙๘๐	๓,๕๘๔	สูงกว่า	คน/แพทย์
		จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยประชากรไทยอายุ ๑๕-๕๙ ปี	๘.๙๐	๘.๔๐	ต่ำกว่า	ปี
		ค่าเฉลี่ยคะแนน O-net ม.๓	๓๔.๙๕	๓๓.๔๓	ต่ำกว่า	คะแนน
๒	การเติบโตทางเศรษฐกิจ	อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนในจังหวัด	๑.๗๕	๘.๗๒	สูงกว่า	ร้อยละ
		อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	-๐.๔๑	- ๓.๑๗	สูงกว่า	ร้อยละ
		อัตราการว่างงาน	๐.๗๕	๐.๖๕	ต่ำกว่า	ร้อยละ
		อัตราส่วนหนี้เฉลี่ยต่อรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน	๖.๖๗	๕.๐๘	ต่ำกว่า	เท่า
		อัตราส่วนการออมเฉลี่ยต่อรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน	๑๙.๙๗	๙.๑๐	ต่ำกว่า	ร้อยละ
		ผลิตภาพแรงงาน	๑๑๐,๘๙๕	๙๔,๘๒๖	ต่ำกว่า	บาท/คน

ตารางที่ ๑-๕๐ แสดงตัวชี้วัดการพัฒนาจังหวัด ๔ มิติ (ต่อ)

ที่	มิติการพัฒนา	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ยประเทศ	หนองคาย	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยประเทศ	หน่วย
๓	การเติบโตทางเศรษฐกิจสีเขียว	อัตราการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าไม้จังหวัดในจังหวัด	๐.๑	- ๔.๒๓	ต่ำกว่า	ร้อยละ
		ปริมาณขยะในจังหวัด	๒๔๗,๑๐๕	๑๘๕,๗๘๕	ต่ำกว่า	ตัน
		สัดส่วนการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อยานพาหนะต่อประชากร	๒๘๔	๑๗๐	ต่ำกว่า	ลิตร/คน
		สัดส่วนปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคภาคครัวเรือนต่อประชากร	๔๖๔	๓๘๔	ต่ำกว่า	กิโลวัตต์-ชั่วโมง/คน
		สัดส่วนปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคที่ไม่ใช่ครัวเรือนต่อ GPP	๗,๒๘๙	๕,๐๒๒	ต่ำกว่า	กิโลวัตต์-ชั่วโมง/คน
		สัดส่วนปริมาณเชื้อเพลิงในภาคอุตสาหกรรมต่อ GPP ภาคอุตสาหกรรม	๑๗๘	๔๓๖	ต่ำกว่า	ลิตร/ล้านบาท
๔	ประสิทธิภาพของภาครัฐ	ร้อยละของสถานพยาบาลที่ได้รับการรับรองคุณภาพ HA	๗๔.๗๖	๖๖.๖๗	ต่ำกว่า	ร้อยละ
		ร้อยละของครัวเรือนที่เข้าถึงน้ำประปา	๑๕.๗๗	๑๙.๐๘	สูงกว่า	ร้อยละ
		ร้อยละของครัวเรือนที่เข้าถึงไฟฟ้า	๘๘.๔๑	๘๘.๖๐	สูงกว่า	ร้อยละ
		ร้อยละของประชากรที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ต	๓๒.๗๓	๒๒.๒๓	ต่ำกว่า	ร้อยละ
		ร้อยละภาษีท้องถิ่นจัดเก็บต่อรายได้รวมที่ไม่รวมเงินอุดหนุนและเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	๑๒.๑๙	๑๑.๗๖	ต่ำกว่า	ร้อยละ
		ความสามารถในการเบิกจ่ายงบประมาณ	๙๒.๑๑	๗๖.๕๗	ต่ำกว่า	ร้อยละ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สรุปผลการวิเคราะห์จากตาราง : จากตารางจะเห็นได้ว่ามิติการพัฒนาแบบทั่วถึง มีระดับดีกว่าปีที่ผ่านมาแต่ยังมีปัญหาในส่วนของอัตราแพทย์ต่อประชากร ผู้อยู่ในระดับประกันสังคม และจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย แต่มีแนวโน้มดีขึ้น ส่วนตัวชี้วัดในมิติการพัฒนาอื่นที่อยู่ในระดับต่ำมาก ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ แต่ปรับตัวดีขึ้นจากปีที่ผ่านมา อัตราการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดปรับตัวลดลง ส่วนการพัฒนาด้านอื่นที่ยังมากกว่าค่ากลางของประเทศ อาทิ การออม สัดส่วนน้ำมันต่อ GDP ภาคอุตสาหกรรม การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และการเบิกจ่ายงบประมาณ เป็นต้น โดยประเด็นที่จังหวัดต้องให้ความสำคัญ คือ

- การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตร ส่งเสริมการค้าการลงทุนเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ส่งเสริมการสร้างรายได้ ลดรายจ่าย พัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน และ SME สนับสนุนเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ และเข้าถึงระบบข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยอย่างทั่วถึงส่งเสริมความรู้ด้านการดูแลสุขภาพเชิงป้องกันให้กับประชาชนและขยายระบบประกันสังคมให้ครอบคลุมแรงงานนอกระบบ โดยเฉพาะภาคการเกษตร รวมทั้งส่งเสริมระบบสวัสดิการชุมชนอื่นๆ

- การอนุรักษ์และเพิ่มพื้นที่ป่า ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีประหยัดพลังงานเพื่อให้ลดการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงและให้ความสำคัญกับการใช้พลังงานทดแทนในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น

ทั้งนี้ จังหวัดหนองคายจะได้นำข้อมูลตัวชี้วัดการพัฒนาจังหวัดในแต่ละมิติของการพัฒนา ทั้ง ๔ มิติที่จังหวัดมีค่าคะแนนตัวชี้วัดต่ำหรือสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศเฉพาะที่เป็นปัญหาไปประกอบการจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและศักยภาพของพื้นที่ เพื่อยกระดับตัวชี้วัดการพัฒนาดังกล่าวให้ใกล้เคียงหรือสูงกว่าค่าเฉลี่ยตัวชี้วัดการพัฒนาระดับประเทศต่อไป

๑.๙.๒ ระดับการพัฒนาจังหวัดหนองคายตามทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ ดัชนีการพัฒนา (Composite Index) ปี พ.ศ. ๒๕๕๗

กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดให้มีการจัดทำโครงการวัดระดับการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด (Province & Cluster Benchmarking) ขึ้น เพื่อประโยชน์ในการประเมินระดับการพัฒนาในการบริหาร ยุทธศาสตร์จังหวัดและกลุ่มจังหวัดในมาตรฐานเดียวกัน และเพื่อเป็นแนวทางและหลักการสำหรับทบทวนแผนที่ที่มีคุณภาพ ในส่วนของจังหวัดหนองคายได้สรุปผลการวัดระดับการพัฒนาของจังหวัดตามทิศทางของแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ ใน ๕ ประเด็นยุทธศาสตร์ เมื่อนำมาคำนวณดัชนีการพัฒนา (Composite Index) ณ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จังหวัดหนองคายได้คะแนนรวมเท่ากับ ๓.๒๔ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ หากพิจารณารายประเด็นยุทธศาสตร์สามารถสรุปได้ ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การสร้างความเป็นธรรมในสังคม ได้คะแนนเท่ากับ ๓.๔๓ อยู่ในระดับปานกลาง โดยตัวชี้วัดที่ต้องให้ความสำคัญในการพัฒนา คือ จำนวนนักเรียนพิการเรียนร่วมเฉลี่ยต่อโรงเรียน
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ได้คะแนนเท่ากับ ๓.๖๐ อยู่ในระดับปานกลาง โดยตัวชี้วัดที่ต้องให้ความสำคัญในการพัฒนา คือ ระดับคะแนนเฉลี่ย O-Net
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงานได้คะแนนเท่ากับ ๒.๙๒ อยู่ในระดับต้องพัฒนาโดยตัวชี้วัดที่ต้องให้ความสำคัญในการพัฒนา คือ อัตราการเพิ่มของผลผลิตเฉลี่ย
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ได้คะแนนเท่ากับ ๒.๖๐ อยู่ในระดับต้องพัฒนาโดยตัวชี้วัดที่ต้องให้ความสำคัญในการพัฒนา คือ ปริมาณการใช้น้ำมันดีเซลและปริมาณการใช้พลังงานทดแทน
- ยุทธศาสตร์ที่ ๖ : การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนได้คะแนนเท่ากับ ๓.๖๗ อยู่ในระดับปานกลาง โดยตัวชี้วัดที่ต้องให้ความสำคัญในการพัฒนา คือ พื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่จังหวัด

ตารางที่ ๑-๕๑ แสดงช่วงคะแนนการพัฒนา

จังหวัด	ดัชนีรวม
หนองคาย	๓.๒๔
ค่ากลาง ๗๖ จังหวัด	๓.๒๑
ช่วงคะแนนการพัฒนา	
๔.๕๐ - ๕.๐๐ : ดีมาก	
๔.๐๐ - ๔.๔๙ : ดี	
๓.๐๐ - ๓.๙๙ : ปานกลาง/ ๒.๕๐ - ๒.๙๙ : ต้องพัฒนา / ๐ - ๒.๔๙ : ต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วน	

ที่มา : รายงานผลระดับการพัฒนาจังหวัดหนองคายของกระทรวงมหาดไทย

ในส่วนของแผนพัฒนาของจังหวัดหนองคาย ระยะที่ ๒ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐ ซึ่งประกอบด้วย ๕ ประเด็นยุทธศาสตร์ จำแนกเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม มีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) เมื่อพิจารณาจากตัวชี้วัดที่สำคัญ พบว่า จังหวัดหนองคายมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเฉลี่ย ๕ ปีย้อนหลังเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๖๓ ต่อปี โดยโครงสร้างเศรษฐกิจที่สำคัญประกอบด้วยภาคเกษตรร้อยละ ๓๑ ภาคอุตสาหกรรมร้อยละ ๑๓ และภาคบริการและอื่นๆ ร้อยละ ๕๖ โดยมีพื้นที่เพื่อการเกษตรประมาณ ๑.๕๔ ล้านไร่ และมีสินค้าเกษตรสำคัญของจังหวัด ได้แก่ ข้าว ด้านอุตสาหกรรม มีจำนวนโรงงาน ๙๕๙ โรงงานรายได้เฉลี่ยของจังหวัดเท่ากับ ๘๔,๘๒๘ บาท/คน/ปี ซึ่งต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยของประเทศ ด้านการท่องเที่ยว แม้ไม่ใช่สาขาเศรษฐกิจหลักของจังหวัด แต่มีการขยายตัวทั้งจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มีจำนวนผู้เยี่ยมเยือน ๒.๓๗ ล้านคน มีรายได้รวม ๔,๑๗๗ ล้านบาท อย่างไรก็ตามยังพบปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยมีสัดส่วนคนจนร้อยละ ๘.๙๙ เส้นความยากจนอยู่ที่ระดับ ๒,๒๗๐ บาท/คน/เดือน ด้านแรงงานยังมีอัตราว่างงานอยู่ที่ร้อยละ ๐.๘๒ แต่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัด มีปริมาณน้ำต้นทุนที่เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำ ในด้านสิ่งแวดล้อมยังมีปริมาณขยะเพิ่มขึ้นแต่มีสัดส่วนขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่สูงถึงร้อยละ ๔๔.๙๔ และมีสัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อมูลค่าเศรษฐกิจจังหวัดเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา

จากข้อมูลการวัดระดับการพัฒนาจังหวัดควรให้ความสำคัญรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยวให้มีความเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องต่อไป พร้อมทั้งควรให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นโดยลดสัดส่วนคนจน เพิ่มรายได้เฉลี่ย พร้อมทั้งรักษาระดับด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีน้ำพอเพียงต่อไป แก้ไขให้ปริมาณขยะลดลงอย่างต่อเนื่องและลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อให้คุณภาพชีวิตของคนในจังหวัดดีขึ้นและก้าวหน้าควบคู่ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

๑.๙.๓ ข้อมูลด้านการศึกษา จังหวัดหนองคายมีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษาแบ่งออกตามระดับการศึกษาได้ดังนี้

๑.๙.๓.๑ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยงานรับผิดชอบ จำนวน ๓ หน่วยงาน ดังนี้

(๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต ๑ รับผิดชอบกำกับดูแลสถานศึกษาที่เปิดการสอนก่อนระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งในส่วนที่สังกัดหน่วยงานของรัฐและเอกชนในเขตพื้นที่อำเภอเมืองหนองคาย อำเภอท่าบ่อ อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอสว่าง อำเภอศรีบุญเรือง และอำเภอโพนพิสัย มีโรงเรียนในความรับผิดชอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวนโรงเรียน ๑๕๘ โรงเรียน กับ ๒ สาขา และจำนวนนักเรียน ๒๓,๗๑๘ คน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน ๒๒ โรงเรียน จำนวนนักเรียน ๘,๑๐๘ คน

(๒) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต ๒ รับผิดชอบกำกับดูแลสถานศึกษาที่เปิดการสอนก่อนระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งในส่วนที่สังกัดหน่วยงานของรัฐและเอกชนในเขตพื้นที่อำเภอโพนพิสัย อำเภอรันทวาปี และอำเภอเฝ้าไร่ มีโรงเรียนในความรับผิดชอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนโรงเรียน ๑๐๒ โรงเรียน กับ ๕ สาขา มีนักเรียน จำนวน ๑๖,๖๑๐ คน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน ๙ โรงเรียน จำนวนนักเรียน ๔,๒๔๔ คน

(๓) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๑ รับผิดชอบส่งเสริมสนับสนุนกำกับติดตามการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคายรวม ๙ อำเภอ จำนวนโรงเรียน ๓๑ โรงเรียน จำนวนนักเรียน ๒๒,๗๐๙ คน

๑.๙.๓.๒ ศูนย์การพิเศษประจำจังหวัดหนองคาย เปิดสอนระดับเตรียมความพร้อมเด็กพิการตั้งแต่แรกเกิดจนถึงตลอดชีวิตแบ่งเป็น ๕ ประเภท ดังนี้

- บกพร่องทางการมองเห็น	จำนวน ๗ คน
- บกพร่องทางการได้ยิน	จำนวน ๖ คน
- บกพร่องทางสติปัญญา	จำนวน ๕๘ คน
- บกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ	จำนวน ๖๐ คน
- บกพร่องทางการเรียนรู้	จำนวน ๒๘ คน

๑.๙.๓.๓ ระดับอาชีวศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการอาชีวศึกษาหนองคาย มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน ๓ แห่ง คือ

(๑) วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย เปิดสอน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วยหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เปิดสอน ๙ ประเภทวิชา มีนักศึกษา จำนวน ๑,๙๓๐ คน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เปิดสอน ๑๔ ประเภทวิชา มีนักศึกษาจำนวน ๑,๐๙๗ คน และหลักสูตรปริญญาตรี เปิดสอน ๖ ประเภทวิชา มีนักศึกษาจำนวน ๑๑๔ คน รวมนักศึกษา จำนวนทั้งสิ้น ๓,๑๔๑ คน

(๒) วิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย เปิดสอน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เปิดสอน ๔ ประเภทวิชา มีนักศึกษาจำนวน ๙๑๓ คน และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เปิดสอน ๔ ประเภทวิชา มีนักศึกษาจำนวน ๕๑๔ คน รวมนักศึกษา และหลักสูตรปริญญาตรีเปิดสอน ๑ ประเภทวิชา มีนักศึกษาจำนวน ๑๕ คน รวมนักศึกษา จำนวนทั้งสิ้น ๑,๔๔๒ คน

(๓) วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือหนองคายเปิดสอน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เปิดสอน ๙ ประเภทวิชา มีนักศึกษาจำนวน ๓๗๒ คนและ

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เปิดสอน ๑๑ ประเภทวิชา มีนักศึกษาจำนวน ๒๐๗ คน หลักสูตรปริญญาตรีเปิดสอน ๑ ประเภทวิชา มีนักศึกษาจำนวน ๓๒ คน รวมนักศึกษาจำนวนทั้งสิ้น ๖๑๑ คน

๑.๙.๓.๔ การศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดหนองคาย มีศูนย์การศึกษานอกระบบตามอัธยาศัยที่อยู่ในความรับผิดชอบ จำนวน ๙ แห่ง

(๑) มีนักศึกษาระดับประถมศึกษาจำนวน ๒,๐๖๐ คน มีจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แยกระดับ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๒๑,๖๑๔ คน และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน ๕๓๓ คน รวมนักศึกษาทั้งสิ้น ๒๔,๑๓๒ คน

(๒) จำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนโครงการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย กศน. (ทวิศึกษา) ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ แยกรายอำเภอ แยกสาขาวิชา

ตารางที่ ๑-๕๒ แสดงจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา/มัธยมศึกษา ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘

ที่	สาขางาน	สาขาวิชา	สถานศึกษาเรียนร่วม		จำนวนนักศึกษา(คน)
			สังกัด กศน.	สังกัด สอศ.	
๑	อุตสาหกรรมกร ท่องเที่ยว	การท่องเที่ยว	กศน.อำเภอ โพนพิสัย	วิทยาลัยอาชีวศึกษา หนองคาย	๒๕
๒	อุตสาหกรรม ยานยนต์	ช่างยนต์	กศน.อำเภอ เมืองหนองคาย	วิทยาลัยเทคโนโลยีและ อุตสาหกรรมการต่อเรือ หนองคาย	๒๕
๓	อุตสาหกรรม การเกษตร	เกษตรศาสตร์	กศน.อำเภอ ท่า บ่อ	วิทยาลัยการเกษตรและ เทคโนโลยีอุดรธานี	๒๕
รวม					๗๕

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดหนองคาย

จำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนตามโครงการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและการศึกษานอกระบบมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษา สำนักงานการศึกษานอกระบบ (กศน.) มอบสำนักงานการศึกษานอกระบบจังหวัดหนองคายนำนโยบายดังกล่าวสู่การปฏิบัติ

๑.๙.๓.๕ ระดับอุดมศึกษา จังหวัดหนองคายมีสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน ๒ แห่ง คือ

(๑) มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย เปิดสอนในระดับปริญญาตรี ถึงระดับปริญญาเอกโดยมีนักศึกษาทั้งสิ้น ๒,๕๒๗ คน เปิดสอนหลักสูตรสาขาวิชาต่างๆจำนวน ๑๖ สาขา ได้แก่

- หลักสูตรระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๔ สาขาวิชา ประกอบด้วยสาขาวิชาการประมง สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา สาขาวิชาการเงิน สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ สาขาบัญชี สาขาวิชาการท่องเที่ยว สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

- หลักสูตรระดับปริญญาโท จำนวน ๒ สาขา ประกอบด้วย สาขาวิชาการเป็นผู้ประกอบการและนวัตกรรม และสาขาวิชาวิศวกรรมโทรคมนาคมอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์

- หลักสูตรระดับปริญญาเอกจำนวน ๑ สาขา ได้แก่ สาขาวิชาวิศวกรรมโทรคมนาคมอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์

(๒) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย เปิดสอนในระดับปริญญาตรีจำนวน ๕ หลักสูตร ประกอบด้วย หลักสูตรคณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนาหลักสูตรคณะครูศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา หลักสูตรคณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ และหลักสูตรคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ มีนักศึกษา จำนวน ๘๗๔ คน และระดับปริญญาโท จำนวน ๑ หลักสูตร คือ หลักสูตรพุทธศาสตร์มหาบัณฑิต มีนักศึกษา จำนวน ๖๙ คน

๑.๙.๓.๖ โรงเรียนกีฬาจังหวัดหนองคาย เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีนักเรียน จำนวน ๖๘ คน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๑. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ตารางที่ ๑-๕๓ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-Net) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗ จังหวัดหนองคายแยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้	จังหวัด		พัฒนาการ	สังกัด	ประเทศ
	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗			
ภาษาไทย	๔๐.๕๔	๔๒.๗๒	๒.๑๘	๔๔.๐๓	๔๔.๘๘
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	๓๓.๙๗	๔๖.๘๓	๑๒.๘๖	๔๙.๐๓	๕๐.๖๗
ภาษาอังกฤษ	๒๙.๖๒	๓๐.๒๖	๐.๖๔	๓๒.๘๘	๓๖.๐๒
คณิตศาสตร์	๓๔.๓๑	๓๓.๑๕	-๑.๑๖	๓๖.๗๗	๓๘.๐๖
วิทยาศาสตร์	๓๓.๒๙	๓๙.๑๓	๕.๘๔	๔๐.๙๗	๔๒.๑๓
สุขศึกษาและพลศึกษา	๕๗.๒๕	๔๙.๔๕	-๗.๘๐	๕๐.๗๗	๕๒.๒๐
ศิลปะ	๔๒.๘๗	๔๓.๐๐	๐.๑๓	๔๔.๒๔	๔๕.๖๑
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	๔๘.๑๖	๕๕.๗๘	๗.๖๒	๕๕.๒๔	๕๖.๓๒
รวมทุกกลุ่มสาระฯ	๓๙.๘๘	๔๒.๕๔	๒.๖๖	๔๔.๒๔	๔๕.๗๔

- ผลการทดสอบระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-Net) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๗ ภาพรวมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้พบว่า มีค่าเฉลี่ยร้อยละ ๔๒.๕๔ รายการกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าผลการทดสอบระดับประเทศ ระดับสังกัดโดยมีผลการทดสอบกลุ่มสาระการเรียนรู้สูงสุดไปหาต่ำที่สุด คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี (๕๕.๗๘) สุขศึกษาและพลศึกษา (๔๙.๔๕) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (๔๖.๘๓) ศิลปะ (๔๓.๐๐) ภาษาไทย (๔๒.๗๒) วิทยาศาสตร์ (๓๙.๑๓) คณิตศาสตร์ (๓๓.๑๕) และภาษาอังกฤษ (๓๐.๒๖)

- ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ เปรียบเทียบกับปีการศึกษา ๒๕๕๖ พบว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละสูงกว่าผลการทดสอบปีการศึกษา ๒๕๕๖ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ และการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี ส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าผลการทดสอบ ปีการศึกษา ๒๕๕๖ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีค่าพัฒนาการลดลงมากที่สุด คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา มีค่าพัฒนาการลดลงคิดเป็นร้อยละ -๗.๘๐ ส่วนกลุ่มสาระที่มีค่าพัฒนาการเพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีค่าพัฒนาการเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ ๑๒.๘๖

๒. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ตารางที่ ๑-๕๔ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา ๒๕๕๖-๒๕๕๗ จังหวัดหนองคาย แยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้	จังหวัด		พัฒนาการ	สังกัด	ประเทศ
	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗			
ภาษาไทย	๓๙.๓๗	๓๔.๑๕	-๕.๒๒	๓๕.๓๙	๓๕.๒๐
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	๓๖.๒๖	๔๔.๗๒	๘.๔๖	๔๖.๙๔	๔๖.๗๙
ภาษาอังกฤษ	๒๘.๓๒	๒๖.๖๑	-๑.๗๑	๒๗.๐๙	๒๗.๔๖
คณิตศาสตร์	๒๑.๘๕	๒๗.๙๑	๖.๐๖	๒๙.๕๙	๒๙.๖๕
วิทยาศาสตร์	๓๓.๙๙	๓๗.๐๑	๓.๐๒	๓๘.๗๗	๓๘.๖๒
สุขศึกษาและพลศึกษา	๕๕.๕๗	๕๗.๓๗	๑.๘๐	๕๙.๗๒	๕๙.๓๒
ศิลปะ	๔๒.๓๐	๔๐.๖๕	-๑.๖๕	๔๓.๒๔	๔๓.๑๔
การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี	๔๐.๓๕	๔๔.๑๗	๓.๘๒	๔๕.๘๗	๔๕.๔๒
รวมทุกกลุ่มสาระฯ	๓๗.๒๕	๓๙.๐๗	๑.๘๒	๔๐.๘๒	๔๐.๗๐

- ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ ภาพรวมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้พบว่ามีค่าเฉลี่ยร้อยละ ๓๙.๐๗ รายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าผลการทดสอบระดับประเทศ ระดับสังกัด โดยมีผลการทดสอบกลุ่มสาระการเรียนรู้สูงที่สุดไปหาต่ำที่สุด คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา (๕๗.๓๗) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (๔๔.๗๒) การงานอาชีพและเทคโนโลยี (๔๔.๑๗) ศิลปะ (๔๐.๖๕) วิทยาศาสตร์ (๓๗.๐๑) ภาษาไทย (๓๔.๑๕) คณิตศาสตร์ (๒๗.๙๑) และภาษาอังกฤษ (๒๖.๖๑)

- ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ เปรียบเทียบกับปีการศึกษา ๒๕๕๖ พบว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละสูงกว่าผลการทดสอบปีการศึกษา ๒๕๕๖ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา และการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี ส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าผลการทดสอบ ปีการศึกษา ๒๕๕๖ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และศิลปะ

โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีค่าพัฒนาการลดลงมากที่สุด คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย มีค่าพัฒนาการลดลง คิดเป็นร้อยละ -๕.๒๒ ส่วนกลุ่มสาระที่มีค่าพัฒนาการเพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีค่าพัฒนาการเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ ๘.๔๖

๓. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

ตารางที่ ๑-๕๕ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-Net) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

เปรียบเทียบระหว่าง ปีการศึกษา ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗ จังหวัดหนองคาย แยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้	จังหวัด		พัฒนาการ	สังกัด	ประเทศ
	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗			
ภาษาไทย	๔๕.๕๙	๔๗.๑๔	๑.๕๕	๕๑.๔๑	๕๐.๗๖
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	๑๗.๓๐	๑๘.๕๒	๑.๒๒	๓๖.๘๑	๓๖.๕๓
ภาษาอังกฤษ	๒๘.๖๔	๓๐.๗๓	๒.๐๙	๒๓.๑๒	๒๓.๔๔
คณิตศาสตร์	๓๐.๕๖	๓๓.๒๐	๒.๖๔	๒๑.๗๒	๒๑.๗๔
วิทยาศาสตร์	๕๘.๖๔	๕๙.๘๑	-๘.๘๓	๓๒.๖๗	๓๒.๕๔
สุขศึกษาและพลศึกษา	๒๖.๙๙	๓๒.๒๓	๕.๒๔	๕๒.๔๘	๕๑.๙๔
ศิลปะ	๔๗.๓๕	๔๕.๖๘	-๑.๖๗	๓๔.๙๐	๓๔.๖๔
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	๒๑.๕๓	๒๐.๐๓	-๑.๕๐	๔๙.๗๑	๔๙.๐๑
รวมทุกกลุ่มสาระฯ	๓๔.๕๘	๓๔.๖๗	๐.๐๙	๓๗.๘๕	๓๗.๕๘

- ผลการทดสอบระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-Net) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ ภาพรวมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้พบว่ามีค่าเฉลี่ยร้อยละ ๓๔.๖๗ รายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๔ กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละสูงกว่าผลการทดสอบระดับประเทศ ระดับสังกัด โดยมีผลการทดสอบกลุ่มสาระการเรียนรู้สูงที่สุดไปหาต่ำที่สุด คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ (๕๙.๘๑) ภาษาไทย (๔๗.๑๔) ศิลปะ (๔๕.๖๘) คณิตศาสตร์ (๓๓.๒๐) สุขศึกษาและพลศึกษา (๓๒.๒๓) ภาษาอังกฤษ (๓๐.๗๓) การงานอาชีพและเทคโนโลยี (๒๐.๐๓) และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (๑๘.๕๒)

- ผลการทดสอบระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-Net) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ เปรียบเทียบกับปีการศึกษา ๒๕๕๖ พบว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละสูงกว่าผลการทดสอบปีการศึกษา ๒๕๕๖ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และ สุขศึกษาและพลศึกษา ส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าผลการทดสอบปีการศึกษา ๒๕๕๖ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ และการงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีค่าพัฒนาการลดลงมากที่สุด คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ มีค่าพัฒนาการลดลงคิดเป็นร้อยละ -๘.๘๓ ส่วนกลุ่มสาระที่มีค่าพัฒนาการเพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษามีค่าพัฒนาการเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ ๕.๒๔

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๑-๕๖ แสดงคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบ (N-NET) ระดับประถมศึกษา

รายวิชา	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย					
		ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗		ครั้งที่ ๒/๒๕๕๗		ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘	
		ระดับประเทศ	จังหวัดหนองคาย	ระดับประเทศ	จังหวัดหนองคาย	ระดับประเทศ	จังหวัดหนองคาย
ภาษาไทย	๑๐๐	๕๖.๓๗	๕๗.๕๗	๓๕.๗๖	๓๘.๓๒	๕๒.๙๐	๕๓.๖๕
ภาษาอังกฤษ	๑๐๐	๓๗.๐๖	๕๐.๙๓	๓๕.๕๗	๕๑.๗๓	๕๔.๘๔	๓๙.๔๙
คณิตศาสตร์	๑๐๐	๓๙.๖๑	๓๖.๓๖	๓๓.๓๓	๓๐.๐๔	๒๖.๖๗	๒๖.๖๖
วิทยาศาสตร์	๑๐๐	๓๓.๗๓	๓๔.๕๖	๓๔.๙๓	๓๒.๑๕	๓๔.๖๒	๓๓.๖๘

จากตารางพบว่าคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบ (N-NET) ระดับประถมศึกษาในรายวิชาภาษาไทยวิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ ๕๐ ของคะแนนเต็ม

ตารางที่ ๑-๕๗ แสดงคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบ (N-NET) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

รายวิชา	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย					
		ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗		ครั้งที่ ๒/๒๕๕๗		ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘	
		ระดับประเทศ	จังหวัดหนองคาย	ระดับประเทศ	จังหวัดหนองคาย	ระดับประเทศ	จังหวัดหนองคาย
ภาษาไทย	๑๐๐	๕๐.๑๗	๕๒.๕๕	๔๔.๕๖	๔๗.๑๘	๔๐.๔๗	๔๔.๑๗
ภาษาอังกฤษ	๑๐๐	๔๑.๓๐	๓๔.๘๘	๓๔.๗๔	๓๒.๒๙	๒๗.๙๘	๓๐.๒๗
คณิตศาสตร์	๑๐๐	๓๒.๑๙	๓๔.๖๓	๒๕.๔๒	๒๗.๙๖	๒๕.๗๘	๒๖.๕๐
วิทยาศาสตร์	๑๐๐	๓๓.๒๒	๓๕.๒๘	๓๓.๑๗	๓๕.๔๐	๒๙.๗๐	๓๒.๐๖

จากตารางพบว่าคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบ (N-NET) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในรายวิชาภาษาไทยวิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ ๕๐ ของคะแนนเต็ม

ตารางที่ ๑-๕๘ แสดงคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบ (N-NET) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

รายวิชา	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย					
		ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗		ครั้งที่ ๒/๒๕๕๗		ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘	
		ระดับประเทศ	จังหวัดหนองคาย	ระดับประเทศ	จังหวัดหนองคาย	ระดับประเทศ	จังหวัดหนองคาย
ภาษาไทย	๑๐๐	๕๕.๗๒	๕๔.๘๗	๔๑.๑๒	๔๓.๘๓	๓๘.๐๑	๔๓.๑๑
ภาษาอังกฤษ	๑๐๐	๓๕.๘๘	๒๗.๓๗	๒๙.๒๙	๒๔.๕๙	๓๐.๕๓	๒๓.๓๗
คณิตศาสตร์	๑๐๐	๓๐.๔๐	๒๔.๙๔	๒๘.๔๔	๒๕.๑๙	๒๒.๙๖	๒๔.๒๔
วิทยาศาสตร์	๑๐๐	๓๕.๐๔	๓๔.๘๕	๒๕.๐๘	๒๖.๑๔	๒๑.๕๓	๒๒.๖๐

จากตารางแสดงคะแนนผลการทดสอบระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบ (N-NET) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในรายวิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ ๕๐ ของคะแนนเต็ม

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของโรงเรียนกีฬาจังหวัดหนองคาย

๑. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ตารางที่ ๑-๕๙ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ ของโรงเรียนกีฬาจังหวัดหนองคาย แยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ปี ๒๕๕๗	จังหวัด	สังกัด	ประเทศ
ภาษาไทย	๒๙.๔๘	๓๔.๑๕	๓๓.๘๑	๓๕.๒๐
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	๔๓.๘๘	๔๔.๗๒	๔๕.๑๔	๔๖.๗๙
ภาษาอังกฤษ	๒๘.๕๙	๒๖.๖๑	๒๖.๔๐	๒๗.๔๖
คณิตศาสตร์	๒๖.๙๒	๒๗.๙๑	๒๗.๗๒	๒๙.๖๕
วิทยาศาสตร์	๓๒.๗๑	๓๗.๐๑	๓๖.๐๗	๓๘.๖๒
สุขศึกษาและพลศึกษา	๕๗.๙๔	๕๗.๓๗	๕๗.๓๙	๕๙.๓๒
ศิลปะ	๔๐.๐๐	๔๐.๖๕	๔๑.๗๘	๔๓.๑๔
งานอาชีพและเทคโนโลยี	๔๑.๐๖	๔๔.๑๗	๔๓.๘๘	๔๕.๔๒
รวมทุกกลุ่มสาระฯ	๓๗.๕๗	๓๙.๐๗	๓๙.๐๒	๔๐.๗๐

- ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ ภาพรวมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้พบว่ามีค่าเฉลี่ยร้อยละ ๓๗.๕๗ รายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าผลการทดสอบระดับประเทศ ระดับสังกัด ระดับจังหวัด โดยมีผลการทดสอบกลุ่มสาระการเรียนรู้สูงที่สุดไปหาต่ำที่สุด คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา (๕๗.๙๔)

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (๔๓.๘๘) การงานอาชีพและเทคโนโลยี (๔๑.๐๖) ศิลปะ (๔๐.๐๐) วิทยาศาสตร์ (๓๒.๗๑) ภาษาไทย (๒๙.๔๘) ภาษาอังกฤษ (๒๘.๕๙) และคณิตศาสตร์ (๒๖.๙๒)

๒. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

ตารางที่ ๑-๖๐ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-Net) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ ของโรงเรียนกีฬาจังหวัดหนองคาย แยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ปี ๒๕๕๗	จังหวัด	สังกัด	ประเทศ
ภาษาไทย	๓๓.๑๔	๔๗.๑๖	๔๕.๗๘	๕๐.๗๖
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	๒๖.๘๒	๓๓.๑๑	๓๓.๓๒	๓๖.๕๓
ภาษาอังกฤษ	๑๖.๐๐	๒๐.๖๔	๑๘.๙๕	๒๓.๔๔
คณิตศาสตร์	๑๕.๙๑	๑๘.๘๔	๑๗.๔๖	๒๑.๗๔
วิทยาศาสตร์	๒๗.๖๔	๓๐.๕๗	๒๙.๙๗	๓๒.๕๔
สุขศึกษาและพลศึกษา	๔๓.๗๕	๔๙.๙๗	๔๙.๐๔	๕๑.๙๔
ศิลปะ	๒๙.๔๕	๓๒.๒๗	๓๒.๖๖	๓๔.๖๔
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	๓๓.๒๗	๔๕.๙๗	๔๕.๗๘	๔๙.๐๑
รวมทุกกลุ่มสาระฯ	๒๘.๒๕	๓๔.๘๒	๓๔.๑๒	๓๗.๕๘

- ผลการทดสอบระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-Net) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ ภาพรวมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้พบว่ามีค่าเฉลี่ยร้อยละ ๒๘.๒๕ รายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าผลการทดสอบระดับประเทศ ระดับสังกัด ระดับจังหวัด โดยมีผลการทดสอบกลุ่มสาระการเรียนรู้สูงที่สุดไปหาต่ำที่สุด คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (๔๓.๗๕) การงานอาชีพและเทคโนโลยี (๓๓.๒๗) ภาษาไทย (๓๓.๑๔) ศิลปะ (๒๙.๔๕) วิทยาศาสตร์ (๒๗.๖๔) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (๒๖.๘๒) ภาษาอังกฤษ (๑๖.๐๐) และคณิตศาสตร์ (๑๕.๙๑)

การศึกษาในรายวิศึกษา
การจัดการศึกษาเรียนร่วมสายสามัญ-สายอาชีพ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ๒๑
ผลการดำเนินการจัดการศึกษาในระบบวิศึกษา

ตารางที่ ๑-๖๑ แสดงจำนวน/ร้อยละของสถานศึกษาที่เข้าร่วมการศึกษาในระบบวิศึกษาปีการศึกษา ๒๕๕๘

จำนวน สถานศึกษาที่ จัดการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ทั้งหมด (แห่ง)	จำนวนสถานศึกษา ที่จัดการศึกษาในระบบวิศึกษา				จำนวนนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาทั้งหมด (คน)		จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่เรียนในระบบวิศึกษา		
	เป้าหมาย (แห่ง)	ผลการดำเนินการ (แห่ง)			ระดับ	จำนวน	เป้าหมาย (คน) (๕%)	ผลการดำเนินการ (คน)	
		จำนวน (แห่ง)	คิดเป็นร้อยละ จากสถานศึกษา มัธยมศึกษา ทั้งหมด	คิดเป็น ร้อยละ จาก เป้าหมาย				จำนวน (คน)	คิดเป็น ร้อยละ จากเป้าหมาย
โรงเรียน มัธยมศึกษา ๓๑ แห่ง	๑๐	๒	๖.๔๕	๒๐	ม.ต้น	๑๒,๙๒๒	-	-	-
					ม.ปลาย	๙,๗๘๗	๔๘๙	๘๖	๑๗.๕๙

นโยบายรัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการสร้างโอกาสทางการศึกษา การเข้าถึงองค์ความรู้และได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคเป็นธรรมตลอดถึงการเร่งสร้างค่านิยมอาชีวศึกษา ปรับภาพลักษณ์และกำหนดมาตรการจูงใจให้นักเรียนนักศึกษา ผู้ปกครอง ส่งเสริมให้บุตรหลานเข้าเรียนสายอาชีวศึกษา เพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะสาขาที่ขาดแคลน/สาขาที่ตลาดแรงงานต้องการ สำนักงานอาชีวศึกษาจึงได้จัดทำโครงการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายเริ่มในปีการศึกษา ๒๕๕๘ โดยเรียนสายสามัญควบคู่กับการเรียนอาชีวะตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เมื่อจบการศึกษาภายใน ๓ ปี จะได้รับวุฒิมัธยมศึกษา ๒ วุฒิมัธยมศึกษา และ ๒ ประสบการณ์ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ

จากตารางการศึกษาร่วมสายสามัญ-สายอาชีพของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่า มีสถานศึกษาเข้าร่วมจำนวน ๒ โรงเรียน จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เข้าร่วมโครงการจำนวน ๘๖ คน จากจำนวนเป้าหมายที่กำหนดไว้ ๔๘๙ คน (ร้อยละ ๑๗.๕๙ ของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ) จะเห็นได้ว่าความสนใจการศึกษาทักษะทางด้านอาชีพของนักเรียนต่ำ นักเรียนส่วนมากยังให้ความสนใจเรียนสายสามัญเพื่่อมุ่งสู่รั้วมหาวิทยาลัยตามค่านิยมที่เคยปฏิบัติกันมา วิสัยทัศน์ของนักเรียนที่ได้รับจากผู้ปกครองยังไม่ถูกปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการแข่งขันกันในเรื่องอาชีพและรายได้ ซึ่งบ่งบอกถึงความมั่นคงของสถาบันครอบครัวและความเป็นอยู่ตนเองเป็นฐานที่ถาวร หน่วยงานภาคส่วนการศึกษาต้องให้ความสนใจเรื่องการศึกษาต่อในรายวิศึกษาหรือระบบไตรภาคี โดยร่วมมือปลูกฝังเจตคติองค์กรรับรู้ทั้งครูและผู้เรียนให้ปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์รวมทั้งการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในทุกรูปแบบ รวมทั้งบูรณาการการจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรร่วมกันให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็วเพื่อพัฒนาความรู้ทักษะวิชาชีพและความสามารถของเด็กและเยาวชนเพื่อก้าวทันสู่การแข่งขันเวทีระดับโลกได้

๑.๙.๔ ข้อมูลด้านสาธารณสุข จังหวัดหนองคายมีข้อมูลด้านสาธารณสุขที่สำคัญดังนี้

(๑) สถานบริการสาธารณสุขในจังหวัดหนองคาย

- สถานบริการสาธารณสุขภาครัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขจังหวัดหนองคาย มีโรงพยาบาลของรัฐ จำนวน ๙ แห่ง เป็นโรงพยาบาลทั่วไปขนาด ๓๔๙ เตียง ๑ แห่ง โรงพยาบาลชุมชน ขนาด ๒๐๐ เตียง ๑ แห่ง, โรงพยาบาลชุมชน ขนาด ๖๐ เตียง ๑ แห่ง, โรงพยาบาลชุมชน ขนาด ๓๐ เตียง ๓ แห่ง ขนาด ๑๐ เตียง ๑ แห่งและ โรงพยาบาลเปิดใหม่ (Extend OPD) เปิดบริการแผนกผู้ป่วยนอก จำนวน ๒ แห่ง (โรงพยาบาลรัตนวาปี, โรงพยาบาลโพธิ์ตาก)

(๒) สถานบริการสาธารณสุขภาคเอกชน ประกอบด้วย

- โรงพยาบาลเอกชน ๓ แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลรวมแพทย์ ขนาด ๕๐ เตียงโรงพยาบาลหนองคาย-วัฒนา ขนาด ๑๐๐ เตียง และโรงพยาบาลพิสัยเวช ขนาด ๕๐ เตียง

- คลินิกแพทย์ ๕๖ แห่ง
- คลินิกทันตกรรม ๑๓ แห่ง
- คลินิกพยาบาลและการผดุงครรภ์ ๖๐ แห่ง
- ร้านขายยาแผนปัจจุบันชั้น ๑๖๑ แห่ง
- ร้านขายยาแผนปัจจุบันบรรจุเสร็จที่ไม่ใช่ยาอันตราย ๓๑ แห่ง
- ร้านขายยาแผนโบราณ ๑๓ แห่ง
- ร้านขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาบรรจุเสร็จสำหรับสัตว์ ๘ แห่ง
- สถานที่ผลิตยาแผนโบราณ ๑ แห่ง

จังหวัดหนองคาย มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ครอบคลุมทุกตำบล จำนวน ๗๔ แห่ง และ ศูนย์สุขภาพชุมชนเมือง ๒ แห่ง

(๓) บุคลากรด้านการแพทย์และสาธารณสุข จำนวนบุคลากรด้านการแพทย์และสาธารณสุข โดยใช้ข้อมูลกำลังคน ๓ สายงานหลัก ตามกรอบอัตรากำลังปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗ โดยคำนวณจากภาระงานของบุคลากรตามสายงานหลัก (FTE : Full Time Equivalent) พบว่าจังหวัดหนองคาย มีจำนวน แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร ไม่เพียงพอในการให้บริการประชาชนในพื้นที่ โดยขาดแคลนแพทย์ ๔๗ คน ,ขาดแคลน ทันตแพทย์ ๗ คน, ขาดแคลนเภสัชกร ๑๕ คน อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากรจังหวัดหนองคายในปี ๒๕๕๔ มีอัตราส่วนแพทย์ต่อประชากร เท่ากับ ๑:๓,๖๘๔ อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากรตามเกณฑ์ข้อมูลตัวชี้วัด การพัฒนาจังหวัดของสภาพัฒน์ เท่ากับ ๑ : ๒,๙๘๐ (กระทรวงสาธารณสุข อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากร เท่ากับ ๑ : ๓๒๕๗)

(๔) สถิติชีพประชาชนจังหวัดหนองคาย สถิติชีพประชาชนจังหวัดหนองคาย พบว่ามีอัตรา เกิด ๘.๖๖ ต่อพันประชากร, อัตราตาย ๖.๘๓ ต่อพันประชากร,อัตราเพิ่มของประชากรร้อยละ ๐.๑๘, อัตรา การตายของทารก ๔.๖๗ ต่อพันการเกิดมีชีพ, ไม่มีมารดาตาย ดังตารางที่ ๑-๓๔

ตารางที่ ๑-๖๒ สถิติชีพจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๘

สถิติชีพ	หนองคาย	ประเทศ
๑.อัตราเกิด (ต่อพันประชากร)	๘.๖๖	๑๒.๔
๒.อัตราตาย (ต่อพันประชากร)	๖.๘๓	๖.๕
๓.อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	๐.๑๘	๐.๖
๕.อัตราตายทารก (ต่อพันการเกิดมีชีพ)	๔.๖๗	๖.๖
๖.อัตราตายของเด็กอายุ<๕ปี (ต่อพันการเกิดมีชีพ)	๘.๒๒	๙
๗.อัตรามารดาตาย(ต่อแสนการเกิดมีชีพ)	๐	๘.๙

(๕) ข้อมูลการป่วยและการตายของจังหวัดหนองคาย

๑. ข้อมูลการป่วยของจังหวัดหนองคาย

- ประเภทผู้ป่วยนอก ประชาชนจังหวัดหนองคายมีสาเหตุการป่วยประเภทผู้ป่วยนอก อันดับ ๑ ด้วยโรคเกี่ยวกับต่อมไทรอยด์ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม (โรคเบาหวาน) อันดับ ๒ โรคระบบไหลเวียนเลือด (โรคความดันโลหิตสูง โรคหลอดเลือดหัวใจ หลอดเลือดสมอง) อันดับ ๓ โรคระบบกล้ามเนื้อ รวมโครงร่างและเนื้อเยื่อเสริม (ปวดกล้ามเนื้อ ปวดข้อ ปวดตามร่างกาย)

- ประเภทผู้ป่วยใน สาเหตุการป่วยผู้ป่วยใน พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ป่วยด้วยโรคเกี่ยวกับต่อมไทรอยด์โภชนาการและเมตาบอลิซึมอื่นๆ (โรคเกี่ยวกับต่อมไทรอยด์ ต่อมหมวกไต ผิดปกติเกี่ยวกับฮอร์โมน ท่อน้ำไข อันตะ ขาดวิตามิน โรคอ้วน ภาวะโภชนาการผิดปกติ) รองลงมา คือ โรคความดันโลหิตสูง โรคเลือดและอวัยวะสร้างเลือดและความผิดปกติบางชนิดที่เกี่ยวข้องกับระบบภูมิคุ้มกัน (โรคโลหิตจาง) และโรคเบาหวาน

๒. ข้อมูลการตายของจังหวัดหนองคาย สาเหตุการตายของประชาชนจังหวัดหนองคาย อันดับ ๑ โรคมะเร็งทุกชนิด รองลงมา คือ โรคระบบประสาทและโรคระบบไหลเวียนโลหิต (ติดเชื้อในกระแสเลือด)

(๖) สภาวะสุขภาพประชากรจังหวัดหนองคาย

สภาวะสุขภาพประชากรจังหวัดหนองคาย แยกกลุ่ม ๕ กลุ่ม เปรียบเทียบ ปี ๒๕๕๖-๒๕๕๘ พบว่า (๑) กลุ่มประชากรสุขภาพปกติ มีจำนวนลดลง จากร้อยละ ๔๙.๓๘ ในปี ๒๕๕๖ เป็นร้อยละ ๔๗.๐๒ ในปี ๒๕๕๘ (๒) กลุ่มเสี่ยงด้านสุขภาพมีจำนวนเพิ่มขึ้น จากร้อยละ ๔๒.๙๖ ในปี ๒๕๕๖ เป็นร้อยละ ๔๓.๒๘ ในปี ๒๕๕๘ (๓) กลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรัง มีจำนวนเพิ่มขึ้น จากร้อยละ ๗.๑๙ ในปี ๒๕๕๖ เป็นร้อยละ ๘.๐๖ ในปี ๒๕๕๘ (๔) กลุ่มผู้พิการ มีจำนวนเพิ่มขึ้น จากร้อยละ ๐.๒๗ ในปี ๒๕๕๖ เป็นร้อยละ ๐.๓๙ ในปี ๒๕๕๘ และ(๕) กลุ่มที่ต้องดูแลพิเศษ มีจำนวนเพิ่มขึ้น จากร้อยละ ๐.๒๐ ในปี ๒๕๕๖ เป็นร้อยละ ๐.๒๖ ในปี ๒๕๕๘

(๗) อายุขัยเฉลี่ยประชาชนจังหวัดหนองคาย ประชาชนจังหวัดหนองคายเพศหญิง มีอายุขัยเฉลี่ยสูงกว่าเพศชาย โดยเพศหญิงมีอายุขัยเฉลี่ย ๗๙.๔๒ ปี เพศชายมีอายุขัยเฉลี่ย ๗๒.๘๗ ปี

(๘) ข้อมูลผู้ป่วยสัณฐานิตาลาที่มารับบริการ ของโรงพยาบาลในจังหวัดหนองคาย ผู้ป่วย สัณฐานิตาลามารับบริการ แผนกผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยในของโรงพยาบาลในจังหวัดหนองคาย เพิ่มสูงขึ้นมีค่าใช้จ่าย ที่โรงพยาบาลให้ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ผู้ป่วยลาที่มารับบริการเพิ่มสูงขึ้นทุกปีๆ ละประมาณ ๕-๖ ล้านบาท โดยส่วนใหญ่ผู้ป่วยลามารับบริการที่ รพ.หนองคาย และ รพ.ท่าบ่อ และ รพ.โพนพิสัย

(๙) สถานการณ์ปัญหาด้านสุขภาพ จังหวัดหนองคาย

๑. โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง จากการสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงโรคไม่ติดต่อ พบว่า ประชากรจังหวัดหนองคายมีภาวะน้ำหนักเกิน ($BMI \geq 25 \text{ kg/m}^2$) ร้อยละ ๒๔.๗ และมีภาวะอ้วน ($BMI \geq 30 \text{ kg/m}^2$) ร้อยละ ๔.๕ ประชากรชายมีรอบพุง > 90 ซม. ร้อยละ ๑๙.๒๘ ประชากรชายมีรอบพุง > 80 ซม. ร้อยละ ๒๓.๓๒

จากสถานการณ์การตายด้วยโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง หัวใจหลอดเลือดและ หลอดเลือดสมองเป็นสาเหตุการตายลำดับต้นของจังหวัดหนองคาย ซึ่งจังหวัดหนองคายได้เล็งเห็นปัญหาและให้ ความสำคัญในการสร้างสุขภาพ ควบคุมป้องกันโรคมาอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลอัตราตายปี ๒๕๔๘ - ๒๕๕๗ พบว่า อัตราตายด้วยโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจขาดเลือดโรคหลอดเลือดสมอง หรืออัมพฤกษ์ อัมพาต มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและเริ่มลดลงในปี ๒๕๕๗

๒. โรคมะเร็งตับ มะเร็งท่อน้ำดี โรคมะเร็งตับเป็นสาเหตุการตายอันดับ ๑ ของกลุ่ม โรคมะเร็ง โดยพบในปี ๒๕๕๔ มีอัตราตายด้วยโรคมะเร็งตับ ๓๐.๒๒ ต่อประชากรแสนคน ในปี ๒๕๕๕ มีอัตรา ตายเพิ่มขึ้นเป็น ๓๕.๔๑ ต่อประชากรแสนคน และลดลงในปี ๒๕๕๖ อัตราตาย ๓๑.๗๓ ต่อประชากรแสนคน และในปี ๒๕๕๘ มีอัตราตาย ๓๐.๙๙ ต่อประชากรแสนคน (ประเทศไทย มีอัตราตายด้วยโรคมะเร็งตับ ๒๓.๕๖ ต่อประชากรแสนคน) อำเภอที่พบอัตราตายสูงที่สุดคือ อำเภอสระใคร (๕๒.๙๘ ต่อประชากรแสนคน) รองลงมา คือ อ.โพนพิสัย,อ.เมืองหนองคาย,อ.ศรีเชียงใหม่ (อัตรา ๔๒.๘๒, ๓๓.๖๗,๒๖.๐๗ ต่อประชากรแสนคน) ตามลำดับ

๓. อุบัติเหตุจากรถ ปี ๒๕๕๖-๒๕๕๘ พบอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจากรถ ๑๓.๗๔ (๗๐ ราย), ๑๘.๐๖ (๙๓ ราย) และ ๑๖.๐๒ (๘๑ ราย) ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ

อัตราการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจากรถปี ๒๕๕๘ ๑๑๘๙.๒๐ต่อประชากรแสนคน (๖,๕๔๐ราย) ลดลงจากปี ๒๕๕๗ (๖,๖๕๙ราย) ในช่วงเทศกาลสำคัญจังหวัดหนองคายได้จัดระบบการป้องกัน ลดอัตราการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจากรถ ในช่วงเทศกาลปีใหม่ สงกรานต์ จากข้อมูลพบว่า ในช่วง เทศกาลปีใหม่ปี ๒๕๕๖-๒๕๕๘ พบว่า ปี ๒๕๕๖ ไม่มีผู้ป่วยตาย ปี ๒๕๕๗ ตาย ๔ ราย และปี ๒๕๕๘ ตาย ๓ ราย ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ พบว่า ปี ๒๕๕๖ ตาย ๒ รายปี ๒๕๕๗ ตาย ๓ ราย และปี ๒๕๕๘ ตาย ๒ ราย

๔. งานสุขภาพจิต สถานการณ์ด้านสุขภาพจิต จังหวัดหนองคาย พบว่าประชาชนมี ปัญหาด้านสุขภาพจิต ๑๖,๐๔๒ คน ป่วยด้วยโรคซึมเศร้ามากที่สุด ๓,๗๕๐ คน (ร้อยละ ๒๓.๓๗) รองลงมาเป็นผู้ ติดสารเสพติด ๓,๓๐๕ คน(ร้อยละ ๒๐.๖๐) และโรคจิตเภท ๒,๕๕๔ คน (ร้อยละ ๑๕.๙๒) จากผลการดำเนินงาน ๓ ปีย้อนหลัง (ปี ๒๕๕๖-๒๕๕๘) พบว่าผู้ป่วยโรคซึมเศร้าเข้าถึงบริการเพิ่มขึ้น ในปี ๒๕๕๗ (จากร้อยละ ๒๓.๒๓ เป็นร้อยละ ๓๗.๗๒) และลดลงในปี ๒๕๕๘ ร้อยละ ๓๔.๒๙

อัตราการฆ่าตัวตาย ๕ ปีย้อนหลัง (ปี ๒๕๕๔-๒๕๕๘) พบว่า มีอัตราฆ่าตัวตายสูงใน ปี ๒๕๕๕ อัตราตาย ๕.๐๗ต่อประชากรแสนคน (๒๖ ราย) และปี ๒๕๕๘ อัตราตาย ๕.๐๓ต่อประชากรแสนคน (๒๖ ราย) อำเภอที่พบอัตราตายสูงสุดอยู่ที่ อ.โพนพิสัย อ.ท่าบ่อ อ.เฝ้าไร่ และ อ.เมืองหนองคาย เพศชายมีอัตรา การฆ่าตัวตายสูงกว่าเพศหญิง

๕. อุจจาระร่วง อาหารเป็นพิษ โรคอุจจาระร่วงเป็นสาเหตุการป่วยสูงเป็นอันดับ ๑ มาตลอด พบผู้ป่วยมากในเดือนมกราคมและมกราคมหลังจากนั้นเริ่มลดลง จากข้อมูล ๓ ปีย้อนหลัง (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๘) พบว่า อัตราป่วย ๑,๔๙๗.๗, ๒,๑๕๒.๙ และ ๑,๗๒๑.๒ ต่อประชากรแสนคนตามลำดับ พบอัตราป่วยสูงในกลุ่มเด็ก ๐-๔ ปี และ ๖๕ ปีขึ้นไป และอำเภอที่พบผู้ป่วยสูงสุดอยู่ที่ อ.สระใคร อ.เมืองหนองคาย และ อ.ท่าบ่อ โรคอาหารเป็นพิษเป็นสาเหตุการป่วยอันดับ ๓-๕ ของจังหวัด จากข้อมูล ๓ ปีย้อนหลัง (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๘) มีอัตราป่วย ๕๙๙.๕, ๖๑๓.๗ และ ๓๙๔.๐ ต่อประชากรแสนคนตามลำดับ อำเภอที่พบผู้ป่วยสูงสุดอยู่ที่ อ.โพนพิสัย อ.รัตนวาปี และ อ.เฝ้าไร่ และใน ปี ๒๕๕๘ มีเหตุการณ์ระบาด ๖ เหตุการณ์ ในโรงเรียน ๓ เหตุการณ์ และในชุมชน ๓ เหตุการณ์ อาหารที่สงสัยส่วนใหญ่เป็นข้าวมันไก่ ลาบหมูดิบ เลือดแปลงหมูดิบ

๖. มารดาตาย ในช่วง ๖ ปีที่ผ่านมาจังหวัดหนองคายไม่มีแม่ตายในปี ๒๕๕๘ มีแม่ตายเป็นหญิงลาว ๑ ราย (รับผู้ป่วยส่งต่อมาจาก สปป.ลาว) และหญิงไทย ๑ ราย คณะกรรมการอนามัยแม่และเด็ก จ.หนองคาย (MCH Board) ได้มีการทบทวนปฏิบัติการมารดาตาย วางแผนระบบส่งต่อและพัฒนาระบบการบริการฝากครรภ์ การคลอด การประเมินความเสี่ยงจากการตั้งครรภ์เพื่อให้ได้รับการดูแลอย่างถูกต้อง

๗. ใช้เลือดออก ลักษณะการเกิดโรคใช้เลือดออกในช่วง ๕ ปีย้อนหลัง พบผู้ป่วยเพิ่มขึ้น ๒ปีแล้วลดลง ๑ ปี โดยในปี ๒๕๕๘ มีผู้ป่วยทั้งหมด ๕๗๗ ราย (อัตราป่วย ๑๑๑.๕๕ ต่อประชากรแสนคน) มีผู้ป่วยเสียชีวิต ๓ ราย อัตราป่วยตาย ร้อยละ ๐.๕๒ เมื่อเปรียบเทียบกับปี ๒๕๕๗ พบผู้ป่วยสูงกว่าปี ๒๕๕๗ ๒.๑๙ เท่า และสูงกว่าค่ามัธยฐาน ๕ ปีย้อนหลัง ๒.๖๕ เท่า ในการพยากรณ์โรคใช้เลือดออก ปี ๒๕๕๙ แนวโน้มการเกิดโรคใช้เลือดออกจะเพิ่มสูงขึ้น คาดว่าจะมีผู้ป่วย ๗๖๖ ราย และพื้นที่เสี่ยงของการเกิดโรคจะอยู่ที่อำเภอเมืองหนองคาย

(๑๐) สถานการณ์สุขภาพตามกลุ่มวัย

๑. กลุ่มเด็กปฐมวัย (๐-๕ ปี) และสตรี สถานการณ์ส่งเสริมสุขภาพเด็ก ๐-๕ ปีพบว่าเป็นปี ๒๕๕๘ พบปัญหาเด็กทารกแรกเกิดน้ำหนัก น้อยกว่า ๒,๕๐๐ กรัม ร้อยละ ๘.๘๓ สูงกว่าเป้าหมายที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไม่เกินร้อยละ ๗ อัตราการตาย ๒๐.๓๓ ต่อการเกิดมีชีพแสนคน (เป้าหมายไม่เกิน ๑๕ ต่อการเกิดมีชีพแสนคน) ปัญหาหญิงตั้งครรภ์มีภาวะซีด ร้อยละ ๒๓.๖๕ (เป้าหมายไม่เกินร้อยละ ๑๐) และเด็กแรกเกิด ๙,๑๘,๓๐,๔๒ เดือน ได้รับการคัดกรองพัฒนาการและสงสัยพัฒนาการล่าช้า ร้อยละ ๕.๐๔ (เป้าหมายร้อยละ ๒๐)

๒. กลุ่มเด็กวัยเรียน (๕-๑๔ ปี) เด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี การจมน้ำเป็นสาเหตุการเสียชีวิต อันดับ ๑ ในทุกสาเหตุ อัตราการเสียชีวิตจากการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี พ.ศ.๒๕๕๖-๒๕๕๘ มีแนวโน้มลดลง จาก ๑๒.๑ ต่อประชากรแสนคน ในปี ๒๕๕๖ เป็น ๑.๐ ในปี ๒๕๕๘

เด็กนักเรียนมีภาวะอ้วนหรือเริ่มอ้วน โดยมีการชั่งน้ำหนักวัดส่วนสูงเด็กนักเรียน จำนวน ๔๘,๔๕๕ คน พบเด็กที่มีภาวะเริ่มอ้วน อ้วน จำนวน ๓,๑๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๔๔ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ร่วมกับครุอนามัยโรงเรียนได้จัดการน้ำหนักในกลุ่มเด็กที่มีภาวะอ้วนหรือเริ่มอ้วนโดยใช้ครอบครัวเป็นฐานและโรงเรียนเป็นฐานในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมารับประทานอาหารและการออกกำลังกาย เพื่อลดความเสี่ยงการเกิดโรค

๓. กลุ่มวัยรุ่น (๑๕-๑๙ ปี) การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น ๑๕-๑๙ ปี จากรายงานสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รายจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๔ ความชุกของนักดื่มในประชากรวัยรุ่น (อายุ ๑๕-๑๙ ปี) ร้อยละ ๑๓.๕ (อันดับ ๓๔ ของประเทศ) ดัชนีความเสี่ยงต่อปัญหาแอลกอฮอล์ของจังหวัด ๐.๓๗๗ (อันดับที่ ๖๗) และจากการเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงปี ๒๕๕๘ พบความชุกการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น ๑๕-๑๙ ปี เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๔ เป็น ร้อยละ ๓๙.๒๒

ในด้านการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นและตั้งครรภ์ซ้ำ ปี พ.ศ.๒๕๕๖-๒๕๕๘ พบว่า อัตราการคลอดในกลุ่มวัยรุ่นอายุ ๑๕-๑๙ ปี มีแนวโน้มลดลง จาก ๓๖.๓๘ ต่อประชากรหญิงอายุ ๑๕-๑๙ ปีพันคน (๕๗๐คน) ในปี ๒๕๕๖ เป็น ๒๖.๗๕ ต่อประชากรหญิงอายุ ๑๕-๑๙ ปีพันคน (๔๑๙ คน) ในปี ๒๕๕๗ , ๒๓.๔๐ ต่อประชากรหญิงอายุ ๑๕-๑๙ ปีพันคน (๔๑๒คน) ในปี ๒๕๕๘ และ ๑๓.๖๓ ต่อประชากรหญิงอายุ ๑๕-๑๙ ปีพันคน (๒๗๑ คน) ในปี ๒๕๕๙ (ผลงาน ต.ค.๒๕๕๘-ส.ค.๒๕๕๙) เมื่อพิจารณาแยกรายอำเภอ พบว่า มีอัตราการคลอดในกลุ่มวัยรุ่นอายุ ๑๕-๑๙ ปี สูงสุดที่ อ.สังขม (๑๙.๕๕) อ.เฝ้าไร่(๑๗.๕๙), อ.โพธิ์สัย (๑๖.๒๓) ตามลำดับและยังพบว่ามี การตั้งครรภ์ซ้ำในกลุ่มวัยรุ่นอายุ ๑๕-๑๙ ปี ร้อยละ ๙.๓๒

ตารางที่ ๑-๖๓ อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ ๑๕-๑๙ ปี (เป้าหมายไม่เกิน ๕๐ ต่อประชากรหญิงอายุ ๑๕-๑๙ ปีพันคน)ปี ๒๕๕๙ (ผลงานตุลาคม ๒๕๕๘-๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๙)เปรียบเทียบจังหวัด เขต ประเทศ

ข้อมูลพื้นฐาน ปี ๒๕๕๙ (ข้อมูล ต.ค.๒๕๕๘ - ส.ค.๒๕๕๙)	จ.หนองคาย	เขตสุขภาพที่ ๘	ประเทศ
อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ ๑๕-๑๙ ปี	๑๓.๖๓	๑๕.๒๖	๑๒.๗๗

ตารางที่ ๑-๖๔ อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ ๑๕-๑๙ ปี (เป้าหมาย ไม่เกิน ๕๐ ต่อประชากรหญิงอายุ ๑๕-๑๙ ปีพันคน) ปี ๒๕๕๙ (ผลงานตุลาคม ๒๕๕๘-๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๙) แยกย่อยอำเภอ

ข้อมูลพื้นฐาน ปี ๒๕๕๙ (ข้อมูล ต.ค.๒๕๕๘ - ส.ค.๒๕๕๙)	เป้าหมาย (คน)	ผลงาน (คน)	อัตรา (ต่อประชากรหญิงอายุ ๑๕-๑๙ ปีพันคน)
๑. เมืองหนองคาย	๕,๗๓๐	๖๖	๑๑.๕๒
๒. ท่าบ่อ	๓,๑๔๗	๓๗	๑๑.๗๖
๓. โพธิ์สัย	๔,๐๖๗	๖๖	๑๖.๒๓
๔. ศรีเชียงใหม่	๙๖๐	๑๓	๑๓.๕๔
๕. สังขม	๑,๐๒๓	๒๐	๑๙.๕๕
๖. สรรใคร	๑,๐๑๔	๑๓	๑๒.๘๒
๗. เฝ้าไร่	๑,๖๔๙	๒๙	๑๗.๕๙
๘. รัตนวาปี	๑,๖๗๓	๒๔	๑๔.๓๕
๙. โพธิ์ตาก	๖๒๐	๓	๔.๘๔
รวม	๑๙,๘๘๓	๒๗๑	๑๓.๖๓

๔. กลุ่มวัยทำงาน (๑๕-๕๙ ปี) ประชากรกลุ่มวัยทำงานป่วยและตายด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังมากขึ้นในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา (ปี ๒๕๔๘-๒๕๕๗) อัตราตายด้วยโรคไม่ติดต่อ (NCD) ที่สำคัญโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจขาดเลือดโรคหลอดเลือดสมอง หรืออัมพฤกษ์ อัมพาต มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๔๘-๒๕๕๖ และเริ่มลดลงในปี ๒๕๕๗ และสถานการณ์อุบัติเหตุจราจรปี ๒๕๕๖-๒๕๕๘ พบอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ๑๓.๗๔ (๗๐ ราย) ,๑๘.๐๖ (๙๓ ราย) และ ๑๖.๐๒ (๘๑ ราย) ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ และจากข้อมูลของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข พบว่าในแต่ละวันคนไทยมีการตายจากอุบัติเหตุทางถนนกว่าวันละ ๖๕ คน บาดเจ็บ ๓,๖๐๐ คน พิการปีละ ๖,๐๐๐ คน สูญเสียทางเศรษฐกิจปีละ ๓๐๐,๐๐๐ ล้านบาท

๕. กลุ่มผู้สูงอายุ (๖๐ ปีขึ้นไป) และผู้พิการ

โครงสร้างประชากรมีการเปลี่ยนแปลงไปและมีแนวโน้มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและสังคมไทยจะเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Aged Society) ในปี ๒๕๖๘ ปี ๒๕๕๗ จังหวัดหนองคายมีประชากรผู้สูงอายุ ๖๕,๕๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖๗ คิดเป็นประชากร ๑ ใน ๘ ของประชากรทั้งหมด สถานะสุขภาพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ป่วยด้วยโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง จากการประเมินคัดกรอง ADL : Barthel Index of ADL (activities of daily living) พฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของผู้สูงอายุพบว่าผู้สูงอายุมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ ร้อยละ ๖๕.๗๒ ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติกำหนดไว้ ร้อยละ ๓๐ จำแนกกลุ่มตามการคัดกรอง ADL พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นกลุ่มช่วยเหลือตัวเองได้ดี (Well Elder) หรือกลุ่มติดสังคม ร้อยละ ๙๔.๕๙ กลุ่มติดบ้าน (Home Bound Elder) ร้อยละ ๔.๕๔ กลุ่มติดเตียง (Bed Bound Elder) ร้อยละ ๐.๘๗ จังหวัดหนองคาย ได้เตรียมการรองรับสังคมผู้สูงอายุ โดย พัฒนาระบบดูแลผู้สูงอายุระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง กลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง กลุ่มผู้พิการทุพพลภาพ พร้อมทั้งมีการพัฒนา Care Manager, Care Giver ในการดูแลผู้มีภาวะพึ่งพิงทุกรายร่วมกับทีมหมอครอบครัว (Family Care Team) และทีมสหวิชาชีพ เชื่อมโยงกับระบบบริการกับศูนย์ดูแลต่อเนื่องคุณภาพ (Continuity of Care : COC) เพื่อดำเนินการการดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง (Chronic Care) และผู้ป่วยประคับประคอง (Palliative Care) ในหมู่บ้านชุมชน ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดหนองคายโดยได้พัฒนาตำบลดูแลผู้สูงอายุระยะยาวให้ผ่านการประเมินรับรองมาตรฐานแล้ว ๓๗ ตำบลจาก ๖๒ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๖๘

ผู้พิการ จากการสำรวจข้อมูลด้านสุขภาพของประชาชนจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๙ พบว่ามีผู้พิการทั้งหมด ๘,๐๕๔ คน ประเภทความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายมากที่สุด ร้อยละ ๔๓.๒๘ รองลงมาคือ การทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ร้อยละ ๑๖.๔๘ พิการทางสติปัญญา ร้อยละ ๑๒.๗๕ และพิการทางการมองเห็น ร้อยละ ๑๒.๖๘ ตามลำดับ สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวได้รับขาเทียมแล้วร้อยละ ๙๘.๓๖ (๑๘๐ ราย) โรงพยาบาลและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ได้จัดสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้พิการและผู้สูงอายุที่มาใช้บริการ และมีศูนย์กายอุปกรณ์และซ่อมบำรุง โรงพยาบาลหนองคาย ผลิตแขนขาเทียม ซ่อมบำรุงอุปกรณ์ผู้พิการทุกประเภท และสนับสนุนให้โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชทำบ่อ จัดตั้งศูนย์กายอุปกรณ์และซ่อมบำรุงพร้อมทั้งผลิตรองเท้าสำหรับผู้พิการเป็นแห่งที่ ๒

(๑๑) การใช้สารเคมีในเกษตรกรรมที่มีผลต่อสุขภาพ

ผู้ที่ได้รับผลกระทบทางสุขภาพจากสารกำจัดศัตรูพืช คือ กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มผู้บริโภค โดยกลุ่มเกษตรกรมีโอกาสเจ็บป่วยจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในจำนวนค่อนข้างมาก เนื่องจากได้รับสารเคมีโดยตรงผ่านทางผิวหนังและการหายใจ ซึ่งสารเคมีต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้เกิดอาการแพ้และหากมีการสะสมมากขึ้นในร่างกาย ก็จะทำให้เกิดโรคต่าง ๆ เช่น โรคมะเร็งและโรคปอด เป็นต้น โดยสารพิษจะเข้าสู่ร่างกาย

ผ่านการสัมผัส การสูดดม และการปนเปื้อนในอาหารและน้ำดื่ม สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองคาย ได้ดำเนินการตามโครงการเกษตรกรปลอดภัย ผู้บริโภคปลอดภัย สมุนไพรล้างพิษ กายจิตผ่องใส โดยจัดบริการดูแลสุขภาพเชิงรุกให้กับเกษตรกร ส่งเสริมให้ความรู้พฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมลดปัจจัยเสี่ยงจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช มีขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้ วิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย, คัดกรองความเสี่ยง โดยการสัมภาษณ์ตามแบบคัดกรองความเสี่ยงการใช้สารเคมีในเกษตรกร กระทรวงสาธารณสุข, เจาะเลือดหาเอนไซม์โคลีนเอสเตอเรสโดยใช้กระดาษ Reactive Paper ผลจากการประเมินความเสี่ยงจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในเกษตรกรรายอำเภอปี ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘ พบว่า ปี ๒๕๕๕ ตรวจเลือดในเกษตรกรเป้าหมาย ๑๓,๕๑๘ คน พบไม่ปลอดภัย ๙๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๙๙, ปี ๒๕๕๖ ตรวจเลือดในเกษตรกรเป้าหมาย ๑๗,๒๔๓ คน พบไม่ปลอดภัย ๗๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒๑, ปี ๒๕๕๗ ตรวจเลือดในเกษตรกรเป้าหมาย ๑๗,๐๕๕ คน พบไม่ปลอดภัย ๑,๒๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๑๑, ปี ๒๕๕๘ ตรวจเลือดในเกษตรกรเป้าหมาย ๑๖,๙๙๐ คน พบไม่ปลอดภัย ๑,๑๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๔๘ เมื่อพิจารณารายอำเภอ พบว่า การใช้สารเคมีในเกษตรกร มีความไม่ปลอดภัยสูงสุดใน อ. สระใคร ร้อยละ ๑๖.๒๒ รองลงมาคือ อ.ท่าบ่อ ร้อยละ ๑๔.๒๑ และ อ.โพนพิสัย ร้อยละ ๑๐.๘๖

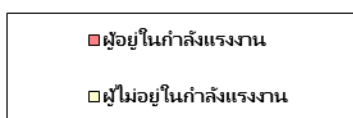
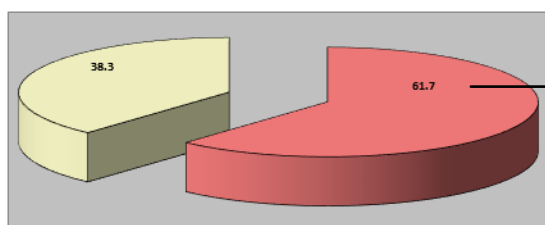
๑.๙.๕ ข้อมูลด้านแรงงาน

(๑) โครงสร้างประชากรวัยแรงงาน

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จังหวัดหนองคายมีประชากรวัยแรงงาน (อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป) จำนวน ๓๕๑,๙๗๑ คน ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานรวม จำนวน ๒๑๗,๒๘๗ คน (คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๗๓ ของประชากรวัยแรงงาน) ซึ่งประกอบด้วยผู้ที่มีการจ้างงาน จำนวน ๒๑๔,๗๘๗ คน คิดเป็นอัตราการจ้างงานรวมร้อยละ ๙๘.๘๕ ของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน มีผู้ว่างงาน ๑,๔๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๕ ของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน และผู้รอฤดูกาลจำนวน ๑,๐๘๑ คน (คิดเป็นร้อยละ ๐.๕ ของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน)

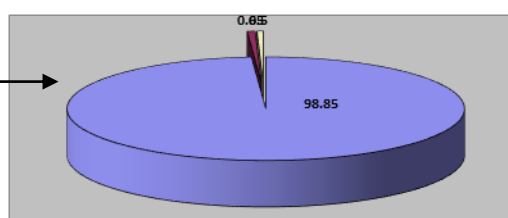
สำหรับผู้ที่มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไปที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน ๑๓๔,๖๘๔ คน (คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๒๖ ของประชากรวัยแรงงาน) ซึ่งประกอบด้วยผู้ที่ทำงานบ้าน ๔๘,๘๙๙ คน (คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๓๙ ของประชากรวัยแรงงาน) เรียนหนังสือ ๒๙,๙๙๗ คน (คิดเป็นร้อยละ ๘.๕๒ ของประชากรวัยแรงงาน) และอื่นๆ (เด็ก ขรา ป่วย หรือพิการจนไม่สามารถทำงานได้) ๕๕,๗๘๘ คน (คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๘๕ ของประชากรวัยแรงงาน)

แผนภาพที่ ๑-๑๔ สัดส่วนผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดหนองคาย

แผนภาพที่ ๑-๑๕ สัดส่วนผู้มีการจ้างงานและผู้ว่างงาน

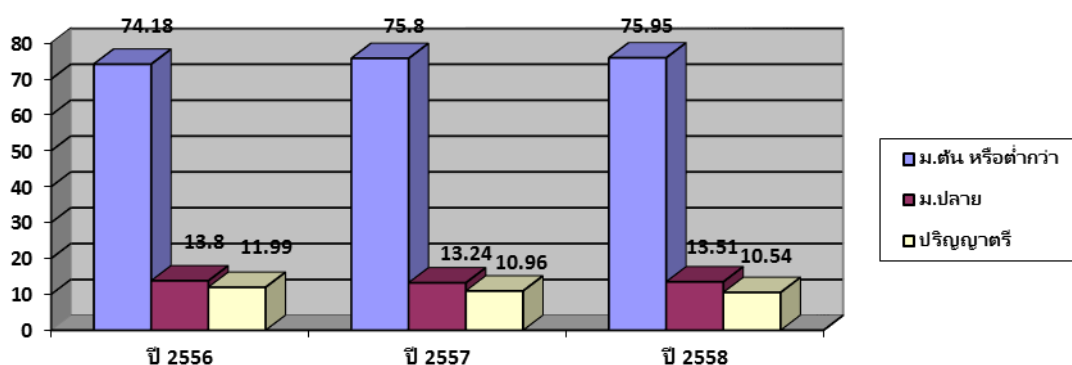

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดหนองคาย

จากการเปรียบเทียบกำลังแรงงานของจังหวัดหนองคายปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ และปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จะเห็นได้ว่าผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่องโดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ร้อยละ ๒๓.๙๗ และปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ลดลงจากปี ๒๕๕๗ ร้อยละ ๕.๐๖

สัดส่วนผู้มีงานทำของจังหวัดหนองคายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๕.๙๔ ของผู้มีงานทำทั้งหมด จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่ารองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ ๑๓.๕๐ และระดับปริญญาตรี ร้อยละ ๑๐.๕๔ (แผนภาพที่ ๑๕) เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนใน พ.ศ. ปี ๒๕๕๖ – ๒๕๕๘ พบว่ามีสัดส่วนใกล้เคียงกันในทุก ๓ ระดับการศึกษา อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าผู้มีงานทำในจังหวัดหนองคายที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีสัดส่วนลดลง ขณะที่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าตลาดแรงงานจังหวัดหนองคายยังคงเน้นการจ้างงานในระดับล่างมากกว่า

แผนภาพที่ ๑-๑๖ สัดส่วนผู้มีงานทำจังหวัดหนองคายปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ จำแนกตามระดับการศึกษา

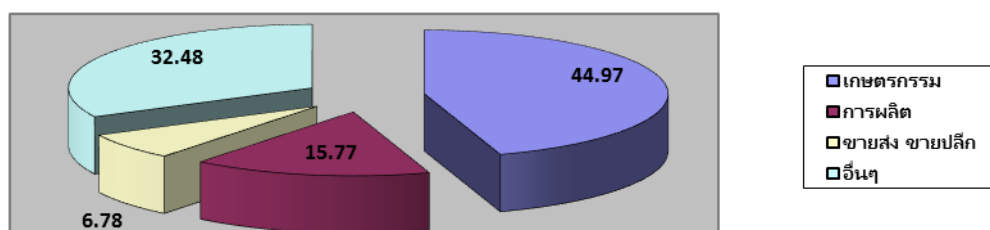
ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดหนองคาย

(๒) ภาวะตลาดแรงงานจังหวัดหนองคาย

๑. การมีงานทำ อัตราการมีงานทำของจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ อยู่ที่ร้อยละ ๙๘.๘๕ ของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน เมื่อจำแนกอัตราการมีงานทำตามภาคเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคายเป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่จะสะท้อนภาวะตลาดแรงงานของจังหวัด ซึ่งสามารถพิจารณาได้ใน ๒ มิติ ดังนี้

- อัตราการมีงานทำจำแนกตามโครงสร้างทางเศรษฐกิจหลักของจังหวัด ได้แก่ ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรมการผลิต และภาคการขนส่งและขายปลีก พบว่าอัตราการมีงานทำภาคเกษตรกรรมอยู่ที่ร้อยละ ๔๔.๙๗ รองลงมาเป็นภาคการขนส่งและขายปลีกอยู่ที่ร้อยละ ๑๕.๗๗ และภาคอุตสาหกรรมการผลิตอยู่ที่ร้อยละ ๖.๗๘ และอื่นๆ อยู่ที่ร้อยละ ๓๒.๔๘ (แผนภาพที่ ๑-๑๖)

แผนภูมิที่ ๑-๑๗ อัตราการมีงานทำจำแนกตามโครงสร้างทางเศรษฐกิจหลักของจังหวัดหนองคายปี พ.ศ. ๒๕๕๘

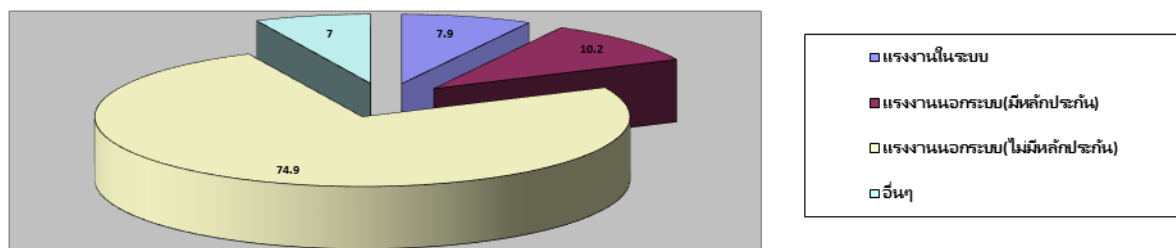

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดหนองคาย

เมื่อเปรียบเทียบอัตราการมีงานทำจำแนกตามโครงสร้างทางเศรษฐกิจหลักของจังหวัดกับ ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดหนองคาย (GPP) ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ แบบ Top Down (ราคาประจำปี) พบว่า ภาคเกษตรกรรมสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมให้จังหวัดร้อยละ ๒๕.๔ แต่ใช้กำลังแรงงานในการสร้างผลผลิตถึงร้อยละ ๔๔.๙๗ ซึ่งเป็นสัดส่วนที่มากกว่าถึงเกือบเท่าตัว ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมการผลิตสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมให้ จังหวัดร้อยละ ๑๕ ใช้กำลังแรงงานในการสร้างผลผลิตร้อยละ ๑๕.๗๗ ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน และภาคการ ขายส่งและขายปลีกสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมให้จังหวัดร้อยละ ๑๑.๒ โดยใช้กำลังแรงงานในการสร้างผลผลิตเพียง ร้อยละ ๖.๗๘ ซึ่งเป็นสัดส่วนที่น้อยกว่าเกือบเท่าตัว สะท้อนให้เห็นว่ากำลังแรงงานในภาคเกษตรกรรมมีผลิตภาพ แรงงานต่ำในอัตราส่วน ๑ ต่อ ๐.๕๖ ภาคอุตสาหกรรมการผลิตมีผลิตภาพแรงงานปานกลางในอัตราส่วน ๑ ต่อ ๐.๙๕ และภาคการขายส่งและขายปลีกมีผลิตภาพแรงงานสูงในอัตราส่วน ๑ ต่อ ๑.๖๕

- อัตราการมีงานทำจำแนกตามสถานภาพแรงงานของผู้มีงานทำพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๔.๙ เป็นแรงงานนอกระบบที่ไม่มีหลักประกันทางสังคม รองลงมาร้อยละ ๑๐.๒ เป็นแรงงานนอกระบบ ที่มีหลักประกันทางสังคม (ตามมาตรา ๓๙ และ ๔๐) และร้อยละ ๗.๙ เป็นแรงงานในระบบ (ตามมาตรา ๓๓) (แผนภาพที่ ๑-๑๘)

แผนภาพที่ ๑-๑๘ อัตราการมีงานทำจำแนกตามสถานภาพแรงงานของผู้มีงานทำของจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๘

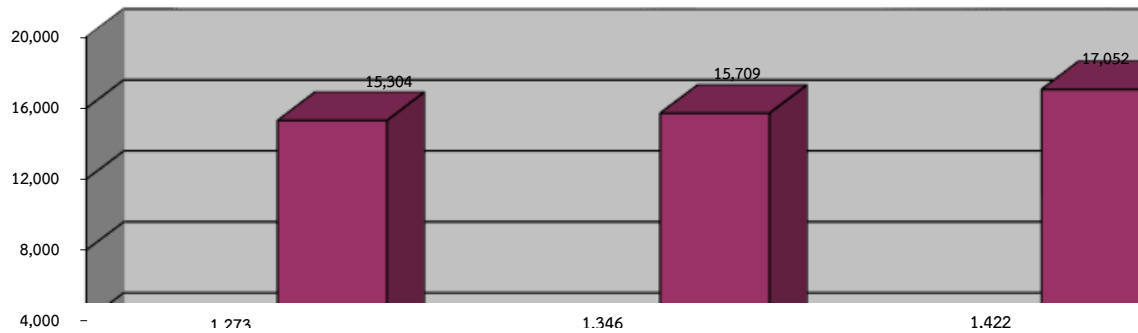
ที่มา : สำนักงานประกันสังคมจังหวัดหนองคาย และสำนักงานสถิติจังหวัดหนองคาย

๒. การจ้างงาน และการขยายตัวของตลาดแรงงานจังหวัดหนองคาย

ตัวชี้วัดที่สามารถสะท้อนการจ้างงานและการขยายตัวของตลาดแรงงานภาคอุตสาหกรรมและบริการจังหวัดหนองคายได้ มีดังนี้

๒.๑ อัตราการขยายตัวของตลาดแรงงานในระบบประกันสังคม (มาตรา ๓๓) ซึ่งวัดจาก จำนวนสถานประกอบการ จำนวนผู้ประกันตน และอัตราการเพิ่มขึ้น (ลดลง) ของจำนวนสถานประกอบการ และผู้ประกันตนที่เข้าสู่ระบบประกันสังคม จากข้อมูล (แผนภาพที่ ๑-๑๘) จะเห็นได้ว่าสถานประกอบการและ ลูกจ้างเข้าสู่ระบบประกันสังคมมากขึ้นโดยปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๖๔ และในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๘.๕๕ ซึ่งสะท้อนการขยายตัวของตลาดแรงงานจังหวัดหนองคายในภาพรวม

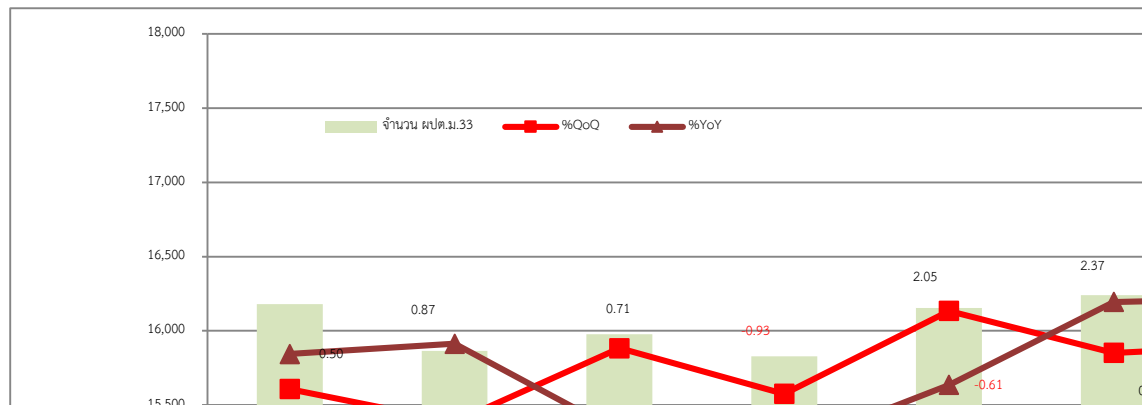
แผนภาพที่ ๑-๑๙ แสดงจำนวนสถานประกอบการและผู้ประกันตน (มาตรา ๓๓)

ที่มา : สำนักงานประกันสังคมจังหวัดหนองคาย

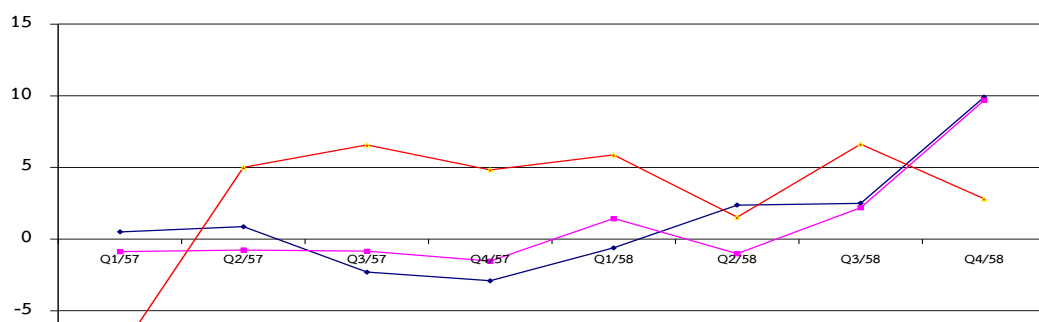
เมื่อเปรียบเทียบข้อมูล ณ สิ้นไตรมาสแต่ละไตรมาสของปี พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๘ พบว่าในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ตลาดแรงงานจังหวัดหนองคายมีภาวะหดตัวเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และเริ่มขยายตัวอีกครั้งใน ไตรมาส ๒ ของปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (แผนภาพที่ ๑๙) ซึ่งภาวะเช่นนี้ก็สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจด้านอุปทานของ จังหวัดเป็นการสะท้อนถึงการฟื้นตัวของเศรษฐกิจจังหวัดหนองคายในภาคอุตสาหกรรมและบริการ (แผนภาพที่ ๒๐)

แผนภาพที่ ๑-๒๐ อัตราการขยายตัวของตลาดแรงงานจังหวัดหนองคาย

ที่มา : สำนักงานประกันสังคมจังหวัดหนองคาย

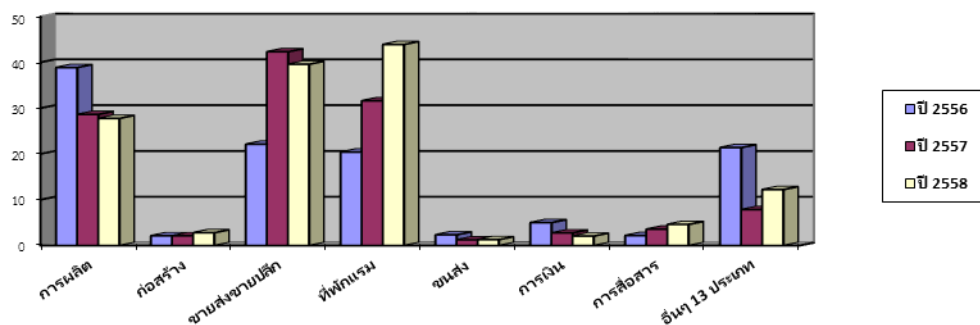
แผนภาพที่ ๑-๒๑ อัตราการขยายตัวของตลาดแรงงานในระบบประกันสังคม (มาตรา ๓๓) เปรียบเทียบกับดัชนี ผลผลิตภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ

ที่มา : สำนักงานประกันสังคมจังหวัดหนองคาย

๒.๒ ความต้องการแรงงาน การขยายตัวของตลาดแรงงานจังหวัดหนองคายสามารถวัดได้จากอีกตัวชี้วัดหนึ่ง คือ ความต้องการจ้างแรงงานของผู้ประกอบการในจังหวัดหนองคายในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๘ ผู้ประกอบการแจ้งความต้องการจ้างแรงงานในตำแหน่งต่างๆ ผ่านสำนักงานจัดหางานจังหวัดหนองคาย ปีละ ๓,๐๐๐ กว่าอัตรา โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ประเภทอุตสาหกรรมการผลิตมีความต้องการจ้างแรงงานมากที่สุด ๑,๓๑๑ อัตรา คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๘๗ ของตำแหน่งงานว่างทั้งหมด รองลงมา คือ การขายส่งขายปลีก ๗๔๖ อัตรา คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๑๒ แต่ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ความต้องการจ้างแรงงานในอุตสาหกรรมการผลิตลดลงเหลือ ๙๗๐ อัตรา คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๗๖ ของตำแหน่งงานว่างทั้งหมด ขณะที่ภาคการขายส่งขายปลีกมีความต้องการจ้างแรงงานขยายตัวเป็น ๑,๓๘๓ อัตรา คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๕๘ ของตำแหน่งงานว่างทั้งหมด

แผนภาพที่ ๑-๒๒ สัดส่วนความต้องการจ้างแรงงาน จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม

ที่มา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดหนองคาย

เมื่อจำแนกความต้องการจ้างแรงงานตามระดับการศึกษา พบว่าผู้ประกอบการมีความต้องการจ้างแรงงานในระดับมัธยมศึกษามากที่สุดร้อยละ ๓๕.๔๖ ของตำแหน่งงานว่าง รองลงมาคือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ร้อยละ ๑๘.๑๕ และระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าร้อยละ ๑๖.๑๗ เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และ พ.ศ. ๒๕๕๗ พบว่าความต้องการจ้างแรงงานระดับมัธยมศึกษาเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔๕.๔๒ และ ๑๘.๗๒ ตามลำดับ ขณะที่ความต้องการจ้างแรงงานระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพลดลง ร้อยละ ๑๖.๓๘ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖

เมื่อจำแนกความต้องการจ้างแรงงานตามประเภทอาชีพ พบว่าอาชีพพนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด เป็นอาชีพที่ผู้ประกอบการมีความต้องการจ้างแรงงานมากที่สุดร้อยละ ๓๑.๔๐ รองลงมาคือ อาชีพพื้นฐาน ได้แก่ แรงงานด้านการประกอบร้อยละ ๓๐.๓๑ และอาชีพเสมียน เจ้าหน้าที่ร้อยละ ๑๑.๕๓ เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และ พ.ศ. ๒๕๕๗ พบว่าอาชีพที่มีความต้องการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น ได้แก่ (๑) ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโส ผู้จัดการ (๒) ช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง (๓) พนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด (๔) ผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือในธุรกิจต่างๆ และ (๕) ผู้ปฏิบัติงานในโรงงาน ผู้ควบคุมเครื่องจักรฯ สำหรับอาชีพที่มีความต้องการจ้างแรงงานลดลงต่อเนื่อง ได้แก่ (๑) เสมียน (๒) ผู้ปฏิบัติงานฝีมือด้านการเกษตรและประมง และ (๓) อาชีพงานพื้นฐาน ได้แก่ แรงงานด้านการประกอบ

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการจ้างแรงงานในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ จะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ กลุ่มจังหวัดมีความต้องการจ้างแรงงานรวมทั้งสิ้น ๑๑,๔๔๗ อัตรา ซึ่งจังหวัดหนองคาย มีความต้องการจ้างแรงงานสูงสุด ๓,๔๙๔ อัตรา (ร้อยละ ๓๐.๕๒) รองลงมา คือ อุดรธานี หนองบัวลำภู เลย และบึงกาฬ หากจำแนกความต้องการจ้างแรงงานตามประเภทอุตสาหกรรมจะพบว่าจังหวัด

หนองคาย อุดรธานี และเลย ความต้องการจ้างแรงงานสูงที่สุดในประเภทการขายส่งและขายปลีก ส่วนจังหวัด หนองบัวลำภู และบึงกาฬ ความต้องการจ้างแรงงานสูงที่สุดในประเภทการผลิต

ตารางที่ ๑-๖๕ ความต้องการจ้างแรงงาน (ตำแหน่งงานว่าง) ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนบน ๑

หน่วยนับ : อัตรา

ประเภทอุตสาหกรรม	หนองคาย	อุดรธานี	บึงกาฬ	หนองบัวลำภู	เลย
๑. การผลิต	๙๗๐	๔๗๔	๗๔๒	๑,๔๓๘	๑๖๓
๒. การก่อสร้าง	๙๘	๒๐		-	๑๕
๓. การขายส่ง ขายปลีก	๑,๓๘๓	๑,๔๔๕	๔๑๓	๕๔๙	๑,๒๒๕
๔. การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	๔๕	๑๗		-	๑๒๕
๕. ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	๓๓๘	๙๓	๒๐	-	๑๐๑
๖. กิจกรรมทางการเงินและการ ประกันภัย	๗๒	๒	๑๔๗	๒	
๗. ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	๑๖๑	๑๓๐		๒๕	๑๕๘
๘. อื่นๆ (๑๓ ประเภท)	๔๒๗	๒๓๒	๕๐	๑๐๑	๓๑๑
รวม	๓,๔๙๔	๒,๔๑๓	๑,๓๗๒	๒,๑๑๕	๒,๐๙๘

ที่มา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดหนองคาย

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการจ้างแรงงานกับดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการจะ เห็นได้ว่าความต้องการจ้างแรงงานภาคบริการขยายตัวไปในทิศทางเดียวกับดัชนีผลผลิตภาคบริการของจังหวัด ขณะที่ ความต้องการจ้างแรงงานภาคการผลิตมีทิศทางผกผันกับดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม สาเหตุเนื่องจากความต้องการจ้างแรงงานเป็นอุปสงค์สืบเนื่องจากการผลิตสินค้า (และบริการ) หาก ภาวะเศรษฐกิจมีภาวะขยายตัว (หรือชะลอตัว) ก็จะส่งผลสืบเนื่องต่อการขยายตัวของตลาดแรงงานในระยะอย่าง น้อย ๖ เดือนข้างหน้า จากรายงานภาวะเศรษฐกิจการคลังของจังหวัดหนองคายแสดงให้เห็นว่าภาคบริการมีการ ขยายตัวต่อเนื่องมาตั้งแต่ไตรมาสที่ ๒ ของปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ส่งผลสืบเนื่องให้ความต้องการจ้างแรงงานภาคบริการ ขยายตัวตามไปด้วย ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมมีภาวะหดตัว (ติดลบ) มาอย่างต่อเนื่อง และเริ่มขยายตัวใน ไตรมาสที่ ๓ ของปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งน่าจะยังไม่ส่งผลสืบเนื่องต่อความต้องการจ้างแรงงานภาคอุตสาหกรรมในปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ตารางที่ ๑-๖๖ เปรียบเทียบเครื่องชี้เศรษฐกิจด้านอุปทานกับความต้องการจ้างแรงงาน

หน่วยนับ : ร้อยละ

ปี	ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม	ความต้องการจ้างแรงงานภาคการผลิต	ดัชนีผลผลิตภาคบริการ	ความต้องการจ้างแรงงานภาคบริการ
๒๕๕๗	-๑.๐๐	๒๘.๖๓	๐.๗๗	๗๑.๓๗
๒๕๕๘	๓.๐๓	๒๗.๗๖	๔.๑๘	๗๒.๒๔

ที่มา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดหนองคาย และสำนักงานคลังจังหวัดหนองคาย

๓. การว่างงานของจังหวัดหนองคาย

ในไตรมาส ๔ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จังหวัดหนองคายมีจำนวนผู้ว่างงาน ๒,๖๖๕ คน คิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ ๑.๒ ถือเป็นอัตราการว่างงานที่ค่อนข้างต่ำ แต่หากรวมผู้รอฤดูกาลจำนวน ๕๒๗ คน ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ว่างงานแบบแฝงแล้ว จังหวัดหนองคายก็มีอัตราการว่างงาน (ว่างงานแบบแฝง) อยู่ที่ร้อยละ ๑.๔๓ ทั้งนี้ อัตราการว่างงานจังหวัดหนองคายอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าระดับประเทศ และเมื่อเปรียบเทียบตั้งแต่ไตรมาส ๑ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จนถึงไตรมาส ๔ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จะพบว่าอัตราการว่างงานของจังหวัดหนองคายมีความผันผวนที่มากกว่าระดับประเทศในช่วงระยะเวลาเดียวกัน ซึ่งน่าจะมีเหตุปัจจัยมาจากภาคเกษตรกรรมของจังหวัดที่มีความผันผวนทั้งในด้านผลผลิต ราคา และรายได้ของเกษตรกร

นอกจากนี้ยังมีตัวชี้วัดอีกตัวหนึ่งที่สามารถสะท้อนการว่างงานในตลาดแรงงานในระบบได้ คือ จำนวนผู้ประกันตน (มาตรา ๓๓) ที่มาขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน พบว่าอัตราการว่างงานในระบบประกันสังคมเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ประกันตน (มาตรา ๓๓) ในช่วงเวลาเดียวกัน อยู่ที่ร้อยละประมาณ ๓ - ๔ ซึ่งเป็นอัตราที่สูงกว่าอัตราการว่างงานรวมของจังหวัดที่ได้จากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ของสำนักงานสถิติจังหวัดหนองคาย

๔. ภาวะการขาดแคลนแรงงานของจังหวัดหนองคาย

ตัวชี้วัดชุดหนึ่งที่สามารถสะท้อนภาวะการขาดแคลนแรงงานหรือการดึงตัวของตลาดแรงงานในเชิงปริมาณ (จำนวนแรงงาน) และเชิงคุณภาพ (ตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการ) คือ ดัชนีการบรรจุนงาน (Job Matching Index) ซึ่งวิเคราะห์จากอัตราการบรรจุนงานต่อผู้สมัครงาน อัตราการบรรจุนงานต่อตำแหน่งงานว่าง และสัดส่วนตำแหน่งงานว่างต่อผู้สมัครงาน

จากการวิเคราะห์พบว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีสัดส่วนตำแหน่งงานว่าง ๑.๑๐ อัตราต่อผู้สมัครงาน ๑ คน มีอัตราการบรรจุนงานต่อตำแหน่งงานว่างร้อยละ ๗๗.๒๘ มีอัตราการบรรจุนงานต่อผู้สมัครงานร้อยละ ๘๔.๘๘ และมีดัชนีการบรรจุนงาน (Job Matching Index) อยู่ที่ ๑.๑๔ ซึ่งทุกตัวชี้วัดลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๕๖

ตารางที่ ๑-๖๗ ตัวชี้วัดภาวะตลาดแรงงานจังหวัดหนองคาย

ตัวชี้วัด	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘
ตำแหน่งงานว่าง (อัตรา)	๓,๓๗๓	๓,๑๙๓	๓,๔๙๔
ผู้สมัครงาน (คน)	๒,๙๐๘	๒,๙๘๑	๓,๑๘๑
การบรรจุนาน (คน)	๓,๐๗๐	๒,๘๑๘	๒,๗๐๐
สัดส่วนตำแหน่งงานว่างต่อผู้สมัครงาน	๑.๑๖	๑.๐๗	๑.๑๐
อัตราการบรรจุนานต่อตำแหน่งงานว่าง (%)	๙๑.๐๒	๘๘.๒๖	๗๗.๒๘
อัตราการบรรจุนานต่อผู้สมัครงาน (%)	๑๐๕.๕๗	๙๔.๕๓	๘๕.๘๘
ดัชนีการบรรจุนาน (Job Matching Index)	๑.๔	๑.๒๙	๑.๑๔

ที่มา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดหนองคาย

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลรายได้ไตรมาสจะเห็นว่าสัดส่วนตำแหน่งงานว่างมากกว่า ๑ อัตราต่อผู้สมัครงาน ๑ คน ต่อเนื่องมาตั้งแต่ไตรมาสที่ ๑ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จนถึงไตรมาส ๔ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ตัวชี้วัดทั้ง ๓ มีความต้องการจ้างแรงงาน (จากตำแหน่งงานว่าง) แต่มีอัตราผู้สมัครงานต่อตำแหน่งงานว่างในไตรมาส ๔ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เพียงร้อยละ ๘๖.๗ และหากดูข้อมูลย้อนไปจนถึงไตรมาส ๑ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ก็พบว่าแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน จึงประเมินสถานการณ์เบื้องต้นได้ว่าจังหวัดหนองคายมีภาวะการขาดแคลนแรงงานในเชิงปริมาณ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจาก

- (๑) อัตราการเติบโตของกำลังแรงงานในจังหวัดหนองคายค่อนข้างต่ำ
- (๒) กำลังแรงงานที่จบการศึกษาและเริ่มเข้าสู่ตลาดแรงงานใหม่ไปหางานทำในพื้นที่อื่น
- (๓) ตลาดแรงงานนอกระบบของจังหวัดหนองคายมีขนาดใหญ่ สามารถรองรับการมีงานทำของกำลังแรงงานเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะภาคเกษตรกรรม

การวิเคราะห์ภาวะการขาดแคลนแรงงานในเชิงคุณภาพสามารถประเมินเบื้องต้นได้จากอัตราการบรรจุนานต่อผู้สมัครงาน และอัตราการบรรจุนานต่อตำแหน่งงานว่าง ซึ่งจะเห็นว่าแม้จะมีความต้องการจ้างแรงงาน(จากตำแหน่งงานว่างและมีผู้มาสมัครงาน แต่ผู้สมัครงานทั้งหมดก็ไม่ได้รับการบรรจุนาน อัตราการบรรจุนานต่อตำแหน่งงานว่างต่ำกว่าอัตราผู้สมัครงานต่อตำแหน่งงานว่างในทุกไตรมาส ในไตรมาสที่ ๔ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ผู้สมัครงานได้รับการบรรจุนานเพียงร้อยละ ๘๓.๕ จึงประเมินสถานการณ์เบื้องต้นได้ว่าจังหวัดหนองคายมีภาวะการขาดแคลนแรงงานในเชิงคุณภาพ กล่าวคือ กำลังแรงงานมีทักษะ ความรู้ ความสามารถไม่ตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการ

เมื่อพิจารณาอัตราการบรรจุนานจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ และเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และ พ.ศ. ๒๕๕๗ จะเห็นว่าปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประเภทอุตสาหกรรมที่มีการบรรจุนานมากที่สุด คือ หมวดการขายส่ง ขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และจักรยานยนต์ ร้อยละ ๓๙.๖๒ รองลงมาคือ หมวดการผลิตร้อยละ ๒๗.๑๙ และหมวดที่พักแรมและบริการด้านอาหารร้อยละ ๙.๗๐ ส่วนประเภทอุตสาหกรรมที่มีการบรรจุนานลดลงต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ถึงปี ๒๕๕๘ คือ ประเภทการผลิต

ภาวการณ์ขาดแคลนแรงงานของจังหวัดหนองคายในเชิงปริมาณนอกจากมีสาเหตุจากปัญหาโครงสร้างประชากรของจังหวัดแล้ว อีกส่วนหนึ่งก็เนื่องมาจากความนิยมของแรงงานไทยที่มีความต้องการ

เดินทางไปทำงานต่างประเทศเพิ่มขึ้นประเทศที่แรงงานในจังหวัดหนองคายเดินทางไปทำงานมากที่สุดคือ ไต้หวัน สาธารณรัฐสิงคโปร์ รัฐอิสราเอล และสาธารณรัฐเกาหลี ตามลำดับ

จากภาวะการขาดแคลนแรงงานที่เกิดขึ้นทำให้ผู้ประกอบการในจังหวัดหนองคายหันไปพึ่งการจ้างแรงงานต่างด้าวเช่นเดียวกับผู้ประกอบการทั่วประเทศ จังหวัดหนองคายมีการจ้างคนต่างด้าวทั้งกลุ่มเข้าเมืองถูกกฎหมาย (มาตรา ๙ และกลุ่ม MOU) และกลุ่มคนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายและเข้าสู่อุปสรรคตามมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งประเภทกิจการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวมากที่สุด คือ ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม รองลงมา คือ ผู้รับใช้ในบ้าน และงานเกษตร ซึ่งเป็นลักษณะงานที่ขาดแคลนแรงงานไทย สาเหตุอาจเนื่องมาจากแรงงานไทยมีการศึกษาที่สูงขึ้น และไม่ประสงค์ที่จะทำงานในอาชีพดังกล่าว และจำนวนของแรงงานต่างด้าวที่มากขึ้นในกิจการดังกล่าว ส่วนหนึ่งมีแรงจูงใจจากนโยบายการขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำวันละ ๓๐๐ บาท นอกจากนี้ยังมีนายจ้าง ๑๔๙ ราย ยื่นขอโควตาจ้างแรงงานต่างด้าวเพิ่มอีก ๗๔๐ ราย ส่วนใหญ่ต้องการจ้างแรงงานลาว

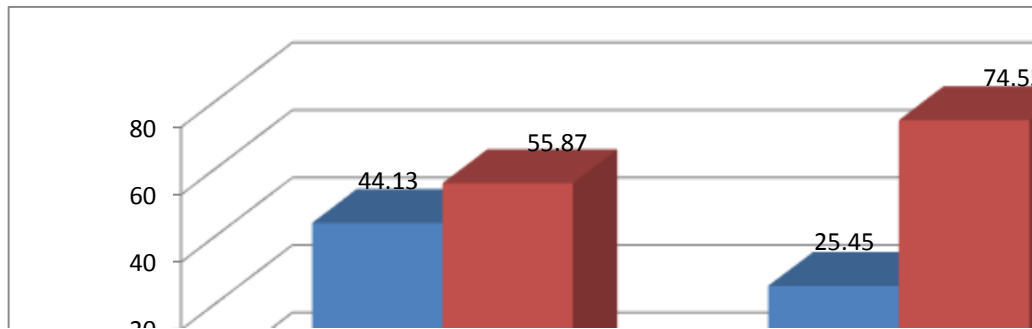
ผลกระทบต่อแรงงานไทยในการจ้างแรงงานต่างด้าว ปัจจุบันยังไม่มีผลกระทบที่รุนแรงและเป็นปัญหาต่อแรงงานในจังหวัดหนองคายเพราะตำแหน่งงานที่คนต่างด้าวทำมากที่สุด คือ งานกรรมกรในกิจการร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ผู้รับใช้ในบ้าน และงานเกษตรและปศุสัตว์ ซึ่งเป็นลักษณะงานที่ขาดแคลนแรงงานไทยรองรับ สาเหตุอาจเนื่องมาจากแรงงานไทยมีการศึกษาที่สูงขึ้น และไม่ประสงค์ที่จะทำงานในอาชีพดังกล่าวและจำนวนของแรงงานต่างด้าวที่มากขึ้นในกิจการดังกล่าว มีแรงจูงใจจากนโยบายค่าจ้างขั้นต่ำวันละ ๓๐๐ บาท

การดำเนินการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานทั้งในสถานประกอบการและแรงงานนอกระบบก็เป็นแนวทางหนึ่งที่จะลดภาวะการขาดแคลนแรงงานเชิงคุณภาพของจังหวัดหนองคายได้ ในแต่ละปีจะมีแรงงานจำนวนประมาณกว่า ๓,๐๐๐ คน ได้รับการพัฒนาฝีมือแรงงานโดยศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดหนองคาย รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานประกอบการภาคเอกชนมีส่วนในการพัฒนาฝีมือแรงงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ อย่างไรก็ตาม จะพบว่าแรงงานนอกระบบได้รับการพัฒนาฝีมือแรงงานมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากประชาชนในพื้นที่มีโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในระบบเพิ่มมากขึ้น

(๓) แรงงานนอกระบบ

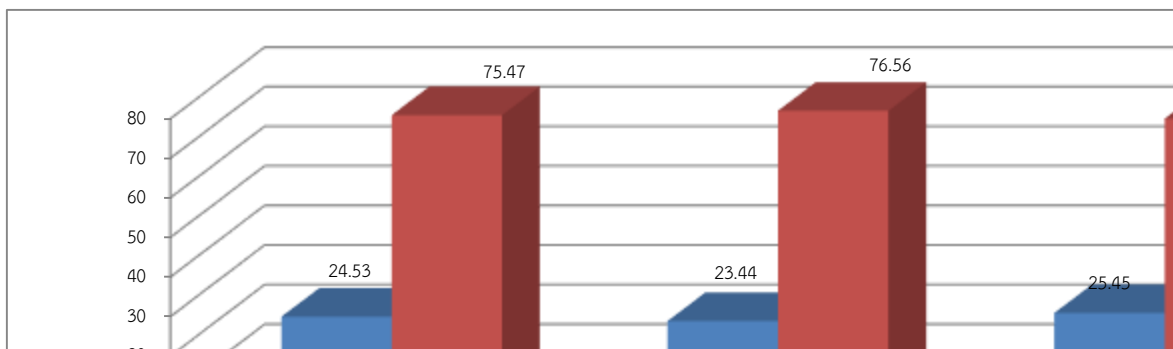
- ลักษณะทั่วไปของแรงงานนอกระบบ จากการสำรวจแรงงานนอกระบบของสำนักงานสถิติจังหวัดหนองคายปี พ.ศ. ๒๕๕๘ พบว่าจังหวัดหนองคายมีแรงงานนอกระบบ ๑๖๔,๒๒๖ คนหรือร้อยละ ๗๔.๕๕ ของผู้อยู่ในกำลังแรงงาน เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนแรงงานนอกระบบต่อผู้มีงานทำของจังหวัดหนองคายกับระดับประเทศพบว่าจังหวัดหนองคายมีสัดส่วนที่สูงกว่า และเมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนแรงงานนอกระบบต่อผู้มีงานทำของจังหวัดหนองคายช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๘ พบว่าสัดส่วนไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก

แผนภาพที่ ๑-๒๓ เปรียบเทียบสัดส่วนแรงงานในระบบและนอกระบบจังหวัดหนองคายและประเทศ

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดหนองคาย

แผนภาพที่ ๑-๒๔ เปรียบเทียบสัดส่วนแรงงานในระบบและนอกระบบต่อผู้มีงานทำจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘

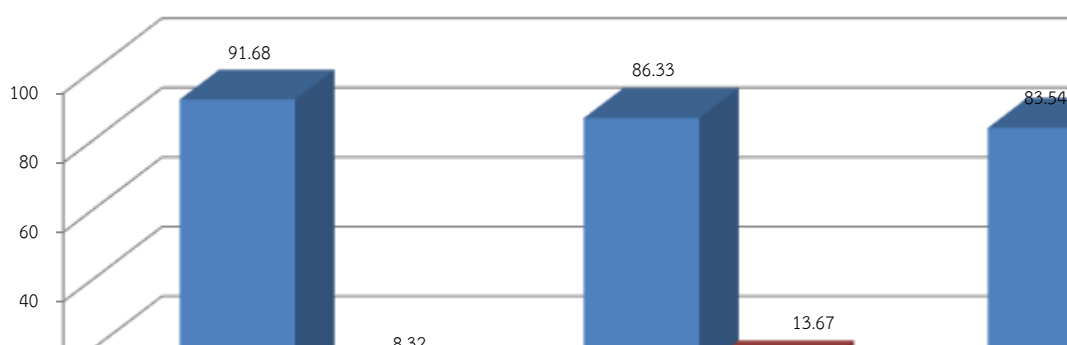

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดหนองคาย

แรงงานนอกระบบเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ (๖๐ ปีขึ้นไป) ร้อยละ ๑๖.๔๖ เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของแรงงานนอกระบบที่อยู่ในวัยทำงานกับวัยสูงอายุในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ จะเห็นได้ว่าวัยสูงอายุมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น (แผนภาพที่ ๒๒) ในด้านการศึกษาพบว่าแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่เป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่เกินระดับประถมศึกษาถึงร้อยละ ๗๑.๔๘ ระดับมัธยมศึกษาร้อยละ ๒๑.๔๘ และระดับอุดมศึกษาร้อยละ ๓.๙๒

แผนภาพ ๑-๒๕ เปรียบเทียบสัดส่วนแรงงานนอกระบบวัยทำงานและวัยสูงอายุจังหวัดหนองคาย

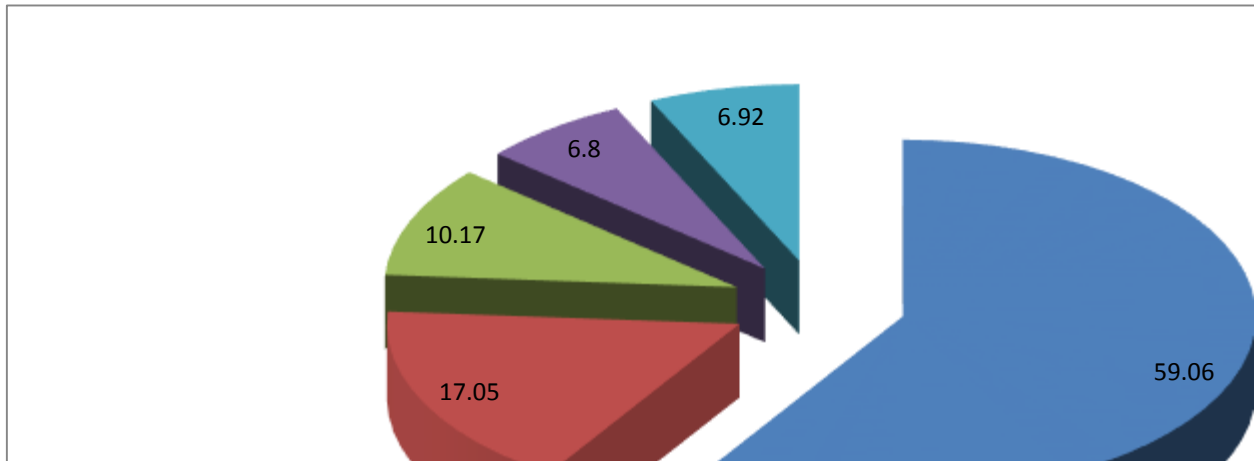
ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘

- ลักษณะการทำงานของแรงงานนอกระบบ

แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและประมงร้อยละ ๕๙.๐๖ รองลงมา คือ พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาดร้อยละ ๑๗.๐๔ ผู้ปฏิบัติการทางด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจการค้าที่เกี่ยวข้องร้อยละ ๑๐.๑๗

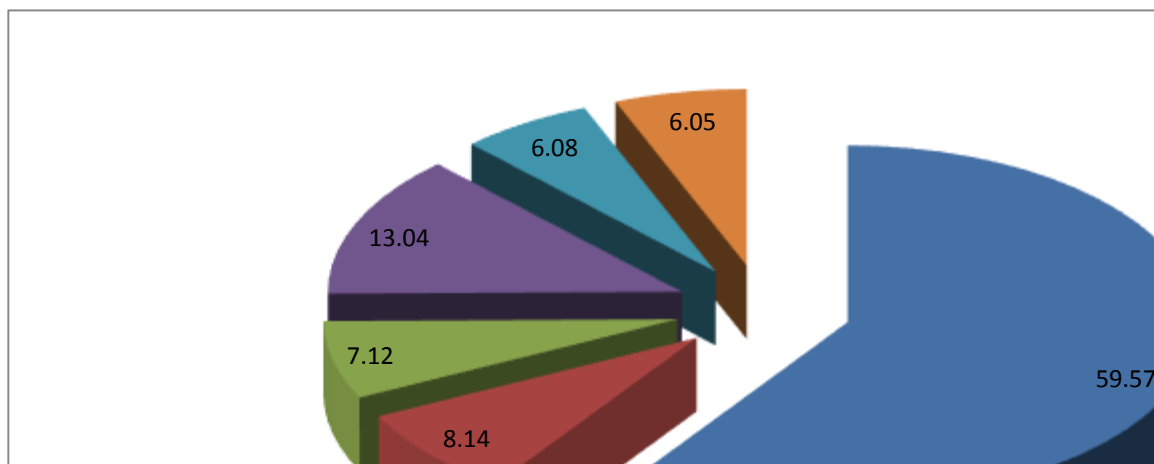
แผนภาพที่ ๑-๒๖ ร้อยละของแรงงานนอกระบบจำแนกตามอาชีพจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๘

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดหนองคาย

การทำงานของแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่จะทำงานในประเภทอุตสาหกรรมเกษตรร้อยละ ๕๙.๕๖ รองลงมาสาขาการขายส่งขายปลีกร้อยละ ๑๓.๐๔ สาขาการผลิตร้อยละ ๘.๑๔ และสาขาการก่อสร้างร้อยละ ๗.๑๒

แผนภาพที่ ๑-๒๗ ร้อยละของแรงงานนอกระบบจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดหนองคาย

เมื่อจำแนกตามสถานภาพการทำงาน พบว่าแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่มีประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้างร้อยละ ๕๖.๘๖ รองลงมา คือ ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้างร้อยละ ๓๐.๕๑ เป็นลูกจ้างเอกชน (ไม่ประกันตนและทำงานไม่ถึง ๓ เดือน) ร้อยละ ๙.๙๒

(๔) สภาพปัญหา

(๔.๑) ปัญหาของตลาดแรงงานจังหวัดหนองคาย

(๑) ปัญหาการจ้างงานในจังหวัดหนองคาย

- ด้านนายจ้าง นายจ้างต้องการแรงงานที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาหรือระดับอาชีวศึกษา และอยากได้แรงงานที่มีความขยัน อดทน มีประสบการณ์ในการทำงาน จึงเป็นสาเหตุทำให้ผู้จบการศึกษาใหม่ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานได้รับการบรรจุงานน้อย และอีกประเด็น คือ นายจ้างไม่ให้ความร่วมมือในการแจ้งผลการบรรจุงาน เนื่องจากนายจ้างไม่มั่นใจในคนงานที่รับไปว่าจะสามารถทำงานได้หรือไม่ โดยเฉพาะกลุ่มผู้จบการศึกษาใหม่

- ด้านผู้สมัคร ผู้สมัครงานมีค่านิยมในการเรียนระดับปริญญาตรีมากขึ้นและผู้สมัครงานไม่ต้องการทำงานต่ำกว่าระดับที่เรียนมา จึงทำให้เกิดปัญหาตำแหน่งงานมีมากแต่การบรรจุงานน้อย ทั้งนี้ ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีของจังหวัดหนองคาย ส่วนหนึ่งก็มีความต้องการที่จะเข้าสู่ระบบการจ้างงานของภาครัฐมากกว่าการทำงานภาคธุรกิจเอกชน

- ปัญหาจากการจ้างแรงงานต่างด้าว

- การเดินทาง เข้า-ออก ของแรงงานต่างด้าวมีความสะดวก และพบคนต่างด้าวจำนวนหนึ่งที่มีหนังสือเดินทางเข้าเมืองถูกต้องมีการลักลอบทำงาน

- นายจ้างมีการลักลอบจ้างแรงงานต่างด้าวทำงานในภาคเกษตรและปศุสัตว์ตามฤดูกาล โดยใช้ใบผ่านแดน (Border Pass) โดยเป็นการเข้ามาในลักษณะไป-กลับ

- นายจ้างส่วนมาก เป็นกิจการแบบครัวเรือนหรือภาคเกษตร จึงขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจ้างแรงงานต่างด้าวที่ถูกต้องตามกฎหมาย สำหรับนายจ้างที่เป็นนิติบุคคลก็หลีกเลี่ยงกฎหมาย

- ปัญหาการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายแรงงาน ผลการตรวจแรงงานในสถานประกอบการในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จำนวน ๑๘๘ แห่ง ลูกจ้างผ่านการตรวจ ๓,๓๘๖ คน พบว่าสถานประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๗.๓๔ ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายแรงงานและปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายแรงงานร้อยละ ๒.๖๖

- ปัญหาความไม่ปลอดภัยในการทำงาน ผลการตรวจสถานประกอบการด้านความปลอดภัยในการทำงานปี ๒๕๕๘ จำนวน ๘๔ แห่ง ลูกจ้างผ่านการตรวจ ๓,๐๒๖ คน พบว่าสถานประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๒.๘๖ ที่ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายความปลอดภัยในการทำงาน

(๒) ปัญหาของแรงงานนอกระบบจังหวัดหนองคาย

- ปัญหาความไม่ปลอดภัยในการทำงาน

ในขณะที่แรงงานในระบบทำงานในสถานประกอบการมีความปลอดภัยในการทำงานสูง แต่แรงงานนอกระบบกลับตรงข้ามแรงงานในระบบส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๙.๔๑ ได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน สำหรับประเภทของการได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุส่วนใหญ่ถูกของมีคมบาดร้อยละ ๘๙.๐๗ รองลงมาเป็นได้รับอุบัติเหตุจากยานพาหนะร้อยละ ๔.๗๖ และถูกไฟไหม้หรือน้ำร้อนลวก ร้อยละ ๔.๕๐ เมื่อแรงงานนอกระบบเหล่านี้ได้รับบาดเจ็บ/อุบัติเหตุส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๙.๔๑ ไม่ได้ไปรับการรักษาพยาบาลแต่อย่างใด อีกร้อยละ ๑๐.๕๙ ไปซื้อยามาทานเองและร้อยละ ๙.๔๓ ต้องไปรับการรักษาพยาบาลเกิน ๓ วัน ในด้านความไม่ปลอดภัยในการทำงาน มีแรงงานนอกระบบจำนวน ๘,๕๙๒ คน ที่มีสภาพความไม่ปลอดภัยในการทำงานโดยส่วนใหญ่ได้รับอันตรายต่อระบบหู/ระบบตาร้อยละ ๕๔.๔๖ รองลงมาได้รับสารเคมีเป็นพิษ

(๔.๒) ปัญหาสภาพการทำงาน

ในจำนวนแรงงานนอกระบบ ๑๖๔,๒๒๖ คน มีร้อยละ ๑๒.๘๘ ที่มีปัญหาจากการทำงาน โดยปัญหาที่พบมากที่สุด คือ การทำงานที่หนักมีชั่วโมงการทำงานมากเกินไป และทำงานแบบไม่มีวันหยุด ร้อยละ ๔๐.๖๙ มีค่าตอบแทนการทำงานต่ำร้อยละ ๔๐.๕๖ และงานที่ไม่ได้รับการจ้างอย่างต่อเนื่องร้อยละ ๑๑.๓๗

(๔.๓) ปัญหาสภาพแวดล้อมในการทำงาน

แรงงานนอกระบบจำนวน ๓๓,๐๖๘ คน หรือร้อยละ ๒๐.๑๔ มีปัญหาสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยปัญหาที่พบมากที่สุดเป็นเรื่องอริยาบถในการทำงาน (ท่าทางในการทำงานที่ไม่ถูกสุขลักษณะ เป็นเวลานาน ๆ ทำให้เกิดการอักเสบและผิดปกติของอวัยวะต่างๆ ในร่างกาย) ร้อยละ ๖๕.๘๗ รองลงมาเป็นผู้ดูแลเอง ควัน กลิ่น ร้อยละ ๑๐.๙๙ ทำงานสถานที่ทำงานไม่สะอาดและแสงสว่างไม่เพียงพอ ร้อยละ ๑๘.๑๕

บทสรุป

๑. ตลาดแรงงานจังหวัดหนองคายยังคงเน้นการจ้างงานในระดับล่าง คือ ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า และอาชีพพนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด เป็นอาชีพที่ผู้ประกอบการมีความต้องการจ้างแรงงานมากที่สุด

๒. กำลังแรงงานในภาคเกษตรกรรมมีผลิตภาพแรงงานต่ำ (อัตราส่วน ๑ ต่อ ๐.๕๖) ภาคอุตสาหกรรมการผลิตมีผลิตภาพแรงงานปานกลาง (อัตราส่วน ๑ ต่อ ๐.๙๕) และภาคการขนส่งและขายปลีกมีผลิตภาพแรงงานสูง (อัตราส่วน ๑ ต่อ ๑.๖๕) ซึ่งภาวะเช่นนี้ก็สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจด้านอุปทานของจังหวัด เป็นการสะท้อนถึงการฟื้นตัวของเศรษฐกิจจังหวัดหนองคายในภาคอุตสาหกรรมและบริการ

๓. จังหวัดหนองคายมีอัตราการว่างงานร้อยละ ๑.๒ และหารวมอัตราการว่างงาน (ว่างงานแอบแฝง) จะอยู่ที่ร้อยละ ๑.๔๓ ถือเป็นอัตราการว่างงานที่ค่อนข้างต่ำ อย่างไรก็ตามอัตราการว่างงานจังหวัดหนองคายอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าระดับประเทศ

๔. จังหวัดหนองคายมีภาวะการขาดแคลนแรงงานในเชิงปริมาณ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจาก

- (๑) อัตราการเติบโตของกำลังแรงงานในจังหวัดหนองคายค่อนข้างต่ำ
- (๒) กำลังแรงงานที่จบการศึกษาและเข้าสู่ตลาดแรงงานใหม่ไปหางานทำที่อื่น
- (๓) ตลาดแรงงานนอกระบบของจังหวัดหนองคายมีขนาดใหญ่ สามารถรองรับการมีงานทำของกำลังแรงงานเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะภาคเกษตรกรรม
- (๔) ความนิยมของแรงงานในจังหวัดหนองคายที่มีความต้องการเดินทางไปทำงานต่างประเทศเพิ่มขึ้น

สำหรับภาวะการขาดแคลนแรงงานในเชิงคุณภาพซึ่งสำคัญมากต่อการพัฒนาจังหวัดพบว่ากำลังแรงงานมีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะไม่ตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการ/นายจ้าง รวมทั้งเกิดความไม่มั่นใจว่าจะสามารถทำงานได้หรือไม่โดยเฉพาะกลุ่มผู้จบการศึกษาใหม่

แนวทางการพัฒนา

จากการวิเคราะห์สถานการณ์แรงงานจังหวัดหนองคายโดยเปรียบเทียบกับภาคเศรษฐกิจของจังหวัด ทิศทางการพัฒนาของจังหวัดในอีก ๕ ปีข้างหน้า ซึ่งมุ่งไปที่การตอบสนองความต้องการแรงงานของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย จึงได้กำหนดกำลังแรงงานเป้าหมายที่ต้องดำเนินการได้แก่

กลุ่ม ๑ ผู้อยู่ในกำลังแรงงานจังหวัดหนองคายที่กำลังจะเข้าสู่ตลาดแรงงานใหม่ (นักเรียน นักศึกษาที่เรียนอยู่สุดท้ายของทุกช่วงชั้นการศึกษา)

- จัดฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมให้แรงงานก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงานให้มี ความรู้ มีทักษะ และมีคุณลักษณะตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการ ได้แก่ ความรู้ด้านกฎหมายแรงงาน ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการทำงานอย่างน้อย ๑ ภาษา ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ ทักษะในการสื่อสาร รวมทั้งคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการทำงานในองค์กร

- แขนงอาชีวศึกษาและการศึกษาให้เข้มข้น และครอบคลุมพื้นที่ของสถานศึกษา ในจังหวัดเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อสร้างการรับรู้และเข้าใจเส้นทาง ในการที่จะเข้าสู่โลกของงานและอาชีพได้อย่าง ถูกทิศทาง และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

- แขนงการประกอบอาชีพอิสระ โดยการจัดงานมหกรรมอาชีพที่หลากหลาย ช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริงและสามารถพัฒนาตนเองเข้าสู่ระบบผู้ประกอบการรายย่อย (SMEs)

กลุ่ม ๒ ผู้อยู่ในกำลังแรงงานที่เพิ่งจบการศึกษาและกลุ่มผู้ว่างงาน

- จัดฝึกอบรมเพื่อให้แรงงานที่กำลังหางานทำ (ที่เพิ่งจบการศึกษาและ ผู้ว่างงาน) ให้มีความรู้ มีทักษะและมีคุณลักษณะตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ เพิ่มโอกาสในการมีงานทำให้มากยิ่งขึ้น และเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรด้านบุคลากรที่จะทำงาน รองรับในประเภทกิจการส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นกิจการด้านที่เหมาะสมกับการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษหนองคาย ได้แก่ ความรู้ด้านกฎหมายและกฎระเบียบในธุรกิจ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์กรธุรกิจ ความรู้ความเข้าใจ ในสาขาวิชาชีพ ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการทำงานอย่างน้อย ๑ ภาษา ทักษะการ ใช้คอมพิวเตอร์ ทักษะในการสื่อสาร ทักษะการให้บริการที่เป็นเลิศ ทักษะในการบริหารจัดการ ทักษะ ความสามารถเฉพาะในวิชาชีพ รวมทั้งคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการทำงานในองค์กร (ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความขยันหมั่นเพียร การตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ความมีระเบียบวินัย)

กลุ่ม ๓ ผู้มีงานทำใน ๔ อุตสาหกรรมเป้าหมายของจังหวัด คือ อุตสาหกรรมการเกษตร (แปรรูปผลผลิต) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ และธุรกิจค้าส่งค้าปลีก

- จัดการพัฒนาศักยภาพแรงงานในรูปแบบและวิธีการต่างๆ ทั้งการฝึกอบรม การฝึกยกระดับฝีมือ และการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ให้แก่ผู้มีงานทำในตำแหน่งงานหลักของ ๔ อุตสาหกรรมเป้าหมายของจังหวัดเพื่อเป็นการพัฒนาแรงงานให้มีความรู้ มีทักษะ และมีคุณลักษณะสอดคล้องกับ ความต้องการของผู้ประกอบการซึ่งจะเป็นการยกระดับค่าจ้างของแรงงานให้ได้รับตามอัตราที่เหมาะสม

- จัดฝึกอบรมแรงงานในสถานประกอบการเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน

๑.๙.๖ ข้อมูลความมั่นคงของมนุษย์

(๑) สถานการณ์ปัญหาสังคม จากรายงานสถานการณ์ทางสังคมของจังหวัดหนองคาย พบว่า ปัญหา เชิงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องได้รับการพัฒนาอันดับแรก คือ ปัญหาเด็ก (อายุต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์) คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๖๑ รองลงมา คือ ปัญหาเยาวชน (อายุ ๑๘ - ๒๕ ปี) คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๗๓ ปัญหาครอบครัว คิดเป็นร้อยละ ๙.๑๗ ปัญหาสตรี (อายุ ๒๕ ปีขึ้นไป - ๖๐ ปี) คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๑๒ ปัญหาผู้สูงอายุ (อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป) คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๕๓ ปัญหาคนพิการ คิดเป็นร้อยละ ๕.๙๑ และปัญหาแรงงาน คิดเป็นร้อยละ ๑.๙๓ ตามลำดับ

(๒) สถานการณ์เด็ก ปัญหาเด็ก (อายุต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์) ส่วนใหญ่คือ ประเด็นปัญหาเด็กที่มี พฤติกรรมไม่เหมาะสมและพบเห็นได้ในที่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๔๓ รองลงมาคือ ปัญหาเด็กที่อยู่ใน ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๔๑ และ ปัญหาเด็กในครอบครัวยากจนไม่มีค่าใช้จ่ายทางการศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๘๖ ตามลำดับ

(๓) สถานการณ์เยาวชน ปัญหาเยาวชน (อายุ ๑๘ - ๒๕ ปี) ส่วนใหญ่คือ ประเด็นปัญหาเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมและพบเห็นได้ในที่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๑๗ รองลงมา คือ ปัญหาเยาวชนที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวคิดเป็นร้อยละ ๒๖.๓๘ และปัญหาเยาวชนในครอบครัวยากจนไม่มีค่าใช้จ่ายทางการศึกษาคิดเป็นร้อยละ ๑๗.๓๐ ตามลำดับ ปัญหาด้านเด็กและเยาวชน คิดเป็นร้อยละ ๓.๔๙ ของจำนวนเด็กและเยาวชนในจังหวัดหนองคาย

ปัญหาเด็กและเยาวชน ๓ ลำดับแรก คือ

๑. ปัญหาเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมและพบเห็นได้ในที่สาธารณะ คือ เด็กติดเกม และเล่นการพนัน ดื่มสุรา มั่วสุม มีพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งจากการเปรียบเทียบสถิติข้อมูล ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ มีปัญหา ๓,๕๕๐ คน ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มีปัญหา ๒,๘๗๗ คน และปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีปัญหา ๒,๒๐๖ คน พบว่าสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชน มีแนวโน้มลดลง แต่ยังถือว่าเป็นประเด็นปัญหาที่มีความสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เนื่องจากว่าถึงแม้จำนวนปัญหาจะลดลง แต่ความรุนแรงของปัญหานั้นกลับมีมากขึ้น โดยเฉพาะปัญหาเรื่องพฤติกรรมทางเพศ

๒. เด็กและเยาวชนที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว ในปี ๒๕๕๘ จังหวัดหนองคาย พบว่ามี จำนวน ๑,๕๘๙ คน ซึ่งจากการเปรียบเทียบสถิติข้อมูลจากปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จำนวน ๑,๕๐๙ คน พบว่ามีจำนวนของปัญหาที่เพิ่มขึ้น แม้ว่าจะเพิ่มขึ้นไม่มากนัก แต่ถือว่าเป็นสัญญาณที่ไม่ดี และการที่เด็กและเยาวชนต้องอยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว มีความเสี่ยงค่อนข้างสูงที่เด็กและเยาวชนเหล่านั้นจะประสบปัญหาทางสังคมด้านอื่นๆ ตามมาหรืออาจนำไปสู่ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้

๓. เด็กและเยาวชนในครอบครัวยากจนไม่มีค่าใช้จ่ายในการศึกษา ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จังหวัดหนองคาย พบว่ามี จำนวน ๑,๐๓๘ คน ซึ่งจากการเปรียบเทียบสถิติข้อมูลจากปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จำนวน ๑,๑๑๘ คน พบว่ามีจำนวนของปัญหาลดลง แต่ลดลงไม่มากนัก และยังถือว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไข เนื่องจากการศึกษานั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญของสังคม ถ้าเด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาไม่ทั่วถึง หรือไม่มีคุณภาพ ในอนาคตก็จะกลายเป็นภาระแทนที่จะเป็นพลัง ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

จากสภาพปัญหาที่พบ ทำให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ได้ว่า

๑. การเลี้ยงดูในครอบครัว มักจะพบเด็กติดเกมได้บ่อยในครอบครัวที่เลี้ยงเด็กโดยไม่เคยฝึกให้เด็กมีวินัยในตัวเอง ขาดกฎระเบียบ กติกาในบ้าน ครอบครัวต่างคนต่างอยู่ ไม่มีกิจกรรมที่สนุกสนานให้เด็กทำ หรือไม่มีกิจกรรมที่สมาชิกทุกคนทำร่วมกัน ทำให้เด็กเกิดความเหงา ความเบื่อหน่าย เด็กจึงต้องหากิจกรรมอื่นทำเพื่อให้ตัวเองสนุก

๒. สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สังคมยุคไฮเทคที่มีเครื่องมือที่มีพลังในการสร้างความตื่นเต้นให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก สังคมวัตถุนิยม สังคมที่ขาดแคลนกิจกรรม หรือสถานที่ที่เด็กจะได้ใช้ประโยชน์หรือเรียนรู้โดยได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินไปด้วย เหล่านี้เป็นแรงผลักดันให้เด็กหันไปใช้การเล่นเกมเป็นทางออก ปัญหาสังคมจะเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสถาบันครอบครัวไม่สามารถรวมตัวเป็นพลังกลุ่มหรือชุมชนที่จะบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ ต่อสังคมได้ ส่งผลให้เด็กห่างเหินจากครอบครัวมากขึ้น จึงควรมีการจัดโซนนิ่งร้านเกม สนับสนุนพื้นที่สร้างสรรค์ ให้เด็กมาทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ และเสนอให้มีการบังคับใช้กฎหมายควบคุมแอลกอฮอล์อย่างเคร่งครัด ให้ความรู้ในการเป็นครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว สร้างสังคมแห่งการใช้เวลาอยู่ร่วมกัน สร้างชุมชนต้นแบบที่ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เวลาอยู่ร่วมกัน และสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันวันอาทิตย์

ตารางที่ ๑-๖๘ ข้อมูลการคลอดในเด็กเยาวชน วัยรุ่น อายุ ๑๐-๑๙ ปี จังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๘
(เกณฑ์กระทรวงสาธารณสุข:อัตราการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ๑๕-๑๙ ปีไม่เกิน ๕๐ ต่อ ปช.หญิงอายุ ๑๕-๑๙ ปี พันคน)

อำเภอ	ประชากรหญิง อายุ ๑๐-๑๙ ปี	จำนวนหญิง คลอด อายุ ๑๐-๑๙ ปี	อัตรา (ต่อประชากรหญิง อายุ ๑๐-๑๙ ปีพัน คน)	อายุเฉลี่ย ของหญิง คลอด (ปี)	อายุหญิง ตั้งครรภ์ น้อยที่สุด (ปี)
เมืองหนองคาย	๙,๙๘๒	๑๒๐	๑๒.๐๒	๑๗.๕๓	๑๓
ท่าบ่อ	๕,๑๗๒	๖๖	๑๒.๗๖	๑๗.๓๒	๑๔
โพนพิสัย	๗,๒๐๓	๙๖	๑๓.๓๓	๑๗.๓๘	๑๓
ศรีเชียงใหม่	๑,๙๙๙	๑๙	๙.๕๐	๑๗.๓๒	๑๖
สังคม	๑,๗๒๒	๒๖	๑๕.๑๐	๑๗.๗๗	๑๕
สระใคร	๑,๙๐๔	๑๗	๘.๙๓	๑๗.๔๗	๑๖
รัตนวาปี	๒,๗๑๓	๕๔	๑๙.๙๐	๑๗.๓๕	๑๓
เฝ้าไร่	๓,๕๐๙	๓๕	๙.๙๗	๑๗.๑๗	๑๔
โพธิ์ตาก	๙๙๙	๗	๗.๐๑	๑๗.๕๗	๑๖
รวม	๓๕,๒๐๓	๔๔๐	๑๒.๕๐	๑๗.๔๔	-

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๑-๖๙ ข้อมูลการคลอดในเด็กเยาวชน วัยรุ่น อายุ ๑๐-๑๙ ปี จังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๙
(๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ – ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๙)

อำเภอ	ประชากรหญิง อายุ ๑๐-๑๙ ปี	จำนวนหญิง คลอด อายุ ๑๐-๑๙ ปี	อัตรา (ต่อประชากรหญิง อายุ ๑๐-๑๙ ปีพัน คน)	อายุเฉลี่ย ของหญิง คลอด (ปี)	อายุหญิง ตั้งครรภ์ น้อยที่สุด (ปี)
เมืองหนองคาย	๙,๙๘๒	๘๐	๘.๐๑	๑๗.๔๔	๑๓
ท่าบ่อ	๕,๑๗๒	๔๕	๘.๗๐	๑๗.๕๘	๑๔
โพนพิสัย	๗,๒๐๓	๗๘	๑๐.๘๓	๑๗.๔๒	๑๔
ศรีเชียงใหม่	๑,๙๙๙	๑๔	๗.๐๐	๑๖.๘๖	๑๔
สังคม	๑,๗๒๒	๒๗	๑๕.๖๘	๑๗.๒๒	๑๔
สระใคร	๑,๙๐๔	๑๓	๖.๘๓	๑๘.๐๐	๑๕
รัตนวาปี	๒,๗๑๓	๓๒	๑๑.๘๐	๑๗.๔๗	๑๕
เฝ้าไร่	๓,๕๐๙	๒๗	๗.๖๙	๑๗.๖๗	๑๔
โพธิ์ตาก	๙๙๙	๓	๓.๐๐	๑๘.๐๐	๑๖
รวม	๓๕,๒๐๓	๓๑๙	๙.๐๖	๑๗.๕๖	-

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองคาย

จากตารางที่ ๑-๗๐ พบว่า การคลอดในวัยรุ่นและเยาวชนจังหวัดหนองคายในปี ๒๕๕๘ พบมากที่สุดในอำเภอรัตนวาปี (๑๙.๙๐ ต่อพันหญิงอายุ ๑๐-๑๙ ปี) รองลงมาคือ อำเภอสังคม และอำเภอโพนพิสัย และ ในปี ๒๕๕๙ พบมากที่สุดในอำเภอสังคม (๑๕.๖๗ ต่อพันหญิงอายุ ๑๐-๑๙ ปี) รองลงมาคือรัตนวาปีและอำเภอโพนพิสัย อายุเฉลี่ยการคลอดในหญิงอายุ ๑๐-๑๙ ปี ปี ๒๕๕๘ -๒๕๕๙ อายุเฉลี่ย ๑๗.๔๔ ปี และ ๑๗.๕๖ ปี ตามลำดับ และพบหญิงคลอดอายุน้อยที่สุด ๑๓ ปี

จากสถิติข้อมูลปี ๒๕๕๘ และ ๒๕๕๙ พบว่า การคลอดในเด็กและเยาวชนอายุน้อยที่สุด อายุ ๑๓ ปี อายุเฉลี่ยการคลอด ๑๗.๔๔ ปี ซึ่งในกลุ่มวัยดังกล่าวยังขาดความพร้อมในการตั้งครรภ์ การคลอด และความพร้อมในการเลี้ยงดูบุตรอย่างมีคุณภาพ จึงถือได้ว่าสถานการณ์การตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นจังหวัดหนองคายเป็นสถานการณ์ที่ควรให้ความสำคัญและเร่งแก้ไขปัญหายอย่างเร่งด่วน

(๔) สถานการณ์ครอบครัว ปัญหาครอบครัวส่วนใหญ่ คือ ประเด็นปัญหาครอบครัวหย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๕๒ รองลงมาคือ ปัญหาครอบครัวที่มีหัวหน้าครอบครัวประพฤติตัวไม่เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ ๙.๙๘ และปัญหาครอบครัวที่ไม่เลี้ยงดูบุตรเท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ ๙.๙๘ ตามลำดับ

ปัญหาครอบครัว ๓ ลำดับแรก คือ

๑. ครอบครัวหย่าร้าง คือ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จังหวัดหนองคาย พบว่ามี จำนวน ๗๖๙ ครอบครัว ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ มีจำนวน ๙๖๒ ครอบครัว ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มีจำนวน ๑,๑๑๑ ครอบครัว เมื่อเปรียบเทียบแล้วพบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีสถิติการหย่าร้างที่ลดลง แต่ถึงอย่างไรก็ยังมีจำนวนค่อนข้างสูง ปัญหาการหย่าร้างของครอบครัวจะนำไปสู่ปัญหาสังคมต่างๆ ตามมา ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง

๒. ครอบครัวที่มีหัวหน้าครอบครัวประพฤติตัวไม่เหมาะสม ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จังหวัดหนองคายพบว่ามี จำนวน ๑๐๓ ครอบครัว ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ มีจำนวน ๖๙ ครอบครัว และปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มีจำนวน ๗๗ ครอบครัวจะเห็นว่าปัญหาดังกล่าวมีสถานการณ์ที่เพิ่มขึ้นทุกปี และในอนาคตอาจส่งผลให้เกิดปัญหาครอบครัวด้านอื่นๆ เพิ่มมากขึ้นด้วย

๓. ครอบครัวที่ไม่เลี้ยงดูบุตรเท่าที่ควร ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จังหวัดหนองคาย พบว่ามี จำนวน ๑๐๒ ครอบครัว ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ มีจำนวน ๘๒ ครอบครัว และปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มีจำนวน ๑๓๗ ครอบครัว ซึ่งจากการเปรียบเทียบสถิติ ถึงแม้ว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จะมีจำนวนปัญหาลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๕๗ แต่ยังคงสูงกว่าปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ค่อนข้างมาก ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นการแสดงให้เห็นว่าสังคมไทย เริ่มขาดคุณธรรม จริยธรรมมากขึ้น เพราะไม่มีความกตัญญู กตเวทิตา ถ้าสถานการณ์ดังกล่าวถูกละเลยในอนาคตอาจจะเป็นปัญหาที่ฝังรากลึก และทวีความรุนแรงมากขึ้น

จากสถานการณ์ปัญหาครอบครัวที่ ๓ อันดับแรก และสถานการณ์อื่นๆ ที่เกิดขึ้น พบว่ามีปัจจัยมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี และสภาวะแวดล้อม ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อทั้งครอบครัว ทั้งด้านสร้างสรรค์ช่วยส่งเสริมให้ครอบครัวดำรงอยู่ได้อย่างปกติสุขและเป็นภัยคุกคามที่ทำให้ครอบครัวประสบปัญหา ดังนั้น แนวทางแก้ไขต้องอาศัยสติปัญญาและการมีส่วนร่วมของครอบครัว เพื่อร่วมกันหาวิธีที่เหมาะสมในการประคับประคองชีวิตครอบครัว โดยใช้หลักสามสัมพันธ์คือ (๑) การให้เกียรติห่วงใย (๒) ใส่ใจหน้าที่ (๓) สื่อสารอย่างสุจริต และหลักห้าภูมิคุ้มกัน คือ (๑) ภูมิคุ้มกันและกฎหมาย (๒) ภูมิคุ้มกันการศึกษา (๓) เข้าร่วมเครือข่าย (๔) มีหลักประกันของครอบครัว และ (๕) ดูสื่อให้สร้างสรรค์ อีกทั้งถ้าครอบครัวสามารถตั้งรับกับปัญหาได้ก็จะเป็นเป็นพื้นฐานที่มั่นคงของชุมชน สังคมและประเทศชาติต่อไป

(๕) สถานการณ์สตรี พบว่าปัญหาสตรี (อายุ ๒๕ ปีขึ้นไป - ๖๐ ปี) ส่วนใหญ่คือ ประเด็นปัญหาสตรีที่มีรายได้น้อยขาดแคลนทุนประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๒๘ รองลงมาคือ ปัญหาสตรีหม้ายที่ต้องเลี้ยงดูบุตรเพียงลำพัง คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๔๐ ปัญหาสตรีที่ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๗ และปัญหาสตรีที่ถูกละเมิดทางเพศ คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๕ ตามลำดับ สถานการณ์สตรีในจังหวัดหนองคายมีปัญห จำนวน ๑,๕๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๕ ของจำนวนสตรีในจังหวัดหนองคาย สามารถสรุปประเด็นปัญหาที่สำคัญได้ ดังนี้

๑. สตรีที่มีรายได้น้อยขาดแคลนทุนประกอบอาชีพ

๒. สตรีหม้ายที่ต้องเลี้ยงดูบุตรโดยลำพัง

๓. สตรีที่ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ ซึ่งถือเป็นความรุนแรง

จากสภาพปัญหาที่พบ ทำให้วิเคราะห์สถานการณ์ได้ว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ค่าครองชีพสูงทำให้เกิดความเครียดเป็นสาเหตุที่ช่วยให้ความรุนแรงทุกรูปแบบทั้งในครอบครัวและสังคมครอบครัวไม่สามารถทำหน้าที่ครอบครัวได้ เพราะความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวถูกทำลาย ครอบครัวไม่สงบสุขเกิดความห่างเหิน ขาดความรักความเข้าใจในครอบครัว กลายเป็นครอบครัวแตกร้าง ปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิงเป็นอุปสรรคในการพัฒนาศักยภาพของสตรี พัฒนาความเจริญก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ และเป็นการทำลายเสรีภาพขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเสมอภาคและสันติสุข หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการประสานงานกันอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ มีมาตรการในการให้ความรู้แก่ประชาชนและสังคมเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงต่อสตรี ความรุนแรงในครอบครัว รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทั้งหญิงและชาย องค์กรชุมชน มีส่วนร่วมในการแก้ไข ป้องกัน และขจัดความรุนแรงในทุกระดับของความสัมพันธ์ ทั้งระหว่างสามีภรรยา หญิงกับชาย พ่อแม่ กับลูก พี่กับน้อง เพื่อนกับเพื่อน ครูอาจารย์กับนักเรียนนักศึกษา ซึ่งข้อมูลสถิติการกระทำความรุนแรงในครอบครัวจังหวัดหนองคาย จากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดหนองคาย พบว่า ผู้ที่กระทำความรุนแรงในครอบครัวส่วนใหญ่เป็นสามี ควรมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว และมีการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเผยแพร่กฎหมายดังกล่าวให้ประชาชนทราบ และจัดให้มีบริการทางกฎหมายแก่ครอบครัวที่มีปัญหา

(๖) สถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาสถานการณ์ความรุนแรง ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ส่วนใหญ่สาเหตุมาจากการเมาสุรา จำนวน ๔๐ ราย รองลงมาคือการหึงหวง จำนวน ๑๐ ราย และปัญหาจิตผิดปกติ/เครียด จำนวน ๗ ราย รวมทั้งสิ้น ๕๗ ราย (ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดหนองคาย และระบบศูนย์ข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘)

จากข้อมูลศูนย์พึ่งได้กระทรวงสาธารณสุข พบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๖ มีเด็กและสตรีถูกกระทำความรุนแรงและเข้ารับบริการที่ศูนย์พึ่งได้ในโรงพยาบาลจำนวน ๑๑๗,๕๐๖ ราย เฉลี่ยปีละ ๒๓,๕๐๑ ราย หรือก่อเหตุทุก ๒๐ วินาที ล่าสุดปี พ.ศ. ๒๕๕๔ มีเด็กและสตรีเข้ารับบริการจำนวน ๒๒,๕๖๕ รายเป็นเด็ก ๑๑,๔๙๑ ราย เป็นสตรีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ๑๑,๐๗๔ ราย โดยผู้กระทำส่วนใหญ่เป็นคนใกล้ชิด เกิดขึ้นในครอบครัว ซึ่งถูกมองว่าเป็นเรื่องส่วนตัว **ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบข้อมูลของ พม.กับ สธ.พบว่า การกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น**

แนวทางแก้ไข

๑. การปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม กระบวนการทางกฎหมาย เช่น การเพิ่มโทษ และการฝึกอบรมตำรวจ แพทย์ พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ อัยการ ผู้พิพากษา ให้มีความเข้าใจในเรื่องความรุนแรง เข้าใจปัญหา รวมทั้งวิธีการให้ความยุติธรรม กับผู้ที่ถูกกระทำ

๒. การให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับหน่วยงานที่จะติดต่อเมื่อมีการกระทำความรุนแรง

๓. ส่งเสริมสถาบันครอบครัว โดยให้ความรู้เรื่องครอบครัวศึกษา สิทธิมนุษยชน สิทธิเด็ก วิธีการแก้ความขัดแย้ง โดยไม่ใช้ความรุนแรง และการดำรงชีวิตตามหลักศาสนา

๔. สนับสนุนให้มีการทำงานจัดการปัญหาด้านความรุนแรงต่อเด็กและสตรีในกลุ่มต่างๆ เพิ่มขึ้นและเป็นประเด็นที่ทำงานให้ต่อเนื่อง(ภาคธุรกิจ องค์กรเอกชนอื่นๆ และสื่อมวลชนแขนงต่างๆ)

(๗) สถานการณ์ผู้สูงอายุ ปัญหาผู้สูงอายุ (อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป) ส่วนใหญ่คือ ปัญหาผู้สูงอายุที่ยากจน และมีภาระต้องเลี้ยงดูบุตรหลาน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๘๕ รองลงมาปัญหาผู้สูงอายุไม่สามารถเข้าถึงบริการ/กิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๗๘ และปัญหาผู้สูงอายุช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ไม่มีคนดูแล ไม่มีรายได้และสมควรได้รับความช่วยเหลือ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๒๔ ตามลำดับ ปัญหาผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ ๒.๖๖ ของจำนวนผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย

ปัญหาผู้สูงอายุ ๓ ลำดับ ที่พบมากที่สุด คือ

๑. ปัญหาผู้สูงอายุที่ยากจนและมีภาระต้องเลี้ยงดูบุตรหลานในปี ๒๕๕๘ จังหวัดหนองคาย พบว่ามีจำนวน ๗๐๔ คน ซึ่งจากข้อมูลย้อนหลัง ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ มีจำนวน ๑,๒๐๑ คน และปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มีจำนวน ๑,๑๔๔ คน หากเปรียบเทียบแล้วถือว่าปัญหาดังกล่าวลดลงอย่างมากแต่ยังถือว่าเป็นปัญหาสำคัญของผู้สูงอายุในจังหวัด

๒. ปัญหาผู้สูงอายุไม่สามารถเข้าถึงบริการ/กิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ในด้านต่างๆ เช่น ด้านอาชีพ สุขภาพ นันทนาการ เป็นต้น ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จังหวัดหนองคาย พบว่ามีจำนวน ๖๔๗ คน ซึ่งจากข้อมูลย้อนหลัง ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ มีจำนวน ๔๑๐ คน และปี ๒๕๕๗ มีจำนวน ๑,๐๕๘ คน หากเปรียบเทียบแล้วถือว่าปัญหาดังกล่าวมีสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ซึ่งอาจมีปัจจัยต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่อาจจะส่งผลให้ผู้สูงอายุที่เข้าไม่ถึงบริการต่างๆ กลายเป็นปัญหาต่อไปในอนาคตได้

๓. ปัญหาผู้สูงอายุช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ไม่มีคนดูแล ไม่มีรายได้ และสมควรได้รับความช่วยเหลือ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จังหวัดหนองคาย พบว่ามีจำนวน ๓๐๒ คน ซึ่งจากข้อมูลย้อนหลัง ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ มีจำนวน ๓๕๔ คน และปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มีจำนวน ๕๔๗ คน หากเปรียบเทียบแล้วถือว่า ปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไขและมีแนวโน้มลดลงในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ และอาจมีแนวโน้มลดลงในอนาคต

ผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๔๕ ของประชากรจังหวัดหนองคาย และจากการเปรียบเทียบข้อมูลรายงานสถานการณ์ของท้องถิ่นปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ พบว่า ปัญหาของผู้สูงอายุยังเป็นปัญหาที่สำคัญของจังหวัดหนองคายที่ต้องได้รับการแก้ไข ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในอนาคต และเป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีศักยภาพ สามารถดูแลตนเอง และเป็นอีกพลังสำคัญในการนำพาสังคมของจังหวัดหนองคายให้เป็นจังหวัดที่น่าอยู่สำหรับทุกวัย

จากปัญหาที่พบ ผู้สูงอายุในเขตชนบทจะอาศัยอยู่ตามลำพังหรือถูกทอดทิ้งให้อยู่กับหลาน ผู้สูงอายุขาดการดูแลและไม่มีรายได้ หน่วยงานภาครัฐ จึงควรดำเนินการดังนี้

๑. สถานศึกษาในระดับต่างๆ ควรส่งเสริมให้ลูกหลานสมัยใหม่ให้ตระหนักเห็นคุณค่าและความสำคัญของผู้สูงอายุ โดยผ่านงานบุญประเพณี สนับสนุนให้เกิดการถ่ายทอดประสบการณ์ของผู้สูงอายุ

๒. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน ควรมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุ และพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพ โดยพัฒนาระบบอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในชุมชนโดยคนในชุมชน สร้างและพัฒนาระบบการคุ้มครองและให้บริการผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ อย่างจริงจัง

๓. การส่งเสริมให้ผู้ที่อยู่ในวัยเด็กและวัยแรงงาน หรือผู้ที่จะเป็นผู้สูงอายุในอนาคต เข้าใจและตระหนักเกี่ยวกับผู้สูงอายุ การเรียนรู้ที่จะอยู่ในสังคมที่ประกอบด้วยคนหลายวัย การมีทัศนคติที่ดีต่อผู้สูงอายุ และการเตรียมความพร้อมเมื่อใกล้วัยผู้สูงอายุ ทั้งในด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม เพื่อลดผลกระทบทางลบต่างๆที่จะเกิดขึ้นในช่วงปลายของชีวิต

๔. การเร่งพัฒนาระบบดูแลระยะยาวที่บูรณาการทั้งมิติสุขภาพ เศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้ผู้สูงอายุอยู่กับครอบครัวและชุมชนได้นานที่สุด

๕. การเพิ่มความเข้มแข็งและขีดความสามารถของชมรมผู้สูงอายุและกระบวนการสมัชชาผู้สูงอายุ เพื่อให้สามารถเป็นกระบอกเสียงให้กับผู้สูงอายุ

๖. ส่งเสริมให้มีการขยายผลอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ เช่น อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน (อผส.) กลุ่มเพื่อช่วยเพื่ออาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้านน้อย (อผส. น้อย) และอื่นๆ ในอนาคตผู้สูงอายุมีแนวโน้มสูงขึ้น มีภาวะพึ่งพิงมากขึ้น จึงควรมีการอบรมเพิ่มพูนความรู้ด้านการดูแลระยะยาว และขยายจำนวนอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุให้เพิ่มขึ้น

๗. ส่งเสริมการจัดตั้งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ ใช้ร่วมกัน

(๘) สถานการณ์คนพิการ ปัญหาของคนพิการส่วนใหญ่คือ ประเด็นบุคคลที่เข้าข่ายความพิการแต่ยังไม่ได้รับการตรวจประเมินจากแพทย์และยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนคนพิการ คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๗๔ รองลงมา ปัญหาคนพิการ มีความต้องการอุปกรณ์เท่ากันกับปัญหาคนพิการที่ยังไม่เคยได้รับความช่วยเหลือ คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๖๒ ปัญหา คนพิการที่ถูกทอดทิ้ง/ไม่ได้รับความเอาใจใส่จากครอบครัว คิดเป็นร้อยละ ๖.๐๒ ตามลำดับ คนพิการในจังหวัดหนองคาย คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๕ ในปี ๒๕๕๖ ร้อยละ ๐.๖๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ และร้อยละ ๐.๖๕ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งคนพิการมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี แต่เมื่อดูจำนวนคนพิการที่เข้าถึงการบริการทางสังคมพบว่าคนพิการในจังหวัดหนองคายจำนวนน้อยมากที่สามารถเข้าถึงการบริการทางสังคม

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมให้คนพิการเข้าถึงการบริการทางสังคม ตามสิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ ในมาตรา ๒๐ ที่ระบุไว้ว่า คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ

(๙) สถานการณ์ค้ามนุษย์ จังหวัดหนองคายไม่มีความรุนแรงเด่นชัด แต่ได้รับผลกระทบจากอาชญากรรมด้านการค้ามนุษย์บ้าง ในฐานะผู้ตกเป็นเหยื่อและกลุ่มเสี่ยงต่อการเป็นเหยื่อ จากสถิติการจับกุมการค้ามนุษย์ที่ผ่านมา ส่วนมากจะเป็นประเภทค้าประเวณี โดยเหยื่อมักจะเป็นหญิงสัญชาติลาวเดินทางเข้ามาในลักษณะท่องเที่ยวมีหนังสือเดินทางเข้าออกถูกต้องเมื่อเข้ามาแล้ว จึงมาสมัครใจทำงานร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ และลักลอบค้าประเวณีโดยสมัครใจ ไม่ปรากฏว่ามีกรณีบังคับ ชูเชื้อ ให้ค้าประเวณีแต่อย่างใด แต่เนื่องจากเหยื่อมีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี จึงเข้าข่ายการค้ามนุษย์ตามกฎหมาย ประกอบกับขบวนการค้ามนุษย์อาศัยสถานะทางผ่านเข้า-ออก ผ่านด่านสะพานมิตรภาพไทย – ลาว ที่มีความสะดวกในการเดินทาง และจังหวัดหนองคายมีพรมแดนติดลำน้ำโขงเป็นระยะทางยาว จึงเป็นจุดลักลอบเข้าเมืองก่อนไปยังปลายทางจังหวัดชลบุรี เข้าสู่กรุงเทพและที่อื่นๆ ได้ง่าย

แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์

๑. การป้องกันการเข้าเมืองโดยมิชอบ

- ด้านพรมแดนตรวจและสัมภาษณ์บุคคลที่เดินทางเข้า-ออก ราชอาณาจักร
- จุดผ่อนปรนและท่าข้ามประเพณี ตรวจตราการข้ามไปมา
- ลำน้ำโขงจัดระเบียบเรือลาดตระเวน
- ทางหลวงแผ่นดิน จัดตั้งจุดตรวจ จุดสกัด

๒. การป้องกันการลักลอบทำงาน

- ภาคอุตสาหกรรมจัดชุดปฏิบัติการตรวจตราลูกจ้างในสถานประกอบการ
- ภาคบริการ การออกตรวจสอบพื้นที่เสี่ยง โรงแรม สถานบริการ บ้านเช่า หอพัก เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เจ้าของประกอบการร่วมกันกวดขันและป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียน/นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ออกตรวจพื้นที่เสี่ยงในโครงการจัดระเบียบสังคม
- ภาคเกษตรกรรม จัดชุดปฏิบัติการ ตรวจตราลูกจ้างแรงงาน
- ภาคทั่วไป จัดชุดปฏิบัติการ ตรวจตราที่พักอาศัย

๓. การดำเนินคดีเยียวยาและการส่งกลับ

- การดำเนินคดีกับผู้ต้องหา โดยมีฐานข้อมูล การสืบสวน รวบรวมพยานหลักฐาน
- การเยียวยาผู้เสียหายและส่งกลับ เมื่อมีเหตุเกิดขึ้นแจ้งให้ทุกสถานีตำรวจ

ประสานการดำเนินการ เพื่อให้ความคุ้มครองช่วยเหลือเหยื่อกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัด บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดหนองคายร่วมกับสหวิชาชีพลงพื้นที่ให้การช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหาย

๑.๙.๗ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจชุมชนและอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

๑.๙.๗.๑ ข้อมูลวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จังหวัดหนองคายมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวน ๑๖,๑๘๙ ราย เป็นอันดับที่ ๓ ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ รองจากจังหวัดอุดรธานีและจังหวัดเลยตามลำดับและเป็นอันดับที่ ๑๖ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือแบ่งเป็นวิสาหกิจขนาดย่อม (SE) จำนวน ๑๖,๑๕๘ ราย และวิสาหกิจขนาดกลาง (ME) จำนวน ๓๑ ราย

จังหวัดหนองคายมีอัตราการขยายตัวลดลงคิดเป็นร้อยละ -๐.๐๗ สูงกว่าอัตราการขยายตัวของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ที่หดตัวร้อยละ -๐.๑๙ แต่ต่ำกว่าอัตราการขยายตัวของประเทศที่ขยายตัวร้อยละ ๐.๗๖

ตารางที่ ๑-๗๐ จำนวนวิสาหกิจและการจ้างงานจังหวัดหนองคาย จำแนกตามขนาดของวิสาหกิจ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗

ขนาดวิสาหกิจ	ปี ๒๕๕๖		ปี ๒๕๕๗		อัตราการขยายตัว (%) ปี ๒๕๕๗/ปี ๒๕๕๖	
	จำนวน ผู้ประกอบการ (ราย)	การจ้างงาน (คน)	จำนวน ผู้ประกอบการ (ราย)	การจ้างงาน (คน)	จำนวน ผู้ประกอบการ (ราย)	การจ้างงาน (คน)
S	๑๖,๑๗๑	๔๒,๔๒๓	๑๖,๑๕๘	๔๒,๕๔๗	-๐.๐๘	๐.๒๙
M	๓๐	๑,๕๘๗	๓๑	๑,๕๙๓	๓.๓๓	๐.๓๘
L	๑๒	๒,๓๘๑	๑๒	๒,๓๘๑	๐.๐๐	๐.๐๐
SMEs	๑๖,๒๐๑	๔๔,๐๑๐	๑๖,๑๘๙	๔๔,๑๔๐	-๐.๐๗	๐.๓๐
N/A	๒	๓	๒	๓	๐.๐๐	๐.๐๐
รวม	๑๖,๒๑๕	๔๖,๓๙๔	๑๖,๒๐๓	๔๖,๕๒๔	-๐.๐๗	๐.๒๘

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(๑) วิสาหกิจจังหวัดหนองคายและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามขนาดวิสาหกิจ

วิสาหกิจของจังหวัดหนองคาย มีจำนวน ๑๖,๑๘๘ ราย โดยจำแนกตามขนาดวิสาหกิจ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ สามารถจำแนกได้ดังนี้

- **วิสาหกิจขนาดย่อม (SE)** จังหวัดหนองคายมีจำนวน ๑๖,๑๘๘ ราย แยกเป็นวิสาหกิจในหมวด G การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ และจักรยานยนต์มากที่สุด จำนวน ๖,๖๖๙ ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๔๑.๒๗ ของวิสาหกิจขนาดย่อม (SE) จังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่เป็นการขายปลีก ยกเว้นยานยนต์และจักรยานยนต์ รองลงมาคือหมวด C การผลิตอุตสาหกรรมจำนวน ๔,๑๓๙ ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๕.๖๒ ส่วนใหญ่เป็นการผลิตไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ การผลิตผลิตภัณฑ์อาหาร และการผลิตเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ลำดับที่ ๓ คือหมวด I ที่พักรวมและบริการด้านอาหารจำนวน ๑,๗๘๑ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๑.๑๖ ส่วนใหญ่เป็นการบริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม โครงสร้างวิสาหกิจขนาดย่อม (SE) ของจังหวัดหนองคายมีลักษณะโครงสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจแบบเดียวกับกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวิสาหกิจขนาดย่อม (SE) จำนวน ๗๐๗,๘๗๙ ราย โครงสร้างประเภทธุรกิจสำคัญ คือ หมวดการการขายส่งขายปลีก หมวดการผลิต หมวดกิจกรรมและบริการด้านอื่นๆ และหมวดที่พักแรมและบริการด้านอาหาร

- **วิสาหกิจขนาดกลาง (ME)** จังหวัดหนองคายมีจำนวน ๓๑ ราย แยกเป็นวิสาหกิจตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจในหมวด G การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และจักรยานยนต์ มากที่สุดจำนวน ๑๒ ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๓๘.๗๑ ของวิสาหกิจขนาดกลางจังหวัดหนองคาย รองลงมาคือหมวด C การผลิตอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมอาหาร จำนวน ๙ ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๙.๐๓ ลำดับที่ ๓ คือ หมวด D ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ จำนวน ๔ ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๒.๙๐ ลำดับที่ ๔ คือหมวด I ที่พักรวมและบริการด้านอาหาร จำนวน ๓ ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๙.๖๘ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวิสาหกิจขนาดกลาง (ME) จำนวน ๑,๒๓๓ ราย โครงสร้างประเภทธุรกิจสำคัญ คือ หมวดการการขายส่งขายปลีก หมวดการผลิตและหมวดศิลปะ การบันเทิงและนันทนาการ

- **วิสาหกิจขนาดใหญ่ (LE)** จังหวัดหนองคายมีจำนวน ๑๒ ราย แยกเป็นวิสาหกิจในหมวด G การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และจักรยานยนต์ มากที่สุดจำนวน ๗ ราย และมีวิสาหกิจขนาดใหญ่ ในหมวดการผลิต หมวดไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบการปรับอากาศ หมวดการขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า หมวดที่พักแรมและบริการด้านอาหารและหมวดศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ ประเภทละ ๑ ราย สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีวิสาหกิจขนาดขนาดใหญ่ (LE) จำนวน ๔๘๖ ราย โครงสร้างประเภทธุรกิจสำคัญ คือหมวดการขายส่งและการขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และจักรยานยนต์ และ หมวดการผลิต

ตารางที่ ๑-๗๑ จำนวนวิสาหกิจจังหวัดหนองคายจำแนกตามประเภทธุรกิจและขนาดของวิสาหกิจ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗

หมวดธุรกิจ		S	M	L	SMEs	N/A	รวม
A	เกษตรกรรม การป่าไม้และการประมง	๑๑๘	-	-	๑๑๘	-	๑๑๘
B	การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	๑๙	-	-	๑๙	-	๑๙
C	การผลิต	๔,๑๓๙	๙	๑	๔,๑๔๙	-	๔,๑๔๙
D	ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำและระบบปรับอากาศ	๗๕	๔	๑	๗๙	-	๘๐
E	การจัดหาน้ำ การจัดการน้ำเสียและของเสีย	๕	-	-	๕	-	๕
F	การก่อสร้าง	๔๘๔	๑	-	๔๘๕	-	๔๘๕
G	การขายส่งและการขายปลีก	๖,๖๖๙	๑๒	๗	๖,๖๘๘	-	๖,๖๘๘
H	การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	๔๘๕	๑	๑	๔๘๖	-	๔๘๗
I	ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	๑,๗๘๑	๓	๑	๑,๗๘๕	-	๑,๗๘๕
J	ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	๑๒๖	-	-	๑๒๖	-	๑๒๖
K	กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	๓๖	๑	-	๓๗	-	๓๗
L	กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์	๓๓๙	-	-	๓๓๙	-	๓๓๙
M	กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์	๑๔๖	-	-	๑๔๖	-	๑๔๖
N	กิจกรรมการบริหารและบริการสนับสนุน	๒๕๕	-	-	๒๕๕	-	๒๕๕
O	การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ	-	-	-	-	-	-
P	การศึกษา	๖	-	-	๖	-	๖
Q	กิจกรรมด้านสุขภาพและสังคมสงเคราะห์	๖	-	-	๖	-	๖
R	ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ	๑๘๘	-	๑	๑๘๘	-	๑๘๙
S	กิจกรรมการบริการด้านอื่นๆ	๑,๒๘๑	-	-	๑,๒๘๑	-	๑,๒๘๑
T	กิจกรรมการจ้างงานในครัวเรือน	-	-	-	-	-	-
	N/A	-	-	-	-	๒	๒
รวม		๑๖,๑๕๘	๓๑	๑๒	๑๖,๑๘๙	๒	๑๖,๒๐๓

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(๒) การจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของจังหวัดหนองคาย

การจ้างงานของ SMEs จำแนกตามขนาดวิสาหกิจปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พบว่าการจ้างงานของ SMEs จังหวัดหนองคายมีจำนวน ๔๖,๕๒๔ คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนจำนวน ๑๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๘ โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๑.๒๑ ของจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมดในจังหวัดหนองคาย (จำนวนผู้มีงานทำในจังหวัดหนองคาย ณ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เท่ากับ ๒๑๙,๓๔๕ คน) การจ้างงานส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มวิสาหกิจขนาดย่อม (SE) จำนวน ๔๒,๕๔๗ คน รองลงมาคือการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลาง (ME) จำนวน ๑,๕๙๓ คน ในขณะที่กลุ่มวิสาหกิจขนาดใหญ่ (LE) ก่อให้เกิดการจ้างงานจำนวน ๒,๓๘๑ คน

ตารางที่ ๑-๗๒ จำนวนวิสาหกิจและการจ้างงานจังหวัดหนองคาย จำแนกตามขนาดของวิสาหกิจ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗

ขนาดวิสาหกิจ	ปี ๒๕๕๖		ปี ๒๕๕๗		อัตราการขยายตัว (%) ปี ๒๕๕๗/ปี ๒๕๕๖	
	จำนวน ผู้ประกอบการ (ราย)	การจ้างงาน (คน)	จำนวน ผู้ประกอบการ (ราย)	การจ้างงาน (คน)	จำนวน ผู้ประกอบการ (ราย)	การจ้างงาน (คน)
S	๑๖,๑๗๑	๔๒,๔๒๓	๑๖,๑๕๘	๔๒,๕๔๗	-๐.๐๘	๐.๒๙
M	๓๐	๑,๕๘๗	๓๑	๑,๕๙๓	๓.๓๓	๐.๓๘
L	๑๒	๒,๓๘๑	๑๒	๒,๓๘๑	๐.๐๐	๐.๐๐
SMEs	๑๖,๒๐๑	๔๔,๐๑๐	๑๖,๑๘๙	๔๔,๑๔๐	-๐.๐๗	๐.๓๐
N/A	๒	๓	๒	๓	๐.๐๐	๐.๐๐
รวม	๑๖,๒๑๕	๔๖,๓๙๔	๑๖,๒๐๓	๔๖,๕๒๔	-๐.๐๗	๐.๒๘

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(๓) การแบ่งขนาด SMEs

- วิสาหกิจขนาดย่อม

ประเภทกิจการ การจ้างงาน (คน) สินทรัพย์ถาวร (ไม่รวมที่ดิน)

การผลิต ไม่เกิน ๕๐ ไม่เกิน ๕๐ ล้านบาท

บริการ ไม่เกิน ๕๐ ไม่เกิน ๕๐ ล้านบาท

ค้าส่ง ไม่เกิน ๒๕ ไม่เกิน ๕๐ ล้านบาท

ค้าปลีก ไม่เกิน ๑๕ ไม่เกิน ๕๐ ล้านบาท

- วิสาหกิจขนาดกลาง

ประเภทกิจการ จ้างงาน (คน) สินทรัพย์ถาวร (ไม่รวมที่ดิน)

การผลิต ๕๑-๒๐๐ เกินกว่า ๕๐ ล้าน แต่ไม่เกิน ๒๐๐ ล้านบาท

บริการ ๕๑-๒๐๐ เกินกว่า ๕๐ ล้าน แต่ไม่เกิน ๒๐๐ ล้านบาท

ค้าส่ง ๒๖-๕๐ เกินกว่า ๕๐ ล้าน แต่ไม่เกิน ๑๐๐ ล้านบาท

ค้าปลีก ๑๖-๓๐ เกินกว่า ๓๐ ล้าน แต่ไม่เกิน ๖๐ ล้านบาท

๑.๙.๗.๒ ข้อมูลหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดหนองคายได้เริ่มดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon One Product : OTOP) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยมีการลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ ไว้เป็นข้อมูลเพื่อให้การสนับสนุน ส่งเสริม แยกเป็นประเภทผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ประเภทอาหาร เครื่องดื่ม ผ้าและเครื่องแต่งกาย ของใช้ของประดับตกแต่งและสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร หลังจากการลงทะเบียน ได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ตามประเภทและมีการส่งเสริมการตลาดทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภาค และระดับประเทศโดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ระดับจังหวัด เป็นคณะทำงานวิเคราะห์ และวางรูปแบบการพัฒนา จังหวัดหนองคายมีผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ได้รับการรับรองคุณภาพ ตั้งแต่ระดับ ๑ - ๕ ดาว จากผลการคัดสรรระดับประเทศ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๘๗ ผลิตภัณฑ์ โดยแยกตามประเภทตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ ๑-๗๓ ผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ได้รับการรับรองคุณภาพ ๑ - ๕ ดาว จำนวนผลิตภัณฑ์ (แยกตามประเภท)

ผลการคัดสรร	จำนวน	ประเภท				
		อาหาร	เครื่องดื่ม	ผ้าและเครื่องแต่งกาย	ของใช้ฯ	สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร
ระดับ ๐ ดาว	-	-	-	-	-	-
ระดับ ๑ ดาว	๒๑	๒	๐	๐	๑๙	๐
ระดับ ๒ ดาว	๑๘	๐	๐	๔	๑๔	๐
ระดับ ๓ ดาว	๒๓	๗	๐	๕	๑๐	๑
ระดับ ๔ ดาว	๒๒	๙	๐	๖	๒	๕
ระดับ ๕ ดาว	๓	๒	๑	๐	๐	๐
รวม	๘๗	๒๐	๑	๑๕	๔๕	๖

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดหนองคาย

จังหวัดหนองคายมีสินค้าที่โดดเด่นและมีมาตรฐานจำนวน ๓ ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ทอผ้ามัดหมี่ลายพญานาค ผลิตภัณฑ์แหวนเนื้อ และข้าวฮางอกซึ่งสามารถที่จะส่งจำหน่ายได้ทุกตลาดแต่ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ยังไม่ได้มาตรฐานและผู้ประกอบการยังขาดทักษะด้านการบริหารจัดการเชิงธุรกิจ ต่อมารัฐบาลได้มีนโยบายในการคัดสรรเพื่อจัดระดับการพัฒนาโดยแยกเป็นระดับดาว ๑ - ๕ ดาว โดยสินค้าที่ยังไม่ได้รับมาตรฐานหรือระดับ ๑ - ๓ ดาว จะวิเคราะห์ว่ายังขาดการพัฒนาในเรื่องใดบ้าง เช่น การบรรจุภัณฑ์ คุณภาพผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการ แล้วจังหวัดจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาเครือข่ายองค์ความรู้ (KBO) ระดับจังหวัดซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ ในด้านต่างๆ จากสถาบันการศึกษา มาเป็นคณะทำงานส่งเสริมสนับสนุน เช่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ จากภาคเอกชน เช่น ร้านนิศาชล ที่มีความเชี่ยวชาญด้านผ้าและเครื่องแต่งกายได้ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่จากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ทำให้สินค้า OTOP จังหวัดหนองคาย มีการพัฒนาและได้รับมาตรฐานเพิ่มขึ้น อาทิเช่น มาตรฐาน อย. จำนวน ๖๗ ผลิตภัณฑ์ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) จำนวน ๑๑๘ ผลิตภัณฑ์

(๑) ข้อมูลผู้ประกอบการ OTOP

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ รัฐบาลให้มีการลงทะเบียนสินค้า OTOP เพื่อสำรวจข้อมูลเป็นฐานในการพัฒนา ผลการลงทะเบียนของจังหวัดหนองคาย พบว่า มีผู้ผลิตและผู้ประกอบการมาลงทะเบียน จำนวน ๓๒๓ ราย จำนวนผลิตภัณฑ์ ๕๗๖ ผลิตภัณฑ์ และเมื่อแยกเป็นประเภทผู้ผลิต พบว่า เป็นผู้ผลิตชุมชน จำนวน ๒๙๑ ราย ผู้ประกอบการรายเดียว จำนวน ๓๑ รายและ SME จำนวน ๑ ราย การลงทะเบียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ (นตผ.) ได้กำหนดให้จังหวัดแบ่งผลิตภัณฑ์ตามศักยภาพผลิตภัณฑ์ ออกเป็น ๔ กลุ่ม ซึ่งผลิตภัณฑ์จังหวัดหนองคาย แบ่งได้ดังนี้

- กลุ่มผลิตภัณฑ์ระดับ A จำนวน ๒๔ ผลิตภัณฑ์
- กลุ่มผลิตภัณฑ์ระดับ B จำนวน ๓๖ ผลิตภัณฑ์
- กลุ่มผลิตภัณฑ์ระดับ C จำนวน ๑๔๕ ผลิตภัณฑ์
- กลุ่มผลิตภัณฑ์ระดับ D จำนวน ๓๗๑ ผลิตภัณฑ์

(๒) มูลค่าการผลิต/จำหน่าย

ตารางที่ ๑-๗๔ ยอดการจำหน่ายสินค้า OTOP จังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ และผลการเปรียบเทียบ กับกลุ่มจังหวัด/ระดับภาค/ประเทศ

ที่	จังหวัด	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘
๑	อุดรธานี	๒,๓๖๘,๘๑๓,๙๗๑	๒,๓๑๐,๕๒๔,๘๒๖	๒,๗๓๗,๕๐๙,๗๘๑
๒	เลย	๘๒๙,๙๗๓,๑๙๗	๙๑๖,๕๕๐,๔๔๒	๙๙๘,๗๓๒,๔๗๗
๓	หนองคาย	๓๐๐,๒๖๖,๗๐๐	๓๔๕,๐๑๘,๘๐๐	๔๑๓,๑๕๐,๓๔๕
๔	หนองบัวลำภู	๒๕๐,๔๗๐,๒๖๑	๕๘๒,๑๖๒,๒๗๖	๖๔๕,๑๐๒,๗๘๐
๕	บึงกาฬ	๓๙๙,๒๖๔,๘๔๐	๑๓๘,๓๕๘,๔๒๖	๔๔๓,๙๙๘,๖๔๗
ผลการเปรียบเทียบจัดลำดับยอดการจำหน่ายสินค้า OTOP จังหวัดหนองคาย				
ปี	กลุ่มจังหวัด	ระดับภาค	ระดับประเทศ	
๒๕๕๖	๔	๑๘	๖๘	
๒๕๕๗	๔	๑๙	๗๑	
๒๕๕๘	๕	๒๐	๗๒	

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลกลางกรมการพัฒนาชุมชน

จากตารางตารางสรุปได้ว่า จังหวัดหนองคายมียอดจำหน่ายสินค้า OTOP ๓ ปีย้อนหลัง ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ มียอดจำหน่าย ๓๐๐,๒๖๖,๗๐๐ บาท เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มจังหวัดอยู่อันดับที่ ๔ ระดับภาค อยู่อันดับที่ ๑๘ และอันดับที่ ๖๘ ของระดับประเทศ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มียอดจำหน่าย ๓๔๕,๐๑๘,๘๐๐ บาทเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มจังหวัดอยู่อันดับที่ ๔ ระดับภาคอยู่อันดับที่ ๑๙ และอันดับที่ ๗๑ ของระดับประเทศ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มียอดจำหน่าย ๔๑๓,๑๕๐,๓๔๕ บาท เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มจังหวัดอยู่อันดับที่ ๕ ระดับภาค อยู่อันดับที่ ๒๐ และอันดับที่ ๗๒ ของระดับประเทศ

ตารางที่ ๑-๗๕ แสดงข้อมูลยอดจำหน่ายของกลุ่มผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ จำแนกตามสัดส่วน

ที่	ยอดจำหน่าย/ปี	จำนวนกลุ่ม	คิดเป็นร้อยละ
๑	ยอดจำหน่ายมากกว่า ๑ ล้านบาท/ปี	๕๔	๙.๑๑
๒	ยอดจำหน่ายมากกว่า ๑ แสน - ๑ ล้านบาท/ปี	๒๐๗	๓๔.๙๑
๓	ยอดจำหน่ายน้อยกว่า ๑ แสนบาท/ปี	๓๓๒	๕๕.๙๘
รวม		๕๙๓	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดหนองคาย

จากตารางพบว่าส่วนใหญ่มียอดจำหน่ายต่อปีน้อยกว่า ๑ แสนบาท จำนวน ๓๓๒ กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๙๘ รองลงมามียอดจำหน่ายต่อปีมากกว่า ๑ แสน – ๑ ล้านบาท จำนวน ๒๐๗ กลุ่มคิดเป็นร้อยละ ๓๔.๙๑ และน้อยที่สุดมียอดจำหน่ายมากกว่า ๑ ล้านบาทต่อปี จำนวน ๕๔ กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ ๙.๑๑ นั้นแสดงว่ากลุ่มผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ ของจังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่ยังมียอดจำหน่ายค่อนข้างต่ำทำให้รายได้และการจ้างงานยังไม่มากนักจำเป็นต้องเสริมสร้างศักยภาพการผลิตของกลุ่มให้มีความเพิ่มขึ้น เพื่อสร้างงานสร้างรายได้ ทำให้เศรษฐกิจฐานรากของจังหวัดมีความเข้มแข็ง ยั่งยืน อันจะช่วยให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีในอนาคต

ตารางที่ ๑-๗๖ แสดงข้อมูลช่องทางการตลาดและการจำหน่าย

ที่	ตลาดที่จำหน่าย	จำนวนกลุ่ม	คิดเป็นร้อยละ
๑	จำหน่ายเฉพาะตลาดภายในจังหวัด	๓๔๕	๕๘.๑๘
๒	จำหน่ายภายในจังหวัดและต่างจังหวัดภายในประเทศ	๒๓๒	๓๙.๑๒
๓	จำหน่ายภายในจังหวัด ต่างจังหวัดภายในประเทศและส่งออกต่างประเทศ	๑๖	๒.๗๐
รวม		รวม	๕๙๓

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดหนองคาย

จากตารางพบว่ากลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการของจังหวัดหนองคายส่วนใหญ่จะจำหน่ายเฉพาะตลาดภายในจังหวัด จำนวน ๓๔๕ กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๑๘ รองลงมาจำหน่ายภายในจังหวัดและต่างจังหวัดภายในประเทศ จำนวน ๒๓๒ กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๑๒ และน้อยที่สุดจำหน่ายภายในจังหวัด ต่างจังหวัดภายในประเทศ และส่งออกนอก จำนวน ๑๖ กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๐ ซึ่งข้อมูลที่พบสะท้อนถึงศักยภาพของกลุ่มส่วนใหญ่ที่ยังไม่สามารถทำการตลาดในวงกว้างได้ ปัญหาอาจเป็นไปได้ทั้งด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และการบริหารจัดการ การวางแผนธุรกิจ ซึ่งหน่วยงานส่งเสริม สนับสนุนจะต้องวิเคราะห์เชิงลึก เพื่อค้นหาจุดอ่อนของกลุ่ม มากำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มผู้ผลิต/ผู้ประกอบการให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมต่อไป

ตารางที่ ๑-๗๗ แสดงมูลค่าการจำหน่าย OTOP สูงสุด ๕ อันดับแรก จังหวัดหนองคาย (บาท)

ลำดับ	ผลิตภัณฑ์ OTOP	มูลค่า ปี ๒๕๕๖	มูลค่า ปี ๒๕๕๗	มูลค่า ปี ๒๕๕๘
๑	แหนมเนือง	๓๕,๐๐๐,๐๐๐	๓๗,๐๐๐,๐๐๐	๔๐,๔๐๐,๐๐๐
๒	บ.ชัยชาญผลิตไม้จ้ำกัต (กรอบรูป)	๓๐,๐๐๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐,๐๐๐	๒๑,๖๐๐,๐๐๐
๓	ผ้ามัดหมี่	๑๒,๐๐๐,๐๐๐	๑๑,๐๐๐,๐๐๐	๑๒,๕๐๐,๐๐๐
๔	แผ่นยอ (หนูพิน นวลโคกกลาง)	๓,๐๐๐,๐๐๐	๒,๕๐๐,๐๐๐	๓,๑๐๐,๐๐๐
๕	หมุยอ/ไส้กรอกเปรี้ยว (แม่ถ้วน)	๔,๐๐๐,๐๐๐	๓,๘๐๐,๐๐๐	๓,๙๐๐,๐๐๐

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดหนองคาย

(๓) การส่งเสริมการตลาด

สำหรับแนวทางในการส่งเสริมการตลาดซึ่งเป็นช่องทางที่จะสร้างรายได้ให้กับผู้ผลิตผู้ประกอบการ ทางกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน (กพร.) ได้กำหนดประมาณการรายได้การจำหน่ายสินค้า OTOP เป็นตัวชี้วัดการดำเนินงานส่งเสริมสินค้า OTOP ซึ่งปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จังหวัดหนองคายได้ประมาณการจำหน่ายสินค้า OTOP จำนวน ๓๗๕ ล้านบาท ซึ่งมีช่องทางการตลาดที่สนับสนุน อาทิเช่น OTOP Midyear OTOP ศิลปาชีพ OTOP city OTOP ภูมิภาค OTOP สานสัมพันธ์สองแผ่นดินงานประจำปีของอำเภอ งานประจำปีของจังหวัด และงานอีเว้นท์ (Event) ต่างๆ ตลอดจนการจำหน่ายที่กลุ่มการค้าผ่านทาง Online เป็นต้น

นอกจากนี้ กระทรวงมหาดไทยได้จัดทำโครงการ “ตลาดนัดชุมชน ไทยช่วยไทย คนไทยยิ้มได้” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าโดยตรง ไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ช่วยเหลือประชาชนผู้ประกอบการด้านการเกษตรและผู้ผลิต ผู้ประกอบการสินค้า OTOP และเพื่อให้ประชาชนได้ซื้อสินค้าราคาถูกที่เหมาะสมกับสภาพการใช้จ่ายในชุมชนและสามารถลดรายจ่ายของครอบครัวได้ ซึ่งโครงการดังกล่าวเป็นการดำเนินงานตามนโยบายเน้นหนักของรัฐบาลด้านการลดความเหลื่อมล้ำ แบ่งปันความสุข การส่งเสริมเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าเพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

จังหวัดหนองคายได้จัดทำโครงการ “ตลาดนัดชุมชน ไทยช่วยไทย คนไทยยิ้มได้” โดยเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ปัจจุบันมีตลาดนัดชุมชนทุกอำเภอๆ ละ ๑ แห่ง และดำเนินการในจังหวัดอีก ๒ แห่ง รวมทั้งสิ้น ๑๑ แห่ง สำหรับตลาดนัดชุมชนที่จะเปิดดำเนินการในวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ณ บริเวณหน้าศูนย์ OTOP จังหวัดหนองคายเป็นตลาดนัดชุมชนแห่งใหม่ที่จังหวัดจะดำเนินการเป็นจุดตัวอย่าง ทั้งนี้ กรมการพัฒนาชุมชน ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรม เป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ดำเนินการสัปดาห์ละ ๑ ครั้งๆ ละ ๒ วัน รวม ๔ ครั้ง หลังจากนั้นจะมอบให้ผู้ผลิตผู้ประกอบการ กลุ่มเกษตรกร ได้เข้าร่วมบริหารจัดการตลาดนัดชุมชนให้ต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

สำหรับผลิตภัณฑ์สินค้าที่จำหน่ายในตลาดนัดชุมชนส่วนใหญ่ คือ สินค้าประเภทอาหาร เครื่องดื่ม และประเภทของใช้สินค้าเด่น ได้แก่

- (๑) ข้าวไรสเบอร์รี่ ข้าวอินทรีย์ จาก อำเภอโพนพิสัย และ อำเภอศรีบุญเรือง
- (๒) ปลาอบกรอบรมควัน บ้านโคกป่าแฝง ตำบลปะโค อำเภอเมืองหนองคาย
- (๓) ประเภทผักปลอดสารพิษและผลไม้ ได้แก่ สับปะรด จาก อำเภอรัตนวาปี กล้วยหอมทอง จากอำเภอโพนพิสัย และกล้วยน้ำหว้าจากอำเภอสว่างแดนดิน เป็นต้น
- (๔) สินค้าอุปโภค บริโภค (ธงฟ้า) ได้แก่ น้ำมันพืช น้ำตาลทราย น้ำปลา ไข่ไก่ เป็นต้น

(๕) ศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาสินค้า OTOP พื้นฐานจังหวัดหนองคายประชาชนมีความเป็นอยู่ค่อนข้างดีมีอาชีพทางการเกษตรที่สามารถผลิตได้ทุกฤดูกาลเพราะมีความสมบูรณ์เรื่องแหล่งน้ำทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความสนใจที่จะผลิตสินค้า OTOP อย่างจริงจังเป็นจัง และยังขาดจิตวิญญาณของผู้ประกอบการทำให้กลุ่มผู้ผลิตส่วนใหญ่ยังเป็นระดับปรับตัวสู่การพัฒนา (D) ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๖๔.๔๓ ของผู้ผลิตผู้ประกอบการทั้งจังหวัด แต่หากมองถึงศักยภาพด้านพื้นที่ที่เป็นจังหวัดท่องเที่ยว และรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการผลิตสินค้า OTOP อย่างจริงจัง มีรูปแบบแนวทางการส่งเสริม/สนับสนุนทั้งด้านการผลิต การตลาดอย่างต่อเนื่องจึงเป็นโอกาส ที่จะสามารถพัฒนาระดับสินค้า OTOP ของจังหวัดให้ได้มาตรฐาน เป็นที่ต้องการของตลาด และสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัด ทั้งนี้หน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยมีโครงการ/กิจกรรมพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้ผลิต/ผู้ประกอบการอย่างเต็มกำลังความสามารถ ถือเป็นทิศทางที่ดีสำหรับอนาคตของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ที่ต้องเตรียมความพร้อมรองรับการพัฒนา

(๕) สรุปผลการวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ เพื่อพัฒนาสู่ SME จังหวัดหนองคาย จากฐานข้อมูลของกลุ่ม ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ สหกรณ์ในความรับผิดชอบของหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านเศรษฐกิจฐานราก จำนวน ๓ หน่วยงาน ได้แก่

- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด รับผิดชอบ กลุ่มผู้ผลิตผู้ประกอบการ OTOP
 - สำนักงานเกษตรจังหวัด รับผิดชอบ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน
 - สำนักงานสหกรณ์จังหวัด รับผิดชอบ กลุ่มสมาชิกของสหกรณ์
- จากการวิเคราะห์ข้อมูล มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

๑. กลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการที่ลงทะเบียนจากทั้งสามหน่วยงานทั้งสิ้น ๘๘๐ กลุ่ม เป็นกลุ่มที่มีศักยภาพและมีกิจกรรมดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ๕๙๓ กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๓๘

๒. มีกลุ่มผู้ผลิตผู้ประกอบการที่ได้รับการสนับสนุนและอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานทั้ง ๓ หน่วยงาน จำนวน ๙ กลุ่ม ซึ่งพร้อมที่จะได้รับการพัฒนาและยกระดับสู่ SME ยกตัวอย่าง เช่น

- กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรโคกป่าฝาง ผลิตภัณฑ์ปลารมควัน ยอดจำหน่าย ๓.๔ ล้านบาทต่อปี
- กลุ่มสตรีจักสานบ้านบกวาน ผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ ยอดจำหน่าย ๒.๒ ล้านบาท/ปี
- กลุ่มสตรีสหกรณ์เกษตรสังคม ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากกล้วย ยอดจำหน่าย ๑.๘ ล้านบาท/ปี

๓. มีกลุ่มผู้ผลิตผู้ประกอบการที่ได้รับการสนับสนุนและอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานจำนวน ๒ หน่วยงาน ซึ่งพร้อมที่จะได้รับการพัฒนาและยกระดับสู่ SME เช่นเดียวกัน ประกอบด้วย

๓.๑ กลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดและสำนักงานเกษตรจังหวัดยกตัวอย่าง เช่น

- กลุ่มสานแข่งปลาทุ (ท่าบ่อ) ผลิตภัณฑ์แข่งปลาทุ ยอดจำหน่าย ๕.๓ ล้านบาทต่อปี
 - กลุ่มผู้ผลิตเกลือต้ม (โพนพิสัย) ผลิตภัณฑ์เกลือ ยอดจำหน่าย ๓.๔ ล้านบาท/ปี
 - กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรองนาง (ท่าบ่อ) เพาะพันธุ์ปลา ยอดจำหน่าย ๒.๔ ล้านบาท/ปี
- ๓.๒ กลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจากพัฒนาชุมชนและสหกรณ์การเกษตร ยกตัวอย่าง เช่น
- กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลา (โพนพิสัย) แปรรูปปลา ยอดจำหน่าย ๘.๖ แสนบาท/ปี
 - กลุ่มสตรีจักสานหนองหมื่น ผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ ยอดจำหน่าย ๘.๒ แสนบาท/ปี

๔. ประเภทผลิตภัณฑ์และสินค้าของกลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ ประกอบด้วย

- อาหาร จำนวน ๑๑๙ กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๖
- ของใช้และเครื่องประดับ จำนวน ๑๗๕ กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕๑
- ผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน ๗๘ กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๑๕
- เครื่องดื่ม จำนวน ๒๐ กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ ๓.๓๗
- สมุนไพร จำนวน ๑๕ กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๒
- สินค้าเกษตรอื่นๆ จำนวน ๑๘๖ กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๓๖

๕. มีกลุ่มที่ได้รับมาตรฐานสินค้าผลิตภัณฑ์ จำนวน ๑๒๓ กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๗๔

ประกอบด้วย

- มาตรฐาน อย. จำนวน ๔๘ กลุ่ม
- มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช./สมส.) จำนวน ๗๐ กลุ่ม
- มาตรฐาน Q / GMP/GAP จำนวน ๕ กลุ่ม

๖. ยอดจำหน่ายของกลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ จำแนกตามสัดส่วน ดังนี้

๖.๑ ยอดจำหน่ายมากกว่า ๑ ล้านบาทต่อปี ๕๔ กลุ่ม (ร้อยละ ๙.๑๐) ประกอบด้วย

- กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสาวแล (โพธิ์ตาก) ผลิตภัณฑ์ยางพารา ยอดจำหน่าย ๓๐ ล้านบาท/ปี
- กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแผ่นยอ (ศรีเชียงใหม่) ผลิตภัณฑ์แผ่นยอ ยอดจำหน่าย ๑๓.๔ ล้านบาท/ปี
- กลุ่มปั้นครกบ้านดอนกลาง (โพธิ์พิสัย) ผลิตภัณฑ์ครก ยอดจำหน่าย ๗.๔ ล้านบาท/ปี

๖.๒ ยอดจำหน่ายมากกว่า ๑ แสนถึง ๑ ล้านบาท/ปี ๒๐๗ กลุ่ม (ร้อยละ ๓๔.๙๐)

ประกอบด้วย

- กลุ่มผลิตข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ (สระใคร) ข้าวหอมมะลิ ยอดจำหน่าย ๕.๒ ล้านบาท/ปี
- กลุ่มแปรรูปกล้วยสังคมพัฒนา (สังคม) แปรรูปกล้วย ยอดจำหน่าย ๓.๕ ล้านบาท/ปี
- กลุ่มเกษตรกรหนองคอน (รัตนวาปี) แปรรูปสับปะรดยอดจำหน่าย ๑.๖ ล้านบาท/ปี

๖.๓ ยอดจำหน่ายน้อยกว่า ๑ แสน ๓๓๒ กลุ่ม (ร้อยละ ๕๕.๙๘)

๗. ช่องทางการตลาดและการจำหน่าย

๗.๑ จำหน่ายภายในจังหวัด ๓๔๕ กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๑๗

๗.๒ จำหน่ายภายในจังหวัดและต่างจังหวัด ๒๒๘ กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๔๔ เช่น

- กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรโคกป่าฝาง ผลิตภัณฑ์ปลารมควัน ยอดจำหน่าย ๓.๔ ล้านบาทต่อปี
- กลุ่มสตรีจักสานบ้านบกหวาน ผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ ยอดจำหน่าย ๒.๒ ล้านบาท/ปี
- กลุ่มสตรีสหกรณ์เกษตรสังคม ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากกล้วย ยอดจำหน่าย ๑.๘ ล้านบาท/ปี

๗.๓ จำหน่ายภายในจังหวัด/ต่างจังหวัด/ส่งออกต่างประเทศ ๑๖ กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๙ เช่น

- กลุ่มบริษัทชัยชาญ (เมืองหนองคาย) ผลิตภัณฑ์กรอบรูป ยอดจำหน่าย ๖๐ ล้านบาท/ปี
- กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแผ่นยอ (ศรีเชียงใหม่) ผลิตภัณฑ์แผ่นยอ ยอดจำหน่าย ๑๓.๔ ล้านบาท/ปี
- กลุ่มหัตถกรรมงานไม้ภูมิปัญญาชาวบ้าน (ท่าบ่อ) งานไม้ ยอดจำหน่าย ๖ ล้านบาท/ปี

๑.๙.๗.๓ การดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

จังหวัดหนองคายได้ดำเนินการพัฒนาหมู่บ้านให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้าน/ชุมชน จำนวน ๗๒๒ หมู่บ้าน/ชุมชน (ข้อมูลหมู่บ้าน/ชุมชนของที่ทำการปกครองจังหวัดหนองคาย)และได้มีการจัดระดับหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตามเกณฑ์ของกระทรวงมหาดไทย แยกตามระดับการประเมิน ๓ ระดับและแยกเป็นรายอำเภอ ดังนี้

ตารางที่ ๑-๗๘ แสดงหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงแยกเป็นรายอำเภอ

ที่	อำเภอ	ผลการจัดระดับหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง				หมายเหตุ
		พออยู่ พอกิน	อยู่ดี กินดี	มั่งมี ศรีสุข	รวมหมู่บ้าน	
๑	เมืองหนองคาย	๑๑๗	๖๑	๓	๑๘๑	ไม่ผ่านการประเมิน ๙ หมู่บ้านในเขตตำบลท่าบ่อ หมู่ที่ ๒,๓,๔,๕,๖,๘,๙,๑๒,๑๓
๒	ท่าบ่อ	๗๘	๙	๔	๙๑	
๓	โพนพิสัย	๑๓๐	๒๖	๓	๑๕๙	
๔	ศรีเชียงใหม่	๒๘	๑๓	๒	๔๓	
๕	เฝ้าไร่	๖๑	๙	๓	๗๓	
๖	สังคม	๒๗	๖	๓	๓๖	
๗	รัตนวาปี	๕๖	๒	๔	๖๒	
๘	สระใคร	๓๖	๔	๑	๔๑	
๙	โพธิ์ตาก	๗	๑๒	๘	๒๗	
	รวม	๕๔๐	๑๔๒	๓๑	๗๑๓	

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดหนองคาย

จากตารางพบว่าจังหวัดหนองคายได้ดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงภาพรวมทั้งจังหวัด ๗๒๒ หมู่บ้าน/ชุมชน และในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้ประเมินจัดระดับหมู่บ้านตามเกณฑ์ชี้วัดของกระทรวงมหาดไทย พบว่าเป็นหมู่บ้านระดับพออยู่ พอกิน จำนวน ๕๔๐ หมู่บ้าน ระดับอยู่ดีกินดี จำนวน ๑๔๒ หมู่บ้าน และระดับมั่งมีศรีสุข จำนวน ๓๑ หมู่บ้าน และไม่ผ่านการประเมิน จำนวน ๙ หมู่บ้าน

๑.๙.๗.๔ การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ตารางที่ ๑-๗๙ ข้อมูลรายละเอียดกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (รายอำเภอ)

ที่	อำเภอ	จำนวนกลุ่ม	จำนวนสมาชิก (คน)	เงินสัจจะสะสม (บาท)
๑	เมืองหนองคาย	๔๓	๔,๖๓๔	๑๔,๑๖๒,๑๙๒
๒	ท่าบ่อ	๑๙	๑,๔๙๔	๓,๗๖๕,๔๙๙
๓	โพนพิสัย	๖๓	๙,๐๐๘	๔๔,๖๔๗,๘๙๘
๔	ศรีเชียงใหม่	๑๗	๑,๑๓๓	๑,๕๗๒,๗๓๐
๕	เฝ้าไร่	๖๔	๙,๖๔๕	๓๙,๙๙๖,๗๙๐
๖	สังคม	๑๔	๑,๒๔๕	๕,๕๐๗,๙๐๐
๗	รัตนวาปี	๑๗	๒,๔๑๓	๗,๓๓๗,๒๘๐
๘	สระใคร	๒๘	๑,๙๓๖	๒,๐๖๕,๘๑๒
๙	โพธิ์ตาก	๑๓	๘๔๗	๖๙๖,๘๔๗
	รวม	๒๗๘	๓๒,๓๕๕	๑๑๙,๗๕๒,๙๔๘

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดหนองคาย

จากตารางสรุปได้ว่า จังหวัดหนองคายมีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทั้งหมด ๒๗๘ กลุ่ม มีสมาชิกจำนวน ๓๒,๓๕๕ คน มีเงินสัจจะสะสมรวมทั้งสิ้น ๑๑๙,๗๕๒,๙๔๘ บาท (หนึ่งร้อยสิบเก้าล้านเจ็ดแสนห้าหมื่นสองพันเก้าร้อยสี่สิบแปดบาทถ้วน)

ตารางที่ ๑-๘๐ แสดงการพัฒนาความเข้มแข็งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจากการประเมินตามเกณฑ์ตัวชี้วัด ๓๒ ตัวชี้วัด แยกระดับการพัฒนาออกเป็น ๓ ระดับ ตามสภาพปัญหา

ระดับการพัฒนา	ปัญหา
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตระดับการพัฒนา ระดับ ๑ (กลุ่มปรับปรุง) จำนวน ๙๔ กลุ่ม	- คณะกรรมการขาดความรู้ หลักการ แนวคิด การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต - ขาดการเรียนรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตระดับการพัฒนา ระดับ ๒ (กลุ่มพอใช้) จำนวน ๑๒๐ กลุ่ม	- คณะกรรมการขาดความรู้ในบทบาทหน้าที่ ที่รับผิดชอบ เช่น ไม่มีการจัดประชุม, แบ่งหน้าที่ ไม่ชัดเจน หรือไม่ปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตระดับการพัฒนา ระดับ ๓ (กลุ่มดี) จำนวน ๖๔ กลุ่ม	- คณะกรรมการขาดความรู้ด้านการบริหารกลุ่มฯ เครือข่าย และมีเงินทุนไม่เพียงพอ

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดหนองคาย

จากตารางสรุปได้ว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตแบ่งระดับการพัฒนาออกเป็น ๓ กลุ่ม ประกอบด้วย ระดับ ๑ (กลุ่มปรับปรุง) จำนวน ๙๔ กลุ่ม ระดับ ๒ (กลุ่มพอใช้) จำนวน ๑๒๐ กลุ่ม และระดับ ๓ (กลุ่มดี) จำนวน ๖๔ กลุ่ม

๑.๙.๗.๕ ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานและครัวเรือนยากจน

(๑) ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ตัวชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ที่มีการสำรวจแบ่งเป็น ๕ หมวด ๓๐ ตัวชี้วัด ซึ่งโดยภาพรวมจังหวัดหนองคาย ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ตามเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน เป็นส่วนใหญ่ มีครัวเรือนหรือคนที่ต้องแก้ไขตามตัวชี้วัดแต่ละหมวด ดังนี้

ตารางที่ ๑-๘๑ แสดงข้อมูลตัวชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)

ที่	ตัวชี้วัด	จำนวนที่สำรวจ	จำนวนที่ตกเกณฑ์ (ต้องแก้ไข)	คิดเป็นร้อยละ
	หมวดที่ ๑ สุขภาพดี			
๑	เด็กแรกเกิดมีน้ำหนักไม่น้อยกว่า ๒,๕๐๐ กรัม	๑,๗๔๑ คน	๑ คน	๐.๐๖
๒	เด็กแรกเกิดถึง ๑๒ ปี ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบตามตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค	๓๙,๙๖๑ คน	๔ คน	๐.๐๑
๓	เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างเดียวยังน้อย ๖ เดือนแรกติดต่อกัน	๑,๓๕๓ คน	๗๖ คน	๕.๖๒
๔	ทุกคนในครัวเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะปลอดภัยและได้มาตรฐาน	๑๐๑,๓๑๔ ครัวเรือน	๒,๑๘๗ ครัวเรือน	๒.๑๖
๕	คนในครัวเรือนมีการใช้ยาเพื่อบำบัดบรรเทาอาการ เจ็บป่วยเบื้องต้นอย่างเหมาะสม	๑๐๑,๓๑๔ ครัวเรือน	๒,๑๘๑ ครัวเรือน	๒.๑๕
๖	คนอายุ ๓๕ ปีขึ้นไป ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี เพื่อคัดกรองความเสี่ยงต่อโรค	๑๘๙,๐๙๕ คน	๑,๑๓๔ คน	๐.๖๙
๗	คนอายุ ๖ ปีขึ้นไป ออกกำลังกายอย่างน้อย สัปดาห์ละ ๓ วันๆ ละ ๓๐ นาที	๓๐๖,๕๕๙ คน	๕๒ คน	๐.๐๒
	หมวดที่ ๒ มีบ้านอาศัย			
๘	ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและบ้านมีสภาพคงทนถาวร	๑๐๑,๓๑๔ ครัวเรือน	๒๔๑ ครัวเรือน	๐.๒๔
๙	ครัวเรือนมีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและบริโภคเพียงพอตลอดปี	๑๐๑,๓๑๔ ครัวเรือน	๒๓๓ ครัวเรือน	๐.๒๓
๑๐	ครัวเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี	๑๐๑,๓๑๔ ครัวเรือน	๒๕๙ ครัวเรือน	๐.๒๖

ตารางที่ ๑-๘๑ แสดงข้อมูลตัวชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) (ต่อ)

ที่	ตัวชี้วัด	จำนวนที่สำรวจ	จำนวนที่ตกเกณฑ์ (ต้องแก้ไข)	คิดเป็นร้อยละ
๑๑	ครัวเรือนมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบ เรียบร้อยสะอาดถูกสุขลักษณะ	๑๐๑,๓๑๔ ครัวเรือน	๒๙๖ ครัวเรือน	๐.๒๙
๑๒	ครัวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ	๑๐๑,๓๑๔ ครัวเรือน	๓๕๑ ครัวเรือน	๐.๓๕
๑๓	ครัวเรือนมีการป้องกันอุบัติเหตุอย่างถูกวิธี	๑๐๑,๓๑๔ ครัวเรือน	๒๒๘ ครัวเรือน	๐.๒๓
๑๔	ครัวเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	๑๐๑,๓๑๔ ครัวเรือน	๒๓๓ ครัวเรือน	๐.๒๓
๑๕	ครอบครัวมีความอบอุ่น	๑๐๑,๓๑๔ ครัวเรือน	๗๐๐ ครัวเรือน	๐.๖๙
หมวดที่ ๓ ฝึกฝนการศึกษา				
๑๖	เด็กอายุ ๓ - ๕ ปีเต็ม ได้รับการเลี้ยงดู เตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน	๘,๗๙๔ คน	๕ คน	๐.๐๖
๑๗	เด็กอายุ ๖ -๑๔ ปี ได้รับการศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี	๓๕,๑๗๖ คน	๑๙ คน	๐.๐๕
๑๘	เด็กจบชั้น ม.๓ ได้เรียนต่อชั้น ม.๔ หรือเทียบเท่า	๔,๑๒๐ คน	๙๘ คน	๒.๓๘
๑๙	เด็กจบการศึกษาบังคับ ๙ ปี ที่ไม่ได้เรียนต่อ และยังไม่มีงานทำได้รับ การฝึกอบรมด้าน อาชีพ	๙๘ คน	๖ คน	๖.๑๒
๒๐	คนอายุ ๑๕ - ๖๐ ปีเต็ม อ่าน เขียนภาษาไทย และคิดเลขอย่างง่ายได้	๑๘๖,๗๓๘ คน	๑๓๒ คน	๐.๐๗
หมวดที่ ๔ รายได้ก้าวหน้า				
๒๑	คนอายุ ๑๕ - ๖๐ ปีเต็ม มีอาชีพและมีรายได้	๑๘๒,๙๘๕ คน	๒,๖๒๙ คน	๑.๔๔
๒๒	คนอายุมากกว่า ๖๐ ปีเต็มขึ้นไปมีอาชีพ และมีรายได้	๓๘,๘๕๑ คน	๙๑๓ คน	๒.๓๕
๒๓	คนในครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยไม่น้อยกว่า คนละ ๓๐,๐๐๐ บาทต่อปี	๑๐๑,๓๑๔ ครัวเรือน	๑๙๘ ครัวเรือน	๐.๒๐

ตารางที่ ๑-๘๑ แสดงข้อมูลตัวชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) (ต่อ)

ที่	ตัวชี้วัด	จำนวนที่สำรวจ	จำนวนที่ตกเกณฑ์ (ต้องแก้ไข)	คิดเป็นร้อยละ
๒๔	ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน	๑๐๑,๓๑๔ ครัวเรือน	๙๑๒ ครัวเรือน	๐.๙๐
	หมวดที่ ๕ plugged คำนายมไทย			
๒๕	คนในครัวเรือนไม่ดื่มสุรา (ยกเว้นการดื่มเป็นครั้งคราว)	๓๑๙,๘๑๘ คน	๒๑,๔๑๑ คน	๖.๖๙
๒๖	คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่	๓๑๙,๘๑๘ คน	๒๕,๘๘๒ คน	๘.๐๙
๒๗	คนอายุ ๖ ปีขึ้นไป ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง	๓๐๖,๕๕๕ คน	๖๘๙ คน	๐.๒๒
๒๘	คนสูงอายุ ได้รับการดูแลจากคนในครัวเรือน หมู่บ้าน/ชุมชน หรือภาครัฐ	๔๙,๒๓๗ คน	๑๐ คน	๐.๐๒
๒๙	คนพิการ ได้รับการดูแลจากคนในครัวเรือน หมู่บ้าน/ชุมชน หรือภาครัฐ	๓,๑๕๕ คน	๔ คน	๐.๑๓
๓๐	คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของชุมชน	๑๐๑,๓๑๔ ครัวเรือน	๑๑๒ ครัวเรือน	๐.๑๑

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดหนองคาย

จากตารางสรุปผลการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ระดับจังหวัด ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่าตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านเกณฑ์ที่มีค่าร้อยละมากกว่า ๑ ขึ้นไปเมื่อเทียบกับจำนวนที่สำรวจทั้งหมดมีจำนวน ๘ ตัวชี้วัด เรียงจากมากไปหาน้อยตามตารางที่ ๑-๘๔

ตารางที่ ๑-๘๒ แสดงข้อมูลตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านเกณฑ์ที่มีค่าร้อยละมากกว่า ๑ ขึ้นไป

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวนที่สำรวจ	จำนวนที่ตกเกณฑ์ (ต้องแก้ไข)	คิดเป็นร้อยละ
๒๖	คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่	๓๑๙,๘๑๘ คน	๒๕,๘๘๒ คน	๘.๐๙
๒๕	คนในครัวเรือนไม่ดื่มสุรา (ยกเว้นการดื่มเป็นครั้งคราว)	๓๑๙,๘๑๘ คน	๒๑,๔๑๑ คน	๖.๖๙
๑๙	เด็กจบการศึกษาบังคับ ๙ ปี ที่ไม่ได้เรียน ต่อและยังไม่มีงานทำให้ได้รับการฝึกอบรม ด้านอาชีพ	๙๘ คน	๖ คน	๖.๑๒
๓	เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างเดียวย่าง น้อย ๖ เดือนแรกติดต่อกัน	๑,๓๕๓ คน	๗๖ คน	๕.๖๒
๑๘	เด็กจบชั้น ม.๓ ได้เรียนต่อชั้น ม.๔ หรือเทียบเท่า	๔,๑๒๐ คน	๙๘ คน	๒.๓๘
๒๒	คนอายุมากกว่า ๖๐ ปีเต็มขึ้นไปมีอาชีพ และมีรายได้	๓๘,๘๕๑ คน	๙๑๓ คน	๒.๓๕
๔	ทุกคนในครัวเรือนกินอาหารถูก สุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน	๑๐๑,๓๑๔ ครัวเรือน	๒,๑๘๗ ครัวเรือน	๒.๑๖
๕	คนในครัวเรือนมีการใช้ยาเพื่อบำบัด บรรเทาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้น อย่างเหมาะสม	๑๐๑,๓๑๔ ครัวเรือน	๒,๑๘๑ ครัวเรือน	๒.๑๕
๒๑	คนอายุ ๑๕ – ๖๐ ปีเต็ม มีอาชีพ และมีรายได้	๑๘๒,๙๘๕ คน	๒,๖๒๙ คน	๑.๔๔

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดหนองคาย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เป็นปัญหาเชิงสังคม ที่ต้องดำเนินการแก้ไขในลักษณะการส่งเสริมหมู่บ้านศีล ๕ และส่งเสริมกิจกรรมการลด ละเลิก เหล้าและบุหรี่ เป็นตัวชี้วัดในการพัฒนา จะสามารถลดจำนวนผู้ไม่ผ่านเกณฑ์ จปฐ. ลงได้ในระดับหนึ่ง สำหรับตัวชี้วัด เรื่อง เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างเดียวย่างน้อย ๖ เดือนแรกติดต่อกัน ควรส่งเสริมกิจกรรมดื่มนมแม่ เพื่อลูกที่แข็งแรงที่มี อสม.เป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุน และเรื่องเรียนต่อ ม.๔ หรือเทียบเท่าเป็นข้อมูลสำหรับ กศน. ที่จะพิจารณาส่งเสริมให้มีการเรียนต่อในระบบการศึกษา นอกโรงเรียนหรือการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับเรื่องอาชีพและรายได้จะส่งต่อข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุน เช่น หน่วยงานด้านการพัฒนาฝีมือแรงงาน ด้านการศึกษา และด้านการเกษตร เป็นต้น

ตารางที่ ๑-๘๓ แสดงข้อมูลตัวชี้วัดที่มีผู้ไม่ผ่านเกณฑ์น้อยกว่าร้อยละ ๑ เรียงจากน้อยไปหามาก จำนวน ๕ ลำดับ

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวนที่สำรวจ	จำนวนที่ตกเกณฑ์ (ต้องแก้ไข)	คิดเป็นร้อยละ
๒๔	ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน	๑๐๑,๓๑๔ ครัว.	๙๑๒ ครัวเรือน	๐.๙๐
๑๕	ครอบครัวมีความอบอุ่น	๑๐๑,๓๑๔ ครัว.	๗๐๐ ครัวเรือน	๐.๖๙
๖	คนอายุ ๓๕ ปีขึ้นไป ได้รับการตรวจ สุขภาพประจำปี เพื่อคัดกรองความเสี่ยง ต่อโรค	๑๘๙,๐๙๕ คน	๑,๑๓๔ คน	๐.๖๙
๑๒	ครัวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ	๑๐๑,๓๑๔ ครัวเรือน	๓๕๑ ครัวเรือน	๐.๓๕
๑๑	ครัวเรือนมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบ เรียบร้อยสะอาด ถูกสุขลักษณะ	๑๐๑,๓๑๔ ครัวเรือน	๒๙๖ ครัวเรือน	๐.๒๙

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดหนองคาย

จากตารางตัวชี้วัดที่มีครัวเรือนและผู้ผ่านเกณฑ์ไม่ถึงร้อยละ ๑ จำนวน ๕ ลำดับ เรียงจากน้อยไปหามาก ซึ่งมี ๕ ตัวชี้วัด หากนำเสนอข้อมูลดังกล่าวให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาแก้ไขโดยจัดทำเป็นกิจกรรมปกติของหน่วยงาน ไม่ต้องขอรับการสนับสนุนโครงการจากจังหวัดก็เพียงพอที่จะแก้ไขให้บรรลุเกณฑ์ได้ ร้อยละ ๑๐๐

(๒) ครัวเรือนยากจนจังหวัดหนองคาย จากการสำรวจข้อมูล จปฐ.ปี พ.ศ.๒๕๕๙ มีจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์จปฐ. ๓๐,๐๐๐ บาท/คน/ปี จำนวน ๑๕๖ ครัวเรือนโดยแยกออกเป็น ๔ กลุ่มประกอบด้วย

๑. ครัวเรือนที่สามารถพัฒนาได้	จำนวน ๖๕ ครัวเรือน
๒. ครัวเรือนที่ต้องสงเคราะห์ (สูงอายุ/พิการ)	จำนวน ๗๒ ครัวเรือน
๓. ครัวเรือนที่ไม่ประสงค์ขอรับความช่วยเหลือ	จำนวน - ครัวเรือน
๔. ครัวเรือนย้าย/เสียชีวิต	จำนวน ๑๙ ครัวเรือน

- ครัวเรือนยากจนที่สามารถพัฒนาได้ จำนวน ๖๕ ครัวเรือน เป็นครัวเรือนที่มีสุขภาพแข็งแรงพร้อมประกอบอาชีพแต่ขาดแคลนเงินทุนที่ดินทำกินและทักษะอาชีพหากได้รับการสนับสนุนจะสามารถทำงานประกอบอาชีพสร้างรายได้เพิ่มให้กับครอบครัวของตนเองได้

- ครัวเรือนที่ต้องสงเคราะห์ (สูงอายุ/พิการ) ๗๒ ครัวเรือน ครัวเรือนเหล่านี้มีผู้สูงอายุหรือผู้พิการ สุขภาพไม่แข็งแรงไม่สามารถประกอบอาชีพได้บางครัวเรือน อีกทั้งยังต้องรับภาระเลี้ยงดูหลานๆซึ่งกลุ่มนี้จะต้องให้การสงเคราะห์เพื่อสามารถมีชีวิตอยู่ได้ตามอัตภาพ

- ครัวเรือนที่ย้าย/เสียชีวิต ๑๙ ครัวเรือน ซึ่งจะต้องจำหน่ายออกจากกระบบฐานข้อมูลในปีต่อไปเมื่อเทียบสัดส่วนคนจนดังกล่าวกับประชากรทั้งจังหวัดพบว่าสัดส่วนคนจนคิดเป็นร้อยละ ๐.๑๕

ตารางที่ ๑-๘๔ สรุปรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี จังหวัดหนองคาย

รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท) จากการสำรวจข้อมูล จปฐ.	๓ ปีย้อนหลัง (บาท)			เฉลี่ยรายได้ ๓ ปี ย้อนหลัง (บาท)
	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙	
	๗๐,๐๕๑	๗๓,๕๓๙	๗๔,๘๙๔	๗๒,๘๒๘

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดหนองคาย

จากตารางสรุปได้ว่า รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีของประชาชนจังหวัดหนองคาย มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีตั้งแต่ ปี พ.ศ.๒๕๕๗ เฉลี่ยจำนวน ๗๐,๐๕๑ บาท/คน/ปี ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เฉลี่ย จำนวน ๗๓,๕๓๙ บาท/คน/ปี และปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๗๔,๘๙๔ บาท/คน/ปี ตามลำดับ

๑.๙.๗.๖ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดหนองคายมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในพื้นที่รวมทั้งสิ้น ๑๐ โครงการ ดังนี้

(๑) โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยหินสั่ว เป็นโครงการในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๗ ลักษณะโครงการเป็นระบบชลประทานขนาดเล็ก ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำและระบบคลองส่งน้ำในเขตพื้นที่ตำบลพระพุทธบาท อำเภอศรีเชียงใหม่ เพื่อเป็นแหล่งน้ำต้นทุนสำหรับช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูก และอุปโภค-บริโภค โครงการตั้งอยู่ที่บ้านไทยเจริญ ตำบลพระพุทธบาท อำเภอศรีเชียงใหม่ ปัจจุบันมีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ จำนวน ๒ กลุ่ม สมาชิก ๒๐ คน พื้นที่รับประโยชน์ ๑,๐๐๐ ไร่ ครั้วเรือนได้รับประโยชน์ จำนวน ๑๐๐ ครั้วเรือน

(๒) โครงการอ่างเก็บน้ำวัดอรุณบรรพต เป็นโครงการในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๘ ลักษณะโครงการเป็นโครงการชลประทานขนาดเล็ก ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำในบริเวณวัดอรุณบรรพต อำเภอศรีเชียงใหม่ เพื่อเป็นแหล่งน้ำต้นทุนสำหรับช่วยเหลือในการอุปโภค-บริโภค โครงการตั้งอยู่บ้านหม้อ ตำบลบ้านหม้อ อำเภอศรีเชียงใหม่

(๓) โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยทอน (ตอนบน) เป็นโครงการในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ลักษณะโครงการเป็นชลประทานขนาดกลาง ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำและระบบส่งน้ำในเขตพื้นที่อำเภอโพธิ์ตากและอำเภอศรีเชียงใหม่ เพื่อเป็นแหล่งน้ำต้นทุน สำหรับช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกและอุปโภค/บริโภค โครงการตั้งอยู่บ้านบางกอน้อย ตำบลด่านศรีสุข อำเภอโพธิ์ตาก ปัจจุบันมีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ จำนวน ๑ กลุ่ม สมาชิก ๗๗ คน พื้นที่รับประโยชน์ ๒,๘๐๐ ไร่ ประชาชนได้รับประโยชน์ จำนวน ๒๓๓ ครั้วเรือน

(๔) โครงการฝายห้วยทอน (ตอนล่าง) เป็นโครงการในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๕ ลักษณะโครงการเป็นชลประทานขนาดกลาง ก่อสร้างฝายทดน้ำและระบบส่งน้ำในเขตพื้นที่อำเภอโพธิ์ตาก เพื่อส่งน้ำช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกและอุปโภค-บริโภค โครงการตั้งอยู่บ้านสาวแล ตำบลโพธิ์ตาก อำเภอโพธิ์ตาก ปัจจุบันมีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำแล้ว จำนวน ๑ กลุ่ม สมาชิก ๓๐๓ คน พื้นที่รับประโยชน์ ๔,๔๘๐ ไร่ ประชาชนได้รับประโยชน์ จำนวน ๙๙๐ ครั้วเรือน

(๕) โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยหินแก้ว เป็นโครงการในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๕ ลักษณะโครงการเป็นชลประทานขนาดกลาง ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำและระบบส่งน้ำในพื้นที่อำเภอโพธิ์ตากและอำเภอศรีเชียงใหม่ เพื่อเป็นแหล่งน้ำต้นทุนสำหรับช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกและอุปโภค/บริโภค โครงการตั้งอยู่บ้านดอนขุ่น ตำบลด่านศรีสุข อำเภอโพธิ์ตาก

ปัจจุบันมีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ จำนวน ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๑๑ คน พื้นที่รับประโยชน์ ๑,๑๐๐ ไร่ ประชาชนได้รับประโยชน์ จำนวน ๑๔๔ ครัวเรือน

(๖) โครงการฝายห้วยคำมิต เป็นโครงการที่นายกองคการบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเฝ้าไร่ได้มีหนังสือขอพระราชทานก่อสร้าง เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ประสบความเดือดร้อนการขาดแคลนน้ำสำหรับการอุปโภค/บริโภคและทำการเกษตร และสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินำความกราบบังคมทูลพระกรุณาของอัฐิพระบาทแล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯรับไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยกรมชลประทานได้อนุมัติงบประมาณก่อสร้าง ปี พ.ศ.๒๕๕๗ - ๒๕๕๘ จำนวน ๒๗.๓๗ ล้านบาท เป็นชลประทานขนาดเล็ก ก่อสร้างฝายทางระบายน้ำ สำหรับพื้นที่การเกษตรและการอุปโภค/บริโภค โครงการตั้งอยู่บ้านศิลา-ท่าคำบัง ตำบลวังหลวง อำเภอเฝ้าไร่ ปัจจุบันมีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ จำนวน ๑ กลุ่ม สมาชิก ๗๒ คน พื้นที่รับประโยชน์ ๖๐๐ ไร่ ประชาชนรับประโยชน์ จำนวน ๒๕๓ ครัวเรือน

(๗) โครงการปลูกป่าชัยพัฒนา-แม่ฟ้าหลวง เป็นโครงการในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๓๖ รายละเอียดโครงการเป็นการดำเนินการปลูกป่าตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๓๘ เนื้อที่ ๕๐๐ ไร่ ดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ มีการให้ความรู้ในการปลูกป่าและบำรุงรักษาป่าโดยในขณะนั้นพระยาดุแลแล้ว แต่ยังคงต้องระวังไฟป่าและการลักลอบตัดไม้ในบริเวณใกล้เคียง

(๘) โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ เป็นโครงการในพระราชานุเคราะห์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โดยพระราชทานพระราชดำริ เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ลักษณะโครงการ เป็นการให้บริการแก้ไขปัญหาด้านการผลิตทางการเกษตรแก่เกษตรกรโดยบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิชาการ หน่วยงานส่งเสริม และศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในการพัฒนาฟื้นฟูเกษตรกรให้สามารถทำการผลิตทางการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนโดยจังหวัดหนองคายได้ออกหน่วยพื้นที่เพื่อให้บริการประชาชนในพื้นที่ร่วมกับโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข เป็นประจำทุกเดือน

(๑๐) โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ โรงเรียนอาโอยามา ๒ บ้านด่านศรีสุข อำเภอโพธิ์ตาก เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ลักษณะโครงการเป็นโครงการที่มุ่งเน้นให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ทำการเกษตรในโรงเรียนและได้รับประทานอาหารปลอดสารพิษ ทานผัก ผลไม้อย่างน้อยคนละ ๑๐๐ กรัม เนื้อสัตว์ ๘๐ กรัม มีภาวะโภชนาการครบถ้วนโดย โดยในปัจจุบันภายในโรงเรียนมีกิจกรรมที่ข้องกับอาหารกลางวัน คือ กิจกรรมด้านการปศุสัตว์ การประมง และการปลูกพืชผัก มีนักเรียนเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๓๐๗ คน นักเรียนมีพัฒนาการด้านร่างกายเหมาะสมตามวัยและอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานมีน้ำหนักส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ ๙๕

(๑๑) โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำทอนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นโครงการในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ลักษณะโครงการ เป็นโครงการฟื้นฟูต้นน้ำและการส่งเสริมพัฒนาอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่นและการจัดตั้งเครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเขตป่าสงวนแห่งชาติพานพร้าว-แก้งไก่ อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอโพธิ์ตาก และอำเภอสว่างค์ ปัจจุบันมีการฟื้นฟูต้นน้ำแล้ว ๔,๙๐๐ ไร่ ส่งเสริมพัฒนาอาชีพ/ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน ๑๐ หมู่บ้าน จัดตั้งเครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน ๒ กลุ่มๆละ ๘๐ คน รวม ๑๖๐ คน

(๑๒) โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยจังหวัดหนองคายได้ร่วมสนองพระราชดำริตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้ผ่านการดำเนินงานมาจนถึงแผนแม่บทระยะ ๕ ปี

(ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ – กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙) และกำลังเตรียมเข้าสู่แผนแม่บทระยะ ๕ ปีที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔) โดยโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ได้กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงคำว่า “พันธุกรรมพืช” เป็นคำว่า “ทรัพยากร” ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นต้นไป ทั้งนี้ จังหวัดหนองคายได้ดำเนินงานตามกรอบแนวทางโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ที่ผ่านมาแล้วดังนี้

กรอบที่ ๑ กรอบการเรียนรู้ด้านทรัพยากร

- กิจกรรมที่ ๑ ปกป้องพันธุกรรมพืช : ดำเนินการโดยศูนย์วิจัยยางหนองคาย บ้านน้ำเป ตำบลพระบาทนาสิงห์ อำเภอรัตนวาปี บนเนื้อที่ ๑๑๐ ไร่ โดยได้ดำเนินการทำป้ายชื่อพันธุ์ไม้ ทำเส้นทางศึกษาพันธุกรรมพืช จัดทำศูนย์ข้อมูลเพื่อเป็นฐานข้อมูลพันธุกรรมพืชในช่วงฤดูแล้งได้ทำแนวกันไฟ

- กิจกรรมที่ ๒ สำรวจเก็บรวบรวมพันธุกรรมพืช : ดำเนินการโดยศูนย์วิจัย และพัฒนาการเกษตรหนองคาย ตำบลรัตนวาปี อำเภอรัตนวาปี ดำเนินการบนพื้นที่ ๑๕ ไร่ โดยโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชของโครงการส่วนพระองค์ได้มาสำรวจพื้นที่และนำพันธุ์พืชที่จะปลูกในกิจกรรมปลูกรักษาพันธุกรรมพืช เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗ จำนวน ๕ ชนิด ได้แก่ มะเกี้ยง ขนุน มะตูม มะเกว่นและกาน้ำ ปลูกในป่าธรรมชาติแบบผสมผสาน โดยไม่มีระยะปลูกและบันทึกการเจริญเติบโตและผลผลิต

- กิจกรรมที่ ๓ ปลูกรักษาพันธุกรรมพืช : ดำเนินการโดยสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๖ (อุดรธานี) ณ บริเวณภูค้อ บ้านนาบอน หมู่ ๘ ตำบลนาจัว อำเภอสังขุม โดยจังหวัดหนองคายได้นำมเกล้าสนองพระราชดำริ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ และมีการปลูกพันธุกรรมพืชนำเข้าจากประเทศจีน พ.ศ. ๒๕๓๘ ชนิด พันธุกรรมได้นำพันธุกรรมพืชนำเข้ามาจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๑,๕๐๐ ต้น ประกอบด้วย ก่อ เกล็ดจีน จำนวน ๖๐๐ ต้น สมอจีน กาน้ำ หนาลี้อยิบ จำนวน ๒๐๐ ต้น แปะก๊วย จำนวน ๒๐๐ ต้น พุทราจีน จำนวน ๕๐๐ ต้น โดยปลูกในเนื้อที่ ๕๐๐ ไร่ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าพานพร้าวและป่าแก้งไก่ ซึ่งได้รับอนุมัติจากกรมป่าไม้ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยอำเภอสังขุมเป็นผู้ดูแล และองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคายสนับสนุนงบประมาณในการจ้างเจ้าหน้าที่ดูแลและรักษาแปลงปลูก

กรอบที่ ๒ กรอบการใช้ประโยชน์

- กิจกรรมที่ ๔ อนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุกรรมพืช : ดำเนินการโดยศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ หนองคาย ตำบลเหล่าต่างคำ อำเภอโพนพิสัย โดยได้จัดทำแปลงรวบรวมพันธุ์หม่อนย้อมสีธรรมชาติที่มีในพื้นที่และปลูกเพิ่ม จำนวน ๑๐๗ ชนิด จำนวน ๔ ไร่ ดูแลบำรุงรักษาสกัดสี ศึกษาวิธีการนำสีมาใช้ประโยชน์และทำตัวอย่างสีและได้จัดทำแปลงรวบรวมพันธุ์หม่อนเพื่อการอนุรักษ์และบำรุงรักษาให้ทรงสายพันธุ์ มิให้สูญหาย

กรอบที่ ๓ กรอบการสร้างจิตสำนึก

- กิจกรรมที่ ๗ สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช : จังหวัดหนองคายได้ดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนโดยมีสถาบันการศึกษาได้ยื่นสมัครเข้าร่วมโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน จำนวน ๙๕ แห่ง ได้รับการตอบรับการเป็นสมาชิกแล้ว จำนวน ๒๖ แห่ง (ได้รับป้ายและเกียรติบัตร ๑ แล้ว จำนวน ๔ แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนชุมชนโนนสา โรงเรียนโคกคอนวิทยาคม วิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย และโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๗ และเกียรติบัตร ๒ แล้ว จำนวน ๑ แห่ง คือ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๗) และรอการตอบกลับ จำนวน ๖๙ แห่ง

- กิจกรรมที่ ๘ กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช : จังหวัดหนองคายได้ดำเนินกิจกรรมพิเศษสนับสนุนโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ อย่างต่อเนื่องโดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้ดำเนินกิจกรรมพิเศษสนับสนุนดังนี้

๑. ประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชเพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

๒. จัดประชุมเพิ่มพูนประสิทธิภาพการดำเนินงานและขยายผลโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช จำนวน ๒ ครั้งในวันที่ ๑๕ พฤษภาคม และ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยใช้งบประมาณตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

๓. จัดสรรและอนุมัติงบประมาณให้ศูนย์ม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯหนองคาย เป็นตัวแทนของจังหวัดเข้าร่วมการประชุมและจัดแสดงนิทรรศการ “ทรัพยากรไทยหวนดูทรัพยากรสิ่งสินตน” ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ในห้วงเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

๔. องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคายได้สนับสนุนงบประมาณให้อำเภอสังคมจัดจ้างเจ้าหน้าที่ดูรักษาแปลงปลูกรักษาพันธุกรรมพืช ณ บริเวณภูค้อ บ้านนาบอน ตำบลนาจั่ว อำเภอสังคม จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท

๕. จังหวัดหนองคายโดยสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดได้เชิญชวนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมัครเข้าร่วมโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฐานทรัพยากรท้องถิ่น จำนวน ๖๘ แห่ง ครอบคลุมทุกพื้นที่ของจังหวัดหนองคาย โดยได้รับการตอบรับเป็นสมาชิกแล้ว จำนวน ๑๔ แห่ง รอการตอบรับเป็นสมาชิก จำนวน ๕๔ แห่ง

๑.๑๐ ข้อมูลสรุปผลการดำเนินงานตามแผนที่ผ่านมา

๑.๑๐.๑ ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

(๑) การจัดสรรงบประมาณ : จังหวัดหนองคายได้รับการจัดสรรงบประมาณตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ใน ๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ จำนวน ๘ โครงการ งบประมาณ ๑๕๗,๖๕๑,๐๐๐ บาท (หนึ่งร้อยห้าสิบล้านเจ็ดหมื่นห้าพันบาทถ้วน) ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยกระดับมาตรฐานการผลิต การค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและการบริการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำนวน ๔ โครงการ งบประมาณ ๑๑๖,๗๘๓,๐๐๐ บาท (คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๐๗)

- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาคนชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อมให้เป็นเมืองน่าอยู่ จำนวน ๑ โครงการ งบประมาณ ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (คิดเป็นร้อยละ ๖.๓๔)

- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมเกษตรยั่งยืน จำนวน ๑ โครงการ งบประมาณ ๒๑,๘๖๘,๐๐๐ บาท (คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘๗)

- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ เสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสังคมสงบสุข (ไม่ได้รับการจัดสรร)

- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนสู่มาตรฐานสากล จำนวน ๑ โครงการ งบประมาณ ๙,๐๐๐,๐๐๐ บาท (คิดเป็นร้อยละ ๕.๗๑)

(๒) การเบิกจ่ายงบประมาณ

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยกระดับมาตรฐานการผลิต การค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและการบริการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำนวน ๔ โครงการ งบประมาณ ๑๑๖,๗๘๓,๐๐๐ บาท ก่อหนี้ผูกพัน ๑๑๑,๔๙๘,๒๓๐ บาท (เงินเหลือจ่าย ๕,๒๘๔,๗๗๐ บาท) เบิกจ่ายแล้วเป็นเงิน ๑๐๘,๐๔๒,๒๓๐ บาท (คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๙) คงเหลือที่ยังไม่เบิกจ่าย (งบเหลือปี) เป็นเงิน ๓,๔๔๐,๐๐๐ บาท (คิดเป็นร้อยละ ๓.๑๐) คือโครงการหนองคายเมืองแห่งการท่องเที่ยว : กิจกรรมปรับปรุงภูมิทัศน์เส้นทางชมบั้งไฟพญานาค อำเภอโพนพิสัย : หน่วยดำเนินการ สำนักงานโยธาและผังเมืองจังหวัดหนองคาย

- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาคมน ชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อมให้เป็นเมืองน่าอยู่ จำนวน ๑ โครงการ งบประมาณ ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ก่อหนี้ผูกพัน ๙,๙๗๕,๖๗๑.๒๐ บาท (เงินเหลือจ่าย ๒๔,๓๒๘.๘๐ บาท) เบิกจ่ายเสร็จเรียบร้อยแล้ว (คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐)

- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมเกษตรยั่งยืน จำนวน ๒ โครงการ งบประมาณ ๒๑,๘๖๘,๐๐๐ บาท ก่อหนี้ผูกพัน ๑๗,๙๒๔,๖๔๒.๒๕ บาท (เงินเหลือจ่าย ๓,๙๔๓,๓๕๗.๗๕ บาท) เบิกจ่ายแล้ว เป็นเงิน ๑๗,๙๒๔,๕๓๐.๐๔ บาท (คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๙๙) คงเหลือ ๑๑๒.๒๑ บาท (คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๑)

- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ เสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสังคมสงบสุข (ไม่ได้รับการจัดสรร)

- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนสู่มาตรฐานสากล จำนวน ๑ โครงการ งบประมาณ ๙,๐๐๐,๐๐๐ บาท เบิกจ่ายเสร็จเรียบร้อยแล้ว (ร้อยละ ๑๐๐)

(มีเงินเหลือจ่าย รวมเป็นเงินสด ๙,๒๕๒,๔๕๖.๕๕ บาท (เก้าล้านสองแสนห้าหมื่นสองพันสี่ ร้อยห้าสิบหกบาทห้าสิบบาทห้าสตางค์) และจังหวัดได้ดำเนินการจัดทำโครงการ จำนวน ๕ โครงการ ๑๒ กิจกรรม ก่อหนี้ผูกพันในวงเงิน ๙,๑๐๖,๔๐๐ บาท (มีเงินเหลือจ่าย ๕๖๕,๘๐๐ บาท) เบิกจ่ายเสร็จเรียบร้อยแล้วทุกโครงการ)

สรุปภาพรวม : จังหวัดได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๑๕๗,๖๕๑,๐๐๐ บาท ก่อหนี้ผูกพัน ๑๕๗,๕๐๔,๙๔๓.๔๕ บาท (เงินเหลือจ่าย ๑๔๖,๐๕๖.๕๕ บาท) เบิกจ่ายแล้วเป็นเงิน ๑๕๔,๐๔๘,๘๓๑.๒๔ บาท (คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๘) คงเหลือที่ยังไม่เบิกจ่ายเป็นเงิน ๓,๕๕๖,๑๑๒.๒๑ บาท (คิดเป็นร้อยละ ๒.๒๔) คือ โครงการหนองคายเมืองแห่งการท่องเที่ยว : กิจกรรมปรับปรุงภูมิทัศน์เส้นทางชมบั้งไฟพญานาค อำเภอโพนพิสัย : หน่วยดำเนินการ สำนักงานโยธาและผังเมืองจังหวัดหนองคาย

(๓) ผลการดำเนินงาน

ตารางที่ ๑-๘๖ ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

ประเด็นยุทธศาสตร์	จำนวนโครงการ	งบประมาณ	ผลการดำเนินงาน	
			ผลผลิต	ผลลัพธ์
๑. ยกระดับมาตรฐานการผลิต การค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและการบริการมุ่งสู่ประชาคมอาเซียน	๔	๑๑๖,๗๘๓,๐๐๐	- ถนนในชนบทได้รับการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อการเกษตรและการท่องเที่ยว จำนวน ๕ เส้นทาง - สถานที่ท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้มีความสวยงาม จำนวน ๖ แห่ง	- ประชาชนได้รับความสะดวกในการขนส่งสินค้าเกษตรและการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว - สร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชนเพิ่มขึ้น - นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่เพิ่มขึ้น - สร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชนเพิ่มขึ้น
๒. พัฒนาคมน ชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อมให้เป็นเมืองน่าอยู่	๑	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	- พื้นที่ป่าได้รับการพัฒนาและฟื้นฟู จำนวน ๑,๒๐๐ ไร่	- พื้นที่ป่ามีความอุดมสมบูรณ์ มีระบบนิเวศที่ดีและเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าและพันธุ์พืชนานาชนิดอย่างยั่งยืน
๓. ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน	๒	๒๑,๘๖๘,๐๐๐	- พื้นที่สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าและศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๒ ตำบล ได้รับการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและปศุสัตว์ จำนวน ๖ แห่ง	- ประชาชนมีน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภค/บริโภค ตลอดปี - สร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชนเพิ่มมากขึ้น
๔. เสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสังคมสงบสุข	-	ไม่ได้รับการจัดสรร	-	-
๕. พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนสู่มาตรฐานสากล	๑	๙,๐๐๐,๐๐๐	- การพัฒนาช่องทางพัฒนาจังหวัดและการให้บริการประชาชน	- ประชาชนมีความพึงพอใจในงานบริการของจังหวัดเพิ่มขึ้น
รวม	๘	๑๕๗,๖๕๑,๐๐๐	หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”	

๑.๑๐.๒ ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

(๑) การจัดสรรงบประมาณ : จังหวัดหนองคายได้รับการจัดสรรงบประมาณตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ใน ๕ ประเด็นยุทธศาสตร์ จำนวน ๑๐ โครงการ งบประมาณ ๒๑๙,๔๐๑,๕๐๐ บาท (สองร้อยสิบเก้าล้านสี่แสนหนึ่งพันห้าร้อยบาทถ้วน) ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยกระดับมาตรฐานการผลิต การค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและการบริการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำนวน ๓ โครงการ งบประมาณ ๑๑๓,๐๓๐,๒๐๐ บาท (คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๕๐)

- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาคน ชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อมให้เป็นเมืองน่าอยู่
(ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ)

- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมเกษตรยั่งยืน จำนวน ๓ โครงการ งบประมาณ ๕๙,๗๖๘,๒๘๐ บาท (คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒๑)

- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ เสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสังคมสงบสุข จำนวน ๒ โครงการ งบประมาณ ๓,๑๘๔,๒๒๐ บาท (คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๑)

- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนสู่มาตรฐานสากล จำนวน ๒ โครงการ งบประมาณ ๔๓,๔๑๘,๘๐๐ บาท (คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๗๘)

(๒) การเบิกจ่ายงบประมาณ

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยกระดับมาตรฐานการผลิต การค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและการบริการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำนวน ๓ โครงการ งบประมาณ ๑๑๓,๐๓๐,๒๐๐ บาท เบิกจ่ายแล้ว ๕๙,๘๐๗,๔๖๘.๙๙ บาท (คิดเป็นร้อยละ ๕๓) ยังไม่เบิกจ่าย ๕๓,๒๒๒,๗๓๑.๐๑ บาท (คิดเป็นร้อยละ ๔๗)

- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาคน ชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อมให้เป็นเมืองน่าอยู่
(ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ)

- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมเกษตรยั่งยืน จำนวน ๓ โครงการ งบประมาณ ๕๙,๗๖๘,๒๘๐ บาท เบิกจ่ายแล้ว ๔๔,๔๐๕,๕๒๒.๓๓ บาท (คิดเป็นร้อยละ ๘๗) ยังไม่เบิกจ่าย ๑๕,๓๖๒,๗๕๗.๙๕ บาท (คิดเป็นร้อยละ ๑๓)

- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ เสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสังคมสงบสุข จำนวน ๒ โครงการ งบประมาณ ๓,๑๘๔,๒๒๐ บาท เบิกจ่ายแล้ว ๓,๑๘๔,๒๒๐ บาท (คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐)

- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนสู่มาตรฐานสากล จำนวน ๒ โครงการ งบประมาณ ๔๓,๔๑๘,๘๐๐ บาท เบิกจ่ายแล้ว ๒๖,๑๓๐,๓๐๐ บาท (คิดเป็นร้อยละ ๖๒) ยังไม่เบิกจ่าย ๑๖,๒๘๘,๕๐๐ บาท (คิดเป็นร้อยละ ๓๘)

สรุปภาพรวม : จังหวัดได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๒๑๙,๔๐๑,๕๐๐ บาท ก่อหนี้ผูกพัน ๒๐๙,๔๖๖,๒๘๕.๙๙ บาท (เงินเหลือจ่ายส่งคืนสำนักงานงบประมาณ ๙,๙๓๕,๒๑๔.๐๑ บาท) เบิกจ่ายแล้วเป็นเงิน ๑๓๓,๕๒๗,๕๑๑.๓๒ บาท (คิดเป็นร้อยละ ๖๔) คงเหลือที่ยังไม่เบิกจ่าย เป็นเงิน ๘๕,๘๗๓,๙๘๘.๖๗ บาท (คิดเป็นร้อยละ ๓๖)

(๓) ผลการดำเนินงาน

ตารางที่ ๑-๘๖ ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

ประเด็นยุทธศาสตร์	จำนวนโครงการ	งบประมาณ	ผลการดำเนินงาน	
			ผลผลิต	ผลลัพธ์
๑. ส่งเสริมเกษตรยั่งยืน	๓	๖๘,๙๘๒,๗๐๐	- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ จำนวน ๑ แห่ง - ฝายน้ำล้นแบบทางน้ำฝาน จำนวน ๑ แห่ง - แหล่งน้ำได้รับการพัฒนาและปรับปรุง จำนวน ๕ แห่ง - พืชเศรษฐกิจสำคัญของจังหวัดได้รับการพัฒนา ด้านการผลิต จำนวน ๘ ชนิด (ข้าว/ยางพารา/สับปะรด/พืชผัก/กล้วยน้ำหว่า/กล้วยหอมทอง/กาแฟ/พริกไทย - เลี้ยงปลาเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน จำนวน ๑๐ แห่ง - เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อได้รับการพัฒนาศักยภาพ จำนวน ๔๐๐ ราย	- ประชาชนมีน้ำใช้เพื่อการอุปโภค/บริโภค และน้ำเพื่อการเกษตรตลอดทั้งปีและมีรายได้เพิ่มขึ้น - ประชาชนมีน้ำใช้เพื่อการอุปโภค/บริโภคและน้ำเพื่อการเกษตรตลอดทั้งปีและมีรายได้เพิ่มขึ้น - ประชาชนมีน้ำใช้เพื่อการอุปโภค/บริโภค และน้ำเพื่อการเกษตรตลอดทั้งปีและมีรายได้เพิ่มขึ้น - พืชเศรษฐกิจสำคัญมีคุณภาพและเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น - เด็กได้รับสารโปรตีนจากโครงการอาหารกลางวัน มี การเจริญเติบโตที่เหมาะสมตามวัย - เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ มีองค์ความรู้และมีรายได้เพิ่มขึ้น

ตารางที่ ๑-๘๖ ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	จำนวนโครงการ	งบประมาณ	ผลการดำเนินงาน	
			ผลผลิต	ผลลัพธ์
๒. ยกระดับมาตรฐานการผลิตการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและบริการมุ่งสู่ประชาคมอาเซียน	๓	๑๐๕,๐๐๐,๐๐๐	- มีเส้นทางจักรยานเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจำนวน ๓ แห่ง (อ.เมืองฯ อ.ท่าบ่อ และอ.ศรีเชียงใหม่) - ถนนสายหลักของจังหวัดได้รับการพัฒนาและปรับปรุงภูมิทัศน์ จำนวน ๑ แห่ง - ส่วนราชการจังหวัดได้รับการพัฒนาและปรับปรุงภูมิทัศน์ จำนวน ๑ แห่ง - สถานที่ท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาและปรับปรุง จำนวน ๑ แห่ง - ถนนเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาและปรับปรุงจำนวน ๓ เส้นทาง	- นักท่องเที่ยวและประชาชนมีสถานที่ออกกำลัง/สันทนาการเป็นแรงจูงใจให้เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดหนองคายเพิ่มมากขึ้น - ภูมิทัศน์สวยงามเป็นแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น - ประชาชนและนักท่องเที่ยวมีสถานที่ออกกำลังกายและสันทนาการ - นักท่องเที่ยวและประชาชนเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น - นักท่องเที่ยวและประชาชนได้รับความสะดวกสบายในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวมากขึ้น

ตารางที่ ๑-๘๖ ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	จำนวน โครงการ	งบประมาณ (บาท)	ผลการดำเนินงาน	
			ผลผลิต	ผลลัพธ์
๓. เสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสังคมสงบสุข	๒	๒,๐๐๐,๐๐๐	- ป ร ะ ชุ ม คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนหนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และหนองคาย- บอ ลี คำไซ จำนวน ๒ ครั้ง - ประชุมผู้บริหารระดับสูงและอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติการประชุมตามกรอบความร่วมมือ ๓ ประเทศ ๙ จังหวัด จำนวน ๒ ครั้ง - พัฒนาศักยภาพประชาชนในการป้องกันชายแดนและแหล่งข่าวภาคประชาชน จำนวน ๑ ครั้ง	- จังหวัดหนองคายมีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้านในมิติของความมั่นคงทำให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาความร่วมมือตามแนวชายแดนร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล - จังหวัดหนองคายมีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้านในมิติของการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว การศึกษา และวัฒนธรรม - ตามแนวชายแดนจังหวัดหนองคายมีความสงบเรียบร้อย
๔. พัฒนาคมน ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อมให้เป็นเมืองน่าอยู่	-	(ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ)	-	-

ตารางที่ ๑-๘๖ ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (บาท)	ผลการดำเนินงาน	
			ผลผลิต	ผลลัพธ์
๕. พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนสู่มาตรฐานสากล	๒	๔๓,๔๑๘,๘๐๐	- พัฒนาช่องทางการพัฒนาจังหวัดและการให้บริการประชาชน - มีศูนย์บริการ OSS จำนวน ๑ แห่ง - ถนนเข้าสู่ศูนย์บริการ OSS จำนวน ๑ เส้นทาง	- ประชาชนมีความพึงพอใจในงานบริการของจังหวัด - ประชาชน / ผู้ประกอบการได้รับความสะดวกสบายในการค้า การลงทุนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย

๑.๑๑ นโยบายและข้อมูลอื่นๆที่สำคัญ

๑.๑๑.๑ นโยบายรัฐบาล : คณะรัฐมนตรีของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ มี ๑๑ ด้าน ดังนี้

- (๑) การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์
- (๒) การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ
- (๓) การลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ
- (๔) การศึกษาและเรียนรู้การทฤษฎีการบูรณาการและวัฒนธรรม
- (๕) การยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุขและสุขภาพของประชาชน
- (๖) การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ
- (๗) การส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน
- (๘) การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนาและนวัตกรรม
- (๙) การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรและการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
- (๑๐) การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ
- (๑๑) การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

๑.๑๑.๒ ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ประเทศไทยจะยังคงประสบภาวะแวดล้อมและบริบทของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ อาทิ กระแสการเปิดเศรษฐกิจเสรี ความท้าทายของเทคโนโลยีใหม่ๆ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรง ประกอบกับสถานการณ์ด้านต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศในปัจจุบันที่ยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน เช่น ปัญหาผลิตภาพการผลิตความสามารถในการแข่งขัน คุณภาพการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นต้น ทำให้การพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงจำเป็นต้องยึดกรอบแนวคิดและหลักการในการวางแผนที่สำคัญ ดังนี้

- (๑) การน้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- (๒) คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม
- (๓) การสนับสนุนและส่งเสริมแนวทางการปฏิรูปประเทศ
- (๔) การพัฒนาสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

แนวทางการพัฒนา มีดังนี้

- (๑) การยกระดับศักยภาพการแข่งขันและการหลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลางสู่รายได้สูง
- (๒) การพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัยและการปฏิรูประบบเพื่อสร้างสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ
- (๓) การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม
- (๔) การรองรับการเชื่อมโยงภูมิภาคและความเป็นเมือง
- (๕) การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- (๖) การบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กำหนด ๑๐ ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) นับเป็นแผนแรกที่จะล้อไปกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ในช่วง ๕ ปีแรกวางโครงสร้างประเทศไทยสู่การพัฒนาอย่างมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน เปลี่ยนผ่านประเทศไทยจากประเทศรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง

ยึดคนเป็นศูนย์กลาง : แผนพัฒนาฉบับที่ ๑๒ จะเป็นแผนฉบับแรกที่ยึดโยงยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ในช่วงของ ๕ ปีแรก คือ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ซึ่งในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี วางเป้าหมายให้ไทยเป็นประเทศที่มีรายได้สูงระดับ ๑๒,๗๓๕ ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อคนต่อปี จากที่ในแผนฯ ๑๑ วางไว้ ๖,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อคนต่อปี และ ๘,๒๐๐ ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อคนต่อปี ในช่วงปลายแผนฯ ๑๒ โดยหลักของการวางแผนฯ ๑๒ ได้น้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม การพัฒนาที่ยึดหลักสมดุล ยั่งยืน โดยวิสัยทัศน์ของการพัฒนา ให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีการกระจายรายได้ และการพัฒนาอย่างเท่าเทียม มีระบบนิเวศที่ดี สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” รวมมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ๑๐ ยุทธศาสตร์ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทุนมนุษย์ เนื่องจากโครงสร้างประชากรไทยจะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ เมื่อสิ้นสุดแผนฯ ฉบับที่ ๑๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยมีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ ๑๙.๘ ขณะที่วัยแรงงานเริ่มลดลง ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จึงให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ มุ่งพัฒนาเชิงคุณภาพในแต่ละช่วงวัยบนพื้นฐานของการมีสถาบันทางสังคมที่เข้มแข็ง เพื่อเตรียมคนไทยให้มิตักษะการดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ ๒๑

ลดความเหลื่อมล้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมเพื่อขยายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมให้กลุ่มประชากร ร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุด ให้ทุกคนเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพได้ทั่วถึง จากเดิมมีความความเหลื่อมล้ำด้านสินทรัพย์และการถือครองที่ดินและปัญหาการกระจายบริการภาครัฐที่มีคุณภาพยังไม่ทั่วถึง

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืนคือให้ความสำคัญกับการบริหารเศรษฐกิจมหภาคให้มีเสถียรภาพ เพิ่มประสิทธิภาพภาคการเงินและดูแลวินัยการเงินการคลังควบคู่ไปกับการสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจรายสาขา มีเป้าหมายให้เศรษฐกิจขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพโดยขยายตัวเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๕% มีรายได้ต่อหัวเป็น ๘,๒๐๐ เหรียญสหรัฐฯ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ รักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สร้างสมดุลของการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและการแก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ความมั่นคง จะเห็นว่าช่วงของแผนฯ ๑๒ มีการก่อการร้ายมากขึ้น ซึ่งต้องดูแลไม่ให้กระทบกับเศรษฐกิจและสังคม และเป็นแผนที่ต้องเตรียมรับมือกับอาชญากรรมข้ามชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติดมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย มีเป้าหมายเพื่อลดสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการให้บริการของภาครัฐและประสิทธิภาพการประกอบธุรกิจของประเทศให้อยู่ในอันดับ ๒ ของอาเซียน รวมทั้งลดปัญหาการทุจริตประพฤติดมิชอบของประเทศเพื่อเพิ่มคะแนน ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (CPI) ให้อยู่สูงกว่า ๕๐% เมื่อสิ้นสุดแผนฯ ๑๒ ปัจจุบันอยู่ที่ร้อยละ ๓๘ และใน ๒๐ ปี ตั้งเป้าให้การคอร์รัปชันหมดไปจากประเทศ

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ มีเป้าหมายสำคัญ คือการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ในภาพรวม เช่น เพิ่มปริมาณการขนส่งสินค้าทางรางจาก ๒% เป็นไม่น้อยกว่า ๔% และปริมาณการขนส่งสินค้าทางน้ำเพิ่มจาก ๑๕% เป็นไม่น้อยกว่า ๑๙% ขณะที่การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล เช่น ขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ได้ ๘๕% ของหมู่บ้านทั่วประเทศและมีผู้ประกอบการดิจิทัลรายใหม่เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ราย โดยช่วงแผนฯ ๑๒ คาดว่าการพัฒนาระบบรถไฟทางคู่ขนาดราง ๑ เมตร ระยะแรกจะแล้วเสร็จทุกเส้นทางและเริ่มสร้างโครงข่ายรถไฟทางคู่ระยะที่ ๒ ได้ และเริ่มก่อสร้างระบบไฟฟ้าความเร็วสูงเพื่อเป็นเครื่องมือกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค โดยทำควบคู่ไปกับการวางแผนพัฒนาพื้นที่เมืองบริเวณสถานีรถไฟ และเริ่มพัฒนาระบบขนส่งมวลชนสาธารณะในเมืองหลัก และพัฒนาโครงข่ายถนน เส้นทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๘ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม มีเป้าหมายเพิ่มสัดส่วนค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาสู่ ๑.๕% ของจีดีพี และสัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาภาคเอกชนต่อภาครัฐเป็น ๗๐:๓๐ เพิ่มบุคลากรด้านวิจัยและพัฒนาเป็น ๒๕ คนต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คน และเพิ่มอันดับความสามารถการแข่งขันโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จัดโดยไอเอ็มดีให้อยู่ในลำดับ ๑ ใน ๓๐

พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ ๙ การพัฒนาภาค เมืองและพื้นที่เศรษฐกิจ วางแนวทางพัฒนาที่สำคัญคือ พัฒนาภาคเหนือให้เป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้หลุดพ้นจากความยากจน ก้าวสู่เป้าหมาย “อีสาน พึ่งตนเอง” พัฒนาภาคกลางให้เป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำ เป็นศูนย์อุตสาหกรรมของอาเซียน เป็นฐานการผลิตอาหารและสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ พัฒนาภาคใต้เป็นฐานสร้างรายได้ที่หลากหลาย เป็นศูนย์กลางผลิตภัณธ์ยางพาราและปาล์มน้ำมันของภูมิภาค เป็นแหล่งผลิตภัณธ์อาหารทะเลที่ได้มาตรฐานสากล รวมทั้งพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก หรืออีสเทิร์นซีบอร์ด มีเป้าหมายฟื้นฟูและพัฒนาให้ขยายตัวอย่างสมดุล ส่วนพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ชายแดนจะเป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านที่เติบโตอย่างยั่งยืนและเกิดผลเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ กำหนดให้พัฒนาเมืองศูนย์กลางของจังหวัดให้เป็นเมืองน่าอยู่สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคมอย่างเท่าเทียม

ยุทธศาสตร์ที่ ๑๐ การต่างประเทศ ประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาค ได้แก่ การเตรียมความพร้อมให้ไทยเป็นประตูสู่ภาคตะวันตกและภาคตะวันออกของเอเชีย โดยดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกในการส่งเสริมผู้ประกอบการไทยไปลงทุนในต่างประเทศ เพื่อใช้ประโยชน์จากจุดเด่นของทำเลที่ตั้งของไทยเป็นจุดเชื่อมโยงสำคัญให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย

๑.๑๑.๓ ประเทศไทย ๔.๐” หรือ “ไทยแลนด์ ๔.๐”

ไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยหรือ โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล ภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่เข้ามาบริหารประเทศบนวิสัยทัศน์ที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ที่มีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ เพื่อปรับแก้จัดระบบ ปรับทิศทาง และสร้างหนทางพัฒนาประเทศให้เจริญสามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงในศตวรรษที่ ๒๑ ได้

“ประเทศไทย ๔.๐” คือ ประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมามีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นต้นไปอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ ยุคแรก เรียกว่า “ประเทศไทย ๑.๐” เน้นการเกษตรเป็นหลัก เช่น ผลิตและขาย พืชไร่ พืชสวน หมู หมา กาไก่ เป็นต้น ยุคที่สอง เรียกว่า “ประเทศไทย ๒.๐” เน้นอุตสาหกรรมแต่เป็นอุตสาหกรรมเบา เช่น การผลิตและขายรองเท้า เครื่องหนัง เครื่องดื่ม เครื่องประดับ เครื่องเขียน กระเป๋า เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น และปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จัดอยู่ใน ยุคที่สาม เรียกว่า “ประเทศไทย ๓.๐” เป็นอุตสาหกรรมหนักและการส่งออก เช่น การผลิตและขาย ส่งออกเหล็กกล้า รถยนต์ กลั่นน้ำมัน แยกก๊าซธรรมชาติ ปูนซีเมนต์ เป็นต้น แต่ไทยในยุค ๑.๐ ๒.๐ และ ๓.๐ รายได้ประเทศยังอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต้องรีบพัฒนาเศรษฐกิจสร้างประเทศ จึงเป็นสาเหตุให้นำไปสู่ยุคที่สี่ให้รหัสใหม่ว่า “ประเทศไทย ๔.๐” ให้เป็นเศรษฐกิจใหม่ (New Engines of Growth) มีรายได้สูง โดยวางเป้าหมายให้เกิดภายใน ๕-๖ ปี คล้ายกับการวางภาพอนาคตทางเศรษฐกิจที่ชัดเจนของประเทศที่พัฒนา เช่น สหรัฐอเมริกา “A Nation of Makers” อังกฤษ “Design of Innovation” อินเดีย “Made in India” หรือ ประเทศเกาหลีใต้ที่วางโมเดลเศรษฐกิจในชื่อ “Creative Economy”

“ประเทศไทย ๔.๐” เป็นความมุ่งมั่นของนายกรัฐมนตรี ที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” โดยมีฐานคิดหลักคือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้าเชิง “นวัตกรรม” เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิด สร้างสรรค์ และนวัตกรรม และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้า ไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น

ดังนั้น “ประเทศไทย ๔.๐” จึงมีการเปลี่ยนวิธีการทำที่มีลักษณะสำคัญคือเปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิมในปัจจุบัน ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) โดยเกษตรกรต้องร่ำรวยขึ้น และเป็นเกษตรกรแบบเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) เปลี่ยนจาก Traditional SMEs หรือ SMEs ที่มีอยู่และรัฐต้องให้ความสำคัญช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลาไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ Startup บริษัทเกิดใหม่มีศักยภาพสูง เปลี่ยนจาก Traditional Services ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำไปสู่ “High Value Services” และเปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ/ทักษะสูง

ไทยแลนด์ ๔.๐ จะพัฒนาเพื่อให้เกิดผลจริงต้องมีการพัฒนาวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัย และการพัฒนาต่อยอดในกลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมาย มีจำนวน ๕ กลุ่ม ดังนี้

๑. กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ เช่น สร้างเส้นทางธุรกิจใหม่ (New Startups) ด้านเทคโนโลยีการเกษตรเทคโนโลยีอาหาร เป็นต้น
๒. กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ เช่น พัฒนาเทคโนโลยีสุขภาพ เทคโนโลยีการแพทย์ สปา เป็นต้น
๓. กลุ่มเครื่องมือ อุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบเครื่องกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม เช่น เทคโนโลยีหุ่นยนต์ เป็นต้น
๔. กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่างๆ ปัญญาประดิษฐ์ และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว เช่น เทคโนโลยีด้านการเงิน อุปกรณ์เชื่อมต่อออนไลน์โดยไม่ต้องใช้คน เทคโนโลยีการศึกษา อี-มาร์เก็ตเพลส (E-Marketplace) อี-คอมเมิร์ซ (E-Commerce) เป็นต้น
๕. กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง เช่น เทคโนโลยีการออกแบบ ธุรกิจไลฟ์สไตล์ เทคโนโลยีการท่องเที่ยว การเพิ่มประสิทธิภาพการบริการ เป็นต้น

ไทยแลนด์ ๔.๐ การพัฒนาประเทศภายใต้โมเดล “ประเทศไทย ๔.๐” จะสำเร็จ ใช้แนวทาง “สานพลังประชารัฐ” เป็นตัวการขับเคลื่อน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ภาคการเงินการธนาคาร ภาคประชาชน ภาคสถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยต่างๆ ร่วมกันระดมความคิด ผนึกกำลังกันขับเคลื่อน ผ่านโครงการ บันทึกความร่วมมือ กิจกรรม หรือ งานวิจัยต่างๆ โดยการดำเนินงานของ “ประชารัฐ” กลุ่มต่างๆ อันได้แก่ กลุ่มที่ ๑ การยกระดับนวัตกรรมและผลิตภัณธ์การปรับแก้กฎหมายและกลไกภาครัฐ พัฒนาคัลเลเตอร์ภาคอุตสาหกรรมแห่งอนาคตและการดึงดูดการลงทุน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน กลุ่มที่ ๒ การพัฒนาการเกษตรสมัยใหม่และการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ กลุ่มที่ ๓ การส่งเสริมการท่องเที่ยวและไมล์ การสร้างรายได้ และการกระตุ้นการใช้จ่ายภาครัฐ กลุ่มที่ ๔ การศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาผู้นำ (โรงเรียนประชารัฐ) รวมทั้งการยกระดับคุณภาพวิชาชีพ และกลุ่มที่ ๕ การส่งเสริมการส่งออก และการลงทุนในต่างประเทศรวมทั้งการส่งเสริมกลุ่ม SMEs และผู้ประกอบการใหม่ (Star Up) ซึ่งแต่ละกลุ่มกำลังวางระบบและกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายอย่างเข้มข้น

แผนภาพที่ ๑-๒๘ โมเดลประเทศไทย ๔.๐

โดยสรุป กระบวนทัศน์ในการพัฒนาประเทศไทยได้ “ประเทศไทย ๔.๐” เป็นอีกนโยบายหนึ่งที่เป็น การวางรากฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาว เป็นจุดเริ่มต้นในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่ มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ตามวิสัยทัศน์รัฐบาล เป็นรูปแบบที่มีการผลักดันการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ การปฏิรูป การ วิจัยและการพัฒนา และการปฏิรูปการศึกษาไปพร้อมๆกันเป็นการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนภายใต้แนวคิด “ประชารัฐ” ที่ผนึกกำลังกับเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ การวิจัยพัฒนา และบุคลากรทั้งในและระดับโลก ในระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา ประเทศไทยผ่านการพัฒนาเศรษฐกิจมาแล้ว ๓ ช่วงสำคัญ คือ ในช่วงที่ ๑ ประเทศไทยพัฒนาประเทศบนฐานรายได้ภาคเกษตรเป็นหลัก ใช้ทรัพยากรเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ส่วนใน ระยะต่อมาคือการพัฒนาประเทศโดยใช้อุตสาหกรรมเบา มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในภาคอุตสาหกรรมให้ มากขึ้น ทำให้สามารถยกระดับจากประเทศรายได้ต่ำขึ้นมาเป็นประเทศรายได้ปานกลาง ส่วนในช่วงของประเทศไทย ๓.๐ ประเทศไทยเร่งรัดการผลิตโดยใช้อุตสาหกรรมหนักเป็นตัวขับเคลื่อน ซึ่งในช่วงนี้เศรษฐกิจมีการ ขยายตัวมากอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาก็คือการผลิตโดยใช้เครื่องจักรหนักและแรงงานเข้มข้น ยังไม่เพียงพอที่จะทำ ให้ประเทศหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง ดังนั้นในโมเดลประเทศ ๔.๐ คือการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิต เน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ

สิ่งที่รัฐบาลอยากไปให้ถึงก็คือ การที่ประเทศไทยสามารถสร้างและส่งออกเทคโนโลยีของตัวเองได้ โดยมีเป้าหมายอยู่ที่ ๕ อุตสาหกรรมที่ประเทศมีองค์ความรู้ และศักยภาพที่จะพัฒนาต่อยอดได้ ได้แก่ กลุ่ม อุตสาหกรรมอาหาร เกษตรและไบโอเทคโนโลยี (Food, Agriculture & Bio-tech) กลุ่มอุตสาหกรรมเพื่อสุขภาพ (Health, Wellness & Bio-Medical) กลุ่มอุตสาหกรรมอุปกรณ์อัจฉริยะ และหุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม (Smart Devices Robotics & Mechatronics) กลุ่มอุตสาหกรรมดิจิทัล พัฒนาระบบการสื่อสาร และเทคโนโลยีสมัยใหม่ (Digital & Embedded Technology) กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ และการเพิ่มมูลค่าการบริการ

การพัฒนาในแนวทางนี้ เป็นเป้าหมายสำคัญอย่างหนึ่งของประเทศ ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และสิ่งที่ต้องเดินหน้าปฏิรูป เพื่อผลักดันโมเดลประเทศไทย ๔.๐ มี ๓ เรื่องที่ต้องปฏิรูปไปพร้อมๆกัน คือ การปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจจากเดิมที่เป็นการผลิตโดยใช้แรงงาน เครื่องจักรและทรัพยากรต้องเปลี่ยนเป็น การผลิตบนฐานความรู้ และเทคโนโลยี (Technology Base) การพัฒนาภาคบริการ รวมทั้งต้องมีการปฏิรูปการ วิจัยและพัฒนา ตั้งสถาบันวิจัยระดับโลกเข้ามาตั้งในประเทศไทย และการปฏิรูประบบการศึกษาต้องเน้นไปที่การ สร้างแรงงานที่มีความรู้เรื่องเทคโนโลยี เพื่อสอดคล้องกับแนวทางพัฒนาอุตสาหกรรมในอนาคต

แนวคิด Industry ๔.๐ นี้ มักเรียกในสหรัฐอเมริกาว่า “The Internet of Things” คือการทำให้กระบวนการผลิตสินค้าเชื่อมกับเทคโนโลยีดิจิทัล หรือแม้กระทั่งทำให้ตัวสินค้าเองเชื่อมกับเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การมีระบบป้องกันข้อมูลให้เครื่องจักรสามารถผลิตสิ่งของตามแต่การสั่ง (ออนไลน์) จากผู้บริโภคโดยตรง การใส่ตัวส่งข้อมูลในเครื่องใช้ไฟฟ้า เพื่อประมวลสถิติการใช้และแจ้ง (โดยอัตโนมัติ) กลับไปยังโรงงานเมื่อเกิดปัญหาทางเทคนิค การใช้คอมพิวเตอร์จิ๋วกินได้ (ขนาดเท่ายาเม็ด) ให้ผู้บริโภคกลืนเข้าไปเพื่อเก็บข้อมูลสุขภาพในร่างกาย ฯลฯ จะเห็นได้ว่า Industry ๔.๐ ยังเป็นแนวคิดที่ใหม่มาก หลายอย่างอยู่ในช่วงทดลองและพัฒนา แต่ก็ยังเป็นแนวคิดที่มีศักยภาพที่จะเปลี่ยนแปลงทุกวงการ ตั้งแต่แนวทางการบริโภคสินค้าของผู้คนทั่วไป ตลอดจนแนวทางการรักษาทางการแพทย์ ระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ มักเริ่มจากภาคการเกษตร จากนั้นจึงพัฒนาภาคอุตสาหกรรม และต่อไปยังภาคบริการและภาคการเงิน แต่หลังจากที่เกิดวิกฤติการเงินในสหรัฐอเมริกา และยุโรปในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ก็ทำให้มีนักวิเคราะห์หลายคนเริ่มมองว่า ภาคบริการและภาคการเงินนั้นเป็น “มายา” มากกว่าจะเป็น “ของจริง” ภาคอุตสาหกรรมต่างหากที่นับเป็นหัวใจที่แท้จริงของระบบเศรษฐกิจ ทำให้เห็นการหวนกลับมาเน้นการส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีก้าวหน้าทั้งในสหรัฐฯ และ ในยุโรป

ส่วนประเทศไทยนั้น ตอนนี้มีนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ดูจากในเว็บไซต์ของรัฐบาลบอกว่าคำนี้มาจากหนังสือ “The Digital Economy” ของฝรั่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (หนังสือพูดถึงเรื่อง E-Commerce เป็นหลัก) โดยที่นโยบายของรัฐบาลไทยในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ อ่านจับใจความสำคัญได้ว่า เน้นส่งเสริมการขายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศส่งเสริม E-Commerce E-Documents และ E-Learning เพื่อให้ไทยก้าวเป็นผู้นำเศรษฐกิจดิจิทัลในภูมิภาคอาเซียน

๑.๑๑.๔ ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘ เห็นชอบให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนและให้เสนอร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานในระยะที่ ๒ ของรัฐบาล (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙) และกรอบการปฏิรูปในระยะที่ ๓ (ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นไป)

คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ๒ คณะ ได้แก่

(๑) คณะอนุกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์และกรอบการปฏิรูป เพื่อจัดทำร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี

(๒) คณะอนุกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการตามแนวทางการปฏิรูปประเทศเพื่อจัดทำร่างแผนปฏิบัติการตามแนวทางการปฏิรูปประเทศ (Roadmap) ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี

คณะอนุกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์และกรอบการปฏิรูปได้ดำเนินการยกร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ตามแนวทางที่คณะรัฐมนตรีกำหนด โดยได้มีการนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติที่มาจากหลายภาคส่วน ได้แก่ ภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคการเมือง และ นักวิชาการ รวมถึงได้พิจารณานำข้อคิดเห็นจากสภาพัฒนาการและความคิดเห็นจากภาคประชาชนมาเป็นข้อมูลในการยกร่างยุทธศาสตร์ชาติด้วย และได้นำเสนอร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ต่อที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการปรับปรุงร่างยุทธศาสตร์ชาติตามมติที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ

ในการดำเนินการขั้นต่อไป คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติจะนำเสนอร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและจะได้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ก่อนที่จะนำเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบกรอบยุทธศาสตร์ชาติมาใช้เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการบริหารประเทศภายในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ – กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔) นอกจากนี้หน่วยงานต่างๆ จะได้นำแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นแผนระยะ ๕ ปี มาถ่ายทอดลงสู่แผนปฏิบัติการระดับกระทรวง และแผนพัฒนารายสาขา ในระหว่างที่กลไกการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่อยู่ระหว่างการดำเนินการซึ่งคาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จภายในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

สาระสำคัญ

ด้านสภาพแวดล้อม : ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา กระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกเป็นไปอย่างรวดเร็วและหลายมิติทำให้ภูมิทัศน์ของโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ก่อให้เกิดโอกาส ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี และการเมืองของประเทศไทย และในขณะเดียวกันก็เป็นความเสี่ยงและภัยคุกคามที่ต้องบริหารจัดการด้วยความยากลำบากมากขึ้น กระแสทุนนิยมและการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์เศรษฐกิจของโลกได้ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยจากเดิมที่มีโครงสร้างเศรษฐกิจในระบบ “เกษตรแบบพึ่งตนเอง” ต้องปรับตัวและเปลี่ยนไปเป็นระบบเศรษฐกิจที่ “พึ่งพาอุตสาหกรรมและการส่งออก” การพัฒนาในภาคเกษตรล่าช้ากว่าฐานการผลิตอื่นที่อาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้น ตามลำดับ จึงมีปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ระหว่างภาคการเกษตรกับภาคอุตสาหกรรม และระหว่างสังคมในเมืองและชนบทขยายวงกว้างขึ้น และปัญหาความยากจนกระจุกตัวในกลุ่มเกษตรกรรายย่อย และในภาคชนบท ในขณะเดียวกันการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ของโลกได้ทำให้เกิดภัยคุกคามด้านอื่นๆ ที่ซับซ้อนขึ้น อาทิ การก่อการร้าย โรคระบาดเครือข่ายยาเสพติดข้ามชาติ และการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกที่รุนแรงขึ้น โดยที่การก่อการร้ายจะยังเป็นภัยคุกคามของโลก และอาชญากรรมข้ามชาติเป็นปัญหาที่มีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้น ตามกระแสโลกาภิวัตน์ที่เข้มข้นขึ้น การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของผู้คน สินค้าและบริการ เงินทุน และองค์ความรู้ และเทคโนโลยีอย่างเสรีภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์เข้มข้นจะเอื้อให้สามารถประกอบอาชญากรรมในรูปแบบและช่องทางใหม่ๆ ที่แยบยลมากขึ้น สถานการณ์และแนวโน้มดังกล่าวบ่งชี้ว่าประเทศไทยต้องเตรียมความพร้อมในการพัฒนาระบบการเตือนภัยและการบริหารความเสี่ยงที่ดีและประชาชนจะต้องได้รับความรู้ที่สามารถใช้พิจารณาญาณได้ดีในสถานการณ์ที่ล่อแหลมและมีความเสี่ยง

นอกจากนั้นในช่วงต้นศตวรรษที่ ๒๑ กระแสโลกาภิวัตน์ได้ทำให้ภูมิทัศน์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของโลกเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจสังคมอุตสาหกรรมมุ่งสู่เศรษฐกิจสังคมดิจิทัล ประกอบกับในอนาคต ๒๐ ปีข้างหน้าสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในทุกมิติ เงื่อนไขภายนอกที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศไทยในอนาคตได้แก่กระแสโลกาภิวัตน์ที่เข้มข้นขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีความเสี่ยงและท้าทายต่อการปรับตัวมากขึ้นจากการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีและรวดเร็วของผู้คน เงินทุน ข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้และเทคโนโลยีและสินค้าและบริการ ขณะเดียวกันการรวมกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาคนำไปสู่ความเชื่อมโยงทุกระบบ ในขณะที่ศูนย์รวมอำนาจทางเศรษฐกิจโลกเคลื่อนย้ายมาสู่เอเชียภายใต้สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจโลกซึ่งในช่วงระยะ ๑๐ ปีข้างหน้าจะยังคงได้รับผลกระทบจากปัจจัยสำคัญหลายประการทั้งปัญหาต่อเนื่องจากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจโลกในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑ – ๒๕๕๒ และวิกฤติการณ์ในกลุ่มประเทศยูโรโซนที่ทำให้ระดับหนี้สาธารณะในประเทศต่างๆ เพิ่มขึ้นและกลายเป็นความเสี่ยงต่อความ

ยังยืนทางการคลังขณะที่จะมีผลพวงต่อเนื่องจากการดำเนินมาตรการขยายปริมาณเงินขนาดใหญ่ในสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น ซึ่งเป็นความเสี่ยงให้เกิดภาวะเงินเฟ้อได้เมื่อเศรษฐกิจฟื้นตัวเต็มที่รวมทั้งอาจมีความผันผวนของการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ นอกจากนี้การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าสู่จุดอิ่มตัวมากขึ้น ขณะที่การพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ที่จะช่วยให้ประสิทธิภาพการผลิตของโลกเพิ่มขึ้นขนานใหญ่และเป็นวงกว้าง เช่นที่เคยเกิดขึ้นในช่วงการปฏิวัติอุตสาหกรรมยังไม่มีแนวโน้มการก่อตัวที่ชัดเจนแต่ก็มีแนวโน้มของการพัฒนาเทคโนโลยีในรูปแบบใหม่ๆ ที่จะเปิดโอกาสสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ ๆ ซึ่งภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว เศรษฐกิจโลกในช่วง ๑๐ ปีข้างหน้า มีแนวโน้มที่จะขยายตัวต่ำกว่าเฉลี่ยร้อยละ ๕.๑ ในช่วง ๕ ปีก่อนวิกฤติเศรษฐกิจโลก (พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๕๐) ดังนั้น ภายใต้สถานการณ์ที่ตลาดโลกขยายตัวช้า แต่ประเทศต่าง ๆ ขยายกำลังการผลิตเพื่อยกระดับศักยภาพการผลิต การแข่งขันในตลาดโลกจะมีความรุนแรงขึ้น ขณะเดียวกันการลดลงของประชากรไทยในระยะ ๑๐ - ๑๕ ปีข้างหน้า จะทำให้นาขนาดของตลาดในประเทศขยายตัวช้าลง เงื่อนไขดังกล่าวเป็นความเสี่ยงสำหรับอนาคตของเศรษฐกิจไทยในระยะยาวหากประเทศไทยไม่เร่งปรับโครงสร้างเพื่อแก้ปัญหาจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้สัมฤทธิ์ผล

ในด้านความมั่นคงของโลกก็กำลังก้าวเข้าสู่ช่วงเปลี่ยนผ่านที่สำคัญจากการปรับดุลอำนาจของสหรัฐฯ เพื่อพยายามคงบทบาทผู้นำโลกไว้และเพื่อคานอิทธิพลและบทบาทของจีนและรัสเซียที่เพิ่มมากขึ้น ในเอเชียและยุโรปนั้นน่าจะจะมีผลทำให้บรรยากาศด้านความมั่นคงของโลกในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ มีลักษณะผสมผสานกันทั้งความร่วมมือและความขัดแย้งโดยขึ้นอยู่กับปัจจัยผลประโยชน์แห่งชาติทั้งในระดับทวีปภาคีและพหุภาคีเป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดนโยบายของประเทศและกลุ่มประเทศ สำหรับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วจะเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับอนาคตของโลกและประเทศไทยเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เป็นอัจฉริยะจะกระทบการดำรงชีวิตของคนและทำให้เกิดธุรกิจรูปแบบใหม่ รวมทั้งเกิดการเชื่อมต่อและการบรรจบกันของเทคโนโลยีก้าวหน้า อุตสาหกรรม และผลิตภัณฑ์ภายใต้เงื่อนไขที่กดดันให้ต้องมีความสอดคล้องกับแนวคิดสีเขียวด้วยเช่นกัน และในขณะเดียวกัน เทคโนโลยีก็จะมีส่วนสำคัญในการแก้ปัญหาการลดลงของทรัพยากรต่างๆรวมทั้งน้ำมันซึ่งในช่วงที่ผ่านมาต้องเผชิญกับภาวะที่ปริมาณลดลง ราคาแพงขึ้น และผลักดันให้มุ่งสู่การผลิตพลังงานทดแทนในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งพืชพลังงานที่อาจจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหารของโลก

นอกจากนั้น ยังมีข้อจำกัดและความเสี่ยงสำคัญจากการเข้าสู่สังคมสูงวัยของโลกและภาวะภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงผันผวนและภาวะโลกร้อน ทั้งนี้โครงสร้างประชากรโลกที่เข้าสู่สังคมสูงวัยแม้จะส่งผลให้เกิดโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ แต่มีความเสี่ยงให้เกิดการแย่งชิงแรงงานและเงินทุน รวมทั้งมีแรงกดดันต่อการใช้จ่ายงบประมาณด้านสวัสดิการและสาธารณสุขเพิ่มขึ้นในหลาย ๆ ประเทศกลายเป็นความเสี่ยงด้านการคลังที่สำคัญสำหรับภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศที่ผันผวนก่อให้เกิดภัยธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นนั้นกดดันให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินธุรกิจ การดำรงชีวิต การผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้นในขณะที่ความพยายามในการกระจายความเจริญและการพัฒนาให้มีความทั่วถึงมากขึ้น ประกอบกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่องตามมาด้วยการมีข้อกำหนดของรูปแบบและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้พื้นที่ และความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมภายใต้เงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การยึดถือหลักการบริหารจัดการที่ดีทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน การใช้ระบอบประชาธิปไตย และการปฏิบัติให้เป็นไปตามสิทธิมนุษยชนจะเข้มข้นมากขึ้น

สำหรับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมภายในประเทศไทยนั้น ผลของการพัฒนาตั้งแต่อดีตถึง

ปัจจุบันทำให้ประเทศไทยมีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นตามลำดับโดยถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลางมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ และได้ขยับสูงขึ้นมาอยู่ในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลางตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และล่าสุดในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ รายได้ประชาชาติต่อหัวเพิ่มขึ้นเป็น ๕,๗๓๙ ดอลลาร์ สหรัฐ. ต่อปีฐานการผลิตและบริการหลากหลายขึ้น ฐานการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมใหญ่ขึ้นมาก หลายสาขาการผลิตและบริการสามารถแข่งขันและมีส่วนแบ่งในตลาดโลกสูงขึ้นและสร้างรายได้เงินตราต่างประเทศในระดับสูง อาทิ กลุ่มยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้าอุตสาหกรรมอาหาร สินค้าเกษตร การท่องเที่ยว และบริการด้านสุขภาพ ฐานเศรษฐกิจที่ใหญ่ขึ้นส่งผลให้การจ้างงานเพิ่มขึ้นเป็น ๓๘.๑ ล้านคนจากประชากรวัยแรงงาน ๓๘.๖ ล้านคน อัตราการว่างงานเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ ๑ ปัญหาความยากจนจึงลดลงตามลำดับ จากร้อยละ ๒๐.๐ ในปี ๒๕๕๐ เป็นร้อยละ ๑๐.๙ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ คุณภาพชีวิตดีขึ้นในทุกระดับ โอกาสการได้รับการศึกษา บริการสาธารณสุข บริการสาธารณะและโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ และการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ รวมถึงการเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ มีความครอบคลุมและมีคุณภาพดีขึ้นตามลำดับ ในขณะเดียวกันประเทศไทยก็มีความเป็นสากลมากขึ้น ความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับนานาชาติทั้งในรูปของทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อเป็นกลไกและช่องทางในการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ของประเทศก็มีความก้าวหน้าไปมาก รวมทั้งกรอบความร่วมมือที่ช่วยทำให้ประเทศไทยสามารถยกระดับมาตรฐานต่าง ๆ ไปสู่ระดับสากลก็มีความคืบหน้ามากขึ้น

นอกจากนั้น ประสบการณ์ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๑ ได้ส่งผลให้ภาครัฐและภาคเอกชนปรับตัวในการบริหารความเสี่ยงและสร้างภูมิคุ้มกันให้ดีขึ้นตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ดีอันได้แก่ การดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส รับผิดชอบและตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบดีขึ้น มีการกำกับดูแลวินัยทางการเงินการคลังที่กำหนดกรอบของความยั่งยืนทางการคลังเป็นแนวปฏิบัติที่ดีขึ้นและฐานะการคลังมีความมั่นคงมากขึ้น และฐานะเงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูง มีการปรับปรุงในเรื่องกฎหมายกฎระเบียบต่าง ๆ ได้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบมากขึ้น สร้างความเป็นธรรมให้กับกลุ่มต่าง ๆ สามารถคุ้มครองผู้บริโภค และประชาชนจากการถูกเอารัดเอาเปรียบได้ดีขึ้น ช่วยสร้างบรรยากาศของการแข่งขันในตลาด และสนับสนุนให้การดำเนินธุรกิจในประเทศไทยมีความสะดวกคล่องตัวมากขึ้น

แต่ประเทศไทยก็ยังมีจุดอ่อนในเชิงโครงสร้างหลายด้าน ทั้งทางเศรษฐกิจสังคม และการเมือง จุดอ่อนสำคัญของประเทศไทย ได้แก่ โครงสร้างประชากรสูงอายุมากขึ้นตามลำดับ แต่คุณภาพคนโดยเฉลี่ยยังต่ำ และการออมไม่เพียงพอ ประเทศขาดแคลนแรงงานทั้งในกลุ่มทักษะฝีมือสูงและกลุ่มทักษะฝีมือระดับล่าง ผลผลิตภาพแรงงานโดยเฉลี่ยยังต่ำ ทั้งระบบเศรษฐกิจมีผลผลิตภาพการผลิตรวมต่ำต้องอาศัยการเพิ่มปริมาณเป็นแรงขับเคลื่อนหลัก ขณะที่โครงสร้างเศรษฐกิจมีส่วนภาคการค้าระหว่างประเทศต่อขนาดของเศรษฐกิจสูงกว่าเศรษฐกิจภายในประเทศมากจึงมีความอ่อนไหวและผันผวนตามปัจจัยภายนอกเป็นสำคัญ ฐานการผลิตเกษตรและบริการมีผลผลิตภาพการผลิตต่ำโดยที่การใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อการเพิ่มมูลค่ายังมีน้อย การลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาอย่างไม่เพียงพอ การวิจัยที่ดำเนินการไปแล้วไม่ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างคุ้มค่า การพัฒนานวัตกรรมมีน้อย สำหรับการดำเนินงานและการบริหารจัดการภาครัฐก็ยังขาดการบูรณาการจึงสิ้นเปลืองงบประมาณ การดำเนินงานเพื่อพัฒนามักขาดความต่อเนื่อง ประสิทธิภาพต่ำขาดความ โปร่งใส และขาดความรับผิดชอบ ขณะที่ปัญหาคอร์รัปชันมีเป็นวงกว้างการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์รวมทั้งการบริหารจัดการน้ำยังไม่เป็นระบบโครงข่ายที่สมบูรณ์และล่าช้า การบังคับใช้กฎหมายยังขาดประสิทธิผลและกฎระเบียบต่าง ๆ ล้าสมัยไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลง คนไทยยังมีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม ไม่เคารพสิทธิผู้อื่นและไม่ยึดผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ขณะที่ความเหลื่อมล้ำ

และความแตกแยกในสังคมไทยยังเป็นปัญหาที่ท้าทายมากรวมทั้งปัญหาในด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่เผชิญกับภาวะขยะล้นเมืองและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลงในทุกด้าน

ทั้งนี้ปัจจัยและเงื่อนไขภายในประเทศที่จะส่งผลต่ออนาคตการพัฒนาประเทศไทยที่สำคัญ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ในระยะเวลา ๑๕ - ๒๐ ปีต่อจากนี้ไป จะมีนัยยะที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ กำลังคนในวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง ผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วย่อมส่งผลกระทบต่อศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ รูปแบบการใช้จ่าย การลงทุนและการออม ตลอดจนค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ความมั่นคงทางสังคมและคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขณะเดียวกันประเทศไทยก็เผชิญกับข้อจำกัดด้านทรัพยากร ทั้งด้านแรงงานและทรัพยากรธรรมชาติที่มีนัยยะต่อต้นทุนการผลิตและสภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่ของประชาชน นอกจากนี้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในมิติต่าง ๆ ก็มีนัยยะต่อการสร้างความสามัคคี สมานฉันท์ในสังคม ข้อจำกัดต่อการยกระดับศักยภาพทุนมนุษย์ ความจำเป็นในการลงทุนเพื่อยกระดับบริการทาง สังคมและโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและการปฏิรูปกฎระเบียบและกฎหมายที่ทำให้เกิดความเป็น ธรรมและลดความเหลื่อมล้ำและที่สำคัญเงื่อนไขจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องปรับตัวคือการแก้ปัญหาความอ่อนแอของการ บริหารราชการแผ่นดิน ที่ทำให้จำเป็นต้องเร่งปฏิรูประบบราชการและการเมืองเพื่อให้เกิดการบริหารราชการที่ดี

โครงสร้างที่เป็นจุดอ่อนและการบริหารจัดการที่ขาดประสิทธิภาพและความโปร่งใสดังกล่าวจะ ส่งผลให้ประเทศไทยยังต้องเผชิญกับแรงกดดันและความเสี่ยงมากขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่กระแสโลกาภิวัตน์ เข้มข้นขึ้นเป็นโลกไร้พรมแดนอย่างแท้จริง โดยที่การเคลื่อนย้ายของผู้คน สินค้าและบริการ เงินทุน องค์ความรู้ เทคโนโลยี ข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ เป็นไปอย่างเสรีส่งผลให้การแข่งขันตลาดโลกรุนแรงขึ้นโดยที่ประเทศต่าง ๆ เร่งผลักดันการเพิ่มผลิตภาพและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อการแข่งขัน ขณะเดียวกันความเสี่ยงและข้อจำกัดที่เกิด จากสภาพภูมิอากาศผันผวนรุนแรงต่อการดำเนินธุรกิจและการดำเนินชีวิตของผู้คนก็เพิ่มขึ้น กฎเกณฑ์ และกฎระเบียบของสังคมโลกจึงมีความเข้มงวดมากขึ้นทั้งในเรื่องการปลดปล่อยมลพิษ สิทธิมนุษยชน และกฎระเบียบทางการเงิน เป็นต้น เงื่อนไขต่าง ๆ ดังกล่าวจะเป็นแรงกดดันให้ประเทศไทยต้องปรับตัว และมีการบริหารความเสี่ยงอย่างชาญฉลาดมากขึ้น โดยที่การปรับตัวจะต้องหยั่งรากลึกลงไปถึงการเปลี่ยนแปลง ในเชิงโครงสร้างเพื่อแก้จุดอ่อนและควบคู่ไปกับการสร้างกลไกเชิงรุกให้จุดแข็งของประเทศเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งหากไม่สามารถแก้ปัญหาและปฏิรูปให้สัมฤทธิ์ผลได้ในระยะ ๔ - ๕ ปี ต่อจาก นี้ไป ประเทศไทยจะสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน รายได้เฉลี่ยของประชาชนจะไม่สามารถยกระดับให้ดีขึ้น ได้ คุณภาพคนโดยเฉลี่ย จะยังต่ำ และปัญหาความเหลื่อมล้ำจะรุนแรงขึ้น รวมทั้งทรัพยากรจะร่อยหรอเสื่อมโทรม ลงไปอีก และในที่สุดการพัฒนาประเทศจะไม่สามารถยั่งยืนไปได้ในระยะยาว

ทั้งนี้เงื่อนไขในปัจจุบันและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตในทุกมิติจะส่งผลต่ออนาคตการ พัฒนาประเทศไทยอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะในเชิงโครงสร้างทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ภายในประเทศทั้งที่เป็นจุดแข็งและเป็นจุดอ่อนที่จะต้องเผชิญและผสมผสานกับปัจจัยภายนอกและก่อให้เกิดทั้ง โอกาสและความเสี่ยงในหลากหลายมิติ การที่ประเทศไทยจะสามารถแสวงหาโอกาสจากการพัฒนาของโลกและ รับมือกับภัยคุกคามเหล่านี้ได้นั้น เป็นจะต้องมีการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตอย่างรอบด้าน ขณะเดียวกันต้องวิเคราะห์ศักยภาพภายในประเทศเพื่อเตรียมความพร้อมของประเทศต่อการเปลี่ยนแปลง เหล่านั้นโดยที่ประเทศไทยต้องปฏิรูปและปรับเปลี่ยนอย่างเป็นระบบขนานใหญ่เพื่อให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศเหมาะสมกับภูมิทัศน์ใหม่ของโลก ยืดหยุ่นปรับตัวได้เร็ว สามารถรับมือกับความเสี่ยงและ

ภัยคุกคามแบบใหม่ได้ และสามารถอาศัยโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงบริบทโลกมาสร้างประโยชน์สุขให้กับคนในชาติได้ไม่ว่าจะเป็นการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม การลงทุนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์การปรับเปลี่ยน ค่านิยมและวัฒนธรรมการดำรงชีวิต การทำงาน และการเรียนรู้ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพ มีการจัดลำดับความสำคัญและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนของผู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหานั้นๆ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะต้องกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะยาวเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาประเทศและกรอบการทำงานของภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้การพัฒนาประเทศไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศนั้นเพื่อให้บรรลุซึ่งเป้าหมายการสร้างและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติในการที่จะให้ประเทศไทยมีความมั่นคงในทุกด้านคนในชาติมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมั่งคั่ง และประเทศสามารถพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืนทั้งนี้การวิเคราะห์ให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัดรวมทั้งความเสี่ยงของประเทศจะนำไปสู่การกำหนดตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์และเป้าหมายของประเทศที่ชัดเจนและได้รับการยอมรับร่วมกันในสังคมไทยที่จะส่งผลให้เกิดการผนึกกำลังและระดมทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนการพัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน การดำเนินการมีบูรณาการและเป็นเอกภาพภายใต้การมองภาพอนาคตของประเทศที่เป็นภาพเดียวกัน

อย่างไรก็ตามในช่วงที่ผ่านมา ประเทศไทยมิได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ประเทศ เป้าหมายและยุทธศาสตร์ของประเทศในระยะยาว การบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารจึงให้ความสำคัญกับนโยบายพรรคการเมืองหรือนโยบายของรัฐบาลซึ่งเมื่อมีการเปลี่ยนรัฐบาลก็ทำให้การดำเนินนโยบายขาดความต่อเนื่องถือเป็นการสูญเสียโอกาสและสิ้นเปลืองทรัพยากรของประเทศ ดังนั้น เพื่อเป็นการปฏิรูประบบการบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทยให้มีเป้าหมายการพัฒนาในระยะยาว และเพื่อเป็นการกำหนดให้ฝ่ายบริหารมีความรับผิดชอบที่จะต้องขับเคลื่อนประเทศไปสู่เป้าหมายที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันและเป็นเอกภาพ ประเทศไทยจำเป็นต้องมี “ยุทธศาสตร์ชาติ” ซึ่งภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเทศไทยต้องปฏิรูปและปรับเปลี่ยนอย่างเป็นระบบขนานใหญ่ เพื่อให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเหมาะสมกับภูมิทัศน์ใหม่ของโลก ยืดหยุ่นปรับตัวได้เร็ว สามารถรับมือกับความเสี่ยงและภัยคุกคามแบบใหม่ได้ และสามารถอาศัยโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงบริบทโลกมาสร้างประโยชน์สุขให้กับคนในชาติได้จะต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายของประเทศ และทิศทางในการขับเคลื่อนประเทศให้สอดคล้องกับประเด็นการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายต่าง ๆ ของบริบทโลก และบริบทการพัฒนาภายในประเทศ

การกำหนดให้มี “ยุทธศาสตร์ชาติ” เพื่อเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศในระยะยาว พร้อมกับการปฏิรูปและการพัฒนาระบบและกลไกการบริหารราชการแผ่นดินในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังจะช่วยยกระดับคุณภาพของประเทศไทยในทุกภาคส่วนและนำพาประเทศไทยให้หลุดพ้นหรือบรรเทาความรุนแรงของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจปัญหาความเหลื่อมล้ำ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และปัญหาความขัดแย้งในสังคมรวมถึงสามารถรับมือกับภัยคุกคามและบริหารจัดการกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและสามารถเปลี่ยนผ่านประเทศไทยไปพร้อม ๆ กับการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ใหม่ของโลกได้ ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยยังคงรักษาบทบาทสำคัญในเวทีโลก สามารถดำรงรักษาความเป็นชาติที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และคนไทยในประเทศมีความอยู่ดีมีสุขอย่างถ้วนหน้ากัน

สาระสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติซึ่งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติกำลังดำเนินการร่าง อยู่ในขณะนี้ จะประกอบด้วย วิสัยทัศน์และเป้าหมายของชาติที่คนไทยทุกคนต้องการบรรลุร่วมกัน รวมทั้งนโยบายแห่งชาติและมาตรการเฉพาะซึ่งเป็นแนวทาง ทิศทาง และวิธีการที่ทุกองค์กรและคนไทยทุกคนต้องมุ่งดำเนินการไปพร้อมกันอย่างประสานสอดคล้อง เพื่อให้บรรลุซึ่งสิ่งที่คนไทยทุกคนต้องการ คือ ประเทศไทยมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในทุกสาขาของกำลังอำนาจแห่งชาติ อันได้แก่การเมืองภายในประเทศ การเมืองต่างประเทศ เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

วิสัยทัศน์

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ทั้งนี้ วิสัยทัศน์ดังกล่าวจะต้องสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่นมีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชนความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหารความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกัน ด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรีไม่เป็นการละเมิดสิทธิและสามารถแก้วิกฤตประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจที่ด้อยกว่า

มั่นคง

- การมีความมั่นคงปลอดภัย จากภัยและการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง
- ประเทศ มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตยมีสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ที่เข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน ระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล
- สังคม มีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น
- ประชาชน มีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยใน ชีวิตทรัพย์สิน
- ฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ประชาชนมีความมั่นคง ของอาหาร พลังงาน และน้ำ

มั่งคั่ง

- ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจ อย่างต่อเนื่องจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรได้รับ ผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น
- เศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันสูง สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอก

ประเทศ สร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต และเป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาคทั้งการคมนาคมขนส่ง การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ มีบทบาท สำคัญในระดับภูมิภาคและระดับโลก เกิดสายสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างมีพลัง

- ความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้าง การพัฒนาต่อเนื่อง ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยั่งยืน

- การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และ คุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่ไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม จนเกินความสามารถในการ รองรับและเยียวยาของระบบนิเวศน์

- การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ สอดคล้องกับกฎระเบียบของประชาคมโลกซึ่งเป็นที่ยอมรับ ร่วมกัน ความอุดมสมบูรณ์ขอทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มี ความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม

- มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการมี ส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน เพื่อการพัฒนาในทุกระดับ อย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

- ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

อนาคตประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๗๙ : ร่วมมือกันขับเคลื่อนประเทศให้ก้าวไปสู่.....

เศรษฐกิจและสังคมไทยมีการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยสถาบันหลักของชาติดำรงอยู่อย่างมั่นคงเป็นจุดยึดเหนี่ยวของสังคม มีความสามัคคีของคนในชาติมีความสงบและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในทุกพื้นที่ และมีระดับรายได้ในกลุ่มประเทศรายได้สูง มีความเป็นธรรมในสังคมและความเหลื่อมล้ำลดลงในทุกมิติ ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในภูมิภาคและโลก

ระบบเศรษฐกิจมีความเป็นชาติดีการคำนวณฐานการขยายตัวของการค้าส่งค้าปลีกและเศรษฐกิจดิจิทัลที่เข้มข้นขึ้น มีการเติบโต อย่างมีคุณภาพ กระจายฐานการผลิตและบริการไปในพื้นที่ต่างๆ อย่างทั่วถึง มีเสถียรภาพ แข่งขันบนฐานการพัฒนานวัตกรรม และมีฐานการผลิต บริการ และลงทุนที่เชื่อมโยงในอาเซียน เพื่อให้ประเทศไทยเข้าสู่การมีรายได้สูงภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙ และกลายเป็นประเทศพัฒนาแล้วโดย

- ภาคเกษตร เป็นฐานการผลิต bio-bases ที่สำคัญ เป็นฐานการผลิตอาหารที่มั่นคง และปลอดภัย และเป็นฐานการผลิตที่มีผลิตภาพ การผลิตสูง มีระบบบริหารจัดการที่ดีด้านการประมง

- ภาคอุตสาหกรรม ฐานอุตสาหกรรมเดิมมีศักยภาพสูงขึ้น มีอุตสาหกรรมอนาคตที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นฐานรายได้ใหม่ โดยมุ่งสู่การเป็น ศูนย์กลางการผลิต การค้า และการลงทุนในอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียน เช่น ศูนย์การผลิตรถยนต์และชิ้นส่วนและศูนย์ทดสอบ และวิจัยพัฒนารถยนต์และชิ้นส่วนของเอเชีย ศูนย์กลางการผลิตพลังงาน/วัสดุชีวภาพของภูมิภาคอาเซียน ศูนย์กลางการผลิตอุตสาหกรรม ดิจิทัล เป็นต้น

- ภาคบริการ ธุรกิจบริการเดิมได้รับการพัฒนายกระดับคุณภาพและศักยภาพให้สูงขึ้น เช่น การขนส่ง ทั้งทางบก ทางอากาศ และทางทะเล และส่งเสริมธุรกิจบริการอนาคตให้เป็นฐานรายได้ใหม่ โดยมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางการลงทุนและการให้บริการของภูมิภาคอาเซียน เช่น ศูนย์กลางการให้บริการสุขภาพของภูมิภาคอาเซียน เมืองหลวงแห่งการท่องเที่ยวและบริการของอาเซียน ศูนย์บริการทางการเงิน การศึกษานานาชาติ และบริการด้านโลจิสติกส์ เป็นต้น

- วิสาหกิจและการดำเนินธุรกิจ วิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อมเข้มแข็ง เป็นฐานการผลิตและบริการที่สำคัญของประเทศ

คนไทยในอนาคต มีศักยภาพในการร่วมกันพัฒนาประเทศ สามารถปรับตัวรองรับบริบทการพัฒนาในอนาคต มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีทักษะในการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีจิตสำนึกวัฒนธรรม ที่ดีงาม รู้คุณค่าความเป็นไทย และมีความรับผิดชอบเป็นรากฐานที่มั่นคงของชุมชนสังคม รักชาติ และสถาบันพระมหากษัตริย์

สังคมไทยเป็นสังคมที่เป็นธรรม มีความเหลื่อมล้ำน้อย อัตราความยากจนต่ำ มีการกระจายโอกาสการเข้าถึงทรัพยากร การสร้างฐานอาชีพ บริการทางสังคมที่มีคุณภาพ และกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึงไม่คอรัปชั่น โดยที่ประชาชนทุกช่วงวัย มีคุณภาพชีวิตที่ดี ครอบครัวยุติมีสุข

เศรษฐกิจและสังคมพัฒนาอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจสีเขียว ระดับการปล่อยก๊าซ คาร์บอนไดออกไซด์ต่ำ มีพื้นที่สีเขียวใหญ่ขึ้น ประชาชนมีพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ระบบการบริหารภาครัฐมีประสิทธิภาพ ทันสมัย รับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้และประชาชนมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจและแบ่งภารกิจรับผิดชอบที่เหมาะสมระหว่างส่วนกลาง/ส่วนภูมิภาค/ส่วนท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์กรอบการพัฒนาระยะยาว เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์

๑. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

- เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สร้างจิตสำนึกของคนในชาติให้มีความจงรักภักดี และธำรงรักษาสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

- ปฏิรูปกลไกการบริหารประเทศ จัดคอร์รัปชั่น สร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำกระจายอำนาจ และ สร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม

- ป้องกันและแก้ไขการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เน้นเสริมสร้างกระบวนการสันติสุขและ แนวทางสันติวิธี ขจัดความขัดแย้ง ลดความรุนแรง ตามแนวทาง “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”

- บริหารจัดการความมั่นคงชายแดนและชายฝั่งทะเล โดยพัฒนาความร่วมมือเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ความ มั่นคง และการพัฒนาการก่อการร้าย พัฒนาพื้นที่ชายแดนและชายฝั่งทะเล เสริมสร้างความสัมพันธ์ด้าน วัฒนธรรม เร่ร็ดจัดทำหลักเขตแดน แก้ไขปัญหาพื้นที่ทับซ้อน และปัญหาการลักลอบเข้าเมืองทั้งระบบ

- พัฒนาระบบ กลไก มาตรการและความร่วมมือระหว่างประเทศทุกระดับ รักษาคุณภาพของความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติ สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติลดผลกระทบจากภัยก่อการร้าย และเสริมสร้างความมั่นคงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและไซเบอร์

- พัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการผนึกกำลังป้องกันประเทศและกองทัพ พัฒนาโครงสร้างกำลังและยุทธโประณ์ที่เหมาะสม พัฒนาระบบงานข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพ พร้อมสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและ มิตรประเทศ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการรักษาสันติภาพในกรอบสหประชาชาติ

- พัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และ การปกป้องรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล รวมทั้งเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารพลังงาน และน้ำ

- ปรับกระบวนการทำงานของกลไกที่เกี่ยวข้องจากแนวดิ่งสู่แนวระนาบมากขึ้น กำหนดการบริหารจัดการที่ ครบวงจรและยั่งยืน /พัฒนาปรับปรุงกฎหมายให้เอื้อต่อการดำเนินงาน และให้ความสำคัญกับการติดตาม ประเมินผลอย่างเป็นระบบ

๒. ยุทธศาสตร์การสร้างความสามารถในการแข่งขัน

- รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสร้างความเชื่อมั่น โดยดำเนินนโยบายการคลังและการเงิน ให้มีความ สอดคล้องกัน รักษาวินัยการเงินการคลังและเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน และสร้างความเชื่อมั่นในต่างประเทศ พัฒนาระบบการเงินของประเทศให้มีประสิทธิภาพและสามารถให้บริการประชาชนทุกระดับ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจ และโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของประชาชน

- ส่งเสริมการค้าและการลงทุน ทั้งภาครัฐและเอกชน ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศ และยุทธศาสตร์ จังหวัดที่สะท้อนความต้องการและศักยภาพของพื้นที่ และให้อยู่บนการแข่งขันที่เป็นธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

- พัฒนาประเทศสู่ความเป็นชาติการค้า โดยใช้ฐานเศรษฐกิจดิจิทัล และการพัฒนานวัตกรรม ปรับปรุง ประสิทธิภาพการทำธุรกิจของผู้ประกอบการ ขจัดอุปสรรค และอำนวยความสะดวกทางด้านโครงสร้าง และ ระบบ ด้านปัจจัยสนับสนุน และด้านบุคลากร

ภาคเกษตร

- เสริมสร้างฐานการผลิตการเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน
- เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร
- ส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยให้ปรับไปสู่รูปแบบเกษตรยั่งยืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และรวมกลุ่มเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพ
- พัฒนาสินค้าเกษตรและอาหารที่มีศักยภาพในการแข่งขัน

ภาคอุตสาหกรรม

- พัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ

ภาคบริการ

- สร้างรายได้จากการท่องเที่ยว
- ผลักดันประเทศไทยสู่การเป็นศูนย์กลางการให้บริการสุขภาพ
- ส่งเสริมธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ

พัฒนาผู้ประกอบการ/ เศรษฐกิจชุมชน

- พัฒนาทักษะและองค์ความรู้ของผู้ประกอบการไทย ในการสร้างสรรค์สินค้าและบริการ รูปแบบใหม่ให้มีจุดเด่น เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด และก้าวทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม โลก ตลอดจน ส่งเสริมสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น ให้เป็นแหล่งรวบรวมและศึกษาเกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้าน ในการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลาย เพื่อสนองตอบ ผู้บริโภคทุกระดับ และรณรงค์ส่งเสริมประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการเห็นความสำคัญในการสร้างเครื่องหมาย การค้าของตนเอง และสร้างภาพลักษณ์สินค้าไทยให้เป็นที่ยอมรับของคนทั่วโลกสนับสนุนผู้ประกอบการเดิมให้ สามารถปรับตัว และเตรียมความพร้อมสำหรับรูปแบบการดำเนินธุรกิจใหม่ๆ และมาตรการทางการค้าในรูปแบบ ต่างๆ

- พัฒนาและยกระดับผลิตภาพแรงงาน เพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

- พัฒนาวិสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสู่สากล ให้มีการรวมกลุ่มคลัสเตอร์ที่เข้มแข็งเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อน เศรษฐกิจไทยด้วยการพัฒนาปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ และเสริมสร้างขีดความสามารถในการ แข่งขันส่งเสริมการพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมและบริการเพื่อเข้าสู่การเป็นศูนย์กลางการผลิตบริการและอุตสาหกรรมดิจิทัล

- ยกกระดับศักยภาพของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ไทยให้ก้าวไกลสู่สากล

- พัฒนาวิสาหกิจชุมชนและสถาบันเกษตรกร เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและกลุ่มประชาชน/ เกษตรกรในชุมชน ให้เป็นฐานรากสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและเมือง

- เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน พัฒนาเป็นฐานการผลิตใหม่ กระจายกิจกรรมเศรษฐกิจและความเจริญสู่ภูมิภาค สร้างความ มั่นคงในพื้นที่ชายแดน เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งในด้านการผลิตร่วมและช่องทางการตลาดร่วมกัน

- พื้นที่เศรษฐกิจบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก พัฒนาเป็นฐานการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีสูง มีบริการทันสมัย ใช้ทรัพยากร อย่างประหยัด เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน

- พื้นที่เมืองศูนย์กลางความเจริญ พัฒนาเป็นเมืองที่มีประสิทธิภาพ ปลอดภัยและน่าอยู่ใช้พลังงานและทรัพยากรอย่าง ประหยัด จัดการสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างเหมาะสม รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีอนาคตมีระบบรางเชื่อมโยงเมือง ศูนย์กลางความเจริญทั่วประเทศ บริหารจัดการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขีดความสามารถสูง

การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก

- สร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา กับประเทศในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติ ทั้งในระดับทวิภาคี และ พหุภาคี เพื่อส่งเสริมความมั่นคง เพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้าและลดความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืนร่วมกัน

- ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นฐานของการประกอบธุรกิจ การให้บริการทางการศึกษา การให้บริการด้านการเงิน การให้บริการด้านสุขภาพ การให้บริการด้านโลจิสติกส์ และการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา รวมทั้งเป็นฐานความร่วมมือในเอเชีย

- ส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนและการดำเนินธุรกิจของนักลงทุนและผู้ประกอบการไทยในต่างประเทศ

- ส่งเสริมความร่วมมือกับภูมิภาคและนานาชาติ ในการสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน ด้านอาหาร ด้านสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการภัยพิบัติในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการป้องกันภัยในทุกรูปแบบ

- ส่งเสริมบทบาทการเป็นผู้ประสานประโยชน์ในการเชื่อมโยงและถ่วงดุลระหว่างกลุ่มอำนาจต่าง ๆ และแก้ไข ปัญหาความแตกต่างทางเศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาค โดยการดำรงความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศและองค์กรระหว่างประเทศทั้งในและนอกภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง บนหลักของการรักษาคุณภาพของการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่ม มหาอำนาจต่าง ๆ

- เพิ่มบทบาทและการมีส่วนร่วมของไทยในองค์การระหว่างประเทศ ในการผลักดันการพัฒนาในอนุภูมิภาค และภูมิภาค รวมทั้งประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคอื่น ๆ และให้ความช่วยเหลือทั้งในด้านการเงินและทางเทคนิคกับประเทศกำลังพัฒนาในการพัฒนาด้านความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจสังคมและการพัฒนาทุนมนุษย์

- สนับสนุนการเปิดเสรีทางการค้า ทั้งในระดับทวิภาคี ภูมิภาค และพหุภาคี และส่งเสริมการค้ากับกลุ่มประเทศ กำลังพัฒนาในภูมิภาคเดียวกัน (Intra-Regional Trade) มากขึ้น เร่งรัดการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงที่มีผลบังคับใช้แล้ว ตลอดจนใช้โอกาสจากการเปิดเสรีการค้าและการลงทุน รวมทั้งวางแผนทางป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

- สร้างองค์ความรู้ด้านการต่างประเทศ และให้ความรู้ความเข้าใจด้านการต่างประเทศและผลประโยชน์ที่มีต่อการพัฒนาประเทศต่อภาคส่วนต่าง ๆ และสาธารณชนไทย รวมทั้งดำเนินการเชิงรุกในการสร้างความเข้าใจ ความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีและศักยภาพทางเศรษฐกิจ และด้านอื่น ๆ ของประเทศไทย

๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

- การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ โดยพัฒนาเริ่มตั้งแต่ในครรภ์และ ต่อเนื่องไปตลอดช่วงชีวิต ได้แก่ (๑) ช่วงการตั้งครรภ์/ แรกเกิด /ปฐมวัย (๒) วัยเรียน (๓) วัยรุ่น/นักศึกษา (๔) วัยแรงงาน และ(๕) วัยผู้สูงอายุ

- การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้ มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึงโดยการปฏิรูปโครงสร้างและระบบ บริหารจัดการการศึกษาในทุกระดับ การเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง และการยกระดับสถาบันการศึกษาใน สาขาที่มีความเชี่ยวชาญสู่ความเป็นเลิศ ปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา เพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการจัด การศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา ปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูผู้สอน พัฒนา ระบบการประเมินและการรับรองคุณภาพ รวมทั้งให้มีการปฏิรูประบบการเรียนรู้

- การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาวะที่ดี โดยมุ่งเน้นการป้องกันและควบคุมปัจจัยที่คุกคามสุขภาพ การพัฒนาสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อสุขภาพ การส่งเสริมรูปแบบการดำเนินชีวิตที่สนับสนุนการมีสุขภาพกายและจิตที่ดี สร้างและเผยแพร่ความรู้ ด้านสุขภาพเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ พัฒนารูปแบบการกีฬาเพื่อสุขภาพที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย

- การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย เสริมสร้างศักยภาพและบทบาทหน้าที่ของสถาบันครอบครัวในการบ่มเพาะวางรากฐานการพัฒนาจิตใจให้เข้มแข็ง มีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต จิตสำนึกสาธารณะ ควบคู่ไปกับ การสร้างค่านิยมหลักของไทยให้สมาชิกในครอบครัว สร้างความอบอุ่นและมั่นคงให้สมาชิกในครอบครัว

๔. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม

- การสร้างความมั่นคงและการลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยสร้างความมั่นคงทางด้านรายได้และ การออม กระจายทรัพยากรให้ทั่วถึงเป็นธรรมทั้งในด้านบริการสาธารณะขั้นพื้นฐาน ฐานทรัพยากรต่างๆ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มด้อยโอกาส ความเป็นธรรมในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

- การพัฒนาระบบบริการและระบบบริหารจัดการสุขภาพ บูรณาการระบบหลักประกันสุขภาพ ภาครัฐ ๓ กองทุน เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการ และลดความเหลื่อมล้ำในระบบหลักประกันสุขภาพ การส่งเสริมการอภิบาล ระบบสุขภาพในลักษณะเครือข่าย รวมทั้งการพัฒนารูปแบบการกีฬาเพื่อสุขภาพ

- การสร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตในสังคมสูงวัย โดยเตรียมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและ สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส

- การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมและความเข้มแข็งของชุมชนโดยการฟื้นฟู บทบาทสถาบันศาสนา การธำรงรักษาวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีเพื่อเป็นฐานรากที่เข้มแข็งในสังคม ตลอดจนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อให้ชุมชนสามารถจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน

- พัฒนาการสื่อสารมวลชนให้เป็นกลไกในการสนับสนุนการพัฒนา ส่งเสริมจรรยาบรรณของสื่อมวลชน มีการปรับปรุง ระบบตรวจสอบสื่อ มีการกำหนดบทลงโทษ และพัฒนาภาคประชาชนให้มีความรู้เท่าทันสื่อโดยเฉพาะสื่อออนไลน์

๕. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จัดระบบอนุรักษ์ พืชพันธุ์และป้องกัน การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

- ปกป้องรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ ดำเนินการปราบปรามและป้องกันการบุกรุกทำลายป่าอย่างเข้มงวด

- ส่งเสริมการปลูกป่าเศรษฐกิจ บริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้บนพื้นฐานให้คนและชุมชนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้ และส่งเสริมแนวทางประเมินมูลค่าการให้บริการของระบบนิเวศและการสร้างรายได้จากการอนุรักษ์

- วางระบบป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง

- เสริมสร้างความเข้มแข็งและความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียนด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

วางระบบบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพ

- เน้นการปรับระบบการบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการ ให้มีแหล่งกักเก็บน้ำต้นทุนและแหล่งชะลอน้ำที่เพียงพอ เพิ่มขีดความสามารถในการเก็บกักน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำและการผันน้ำ และการพัฒนาลำน้ำชลประทาน ระบบพยากรณ์ และการเตือนภัย และ แผนงานเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ ตลอดจนการปรับปรุงองค์กรและกฎหมาย รวมทั้งการสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ

พัฒนาและใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

- เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน ส่งเสริมการผลิตพลังงานสะอาด

- กำหนดกฎระเบียบ และสร้างกลไกให้ทุกภาคส่วนใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

- สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาและการประหยัดพลังงานอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง

พัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ และเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- พัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมหนาแน่นให้เป็นเมืองอุตสาหกรรมนิเวศต้นแบบและบรรจุให้เป็นแผนพัฒนาของจังหวัดและพื้นที่

- สนับสนุนและผลักดันให้โรงงานปฏิบัติสู่อุตสาหกรรมสีเขียวและปรับกฎระเบียบให้เอื้อต่อการพัฒนา

- เพิ่มศักยภาพเมืองด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม โดยเฉพาะในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการของเสีย

- เพิ่มพื้นที่สีเขียวเพื่อเป็นแหล่งดูดซับมลพิษและเก็บกักคาร์บอน

- พัฒนาพื้นที่เพื่อเชื่อมโยงโอกาสจากอาเซียน ในการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

การร่วมลดปัญหาโลกร้อนและปรับตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- ลดการก่อก๊าซเรือนกระจก
- เพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- ส่งเสริมการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ป้องกัน ฝ่าละอองธุลีและเตือนภัยพิบัติทางธรรมชาติ ส่งเสริมการทำแผนบริหารความต่อเนื่องของธุรกิจ

ใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และ นโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม

- จัดให้มีภาษีและค่าธรรมเนียมสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมและค่าธรรมเนียมการจัดการมลพิษ การวางเงินประกันความเสี่ยงหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม
- ปรับปรุงโครงสร้างภาษีเพื่อส่งเสริมการประหยัดพลังงาน การใช้พลังงานทางเลือกและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- ส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมรวมทั้งการปรับปรุงระบบโครงสร้างองค์กร กลไกกระบวนการยุติธรรม และกฎหมายในการบริหารจัดการทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ เน้นหลักการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชน

๖. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

การปรับปรุงการบริหาร จัดการรายได้และรายจ่ายของภาครัฐ

- ปฏิรูประบบภาษีทั้งระบบ เพื่อเพิ่มรายได้ของภาครัฐและเป็นเครื่องมือในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและลดความเหลื่อมล้ำ
- ปฏิรูประบบการใช้จ่ายงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล จัดให้มีกฎหมายที่เป็นกรอบ ในการบริหารการเงินการคลังภาครัฐ มีการจัดทำงบประมาณระยะปานกลางและระยะยาวเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายตามยุทธศาสตร์ชาติ
- มุ่งเน้นการจัดทำงบประมาณโดยยึดพื้นที่และประเด็นวาระการพัฒนาเป็นตัวตั้ง และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำงบประมาณได้มากขึ้น

ปรับปรุงบทบาท ภารกิจ และ โครงสร้างของหน่วยงานภาครัฐ

- ทบทวนบทบาทภารกิจของหน่วยงานภาครัฐให้มีความเหมาะสม ถ่ายโอนงานให้ภาคส่วนอื่นเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตในการปฏิบัติราชการและสร้างโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ
- พัฒนาให้หน่วยงานภาครัฐเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ตอบสนองความต้องการของประชาชนตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาในการบริหารราชการแผ่นดิน

การวางระบบบริหารงานราชการแบบบูรณาการ

- พัฒนารูปแบบและวิธีการทำงานของภาครัฐในระดับต่างๆ ระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยเน้นการยึดพื้นที่เป็นหลัก และปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณให้เป็นแบบยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง รวมทั้งวางเงื่อนไขการจัดสรรงบประมาณให้กระทรวง/กรม ต้องสนับสนุนการ ขับเคลื่อนแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัดในสัดส่วนวงเงินงบประมาณที่เหมาะสม

การพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ

- วางแผนกำลังคนเชิงยุทธศาสตร์ ให้มีความเหมาะสม ไม่เป็นภาระต่องบประมาณประเทศ
- สรรหาและจงใจให้คนรุ่นใหม่ที่มีขีดสมรรถนะสูงเข้ามาสู่ระบบราชการไทย สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนบุคลากรระหว่าง ภาครัฐและภาคเอกชน
- เสริมสร้างระบบคุณธรรมและวางมาตรการที่เหมาะสมในการแต่งตั้ง โยกย้ายบุคลากรภาครัฐ โดยคำนึงถึงความดีงาม ความมีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นแนวทางประกอบการพิจารณาด้วย

การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

- ส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคีองค์กรภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ชุมชนและประชาชน และเครือข่ายต่างๆ สอดส่องเฝ้าระวัง ตรวจสอบหรือต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบของบุคลากรภาครัฐ วางมาตรการคุ้มครองพยานและผู้ที่เกี่ยวข้อง
- พัฒนาระบบตรวจสอบสาธารณะและผู้ตรวจสอบอิสระจากภายนอก ที่ผ่านการฝึกอบรมเข้ามาดำเนินการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างของทางราชการ

การพัฒนาระบบการ ให้บริการประชาชนของ หน่วยงานภาครัฐ

- พัฒนางานบริการของภาครัฐสู่ความเป็นเลิศเพื่อสนองตอบความต้องการผู้รับบริการ
- พัฒนาศูนย์กลางการให้บริการด้วยระบบ e-service และการจัดทำ web-portal จัดทำฐานข้อมูลงานบริการที่มี ประสิทธิภาพ ให้ประชาชนเข้าถึงการให้บริการของรัฐได้โดยสะดวก
- ยกกระดับประสิทธิภาพการให้บริการ การให้บริการ online ผ่านทางเว็บไซต์ และโทรศัพท์มือถือ

การปรับปรุงแก้ไข กฎหมาย และระเบียบ ข้อบังคับที่ล้าสมัย

- การปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับให้เอื้ออำนวยต่อการบริหารราชการแผ่นดิน การประกอบธุรกิจ ข้อตกลง ระหว่างประเทศและการแข่งขันระหว่างประเทศ
- เพิ่มศักยภาพหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ให้ความเห็นทางกฎหมายให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว สามารถให้ความ ช่วยเหลือภาคเอกชนและประชาชนได้

๑.๑๑.๕ ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งของไทย

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ลงมติเห็นชอบยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งของไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๕ ดังนี้

๑. เห็นชอบกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งของไทย พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๕ ประกอบด้วย ๕ แผนงาน คือ

- (๑) แผนงานการพัฒนาโครงข่ายรถไฟระหว่างเมือง
- (๒) แผนงานการพัฒนาโครงข่ายขนส่งสาธารณะเพื่อแก้ไขปัญหาจราจร
ในกรุงเทพมหานคร
- (๓) แผนงานการเพิ่มขีดความสามารถทางหลวงเพื่อเชื่อมโยงฐานการผลิตที่สำคัญ
ของประเทศและเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน
- (๔) แผนงานการพัฒนาโครงข่ายการขนส่งทางน้ำ
- (๕) แผนงานการเพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการขนส่งทางอากาศ

๒. เห็นชอบการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งในระยะเร่งด่วนที่จะเร่งดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ และปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อผลักดันแผนงาน/โครงการให้เกิดผลเป็นรูปธรรมประกอบด้วย การพัฒนาระบบเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคม และการพัฒนารถไฟทางคู่

(๑) การพัฒนาระบบเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคม

- การพัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคมเชื่อมโยงกับประตูการค้า การพัฒนาประตูการค้าชายแดนของประเทศตลอดจนการพัฒนาระบบถนนเชื่อมโยงประตูการค้าดังกล่าวให้สามารถรองรับการเดินทางและการขนส่งสินค้ากับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจังหวัดหนองคายเป็นพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาโครงข่ายทางหลวงเชื่อมโยงระหว่างประเทศ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๒ (อำเภอโพนพิสัย-บึงกาฬ ตอน ๑) มาตรฐานทางขั้นพิเศษ ช่วงกิโลเมตรที่ ๔๗+๐๐๐ ถึง กิโลเมตรที่ ๗๗+๐๐๐ ระยะทาง ๓๐ กิโลเมตร งบประมาณ ๑,๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ ล้านบาท งบประมาณ ๓ ปี คือ งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ และ งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

(๒) การพัฒนารถไฟทางคู่ จากสภาพปัญหาและอุปสรรคการขนส่งทางรถไฟกล่าวคือ

(๑) รถไฟทราฟฟิกบ่งชี้ ทำให้ประชาชนมีความเสี่ยงในการเดินทาง (๒) ไม่สามารถทำความเร็วได้ตามมาตรฐานเนื่องจากหัวรถจักรเก่า มีอายุการใช้งานมากกว่า ๓๐ ปี (๓) เสียเวลาในการสับหลัก (๔) ระบบการควบคุมการเดินทางรดยังเป็นระบบควบคุมด้วยแรงคน ทำให้การเดินทางไม่มีประสิทธิภาพและความปลอดภัย รวมทั้ง (๕) ปัญหาความสะอาดและการให้บริการที่ต่ำต่อประชาชน

๑.๑๑.๖ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

รัฐบาลได้กำหนดนโยบายในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทยขึ้น เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของประเทศโดยใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่งของภูมิภาคอาเซียนตามข้อตกลงการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียนและข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่น และจากการค้าขายบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

(๑) เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone) หมายถึง บริเวณพื้นที่ส่วนหนึ่งของประเทศที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกาศให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีขอบเขตจำกัดชัดเจน ซึ่งภายในพื้นที่ผู้ประกอบการจะมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ในรูปแบบต่างๆมากกว่าอยู่นอกเขตเพื่ออำนวยความสะดวกและจูงใจให้เกิดการลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะมีการดำเนินการบริหารจัดการ และประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายในพื้นที่อย่างบูรณาการ เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ของการพัฒนาประเทศที่เฉพาะเจาะจงทั้งในส่วนของการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และการพัฒนาพื้นที่เฉพาะของประเทศแบบบูรณาการ

(๒) วัตถุประสงค์การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

๑. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
๒. ดึงดูดเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign direct investment : FDI)
๓. กระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและลดความเหลื่อมล้ำของประชาชน
๔. ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน
๕. สร้างความมั่นคงในพื้นที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

(ก) การดำเนินงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

จังหวัดหนองคายได้รับการประกาศเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย ในพื้นที่ ๒ อำเภอ ๑๓ ตำบล ประกอบด้วย อำเภอเมืองหนองคาย จำนวน ๑๒ ตำบล อำเภอสระใคร จำนวน ๑ ตำบล การดำเนินงานจนถึง ณ ปัจจุบันเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย มีความก้าวหน้าในการดำเนินงานแล้ว ดังนี้

๑. การจัดเตรียมพื้นที่ : คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีคำสั่งเพิกถอนสภาพที่ดินเพื่อใช้เป็นพื้นที่ให้เอกชนและหน่วยงานภาครัฐใช้ประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย จำนวน ๑ แปลง คือ ที่เลี้ยงสัตว์ บ้านไชยสาธารณประโยชน์ หมู่ที่ ๔ ตำบลสระใคร อำเภอสระใคร เนื้อที่ถอนสภาพ ๗๑๘-๐-๐ ไร่ (ไม่มีปัญหาการบุกรุกพื้นที่ของประชาชน) นอกจากนี้ จังหวัดยังได้จัดเตรียมพื้นที่เพื่อให้เอกชนเช่าและหน่วยงานภาครัฐใช้ประโยชน์ในพื้นที่อำเภอเมืองหนองคาย อีก ๔ แปลง โดยไม่ต้องมีการถอนสภาพ ประกอบด้วย

- แปลงสถานีรถไฟนาทา ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมืองหนองคาย เนื้อที่ ๒๑๙-๐-๐ ไร่ จัดเตรียมพื้นที่สำหรับเป็นสถานที่ในการรวบรวมและกระจายสินค้าจากเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย ไปยังตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยจังหวัดได้รับการอนุมัติและจัดสรรงบประมาณ ตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อก่อสร้างศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ ด้านการลงทุนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จำนวน ๓๔,๔๑๘,๘๐๐ บาท (ก่อสร้างอาคารศูนย์บริการฯ พร้อมครุภัณฑ์/สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นเงิน ๑๙,๔๑๘,๘๐๐ บาท และถนนสายทางเข้าศูนย์บริการฯ เป็นเงิน ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท) นอกจากนี้กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม อยู่ระหว่างการศึกษา ความเหมาะสมโครงการก่อสร้างสถานีขนส่งสินค้าเพื่อเชื่อมโยงการขนส่งสินค้าระบบล้อและระบบราง เข้าด้วยกัน คาดว่าจะเริ่มดำเนินการก่อสร้างระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒ และจะเริ่มเปิดให้บริการ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ทั้งนี้ ได้มีการทดลองการขนส่งสินค้าทางระบบรางจากสถานีรถไฟนาทาไปยังเขตนิคม อุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยองแล้ว เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘ ณ สถานีรถไฟนาทา

- แปลงสถานีรถไฟหนองคาย ตำบล หนองกอมเกาะ อำเภอเมืองหนองคาย เนื้อที่ ๑๕๒-๐-๐ ไร่ จัดเตรียมพื้นที่สำหรับเป็นสถานที่รองรับการขนส่งผู้โดยสารและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศโดยจังหวัดจะนำระบบแบบ CIQ มาบริการประชาชนเหมือนท่าอากาศยาน

- แปลงสถานีรถไฟหนองคาย (เก่า) ตำบลมีชัย อำเภอเมืองหนองคาย เนื้อที่ ๑๐๐-๐-๐ ไร่ จัดเตรียมพื้นที่สำหรับใช้เป็นที่ตั้งรองรับการคมนาคมขนส่ง และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

- แปลงนิคมอุตสาหกรรม ตำบลโพนสว่าง อำเภอเมืองหนองคาย เนื้อที่ ๒,๙๖๐-๐-๐ ไร่ จัดเตรียมพื้นที่สำหรับใช้เป็นที่ตั้งรองรับโรงงานอุตสาหกรรม

๒. การเตรียมความพร้อมด้านสาธารณูปโภค

๒.๑ ระบบไฟฟ้า การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้กำหนดพื้นที่สำหรับใช้เป็นพื้นที่ในการ พัฒนาระบบไฟฟ้าเพื่อรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จำนวน ๒ แห่ง คือ

- การก่อสร้างสถานีไฟฟ้าหนองคาย ๒ เนื้อที่ ๘-๐-๐ ไร่ ณ บ้านไชยา หมู่ที่ ๔ ตำบลสระใคร อำเภอสระใคร กำลังผลิต ๕๐ เมกะวัตต์แอมแปร์ (MVA) ใช้งบประมาณก่อสร้างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐ จำนวน ๑๕๘,๒๙๐,๐๐๐ บาท

- การก่อสร้างสถานีไฟฟ้าหนองคาย ๓ เนื้อที่ ๔-๐-๐ ไร่ ณ บ้านดงเจริญ หมู่ที่ ๓ ตำบลหินโงม อำเภอเมืองหนองคาย กำลังผลิต ๕๐ เมกะวัตต์แอมแปร์ ใช้งบประมาณก่อสร้างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐ จำนวน ๑๕๘,๒๙๐,๐๐๐ บาท

๒.๒ ระบบประปา การประปาส่วนภูมิภาคได้กำหนดแผนการก่อสร้างระบบผลิตน้ำประปา เพื่อรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ณ บริเวณบ้านโคกป่าฝาง หมู่ที่ ๓ ตำบลปะโค อำเภอเมืองหนองคาย เนื้อที่ ๑๐๐-๐-๐ ไร่ กำลังผลิต ๑,๕๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง เพื่อส่งต่อน้ำประปาไปยังพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษบ้านไชยา หมู่ที่ ๔ ตำบลสระใคร อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ใช้งบประมาณในการก่อสร้าง จำนวน ๔๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๓. การเตรียมความพร้อมกิจการเป้าหมาย กิจการเป้าหมายที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบแล้ว มีดังนี้

- อุตสาหกรรมการเกษตร ประมง และกิจการที่เกี่ยวข้อง
- อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง
- กิจการโลจิสติกส์
- นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม
- กิจการเพื่อการสนับสนุนการท่องเที่ยว
- กิจการอบพืชและไซโล
- กิจการผลิตผลิตภัณฑ์จากผลพลอยได้หรือเศษวัสดุทางการเกษตร
- กิจการผลิตโครงสร้างโลหะสำหรับงานก่อสร้างหรืองานอุตสาหกรรม
- กิจการผลิตสิ่งพิมพ์ทั่วไป
- กิจการผลิตอาหารสัตว์หรือส่วนผสมอาหารสัตว์
- กิจการผลิตวัสดุก่อสร้างและกิจการผลิตผลิตภัณฑ์คอนกรีตอัดแรงสำหรับงานสาธารณูปโภค (ยกเว้นการผลิตกระเบื้องมุงหลังคาเซรามิกส์/การผลิตกระเบื้องปูพื้นหรือผนัง)
- กิจการผลิตสิ่งปรุงแต่งสำหรับประติมากรรมร่างกาย เช่น สบู่ ยาสระผม
- กิจการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับสินค้าอุปโภค เช่น บรรจุภัณฑ์พลาสติก
- กิจการผลิตสิ่งของจากเยื่อหรือกระดาษ เช่น กล่องกระดาษ
- กิจการพัฒนาอาคารสำหรับโรงงานอุตสาหกรรมและ/หรือคลังสินค้า

(๔) การเตรียมความพร้อมแรงงาน

- การเตรียมแรงงานภายในจังหวัด จังหวัดหนองคายโดยจัดหางานจังหวัดได้ดำเนินการสำรวจแรงงานในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา และอุดมศึกษาในพื้นที่ความรับผิดชอบทุกแห่งแล้ว เพื่อรองรับความต้องการแรงงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย

- การเตรียมแรงงานต่างด้าวเพื่อเข้ามาทำงานในลักษณะมาเข้า/กลับเย็น (มาตรา ๑๔) โดยจังหวัดได้เตรียมการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงานเรียบร้อยแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการรอข้อตกลงว่าด้วยการข้ามแดนระหว่างไทย-ลาว ในการใช้บัตรผ่านแดน (Border Pass) เข้ามาทำงานได้ ถ้าหากข้อตกลงดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว จังหวัดพร้อมให้บริการแรงงานต่างด้าวที่ประสงค์จะเข้ามาทำงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย

(๕) ศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (One Stop Service) (ข้อมูลเดิม)

จังหวัดได้มีการจัดตั้งศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (One Stop Service) เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย เพื่อให้คำแนะนำ/ปรึกษา และสนับสนุนข้อมูลต่างๆกับผู้ประกอบการ/นักลงทุน/ประชาชน ณ ศาลากลางจังหวัด ชั้น ๑ โดยมีผู้ประกอบการและนักลงทุนที่สนใจจะมาลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคายมาติดต่อสอบถามข้อมูลแล้ว จำนวน ๔๓๓ ราย ประกอบด้วย

- อุตสาหกรรมการเกษตร ประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๖ ราย
- กิจการโลจิสติกส์ จำนวน ๑ ราย
- กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว จำนวน ๓๓ ราย
- ผู้ประกอบการมาใช้บริการจากศูนย์ให้บริการ SME ครบวงจร จำนวน ๓๙๐ ราย

(๖) ความก้าวหน้าการเสนอขยายพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจหนองคาย (เพิ่มเติม)

จังหวัดหนองคาย อยู่ระหว่างการเสนอขอขยายพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย (เพิ่มเติม) ในพื้นที่ อำเภอโพนพิสัย ๓ ตำบล อำเภอท่าบ่อ จำนวน ๓ ตำบล และ อำเภอศรีเชียงใหม่ จำนวน ๓ ตำบล รวมเนื้อที่ ๒๖๓,๕๗๒ ไร่

(๗) รายงานผลการศึกษาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย

จังหวัดหนองคาย มีเนื้อที่ประมาณ ๓,๐๒๖.๕๓๔ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑,๘๙๑,๕๘๓ ไร่ (นับเป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็กของภาคอีสาน โดยพื้นที่ทั้งหมดก่อนที่จังหวัดบึงกาฬจะแยกตัวไป มีประมาณ ๗,๓๓๒ ตารางกิโลเมตร) ลักษณะเป็นรูปยาวเรียงทอดไปตามลำน้ำโขง ซึ่งเป็นเส้นกั้นเขตแดนกับประเทศลาว มีความยาวทั้งสิ้น ๑๙๕ กิโลเมตร ความกว้างของพื้นที่ที่ทอดขนานไปตามลำน้ำโขงโดยเฉลี่ย ๒๐ - ๒๕ กิโลเมตร ช่วงที่กว้างที่สุดอยู่ที่อำเภอเฝ้าไร่ และช่วงที่แคบที่สุดอยู่ที่อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย มีอำเภอที่อยู่ติดกับลำน้ำโขง ๖ อำเภอ คือ อำเภอสังคม อำเภอท่าบ่อ อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอเมือง อำเภอโพนพิสัย และอำเภอรันทนบุรี จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ ๒๗ ของประเทศเป็นจังหวัดชายแดนริมฝั่งแม่น้ำโขงที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่ง สามารถเดินทางข้ามไปเที่ยวฝั่งลาวได้โดยสะดวก เพราะเป็นประตูสู่เมืองเวียงจันทน์ แขวงเวียงจันทน์ นครหลวงเวียงจันทน์ เมืองหลวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และแขวงบอลิคำไซ เป็นที่ตั้งของสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งแรก ที่เชื่อมโยงประเทศไทย-ลาว เข้าด้วยกันทำให้หนองคายในวันนี้กลายเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญเมืองหนึ่ง มีวัดวาอารามและวัฒนธรรมวิถีชีวิตชาวบ้านที่น่าสนใจ โดยเฉพาะเป็นจุดชมบั้งไฟพญานาคในวันออกพรรษาที่มีชื่อเสียงไปทั่วโลก และด้วยความที่เป็นเมืองสงบเงียบ เรียบง่าย เต็มไปด้วยบรรยากาศแห่งศาสนา วัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตพื้นบ้านที่ผสมผสานกันได้อย่างลงตัวและเหมาะสมแก่การทำเกษตรกรรมและประมงน้ำจืด มีเสน่ห์ ทั้งยังอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติหลากหลายไปด้วยอาหารการกินและสินค้านานาชนิด มีโรงแรมที่พักมากมายและการคมนาคมสะดวกสบาย โดยห่างจากกรุงเทพมหานครตามทางหลวงแผ่นดินสาย ๒ (ถนนมิตรภาพ) ประมาณ ๖๑๕ กิโลเมตร เมืองริมโขงแห่งนี้ จึงเป็นอีกหนึ่งเมืองท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวไม่ควรพลาดมาเยี่ยมเยือน ล้วนเป็นเสน่ห์ดึงดูดให้ผู้คนเดินทางมาเยือนเมืองริมโขงแห่งนี้ ดังนั้นจังหวัดหนองคายจึงได้รับการเสนอให้เป็นหนึ่งจังหวัดที่มีการจัดเขตเศรษฐกิจพิเศษ และเมื่อมีการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนและศักยภาพการพัฒนาจังหวัดหนองคายพบว่าจังหวัดหนองคาย มีความสามารถในการแข่งขัน เนื่องจากจังหวัดหนองคายมีศักยภาพสำคัญ ได้แก่ การสร้างความเข้มแข็งของประชาชน ชุมชน และสังคม การสร้างคุณค่าและยกระดับ มาตรฐาน สินค้าเกษตร การสร้างการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การสร้างอุตสาหกรรม การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว การสร้างความมั่นคงชายแดนและการพัฒนาคุณภาพระบบการให้บริการซึ่งทั้ง ๖ ด้านครอบคลุมทุกมิติของจังหวัดในการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เตรียมความพร้อมสำหรับ การลงทุนขนาดใหญ่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้เป็นอย่างดี

ส่วนกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ มีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านการเกษตร ความสามารถในการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมและการค้า (ขายส่ง - ขายปลีก) ผลิตภัณฑ์ชุมชน ความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว และเมื่อศึกษาทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ พบว่าหนองคาย มี

สภาพภูมิศาสตร์มีพื้นที่ติดแนวชายแดนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และใกล้กับนครเวียงจันทน์ซึ่งเป็น ศูนย์กลางการบริการของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมืองศูนย์กลางการบริหาร และศูนย์กลาง การ เชื่อมโยงเศรษฐกิจของภูมิภาคตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้และระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก ของกรอบ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอนุภาคลุ่มน้ำโขง (Greater Mekong Sub-region : GMS) มีความได้เปรียบด้านการ ลงทุนและการค้าชายแดน กระแสนิยมสินค้าไทยของประเทศเพื่อนบ้านสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และเวียดนามซึ่งมีความคุ้นเคยและนิยมสินค้าไทย นโยบายการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เอื้อ ต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับการค้าการลงทุนของกลุ่มจังหวัด นโยบายการพัฒนาจัดตั้งเขตเศรษฐกิจ พิเศษชายแดนด้านการผลิตเพื่อการส่งออกเอื้อต่อการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของกลุ่มจังหวัด

ในส่วนของอนุภาคลุ่มน้ำโขง เมื่อวิเคราะห์ศักยภาพของไทยภายใต้กรอบความร่วมมือ GMS ซึ่งสรุปได้ว่าประเทศสมาชิก GMS เป็นสมาชิกอาเซียน (ยกเว้นจีน) มีพันธกรณีที่จะต้องลดเลิกมาตรการ ต่างๆ ทั้งที่เป็นภาษีศุลกากรและมีใช้ภาษีศุลกากร (NTB) ตามกำหนดเวลาดังนั้นการอำนวยความสะดวก ทาง การค้าภายใต้ GMS เป็นความร่วมมือที่จะช่วยผลักดันให้ประเทศเหล่านี้ลดเลิกมาตรการ NTB ได้ แผนงานพัฒนา แนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) EWEC มีจุดที่เชื่อมต่อกับเส้นทาง ในแนวเหนือ-ใต้ (NSEC) หลายเส้นทาง ในหลายประเทศ ได้แก่ อย่างกุ้ง - ดาไว ในเมียนมาร์ เชียงใหม่ - กรุงเทพฯ และหนองคาย - กรุงเทพฯ ในประเทศไทย เส้นทางหมายเลข ๑๓ ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทางด่วน ๑A ในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามมีการขยายโอกาสในการลงทุน โดยเฉพาะการก่อสร้างโครงสร้าง พื้นฐานของประเทศ โอกาสที่จะขยายฐานการผลิต ไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากเป็นแหล่งที่อุดมสมบูรณ์ ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ เช่น พลังงาน ป่าไม้ และแร่ธาตุ เป็นต้น การขยายตลาดไปยังประเทศเพื่อนบ้าน และ เป็นประตูสู่ประเทศที่สามเพื่อการพึ่งพาตลาดในภูมิภาคอื่น สิ่งเหล่านี้จึงเอื้อประโยชน์แก่จังหวัดหนองคายเป็นอย่างยิ่ง

การวิเคราะห์ศักยภาพการลงทุนของจังหวัดหนองคาย

เมื่อนำข้อมูลของจังหวัดหนองคาย กลุ่มจังหวัดและอนุภาคลุ่มน้ำโขงทั้งสามส่วนมาประมวล ควบคู่กับเครื่องมือการวิเคราะห์แบบสอดคล้อง (Matching Analysis) ช่วยสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support System) ผลการวิเคราะห์ศักยภาพการลงทุนของจังหวัดหนองคายสามารถสรุปได้ดังนี้

๑. กิจกรรมขนาดใหญ่ ที่เหมาะสมกับการลงทุนมี ๒ กิจกรรม ได้แก่

- (๑) กิจกรรมบริการและสาธารณูปโภค กิจกรรมโลจิสติกส์ (Business services and infrastructure Business logistics)
- (๒) กิจกรรมสนับสนุนการท่องเที่ยว (Support Business Tourism)

๒. กิจกรรมขนาดกลาง ได้แก่ การลงทุนมีระดับ digital economy มีความเหมาะสมกับการลงทุน มี ๑๖ กิจกรรม คือ

- (๑) อสังหาริมทรัพย์ (Real estate)
- (๒) การเงินนักท่องเที่ยวอาจต้องการแลกเปลี่ยนเงินตรา (Financial)
- (๓) การผลิต (Manufacturing)
- (๔) การรับส่งข้อมูล (Transmission)
- (๕) งานสร้างสรรค์และสื่อ (Creative & Media)
- (๖) ที่พัก (Accommodation)
- (๗) คลังสินค้า (Warehouse)
- (๘) กีฬา (Sport)

- (๙) กิจกรรมสนับสนุนการท่องเที่ยว (Entertainment)
- (๑๐) อาหาร (Food)
- (๑๑) ยานยนต์และการซ่อมแซม (Motor Vehicle & Repair)
- (๑๒) การธนาคาร (Banking)
- (๑๓) การท่องเที่ยว (Tourism)
- (๑๔) โทรคมนาคม (Telecom)
- (๑๕) ร้านอาหาร (Restaurant)
- (๑๖) โรงแรม (Hotel)

๓. กิจกรรมขนาดเล็ก ระดับชาวบ้าน มี ๑๘ กิจกรรม โดยแบ่งออกเป็น ๓ ด้าน คือ

๓.๑ ด้านวิถีชีวิต ซึ่งมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอยู่ ๕ กิจกรรม ดังนี้คือ

- (๑) งานซ่อมบำรุง (Maintenance)
- (๒) การจัดงาน (Event Organizer)
- (๓) งานอิเล็กทรอนิกส์,ช่างวางท่อ (Electronic, plumber)
- (๔) ภาพยนตร์ (Film/Cinema)
- (๕) การสร้างภาพเคลื่อนไหวโดยการฉายภาพนิ่งหลาย ๆ ภาพต่อเนื่องกันด้วยความเร็วสูง

๓.๒ วิถีอาชีพ ซึ่งมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอยู่ ๖ กิจกรรม ดังนี้ คือ

- (๑) รองเท้า (Shoes/Foot wears)
- (๒) ร้านค้า/ร้านสะดวกซื้อ (Retail/Shopping)
- (๓) ตลาดสด (Fresh Market/Whole sale)
- (๔) ร้านดอกไม้ (Flower/Whole sale)
- (๕) การเกษตร/ห่วงโซ่อุปทาน (Agricultural /Supply Chain)
- (๖) การเกษตร/สำรวจการแบ่งเขต (Agricultural/ Survey Zoning)

๓.๓ วิถีดำรงชีวิต ซึ่งมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอยู่ ๗ กิจกรรม ดังนี้คือ

- (๑) โรงแรม (Hotel)
- (๒) ผู้ที่มีวิชาชีพทางด้านสาธารณสุข (Pharm/ Eyesight)
- (๓) การท่องเที่ยว (Tourism)
- (๔) ร้านอาหาร (Restaurant)
- (๕) โรงพยาบาล/สุขภาพ/สปา (Hospitality/ Wellness/Spa)
- (๖) คลินิก/โรงพยาบาล/บูติก (Clinic/ Hospital/ Boutiques)
- (๗) บ้านพักคนชรา (Nursing Home)

ผลกระทบทางสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิต และแนวทางการแก้ไข

ผลกระทบ : ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในด้านต่างๆในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย สามารถจำแนกหรือจัดกลุ่มปัญหาผลกระทบได้ดังนี้

๑. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจได้แก่ การแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุนซึ่งผู้ประกอบการท้องถิ่นยังไม่มีขีดความสามารถเพียงพอและยังไม่พร้อมที่จะเข้าสู่เวทีการแข่งขัน ทั้งการแข่งขันทางด้านราคาและคุณภาพการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาสิ่งสาธารณูปโภคและการค้าขายที่กำลังเติบโต

๒. ผลกระทบด้านสังคมและกฎหมาย ได้แก่ ความเข้าใจในบริบททางสังคม หรือกฎหมายที่แตกต่าง

กัน รวมทั้งวิถีชีวิตชุมชนที่แตกต่างกันอาจก่อให้เกิดปัญหาการปรับตัวและการใช้ชีวิตร่วมกันรวมทั้งระบบ

๓. ผลกระทบด้านการเมือง และความมั่นคง ได้แก่ การก่อตัวของกลุ่มแรงงานข้ามชาติ จำนวนมากที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มที่มีอำนาจต่อรองและนำไปสู่ปัญหาความมั่นคง และนำไปสู่การมีส่วนร่วมของระบบในการแสวงหาประโยชน์ของภาคการเมือง

๔. ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ชยะ การบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม การปล่อยน้ำเสียลงในแม่น้ำลำคลอง หนองบึง หรือการปล่อยมลพิษ

๕. ผลกระทบด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และการสื่อสาร ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงขนบธรรมเนียมประเพณี หรือวัฒนธรรม รวมทั้งการใช้ภาษาในการสื่อสาร รวมทั้งวิถีในการดำรงชีวิต ที่อาจมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงหรือผิดเพี้ยนไปจากเดิม

๖. ผลกระทบด้านสาธารณสุขโรค ได้แก่ ความต้องการสาธารณสุขโรคด้านไฟฟ้า ประปา ขนส่ง ถนนที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้น

๗. ผลกระทบด้านสาธารณสุข ได้แก่ การรักษาผู้ป่วยที่มีปริมาณเพิ่มขึ้น และการแพร่ระบาดของของโรครวมทั้งการควบคุมโรค

๘. ผลกระทบด้านแรงงานและความยากจน ได้แก่ การขยายตัวของกลุ่มแรงงานผิดกฎหมาย และการแย่งชิงงาน และภาวะคนล้นงาน และปัญหาความยากจน หรือตกงาน เป็นต้น

๙. ผลกระทบจากความขัดแย้งในเรื่องการจัดการทรัพยากร สิทธิในที่ดิน สิทธิในการทำงาน

๑๐. ผลกระทบด้านงบประมาณรายจ่ายภาครัฐ ได้แก่ งบประมาณด้านการบริหารราชการณะ การคมนาคม การสาธารณสุข การรักษาพยาบาล การป้องกันอาชญากรรมและการดูแลรักษาความปลอดภัย

สำหรับแนวทางในการแก้ไขผลกระทบข้างต้น จังหวัดหนองคายจะต้องมีการเตรียมการในการลงทุน การเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมวิถีชีวิต ดังนี้

๑. ด้านเศรษฐกิจ ควรมีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาผู้ประกอบการเพื่อสร้างความมั่นคงและความมั่นใจให้กับผู้ประกอบการใหม่ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในที่จะเข้าสู่เวทีการแข่งขัน และควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จเพื่อบริการข้อมูลและประสานงานในด้านต่างๆให้ผู้ประกอบการในจังหวัดหนองคาย

๒. ด้านสังคมและกฎหมาย ควรจัดตั้งศูนย์ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน ที่ประสบปัญหาต่างๆ อันเกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ตลอดจนการให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาทางด้านกฎหมายเพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนแก้ปัญหาความขัดแย้ง ภายในสังคมและชุมชน อันเกิดจากการอยู่ร่วมกันที่หลากหลายของผู้คนที่เข้ามาทำงานภายในจังหวัดหนองคาย

๓. ด้านการเมืองและความมั่นคง ควรให้ความสำคัญกับการเฝ้าระวังปัญหาการรวมกลุ่มของแรงงานข้ามชาติที่อาจรวมตัวกันในการสร้างอำนาจต่อรองและนำไปสู่ปัญหาความมั่นคง รวมทั้งอาจนำไปสู่การมีส่วนร่วมของระบบในทางการเมือง

๔. ด้านผลกระทบและสิ่งแวดล้อม ควรให้ความสำคัญกับการจัดการขยะในชุมชนที่เกิดขึ้นใหม่การบุกรุกทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบำบัดน้ำเสียภายในพื้นที่โดยรอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และในชุมชนหนาแน่นซึ่งจะเกิดขึ้นใหม่ รวมทั้งการเฝ้าระวังการปล่อยมลพิษในรูปแบบต่างๆของอุตสาหกรรมที่อาจเกิดขึ้นในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ควรประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้กับชุมชนและประชาชนในจังหวัดหนองคายได้เข้าใจถึงการพัฒนานาที่จะนำความเจริญมาสู่จังหวัดจัดทำแผนผังแบ่งพื้นที่ให้ชัดเจนเกี่ยวกับโครงการใหญ่ที่อาจกระทบกับสิ่งแวดล้อมและให้มีกองทุนเพื่อบำบัดเยียวยาแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบที่ ไม่สามารถแก้ไขหรือช่วยเหลือตัวเองได้

๕. ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมและการสื่อสาร ควรให้มีการอนุรักษ์และสืบสาน ประเพณีวัฒนธรรมที่สำคัญในชุมชนท้องถิ่น อนุรักษ์การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารควบคู่กันไปทั้งในระดับสากลและ ภาษาประจำถิ่น การใช้ศิลปะประจำถิ่นมากำหนดเป็นรูปแบบอาคารสถานที่ต่างๆที่ปลูกสร้างขึ้นใหม่ภายใน และโดยรอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การวางรากฐานการศึกษาให้แก่เยาวชนได้เรียนรู้ เข้าใจและสืบทอด วัฒนธรรมอันดีที่มีอยู่โดยรอบพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

๖. ด้านสาธารณสุข นอกจากจะมีการพัฒนาระบบสาธารณสุขโดยสมบูรณ์ภายในเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแล้วควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสาธารณสุขแก่ชุมชนโดยรอบเพื่อรองรับแรงงาน ที่จะเข้ามาพำนักอยู่โดยรอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

๗. ด้านการสาธารณสุข ควรปรับปรุงระบบการรักษาพยาบาลการแพร่ระบาดและการควบคุมโรค รองรับประชากรที่จะมีเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลโดยรอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

๘. ด้านแรงงาน ควรเฝ้าระวังการขยายตัวของกลุ่มแรงงานผิดกฎหมายการแย่งชิงงานภาวะ คนล้นงาน ปัญหาความยากจนโดยจัดให้มีศูนย์ช่วยเหลือแรงงานที่ประสบปัญหาให้มีทางเลือกในการประกอบ อาชีพที่หลากหลาย การจัดให้มีการพัฒนาทักษะให้กับชุมชนให้มีทักษะใหม่อาชีพใหม่รองรับบริบทของหนองคาย ที่เปลี่ยนแปลงไป

๙. ด้านความขัดแย้งในเรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิทธิในที่ดินสิทธิในการทำงาน ควรจัด ให้มีศูนย์ช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบเพื่อไกล่เกลี่ยแก้ไขปัญหาคือพิพาท

๑๐. ด้านงบประมาณรายจ่ายภาครัฐ ควรให้ความสำคัญกับการบริหารสาธารณะโดยรอบพื้นที่ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อพัฒนาระบบคมนาคมสาธารณสุขการรักษายาบาล การป้องกันอาชญากรรม การรักษาความปลอดภัยโดยอาจจัดตั้งเป็นกองทุนในการพัฒนาพื้นที่รอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นต้น

ภัยคุกคามและแนวทางการแก้ไข : ภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นในจังหวัดหนองคายมีดังนี้

๑. อาชญากรรมข้ามชาติ และองค์กรอาชญากรรม และการกระทำผิดอาญา ได้แก่ การทะเลาะวิวาท ความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินซึ่งกระทำโดยชาวต่างประเทศ

๒. การก่อการร้าย ได้แก่ การแฝงตัวเข้ามาสืบสวนหาข่าวการเกิดเครือข่ายหรือการสร้างกลุ่มที่มี แนวคิดหรือมุมมองที่แตกต่างการร่วมมือกับกลุ่มก่อการร้ายเพื่อปฏิบัติการตามแนวชายแดน การค้าอาวุธสงคราม

๓. ยาเสพติด ได้แก่ การลักลอบหรือค้ายาเสพติด การแพร่ระบาดของยาเสพติด

๔. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายคอมพิวเตอร์ การหลอกลวง หรือฉ้อโกง ที่ใช้ระบบคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ

๕. ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ได้แก่ อุทกภัย วาตภัย ภัยแล้ง อัคคีภัย

๖. โรคอุบัติใหม่ที่ชาวต่างชาติเป็นพาหะ

๗. การค้าแรงงานผิดกฎหมาย ผู้หลบหนีเข้าเมือง และการค้ามนุษย์ ได้แก่ การลักลอบเข้าเมืองโดยผิด กฎหมาย การหลอกลวงแรงงาน การบังคับใช้แรงงาน การค้าทาส การค้ามนุษย์ การหลีกเลี่ยงการขออนุญาตทำงาน ตามกฎหมาย

๘. ผู้มีอิทธิพล ได้แก่ การรวมตัวเพื่อใช้อำนาจของกลุ่มเพื่อต่อรองผลประโยชน์ การรวมกลุ่มของคน เพื่อสร้างอิทธิพลและกระทำความผิดกฎหมาย การเรียกเงินค่าคุ้มครองหรือค่านายหน้าในการทำงานโดยผิดกฎหมาย

แนวทางแก้ไขมาตรการป้องกันและเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยคุกคามที่สำคัญ ประกอบด้วย

๑. ด้านอาชญากรรมข้ามชาติองค์กรอาชญากรรมและการกระทำผิดอาญาซึ่งกระทำโดยชาวต่างประเทศ ควรจัดระบบเฝ้าระวังทางอิเล็กทรอนิกส์เช่นที่วีจอร์ปิดในสถานที่สำคัญที่เป็นจุดเสี่ยงในพื้นที่ตัวเมืองและชุมชนที่มีความเจริญการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโรงแรมสถานบริการโดยเคร่งครัดในเรื่องการตรวจสอบจัดเก็บเอกสารหลักฐานของชาวต่างชาติที่เข้ามาพำนักและใช้บริการ ตลอดจนการสร้างอาสาสมัครเฝ้าระวังให้มีความเข้มแข็งในการปฏิบัติหน้าที่ เสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนระหว่างชุมชนในการแจ้งข่าวอาชญากรรมและการป้องกันตนเอง

๒. ด้านการก่อการร้าย ควรมีชุดเฉพาะกิจเฝ้าระวังสืบสวนหาข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มชาวต่างชาติที่มีพฤติการณ์การใช้ความรุนแรงการก่ออาชญากรรม ให้มีการบังคับใช้กฎหมายโดยเคร่งครัดมีการตรวจตราอาวุธและสิ่งผิดกฎหมายเป็นประจำ ให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างหน่วยงานภายใน และระหว่างประเทศ การตรวจสอบในบริเวณด่านพรมแดนและพื้นที่ที่เป็นช่องทางเข้าออกระหว่างประเทศรวมทั้งจุดเสี่ยงต่างๆควรจัดให้มีเครื่องมือป้องกันบรรเทาสาธารณภัยอันเนื่องมาจากการก่อวินาศกรรมด้วยการใช้สารเคมีสารพิษต่างๆ

๓. ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด ควรมีมาตรการในการป้องกัน ป้องปราม และปราบปรามผู้ค้าและผู้เสพรวมถึงสถานประกอบการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรจะเป็นสถานประกอบการสีขาวมีการตรวจสอบสารเสพติดผู้ทำงานในพื้นที่ทุกคนเป็นประจำ กวดขันมิให้มีการลักลอบจำหน่ายยาเสพติดโดยการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด จัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่หมู่บ้านชุมชนโดยรอบ รวมทั้งให้มีการจัดตั้งอาสาสมัครในการเฝ้าระวังแจ้งข่าวสารให้หน่วยงานภาครัฐ

๔. ด้านอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ควรให้มีศูนย์เฝ้าระวังการทำความผิดที่เกี่ยวกับกฎหมายคอมพิวเตอร์ ลิขสิทธิ์ การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนภาคเอกชนผ่านสื่อต่างๆ เพื่อมิให้ถูกหลอกลวงหรือฉ้อโกง

๕. ด้านการป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติและภัยอันเกิดจากมนุษย์ ควรให้ความสำคัญกับการจัดเตรียมเครื่องมือที่ทันสมัยรองรับภัยทุกชนิดที่อาจเกิดขึ้นภายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ให้ครอบคลุมพื้นที่ภายในและพื้นที่โดยรอบ การให้การศึกษาเกี่ยวกับประเภทภัยต่าง ๆ ที่มีโอกาสเกิดขึ้นเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจแก่แรงงานและประชาชนรอบบริเวณ จัดให้มีระบบการแจ้งเตือนภัยที่มีประสิทธิภาพ และมีการฝึกซ้อมเป็นประจำทุกระยะ

๖. ด้านการป้องกันโรคอุบัติใหม่ ควรให้มีการเฝ้าระวังติดตามข่าวสารโรคอุบัติใหม่ที่เกิดขึ้นในประเทศข้างเคียงและที่ชาวต่างชาติที่อาจเป็นพาหะ ให้มีระบบการสอบสวนโรคที่มีประสิทธิภาพค้นหาผู้ป่วยได้อย่างฉับไว พร้อมทั้งมีการเตรียมความพร้อมไว้ ณ สถานพยาบาลทุกแห่ง

๗. ด้านการค้าแรงงานผิดกฎหมายผู้ลักลอบหลบหนีเข้าเมืองและการค้ามนุษย์ควรจัดให้มีศูนย์เฝ้าระวังและดำเนินการเยียวยาผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน พัฒนารฐานความเข้มแข็งของเครือข่ายคุ้มครองแรงงาน และการบังคับใช้กฎหมายแก่ผู้กระทำความผิดโดยเคร่งครัด ให้มีข้อตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านในการปราบปรามผู้กระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวมีการตรวจตราสถานบริการพื้นที่เสี่ยงประกอบอาชีพที่ผิดกฎหมายเป็นประจำโดยต่อเนื่อง เปิดบริการการขออนุญาตทำงานภายในประเทศให้มีความสะดวกรวดเร็วและเกิดความมั่นคง

๘. ด้านการปราบปรามผู้มีอิทธิพล ให้มีการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายโดยเคร่งครัดทั้งในด้านการตรวจตรา การตรวจค้น การพิจารณาอนุญาต ให้มีอาวุธปืน การติดตามเฝ้าระวังพฤติกรรมของบุคคลที่ประกอบอาชีพไม่สุจริตซึ่งอาจกลายเป็นผู้มีอิทธิพลอย่างใกล้ชิด

๑.๑๑.๗ กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจังหวัดหนองคาย

(๑) กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion Economic Cooperation : GMS) มีสมาชิกจำนวน ๖ ประเทศ ประกอบด้วย ไทย พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีนตอนใต้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยครอบคลุมเนื้อที่ ๒.๓๔ ล้านตารางกิโลเมตร มีประชากรรวม ๒๕๗.๕ ล้านคน โดยโครงการนี้มีชื่อเต็มว่า GMS Economic Corridors หรือ ระเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงมีวัตถุประสงค์เพื่อ ส่งเสริมการขยายตัวด้านอุตสาหกรรม การเกษตร การค้า การลงทุนและบริการ เพื่อให้เกิดการจ้างงาน ยกระดับการครองชีพ การถ่ายทอดเทคโนโลยีและการศึกษาระหว่างกัน, การใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ส่งเสริมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยเพิ่มขีดความสามารถ และโอกาสการแข่งขันในเวทีการค้าโลก ผ่านกลยุทธหลัก ๓ ด้าน คือ สนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงระหว่างกัน (Connectivity) เพื่อให้เกิดการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness) โดยการรวมกลุ่มกันในอนุภูมิภาค (Community) โครงการนี้ได้รับเงินอุดหนุนจาก ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียหรือ ADB (Asian Development Bank) ในการพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานหลายแขนง โดยเฉพาะเส้นทางคมนาคมทางถนน แต่รวมถึงระบบไฟฟ้า โทรคมนาคม สิ่งแวดล้อม และกฎหมายด้วย สำหรับสาขาความร่วมมือของ GMS มี ๙ สาขา ได้แก่ คมนาคมขนส่ง โทรคมนาคม พลังงาน การค้า การลงทุน เกษตร สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

(๒) ประชาคมอาเซียน : สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations) ก่อตั้งขึ้นโดยปฏิญญากรุงเทพฯหรือปฏิญญาอาเซียนเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๐ โดยมีประเทศสมาชิก ๕ ประเทศ ประกอบไปด้วย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์และไทยเพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ต่อมา มีประเทศสมาชิกเพิ่มเติมได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา ตามลำดับจึงทำให้ปัจจุบันอาเซียนมีสมาชิก ๑๐ ประเทศ

ปัจจุบันบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทำให้อาเซียนต้องเผชิญสิ่งท้าทายใหม่ๆ อาทิ โรคระบาด การก่อการร้าย ยาเสพติด การค้ามนุษย์ สิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติ อีกทั้ง ยังมีความจำเป็นต้องรวมตัวกันเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง และขีดความสามารถทางการแข่งขันกับประเทศในภูมิภาคใกล้เคียงและในเวทีระหว่างประเทศผู้นำอาเซียนจึงเห็นพ้องกันว่า อาเซียนควรจะร่วมมือกันให้เหนียวแน่น เข้มแข็งและมั่นคงยิ่งขึ้น จึงได้ประกาศ “ปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน ฉบับที่ ๒” (Declaration of ASEAN Concord II) ซึ่งกำหนดให้มีการสร้างประชาคมอาเซียนที่ประกอบไปด้วย ๓ เสาหลัก ได้แก่

- ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community - APSC) มุ่งให้ประเทศกลุ่มสมาชิกอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข แก้ไขปัญหาระหว่างกันโดยสันติวิธี มีเสถียรภาพและความมั่นคงรอบด้าน เพื่อความมั่นคงปลอดภัยของเหล่าประชาชน

- ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC) มุ่งเน้นให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ และความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน เพื่อให้ประเทศสมาชิกสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆได้โดย

- ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio - Cultural Community - ASCC) มุ่งหวังให้ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี มีความมั่นคงทางสังคม มีการพัฒนาในทุกๆ ด้าน และมีสังคมแบบเอื้ออาทร โดยจะมีแผนงานสร้างความร่วมมือ ๖ ด้าน คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม การสร้าง อัตลักษณ์อาเซียน การลดช่องว่างทางการพัฒนา ซึ่งต่อมาผู้นำอาเซียนได้ตกลงให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียนให้แล้วเสร็จเร็วขึ้นมาเป็นภายใน ปี พ.ศ. ๒๕๕๘

(๓) กรอบความร่วมมือ ๓ ประเทศ ๙ จังหวัด : ประเทศในกลุ่มน้ำโขงประกอบด้วย ประเทศไทย จำนวน ๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดหนองคาย จังหวัดสกลนคร จังหวัดนครพนม และจังหวัดบึงกาฬ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน ๒ แขวง ได้แก่ แขวงบอลิคำไซ และแขวงคำม่วน สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จำนวน ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฮาติงห์ จังหวัดเหงะอาน และจังหวัดกว๋างบิง ได้ก่อตั้งความร่วมมือ ๓ ประเทศ ๙ จังหวัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันโดยมีกรอบความร่วมมือร่วมกันใน ๓ ด้าน ได้แก่

- ด้านการศึกษา วัฒนธรรม และกีฬา
- ด้านการค้า การลงทุน
- ด้านการท่องเที่ยว

กรอบความร่วมมือ ๓ ประเทศ ๙ จังหวัด ดังกล่าวจัดให้มีการประชุมครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ ณ เมืองวินห์ จังหวัดเหงะอานห์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้มีการจัดประชุมร่วมกันของผู้บริหารระดับสูงของจังหวัด/แขวง เพื่อทบทวนและหามาตรการความร่วมมือซึ่งกันและกันโดยผลัดกันเป็นเจ้าภาพปีละ ๑ ครั้ง ก่อนมีการประชุมร่วมกันของผู้บริหารระดับสูงของจังหวัด/แขวง จะมีการประชุมคณะอนุกรรมการสำหรับยกร่างและเตรียมการประชุมร่วมกัน โดยการประชุมครั้งต่อไป กำหนดจัดให้มีการประชุมคณะอนุกรรมการยกร่างและเตรียมการประชุม ณ จังหวัดกว๋างบิง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามในห้วงเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙ และประชุมผู้บริหารระดับสูงของจังหวัด/แขวง ณ จังหวัดบึงกาฬ ราชอาณาจักรไทยตามลำดับต่อไป

(๔) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง

(Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategie : ACMECS) เป็นกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับอนุภูมิภาคที่จัดตั้งขึ้น เพื่อใช้ประโยชน์จากความแข็งแกร่ง และความหลากหลายของทั้ง ๕ ประเทศสมาชิก (กัมพูชา ลาว พม่า ไทย และเวียดนาม) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอย่างสมดุล โดยการประชุมผู้นำ ACMECS จัดขึ้นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่เมืองพุกาม สหภาพพม่าซึ่งผู้นำประเทศสมาชิกได้ลงนามในปฏิญญาพุกาม (Bagan Declaration) เพื่อจัดตั้งกรอบความร่วมมือ ACMECS พร้อมทั้งให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการครอบคลุมความร่วมมือ ๕ สาขา ได้แก่ การอำนวยความสะดวก ด้านการค้า และการลงทุน ความร่วมมือด้านเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมการท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ต่อมา ในการประชุมระดับรัฐมนตรีเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ และในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ณ เมืองปากเซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ประชุมได้เห็นชอบให้แยกความร่วมมือสาขาเกษตรและอุตสาหกรรมและแยกเป็นสาขาความร่วมมือที่ ๗ คือ สาขาอุตสาหกรรมและพลังงาน ล สมุดที่ประชุมผู้นำ ACMECS ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๕ - ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๑ ณ กรุงฮานอย ที่ระบุให้เพิ่มสิ่งแวดล้อม และให้ที่ประชุมระดับรัฐมนตรีพิจารณาเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะทำงานด้านสิ่งแวดล้อม ภายใต้ความร่วมมือ ACMECS

(๕) แผนปฏิบัติการแม่น้ำโขงปลอดภัย ๖ ประเทศ (จีน ลาว เวียดนาม ไทย กัมพูชา และ เวียดนาม)

พื้นที่สามเหลี่ยมทองคำเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยและประเทศอื่นๆในภูมิภาคโดยตรง เป็นแหล่งผลิตฝิ่น เฮโรอีน ไอซ์ และยาบ้า ปัญหาการผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำมาจากชนกลุ่มน้อยที่มีกองกำลังติดอาวุธ และส่วนใหญ่มีเขตปกครองพิเศษของตนเอง ซึ่งชนกลุ่มน้อยเหล่านี้มีพื้นที่อิทธิพลอยู่ตามแนวชายแดน เช่น ชายแดนประเทศจีน ชายแดนไทย เมื่อผลิตยาเสพติดได้แล้ว ยาเสพติดบางส่วนจะถูกส่งออกไปทางประเทศจีน บางส่วนเข้าไปในเมียนมาร์ก่อนจะออกสู่ทะเลไปประเทศที่สามหรือไปยังประเทศบังกลาเทศและบางส่วนถูกลำเลียงผ่านแม่โขงเพื่อเข้าไทยหรือไปยังประเทศที่สาม และบางส่วนเข้าสู่ประเทศไทยทางชายแดนภาคเหนือโดยตรง เนื่องจากไทยมีพื้นที่ติดกับสามเหลี่ยมทองคำและมีเส้นทางที่สะดวก

นอกจากการนำยาเสพติดที่ผลิตได้กระจายออกสู่ประเทศต่างๆ แล้วสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือการลักลอบนำสารตั้งต้น เคมีภัณฑ์และอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตเข้าสู่แหล่งผลิตในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำซึ่งนำเข้าสู่สารตั้งต้นที่สำคัญจากอินเดียและจีนโดยเฉพาะซูโดอีเฟดรีนซึ่งเป็นสารตั้งต้นที่ใช้ในการผลิตไอซ์และยาบ้า ส่วนเคมีภัณฑ์ที่สำคัญบางส่วนนำเข้ามาจากจีน ไทย และเวียดนาม ผ่านทาง ลาว โดยเฉพาะกาเฟอีนที่ใช้ผสมในการอัดเม็ดยาบ้า มีการนำเข้าจากเวียดนามผ่าน ลาว ข้ามแม่น้ำโขงจากแหล่งผลิตซึ่งในปัจจุบันพบการใช้เส้นทางด้านนี้เพิ่มมากขึ้น สำหรับประเทศไทยส่วนใหญ่จะนำเข้าสารเคมีที่ใช้ในการผลิตอัดเม็ดยาบ้า เช่น แป้ง กาว สีผสมอาหาร กลิ่นวานิลลา

การแก้ไขปัญหาแหล่งยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำเป็นการดำเนินการที่สามารถทำได้ค่อนข้างยากเนื่องจากเกิดจากปัญหาของกลุ่มผู้ผลิตที่มีกองกำลังติดอาวุธ และมีเขตการปกครองพิเศษของตนเอง มีพื้นที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของตนเองแบบเบ็ดเสร็จ ทำให้รัฐบาลเข้าไปดำเนินการได้ยากและบางพื้นที่ยังมีการสู้รบกันอยู่ ดังนั้น การที่จะให้ประเทศใดประเทศหนึ่งดำเนินการแก้ปัญหาแต่ฝ่ายเดียวนั้นจึงเป็นเรื่องที่ดำเนินการได้ยากมากต้องใช้ความร่วมมือของประเทศที่อยู่รอบๆ พื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ทั้งสนับสนุนช่วยเหลือรัฐบาลเมียนมาในการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เข้าสู่ประเทศของตน และการสกัดกั้นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่มาจากประเทศของตนเป็นทางผ่านไม่ให้เข้าไปยังแหล่งผลิตได้

ที่ผ่านมามีโครงการแม่น้ำโขงปลอดภัยซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกันของ ๔ ประเทศ คือ จีน ลาว เวียดนามและไทย เริ่มโครงการระยะแรกโดยจีนเป็นเจ้าภาพเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ มีผลการดำเนินการที่ประสบความสำเร็จน่าพอใจ และในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพโดยตั้งศูนย์ปฏิบัติการแม่น้ำโขงปลอดภัยที่ จ.เชียงใหม่ ซึ่งอาจกล่าวประสบความสำเร็จอย่างดี มีผลการจับกุมยาเสพติดและสามารถสกัดกั้นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์มิให้เข้าในยังแหล่งผลิตได้ในปริมาณมาก

จากผลของความสำเร็จดังกล่าวทั้งสี่ประเทศจึงมีความเห็นพ้องต้องกันว่าให้มีการดำเนินโครงการแม่น้ำโขงปลอดภัยต่อไปเพื่อสกัดกั้นยาเสพติดที่ยังมีการผลิตอยู่ แต่จะขยายออกเป็นโครงการระยะ ๓ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๑ และเชิญอีก ๒ ประเทศ ซึ่งอยู่ในภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงและเผชิญกับปัญหาเสพติดในลักษณะเดียวกันเข้าร่วม คือ ประเทศกัมพูชาและเวียดนาม

พื้นที่ดำเนินการ

การดำเนินการแผนแม่น้ำโขงปลอดภัย ๖ ประเทศ ระยะเวลา ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑) มีพื้นที่ดำเนินการครอบคลุมเส้นทางลำเลียงยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ตลอดลำน้ำแม่น้ำโขงซึ่งครอบคลุมพื้นที่ ๖ ประเทศ คือ จีน ลาว เมียนมา เวียดนาม กัมพูชา และไทย โดยเน้นพิเศษบริเวณแม่น้ำโขงตอนเหนือที่อยู่ติดกับพื้นที่ผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ พื้นที่หลักเริ่มตั้งแต่เมืองคุนหมิงประเทศจีนจนถึงบริเวณชายแดนเมียนมาบริเวณรัฐฉาน ซึ่งมีเมืองสำคัญในประเทศจีน ๕ เมือง คือ เมืองเป่าซาน (Baoshan) เมืองเต๋อหง (Dehong) เมืองหลินชาง (Lincang) เมืองปู้เอ๋อ (Pu'er) เมืองสิบสองปันนา เมืองเหล่านี้อยู่ติดกับพื้นที่รัฐฉาน และเขตปกครองพิเศษของชนกลุ่มน้อยต่างๆซึ่งเป็นกลุ่มหลักที่ผลิตยาเสพติด

สำหรับพื้นที่ในเมียนมาร์ครอบคลุมถึงเมืองตามูซึ่งอยู่ติดกับชายแดนอินเดีย เป็นเส้นทางลำเลียงสารตั้งต้นที่สำคัญ เมืองมณฑะเลย์ เมืองตองยี เมืองลาเซียว เมืองเชียงตุง ท่าซี้เหล็ก สบหลวย ฯลฯ ซึ่งครอบคลุมทั้งเส้นทางลำเลียงยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ในประเทศเมียนมาโดยเฉพาะในพื้นที่ติดกับแม่น้ำโขง

ลาว ประกอบด้วย เมืองที่อยู่ติดกับแม่น้ำโขง เช่น เมืองเชียงก๊ก เมืองลอง เมืองมอม เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว และเมืองที่อยู่ทางตอนกลางของประเทศ ซึ่งเป็นเส้นทางลำเลียง เช่น แขวงหลวงน้ำทา แขวงหลวงพระบาง นครหลวงเวียงจันทน์ รวมทั้งเมืองชายแดนที่ติดกับประเทศเวียดนาม เช่น เมืองหนองเซียว แขวงหัวพัน และด้านทิศใต้ที่ติดกับประเทศไทยและกัมพูชา เช่น เมืองสะหวันนะเขต เมืองจำปาสัก ฯลฯ

เวียดนาม เป็นประเทศที่ภูมิประเทศครอบคลุมพื้นที่ที่ติดกับชายแดน ลาว จีน และกัมพูชา ซึ่งเป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติด สารตั้งต้นและสารเคมีที่สำคัญ เช่น ปอยเปต พระวิหาร สติงตรง ฯลฯ

ประเทศไทย ครอบคลุมพื้นที่ภาคเหนือทั้งหมดและภาคตะวันออกเฉียงเหนือบางจังหวัดโดยเฉพาะที่อยู่ตามแนวชายแดนที่ติดกับแม่น้ำโขง

กรอบความคิด

กรอบความคิดหลักของแผนปฏิบัติการแม่น้ำโขงปลอดภัย ๖ ประเทศ ระยะเวลา ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑) มี ๔ กรอบ คือ

๑. การมองพื้นที่ปฏิบัติการในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำเป็นพื้นที่เดียวกัน เพื่อให้สามารถบูรณาการแผนปฏิบัติการได้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๒. กำหนดพื้นที่ดำเนินการเป็นสามวง วงในเป็นพื้นที่ผลิตยาเสพติดในรัฐฉาน ซึ่งมีการกำหนดมาตรการเป็นพิเศษ วงกลางเป็นพื้นที่ทางผ่านยาเสพติดเป็นพื้นที่ต่อเนื่องจากสามเหลี่ยมทองคำวงนอกเป็นพื้นที่นำเข้าสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์

๓. ความร่วมมือในการสกัดกั้นสารข้างต้น เคมีภัณฑ์ และอุปกรณ์การผลิตยาเสพติดไม่ให้เข้าไปยังพื้นที่ผลิตยาเสพติด และถ้ายังสามารถผลิตได้ในบางพื้นที่ต้องร่วมมือกันสกัดกั้นไม่ให้ยาเสพติดถูกลำเลียงออกไปยังแหล่งแพร่ระบาด

๔. ดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว คือ กำหนดเป็นแผนปฏิบัติการ ๓ ปี และขยายพื้นที่ให้ครอบคลุม โดยเชิญกัมพูชาและเวียดนามเข้าร่วมด้วย

มาตรการและแนวทางการปฏิบัติ

เพื่อให้การดำเนินการแก้ปัญหายาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศเห็นพ้องกันว่าควรกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามแผนปฏิบัติการแม่น้ำโขง ปลอดภัย ๖ ประเทศ ระยะเวลา ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑) ดังนี้

- มาตรการที่สำคัญ

(๑) สกัดกั้นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด (เฮโรอีน ไอซ์ และยาบ้า) ไม่ให้เข้าสู่แหล่งผลิตยาเสพติด

(๒) จำกัดพื้นที่บริเวณชายแดนระหว่างประเทศที่สำคัญ โดยการเจาะลงพื้นที่ชายแดนบางพื้นที่ เช่น ชายแดนอินเดียนกับเมียนมาร์ ชายแดนจีนกับเมียนมาร์ ชายแดนไทยกับลาว ฯลฯ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการลักลอบลำเลียงสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์

(๓) จำกัดเส้นทางลักลอบลำเลียงยาเสพติดของแต่ละประเทศโดยเฉพาะเส้นทาง RmA (คุนหมิง-จิ่งหง-หลวงน้ำทา-ห้วยทราย-เชียงของ) RmB (คุนหมิง-จิ่งหง-เมืองลา-เชียงตุง-ท่าขี้เหล็ก-แม่สาย) เส้นทาง ปางซาง- เมืองลา-ท่าเรือสบห้วย และเส้นทางในภาคเหนือของประเทศ

(๔) จัดตั้งจุดตรวจยาเสพติดบริเวณสะพานมิตรภาพลาว-เมียนมาร์และพื้นที่ตรงข้ามท่าเรือสบห้วย เพื่อสกัดกั้นยาเสพติดไม่ให้ออกจากท่าเรือสบห้วย

(๕) สกัดกั้นเรือที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบลำเลียงยาเสพติดหรือลักลอบลำเลียงสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ โดยการปฏิบัติการลาดตระเวนร่วมทางเรือพร้อมกันของสมาชิกทุกประเทศการลาดตระเวนร่วมทางเรือของประเทศสองฝั่งแม่น้ำโขงและการตั้งด่านตรวจเรือต้องสงสัยในแม่น้ำโขง

(๖) จำกัดพื้นที่พักและแพร่กระจายยาเสพติด รอบพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ และตามเส้นทางแม่น้ำโขง เช่น พื้นที่เมืองตามแนวชายแดนเมียนมา-จีน (๕ เมืองสำคัญ) พื้นที่ตามแนวชายแดนเมียนมา - ไทย เช่น บ้านโป่ง เมืองพง เมืองสาด เมืองต่วน จังหวัดท่าขี้เหล็ก ฯลฯ พื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยพื้นที่ตามแนวชายแดนเมียนมาร์-ลาว ไทย-ลาว พื้นที่ชายแดนลาว-เวียดนาม-กัมพูชา

(๗) สืบสวนกลุ่มผู้ผลิตยาเสพติดและนักค้ายาเสพติดรายใหญ่ร่วมกัน

(๘) สนับสนุนภารกิจด้านการสืบสวนทางการเงินและการสืบสวนการฟอกเงินของแต่ละประเทศโดยเฉพาะประเทศในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ

(๙) คัดเลือกหมู่บ้านเป้าหมายที่มีปัญหาเสพติด เพื่อดำเนินการโครงการพัฒนาทางเลือกตามความเหมาะสมและหมู่บ้านคูขนานตามแนวชายแดน

(๑๐) ใช้กลไกสำนักงานปราบปรามยาเสพติดชายแดน (BLO) ของแต่ละประเทศสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน

(๑๑) แต่ละประเทศจัดตั้งศูนย์ประสานงานแม่น้ำโขงปลอดภัย (ศปง.มข.) เพื่อเป็นการประสานงานแลกเปลี่ยนข่าวสาร และเพื่อการบริหารจัดการโครงการ ซึ่งประเทศจีนมีการจัดตั้งแล้วที่เมืองสิบสองป่านา และประเทศไทยจัดตั้งแล้วที่จังหวัดเชียงใหม่

แนวทางปฏิบัติ : การควบคุมและสกัดสารตั้งต้น เคมีภัณฑ์ และอุปกรณ์การผลิตยาเสพติด

(๑) ยับยั้งสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่อยู่ในรายการเป้าหมายของแต่ละประเทศ อ้างอิงรายการของสหประชาชาติและรายการสารเคมีที่ได้รับแจ้งจากประเทศสมาชิก

(๒) แต่ละประเทศสมาชิกจะต้องตรวจสอบการดำเนินการที่ถูกต้องตามกฎหมายเกี่ยวกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ ได้แก่ การผลิต การนำเข้า การส่งออก การส่งผ่าน และต้องรายงานกิจกรรมที่น่าสงสัยมายังศูนย์ประสานงานแม่น้ำโขงปลอดภัยฯ

(๓) กำหนดพื้นที่และดำเนินการเฝ้าระวังในท่าเรือหรือจุดจอดเรือที่มักจะใช้สำหรับการลักลอบลำเลียงสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์

(๔) ในกรณีที่มีการตรวจยึดสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์เป็นจำนวนมากแต่ละประเทศควรประสานงานกับประเทศที่เกี่ยวข้อง (แหล่งต้นทาง ส่งผ่าน หรือส่งปลายทาง) เพื่อการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้องต่อไป

(๕) แต่ละประเทศต้องให้ความสนใจกันสารตั้งต้น เคมีภัณฑ์และอุปกรณ์การผลิตยาเสพติดที่มาจากประเทศอื่นๆนอกภูมิภาค พร้อมทั้งควรแลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูลระหว่างประเทศสมาชิกและยังต้องหาวิธีการในการประสานงานกับประเทศต่างๆ เหล่านั้นด้วย

(๖) สมาชิกแต่ละประเทศ ควรพิจารณากำหนดมาตรการควบคุมทางกฎหมายต่อสารเคมีที่ยังไม่ได้ถูกควบคุม หรือยังไม่ได้ถูกควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพในประเทศของตนเพื่อป้องกันไม่ให้สารเคมีเหล่านี้ถูกนำมาใช้ในกระบวนการผลิตยาเสพติด

: การจำกัดการลักลอบลำเลียงยาเสพติดตามเส้นทางบก

(๑) สมาชิกแต่ละประเทศพิจารณาการจัดตั้งเครือข่ายของจุดตรวจ/ด่านตรวจ บนเส้นทางเป้าหมายที่มักถูกใช้ในการลักลอบลำเลียงยาเสพติด

(๒) สมาชิกแต่ละประเทศควรให้การสนับสนุนทรัพยากรที่เพียงพอสำหรับจุดตรวจเหล่านั้น เช่น กำลังพลประจำด่าน เครื่องมือในการตรวจค้น โทรศัพท์วงจรปิด การฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่ประจำด่าน ฯลฯ

(๓) สมาชิกแต่ละประเทศควรพิจารณาจัดตั้งจุดตรวจชั่วคราวบนเส้นทางสายรอง

: การจำกัดการลักลอบลำเลียงยาเสพติดตามลำแม่น้ำโขง

(๑) ให้มีการดำเนินการลาดตระเวนร่วมในแม่น้ำโขง

(๒) สมาชิกแต่ละประเทศควรดำเนินการลาดตระเวนทางน้ำและดำเนินการสุ่มตรวจค้นเรือที่น่าสงสัยที่เดินทางผ่านในน่านน้ำของตน

(๓) สมาชิกทุกประเทศควรจัดให้มีกลไกสำหรับความร่วมมือในการลาดตระเวนร่วมทางน้ำพร้อมทั้งกำหนดกลไกที่ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร และการประสานงาน

(๔) สมาชิกแต่ละประเทศควรเสริมสร้างและพัฒนาข้อกำหนดในการควบคุมท่าเรือในแม่น้ำโขง ของประเทศต่อไปนี้ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

จีน – ท่าเรือกว๋นเหล่ย์

ลาว – ท่าเรือเมืองมอม

พม่า – ท่าเรือเมืองพง

ไทย – ท่าเรือเชียงแสน

(๕) ดำเนินการปฏิบัติการข้อมูลข่าวสาร ผ่านท่าเรือทุกแห่งเพื่อกระจายข่าวเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการแม่น้ำโขงปลอดภัยและจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนแจ้งเบาะแส ยาเสพติดไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- การจำกัดการผลิตและการค้ายาเสพติด

(๑) สมาชิกแต่ละประเทศ กำหนดเป้าหมายที่เกี่ยวข้องด้านยาเสพติดและดำเนินการตรวจสอบร่วมกัน

(๒) สมาชิกแต่ละประเทศกำหนดและจัดทำเป้าหมายเครือข่ายการค้ายาเสพติดที่สำคัญพร้อมทั้งจัดตั้งทีมสืบสวนเป้าหมายเหล่านั้น ข้อมูลข่าวสารด้านยาเสพติดของเป้าหมายแต่ละเครือข่ายควรมีการใช้ร่วมกันในบรรดาประเทศที่เกี่ยวข้อง

(๓) สมาชิกแต่ละประเทศกำหนดและจัดทำเป้าหมายพื้นที่ปัญหายาเสพติดที่สำคัญ พร้อมทั้งกำหนดมาตรการดำเนินการที่เหมาะสมต่อพื้นที่เป้าหมายเหล่านั้น ข้อมูลข่าวสารด้านยาเสพติดของพื้นที่เป้าหมายแต่ละพื้นที่ควรมีการใช้ร่วมกันในบรรดาประเทศที่เกี่ยวข้อง

(๔) สมาชิกแต่ละประเทศส่ง “หมายจับข้ามพรมแดนที่ต้องการตัวมากที่สุด” ไปยังประเทศสมาชิกอื่นๆ เพื่อทำการตรวจสอบและขอความร่วมมือในการจับกุม

(๕) หลังจากการจับกุมที่สำคัญควรมีการดำเนินการแลกเปลี่ยนข้อมูลและหลักฐานที่เกี่ยวข้องระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องเพื่อการสืบสวนขยายผลเพิ่มเติมต่อไป

(๖) มีการแบ่งปันและใช้งานรายชื่อนักเคมีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดร่วมกัน

(๗) มีความร่วมมือกันในการสำรวจและการกำจัดฝิ่น

- ให้มีการพัฒนาทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับหมู่บ้านเป้าหมาย

(๑) กำหนดหมู่บ้านเป้าหมายปัญหายาเสพติดเพื่อกำหนดทางเลือกที่เหมาะสม

(๒) ส่งเสริมให้มีความร่วมมือประเทศสมาชิกในการพัฒนาหมู่บ้านเป้าหมาย

(๓) พิจารณาและแสวงหาแหล่งเงินจากภายนอก เพื่อสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงการในหมู่บ้านเป้าหมาย

- การเพิ่มประสิทธิภาพและขยายการดำเนินการของโครงการแม่น้ำโขงปลอดภัย

(๑) ในกรณีที่เป็นให้มีการขยายความร่วมมือออกไปยังประเทศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการค้าและการผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ

(๒) ขยายพื้นที่ปฏิบัติการในแต่ละประเทศสมาชิกเข้ามาพื้นที่การดำเนินงานหลักและให้ปรับอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

(๓) จัดตั้ง “ศูนย์ประสานงานแม่น้ำโขงปลอดภัย” (ศปง.มข.) ในแต่ละประเทศสมาชิก เพื่อเป็นศูนย์กลางของข้อมูล การแลกเปลี่ยนข่าวกรอง และการติดตามประเมินผล รวมทั้งจัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในทุกศูนย์

(๔) พัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลและแลกเปลี่ยนข่าวกรอง

(๕) สมาชิกทุกประเทศ ร่วมกันดำเนินตามแผนปฏิบัติการ ๓ ปีของโครงการแม่น้ำโขงปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง โดยให้ ศปง.มข. หนึ่งหรือสองแห่งเป็นเจ้าภาพในการประสานงานระหว่างประเทศสมาชิกในการทำงานร่วมกันเป็นระยะเวลา ๔-๖ เดือนต่อหนึ่งปี

(๖) คณะกรรมการและอนุกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนจังหวัดหนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์ และจังหวัดหนองคาย - แขวงบอลิคำไซ

จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดชายแดนมีพื้นที่ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตามความยาวแม่น้ำโขง ๒๑๐.๖ กิโลเมตร ตลอดแนวชายแดนมีอำเภอที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง จำนวน ๖ อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองหนองคาย อำเภอท่าบ่อ อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอสังคม อำเภอโพนพิสัย และอำเภอรัตนวาปี ซึ่งทั้ง ๖ อำเภอดังกล่าวอยู่ตรงกันข้ามกับนครหลวงเวียงจันทน์ และแขวงบอลิคำไซของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยจังหวัดหนองคายกับนครหลวงเวียงจันทน์ และจังหวัดหนองคายกับแขวงบอลิคำไซได้มีข้อตกลงร่วมกันในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ตามชายแดนในระดับทั้งถิ่นระหว่างจังหวัดกับแขวง และระหว่างอำเภอกับเมือง ในรูปของคณะกรรมการและอนุกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนจังหวัดหนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์ และคณะกรรมการและอนุกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนจังหวัดหนองคาย - แขวงบอลิคำไซ โดยคณะกรรมการและอนุกรรมการฯดังกล่าวกำหนดให้ปีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือในการแก้ไขปัญหา เสริมสร้างความสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง สับเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพ สำหรับการประชุมครั้งต่อไปเป็นการประชุมคณะกรรมการฯจังหวัดหนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์ ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๙ กำหนดจัดประชุม ณ นครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว และการประชุมคณะกรรมการฯจังหวัดหนองคาย - แขวงบอลิคำไซ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๙ กำหนดจัดประชุม ณ แขวงบอลิคำไซ สปป.ลาว โดยในการประชุมแต่ละครั้งจะมีบันทึกการประชุมร่วมกัน เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกันของทั้งสองฝ่ายโดยอยู่บนพื้นฐานการปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายของแต่ละประเทศ
